10.09.2026 09:27:22
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

9 Σεπτεμβρίου 2026 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **5470**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 31735 ΕΞ 2026

Καθορισμός Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις».

2. Τον ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184), ιδίως το Κεφάλαιο Ι', το άρθρο 84Α και την παρ. 51Α του άρθρου 107, όπως αυτά προστέθηκαν με τις παρ. 1 και 3 του άρθρου 38 του ν. 5099/2024 (Α' 48).

3. Τον ν. 5160/2024 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και την κατάργηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (Οδηγία NIS 2) και άλλες διατάξεις» (Α' 195).

4. Το άρθρο 32 του ν. 5099/2024 «Λήψη μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/31/ΕΚ "Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες" και άλλες διατάξεις» (Α' 48).

5. Τον ν. 5188/2025 «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων) - Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη) - Ηλεκτρονική εφαρμογή "mystreet" - Ρυθμίσεις για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού και λοιπές διατάξεις» (Α' 49).

6. Τον ν. 5321/2026 «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 (Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη) - Τροποποίηση του ν. 4961/2022 (Α' 146) και άλλες διατάξεις» (Α' 114).

7. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/910 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ.

8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/868 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022 σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων και την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων).

9. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1463 της Επιτροπής της 5ης Αυγούστου 2022 για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυνοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

10. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2023/138 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2022 για την κατάρτιση καταλόγου συγκεκριμένων συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας και τον καθορισμό των ρυθμίσεων για τη δημοσίευση και την περαιτέρω χρήση τους.

11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2854 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη δίκαιη χρήση τους και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας (ΕΕ) 2020/1828 (Κανονισμός για τα δεδομένα).

12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/903 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2024, «σχετικά με τη θέσπιση μέτρων για υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την Ένωση (Κανονισμός για τη Διαλειτουργική Ευρώπη)».

13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα.

14. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2979 της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2024 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την ακεραιότητα και τις βασικές λειτουργίες των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας.

15. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2977 της επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2024 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και τις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών που εκδίδονται για τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας.

16. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2981 της Επιτροπής, της 28ης Νοεμβρίου 2024, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την πιστοποίηση των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας.

17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των |Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη).

18. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1569 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2025, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών και τις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών που παρέχονται από ή για λογαριασμό φορέα του δημόσιου τομέα υπεύθυνου για αυθεντική πηγή.

19. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1572 της επιτροπής της 29ης Ιουλίου 2025 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον μορφότυπο και τις διαδικασίες κοινοποίησης πρόθεσης και επαλήθευσης σε σχέση με την έναρξη εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

20. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2025/1420 της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 2025, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημιουργία και τη λειτουργία ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων διαλειτουργικότητας.

21. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/327 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2025, σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Δεδομένων Υγείας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/24/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2847.

22. Την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές για την ψηφιακή δεκαετία (2023/C 23/01).

23. Τις Κατευθυντήριες γραμμές για τις αξιολογήσεις Διαλειτουργικότητας που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο της Διαλειτουργικής Ευρώπης στις 05.12.24.

24. Το πλαίσιο παρακολούθησης του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη που έχει προταθεί από το Κοινό Κέντρο Ερευνών (Joint Research Center - JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Μετάβαση της παρακολούθησης από το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας στον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη», (DOI 10.2760/9683763).

25. Τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστων πρακτικών για την ΕΕ του 2025, Κώδικας δεοντολογίας για την ενεργειακή απόδοση των κέντρων δεδομένων του Κοινού Κέντρου Ερευνών (Joint Research Center - JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, (DOI 10.2760/9449356).

26. Την Πρόταση για ένα Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας για Έξυπνες Πόλεις και Κοινότητες (Proposal for a European Interoperability Framework for Smart Cities and Communities (EIF4SCC)) (DOI:10.2799/816559).

27. Το Εγχειρίδιο πρακτικών για κοινότητες (The Communities of Practice Playbook), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (DOI:10.2760/42416).

28. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας - Στρατηγική εφαρμογής (COM(2017) 134 final 23-03-2017).

29. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο - Εφαρμογή της Στρατηγικής για την Τεχνητή Νοημοσύνη (COM(2025) 723 final 08-10-2025) και ειδικότερα α) την ανάπτυξη εργαλειοθήκης για την Δημόσια Διοίκηση, β) τη χρήση Παραγωγικής Τεχνητής Νοημοσύνης στις Δημόσιες Υπηρεσίες και γ) την επικείμενη αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Διαλειτουργικότητας που θα ενσωματώνει κατευθυντήριες γραμμές με προτεραιότητα στην Τεχνητή Νοημοσύνη.

30. Την υπό στοιχεία 118944/ΕΞ2019/23.10.2019 υπουργική απόφαση «Λειτουργία Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Β’ 3990).

31. Την υπό στοιχεία10238/ΕΞ2020/27.04.2020 υπουργική απόφαση «Αυθεντικοποίηση Χρηστών για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης είτε μέσω των διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης είτε μέσω των διαπιστευτηρίων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων» (Β’ 1611).

32. Την υπό στοιχεία 29810/ΕΞ2020 υπουργική απόφαση «Διαδικασία αυθεντικοποίησης υπαλλήλων του δημόσιου τομέα σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες» (Β’ 4798).

33. Την υπό στοιχεία 24596/ΕΞ2023 υπουργική απόφαση «Αντικατάσταση της υπό στοιχεία 6810 ΕΞ 2021 κοινής υπουργικής απόφασης “Λειτουργία Εθνικού Μητρώου Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.)”» (Β’ 988).

34. Την υπό στοιχεία 25392/ΕΞ2025 υπουργική απόφαση «Ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή και διαδικτυακή υπηρεσία αναζήτησης των αναγνωριστικών αριθμών των μητρώων του δημόσιου τομέα από το Μητρώο Προσωπικού Αριθμού» (Β’ 4705).

35. Την υπό στοιχεία ΔΔΔΔ/Φ.ΕΜΔΔ/19169/2024 υπουργική απόφαση «Ζητήματα οργάνωσης και τήρησης του Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών “Μίτος”, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 90 του ν. 4727/2020 (Α’ 184).

36. Την υπό στοιχεία 5620/ΕΞ2021 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων για την υποβολή αιτήσεων και την έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr- ΕΨΠ) καθώς και για τη χρήση των θυρίδων φορέων και χρηστών που τηρούνται σε αυτή» (Β’ 849).

37. Την υπό στοιχεία 36126/ΕΞ2022 υπουργική απόφαση «Τροποποίηση της υπό στοιχεία 5620 ΕΞ 2021 απόφασης του Υπουργού Επικρατείας “Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων για την υποβολή αιτήσεων και την έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ) καθώς και για τη χρήση των θυρίδων φορέων και χρηστών που τηρούνται σε αυτή” (Β’ 849)» (Β’ 4693).

38. Την υπό στοιχεία 38428/ΕΞ2021 υπουργική απόφαση «Κανόνες για την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών» (Β’ 5231).

39. Την υπό στοιχεία 17270/ΕΞ2023 υπουργική απόφαση «Υπηρεσία Ενιαίας Ψηφιακής Υποστήριξης (ΕΨΥ-support.gov.gr) υπηρεσιών που προσφέρονται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (ΕΨΠ - gov.gr)» (Β’ 2220).

40. Την υπό στοιχεία 11654 ΕΞ 2026/31.03.2026 υπουργική απόφαση «Καθορισμός των λεπτομερειακών, τεχνικών και διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Ι’ του ν. 4727/2020 “Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024]- Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις” (Α’ 184)» (Β’ 2235).

41. Την υπό στοιχεία 120301/ΕΞ2021 υπουργική απόφαση «Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού» (Β’ 2894).

42. Την υπό στοιχεία 2563/2025 υπουργική απόφαση «Έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2026 - 2030».

43. Το π.δ. 40/2020 «Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Α’ 85).

44. Το άρθρο 11 του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α’ 130).

45. Την υπ’ αρ. 1961/2025 απόφαση του Πρωθυπουργού και των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης «Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Τεχνητής Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης» (Β’ 3804).

46. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α’ 131).

47. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για το Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας - Στρατηγική εφαρμογής (COM(2017) 134 final).

48. Την ανάγκη διαμόρφωσης ενός συνεκτικού, αποτελεσματικού και φιλικού προς τον χρήστη ψηφιακού περιβάλλοντος για την αλληλεπίδραση των πολιτών και των επιχειρήσεων με το δημόσιο τομέα, δημιουργίας ενιαίας ψηφιακής εικόνας και ταυτότητας της Δημόσιας Διοίκησης και θέσπισης κατάλληλου υποβάθρου για την υλοποίηση ολοκληρωμένων και διαλειτουργικών ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.

49. Την ανάγκη εναρμόνισης του Ελληνικού Πλαισίου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τις δεσμευτικές απαιτήσεις Ευρωπαϊκών Κανονισμών και ιδίως του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

50. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος δεν προκύπτει δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

51. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι ο καθορισμός του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης σχετικά με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη συντήρηση και τη λειτουργία των διαδικτυακών τόπων και των πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας διοίκησης, την ανάπτυξη και την παροχή ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα, συμβατών με τις απαιτήσεις της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - Ε.Ψ.Π.), τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας, την ταυτοποίηση και την ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα, τη διαχείριση του συνεργατικού περιβάλλοντος για την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και την ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων, που συνεισφέρουν στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, και τη φιλοξενία τους σε υποδομές κυβερνητικού νέφους. Επίσης η παρούσα καθορίζει το πλαίσιο για τον συντονισμό και την υποστήριξη των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου για την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 2
Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ισχύουν οι κάτωθι ορισμοί:

1. «Διαλειτουργικότητα»: Η ικανότητα των οργανισμών να αλληλεπιδρούν προς την κατεύθυνση της επίτευξης αμοιβαίως ωφέλιμων στόχων, οι οποίοι αφορούν στην ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσης μεταξύ των εν λόγω οργανισμών διά μέσου των επιχειρησιακών διαδικασιών που υποστηρίζουν, με αξιοποίηση των οικείων συστημάτων Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για τη μεταξύ τους ανταλλαγή δεδομένων.

2. «Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας» (EIF): Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας (European Interoperability Framework, EIF) αποτελεί πλαίσιο διαλειτουργικότητας που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 23 Μαρτίου 2017 (COM (2017) 134) και παρέχει συγκεκριμένες συστάσεις για τη δημιουργία διασυνοριακών ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.

3. «Δεσμευτική απαίτηση»: Κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση, κριτήριο ή όριο νομικού, οργανωτικού, σημασιολογικού ή τεχνικού χαρακτήρα, που καθορίζεται από οντότητα της Ένωσης ή φορέα του δημόσιου τομέα και αφορά μία ή περισσότερες διευρωπαϊκές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και επηρεάζει τη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα, σύμφωνα με το άρθρο 2, (σημείο 15) του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

4. «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: Κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η

προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή.

5. «Ρυθμιστικό δοκιμαστήριο διαλειτουργικότητας»: Ελεγχόμενο περιβάλλον που δημιουργείται από οντότητα της Ένωσης ή φορέα του δημόσιου τομέα για την ανάπτυξη, την κατάρτιση, τη δοκιμή και την επικύρωση καινοτόμων λύσεων διαλειτουργικότητας, κατά περίπτωση υπό πραγματικές συνθήκες, το οποίο υποστηρίζει τη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα των διευρωπαϊκών ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών για περιορισμένο χρονικό διάστημα υπό ρυθμιστική εποπτεία, όπως ορίζεται στο Άρθρο 2 (σημείο 14) του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

6. «GovTech»: Η συνεργασία βάσει τεχνολογίας μεταξύ φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα που στηρίζει τον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημόσιου τομέα, όπως ορίζεται στο Άρθρο 2, (σημείο 9) του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

7. «Μέτρα καινοτομίας για κυβερνητικές τεχνολογίες GovTech»: Η συνεργασία σε θέματα Κυβερνητικών Τεχνολογιών μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα, ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, νεοφυών επιχειρήσεων και καινοτόμων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τη στήριξη της καινοτομίας και της ευελιξίας στον δημόσιο τομέα και, την προώθηση της χρήσης εργαλείων διαλειτουργικότητας στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα.

8. «Ψηφιακή δημόσια υπηρεσία»: Οποιαδήποτε υπηρεσία που παρέχεται από φορέα του δημόσιου τομέα εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα και συνίσταται ιδίως στην παραγωγή, διακίνηση και διαχείριση πληροφοριών, δεδομένων και ηλεκτρονικών εγγράφων και στην πραγματοποίηση συναλλαγών.

9. «Ολοκληρωμένη Ψηφιακή Υπηρεσία (ή Ολοκληρωμένη Δημόσια Υπηρεσία)»: Το αποτέλεσμα της συγκέντρωσης και της διασύνδεσης των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης με τέτοιο τρόπο ώστε οι χρήστες να έχουν πρόσβαση σε αυτές μέσω μιας ενιαίας απρόσκοπτης εμπειρίας με βάση τις ανάγκες τους.

10. «Προστατευμένα δεδομένα» δεδομένα που εμπίπτουν α) στο άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 όπως εμπορικού, επιχειρηματικού, επαγγελματικού και εταιρικού απορρήτου, στατιστικού απορρήτου, προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων, προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, β) δεδομένα που εμπίπτουν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327 και ιδίως προσωπικά ηλεκτρονικά δεδομένα υγείας.

11. «Κανόνες Υποχρεωτικοί»: Υποχρεωτικοί είναι οι κανόνες που η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και προδιαγραφές που τίθενται είναι επιβεβλημένη για τους φορείς του Δημόσιου τομέα. Οι κανόνες αυτοί συνοδεύονται από φράσεις όπως «ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ», «ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ», «ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΝΑ», «ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ», «ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ», ή συνώνυμές τους, που επιβάλουν ή απαγορεύουν προδιαγραφές και αφορούν Κανόνες Υποχρεωτικούς.

12. «Κανόνες Προαιρετικοί»: Προαιρετικοί κανόνες είναι αυτοί, για τους οποίους είναι δυνατή η μη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές που τίθενται, μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον αυτό τεκμηριώνεται επαρκώς. Σε διαφορετική περίπτωση η συμμόρφωση με αυτούς, είναι υποχρεωτική. Οι κανόνες αυτοί συνοδεύονται από φράσεις όπως «ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ», «ΔΕΝ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ», «ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ», «ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ», «ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ».

13. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης ισχύουν οι ορισμοί:

α) του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α’ 48),

β) του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183,

γ) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868.

δ) του άρθρου 1 του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463,

ε) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη,

στ) του άρθρου 2 εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2979 για τις βασικές λειτουργίες των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας,

ζ) του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327.

Άρθρο 3
Πεδίο εφαρμογής

1. Το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΠΠΥΨΗΔ) εφαρμόζεται από τους φορείς του Δημόσιου τομέα που περιλαμβάνει τη Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) καθώς και τις εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς του Κεφαλαίου Α του ν. 3429/2005, ανεξαρτήτως εάν έχουν εξαιρεθεί από την εφαρμογή του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ν. 4270/2014.

2. Η παρούσα απόφαση δεν θίγει αρμοδιότητες των φορέων της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν τη δημόσια ασφάλεια, την άμυνα και την εθνική ασφάλεια, ούτε συνεπάγεται την παροχή πληροφοριών η γνωστοποίηση των οποίων θα ήταν αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα της δημόσιας ασφάλειας, της άμυνας ή της εθνικής ασφάλειας.

Άρθρο 4
Αρχές του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Το ΠΠΥΨΔ διέπεται από τις αρχές της απρόσκοπτης παροχής υψηλού επιπέδου ψηφιακών υπηρεσιών από τους φορείς του άρθρου 3 της παρούσας, της εναρμόνισης με τις ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές για την ψηφιακή διακυβέρνηση και την διασυνοριακή διαλειτουργικότητα μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών - μελών της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, ενσωματώνει ρυθμίσεις για την αξιολόγηση διαλειτουργικότητας πριν από την ανάληψη δεσμευτικών απαιτήσεων για διευρωπαϊκές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, υιοθετεί κανόνες, προδιαγραφές και πρότυπα συμβατά με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας, εφαρμόζει ειδικό σχήμα διακυβέρνησης διαλειτουργικότητας βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 και ενθαρρύνει την αξιοποίηση των μέτρων στήριξης της διαλειτουργικής Ευρώπης του εν λόγω Κανονισμού.

Άρθρο 5
Αρχές σχεδιασμού, ανάπτυξης, λειτουργίας και συντήρησης των διαδικτυακών τόπων και των πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας διοίκησης

1. Οι διαδικτυακοί τόποι των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης (Δημόσιοι Διαδικτυακοί Τόποι - ΔΔΤ) αποτελούν την πύλη εισόδου πολιτών, επιχειρήσεων και φορέων στο περιεχόμενο και τις υπηρεσίες που παρέχουν οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης. Η λειτουργία των διαδικτυακών τόπων των φορέων αυτών διέπεται από τις αρχές που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της παρούσας.

2. Σε κάθε Δημόσιο Διαδικτυακό Τόπο επιβάλλεται να καθορίζεται πολιτική διαχείρισης που να προβλέπει με σαφήνεια για κάθε τμήμα περιεχομένου, έγγραφο ή υπηρεσία του φορέα που διατίθεται ηλεκτρονικά μέσω αυτού ποια μονάδα ή στέλεχος του φορέα είναι υπεύθυνο για την ακρίβεια, εγκυρότητα, ποιότητα και ασφάλειά του.

3. Σε κάθε δημόσιο φορέα ορίζεται Διαχειριστής για κάθε ιστότοπο που διατηρεί, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την επικαιροποίηση και αναβάθμιση του δικτυακού τόπου όποτε αυτό απαιτείται. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του ο Διαχειριστής οφείλει να συνεργάζεται με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, καθώς και με τα Γραφεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης του ν. 4622/2019.

4. Σε κάθε δημόσιο φορέα ορίζεται Τεχνικά Υπεύθυνος του ΔΔΤ ή αρμόδια οργανική μονάδα ή υπάλληλος του φορέα με τις κατάλληλες τεχνικές γνώσεις.

5. Σε κάθε δημόσιο φορέα ορίζεται υπεύθυνος για τη χρήση δεδομένων, για την ασφαλή και αποτελεσματική διαχείριση των δεδομένων και για την προώθηση του διαμοιρασμού και της επαναχρησιμοποίησης δεδομένων.

6. Για την ονοματοδοσία των διαδικτυακών τόπων οι φορείς οφείλουν να τηρούν τους κανόνες και τα πρότυπα που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 3 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης, αποδίδοντας ιδίως έμφαση στη γλώσσα, στον τρόπο γραφής και στο μέγεθος του ονόματος χώρου. Επίσης στο Παράρτημα Ι αναφέρονται οι υποχρεωτικές αρμοδιότητες του διαχειριστή και τεχνικού υπεύθυνου του διαδικτυακού τόπου.

7. Κάθε φορέας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης και έχει υποχρέωση διάθεσης υπηρεσιών στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr), ακολουθεί κατά τη σχεδίαση και τη δημιουργία της όσον αφορά την εικαστική παρουσίαση και ταυτότητα, τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις της απόφασης Υ.Α. 38428 ΕΞ 2021 «Κανόνες για την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών» (Β’ 5231). Για τις ήδη λειτουργούσες ιστοσελίδες, οι φορείς οφείλουν να προβούν σε κατάλληλες μεταβολές της εικαστικής παρουσίασής τους, ώστε να εναρμονίζονται με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις του προηγούμενου εδαφίου. Το περιεχόμενο των ΔΔΤ θα πρέπει να προσαρμόζεται δυναμικά στο μέγεθος και τις δυνατότητες της συσκευής των χρηστών, ανεξάρτητα από τη συσκευή που χρησιμοποιείται για την πρόσβαση σε αυτούς (π.χ. υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα, φορητές συσκευές όπως tablets κ.λπ.).

8. Η δομή και το περιεχόμενο των ΔΔΤ θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες που προβλέπονται στα Κεφάλαια 5 και 6 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

9. Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ενσωματώνουν στους διαδικτυακούς τόπους τους μηχανή αναζήτησης (στο περιεχόμενό τους) και παρέχουν σαφείς πληροφορίες για τις διαδικασίες επικοινωνίας των επισκεπτών τους με τις υπηρεσίες των φορέων, σύμφωνα με τους ειδικότερους κανόνες που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 5 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης. Στο πλαίσιο αυτό δύνανται να χρησιμοποιούνται και ψηφιακοί βοηθοί βασισμένοι σε τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης, μόνο εφόσον αυτό αιτιολογείται από την πολυπλοκότητα του περιεχομένου και των ψηφιακών υπηρεσιών του ΔΔΤ.

10. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης διατηρούν τους δικτυακούς τόπους ως τόπους ελεύθερης και χωρίς περιορισμούς πρόσβασης, με σκοπό την πληροφόρηση και την ενημέρωση των φυσικών ή νομικών προσώπων ή έτερων νομικών οντοτήτων, σχετικά με δημόσιες πολιτικές, δράσεις ή προγράμματα που σχεδιάζουν και εφαρμόζουν, εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον οικείο φορέα για λόγους διαφύλαξης κρατικού απορρήτου ή απορρήτου που προστατεύεται από διάταξη νόμου. Για τον σκοπό αυτό οι φορείς τηρούν τους κανόνες προσβασιμότητας που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 7 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

11. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης τηρούν τις διαδικασίες και τους κανόνες που αφορούν την παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης των χρηστών, τη λειτουργία χώρων συζήτησης χρηστών και τη διασύνδεση με τα επιχειρησιακά συστήματα φορέων, όπως οι εν λόγω διαδικασίες και κανόνες προβλέπονται στο Κεφάλαιο 8 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

12. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης τηρούν τις διαδικασίες και τις αρχές για την αξιολόγηση του περιεχομένου και των υπηρεσιών του διαδικτυακού τους τόπου που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 9 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

13. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης τηρούν τις διαδικασίες και τους κανόνες που αφορούν την υποστήριξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών τους και προβλέπονται στο Κεφάλαιο 10 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

14. Η παροχή υπηρεσιών ψηφιακής διακυβέρνησης σέβεται και προστατεύει τα ατομικά δικαιώματα όπως αυτά προκύπτουν από το Σύνταγμα και την εθνική, ενωσιακή και διεθνή νομοθεσία και ιδίως την Ευρωπαϊκή Διακήρυξη για τα Ψηφιακά Δικαιώματα και Αρχές που έχει συνυπογραφεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου.

15. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης τηρούν τους κανόνες που αφορούν τις κατηγορίες χρηστών και τα δικαιώματα πρόσβασης και προβλέπονται στο Κεφάλαιο 11 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

16. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης μεριμνούν για τη διάδοση των διαδικτυακών τόπων τους σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 12 του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 6
Αρχές ανάπτυξης και παροχής ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών από τους φορείς του δημόσιου τομέα, συμβατών με τις απαιτήσεις της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr Ε.Ψ.Π.)

1. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης και έχουν υποχρέωση διάθεσης υπηρεσιών στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - Ε.Ψ.Π.) αναπτύσσουν και παρέχουν ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες που είναι συμβατές με τις απαιτήσεις της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - Ε.Ψ.Π.) του άρθρου 22 του ν. 4727/2020.

Κάθε φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ώστε η παροχή των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών του να διενεργείται αποκλειστικά μέσα από την Ε.Ψ.Π.. Σε περιπτώσεις υφιστάμενων συστημάτων ή μεταβατικής περιόδου, διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα με την Ε.Ψ.Π., σύμφωνα με τις εκάστοτε σχετικές οδηγίες.

Άρθρο 7
Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (Κ.Ε.Δ.)

1. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης οφείλουν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα με παράλληλη συμμόρφωση με την Πολιτική Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ., την Πολιτική Ορθής Χρήσης των διαδικτυακών υπηρεσιών, καθώς και τις διατάξεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ώστε να διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων τους και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (Κ.Ε.Δ.) του άρθρου 84 παρ. 2 του ν. 4727/2020.

2. Τα δομικά στοιχεία που συνθέτουν το οικοσύστημα της διαλειτουργικότητας, περιλαμβάνουν την εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας, τη δημόσια συμμετοχή, την ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικότητας και το κέντρο γνώσης και υποστήριξης. Το οικοσύστημα της διαλειτουργικότητας συμπληρώνεται επίσης με τις

πολιτικές διακυβέρνησης των ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών και αναπτύσσεται σύμφωνα με τις αρχές διαλειτουργικότητας καλύπτοντας τις ανάγκες των τεσσάρων επιπέδων διαλειτουργικότητας.

3. Οι βασικές αρχές του Εθνικού Πλαισίου Διαλειτουργικότητας είναι σε συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας και με τον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη. Οι κανόνες, οι προδιαγραφές, οι διαδικασίες και τα πρότυπα για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο για τους φορείς του δημόσιου τομέα καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙ της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 8
Αρχές ταυτοποίησης και ηλεκτρονικής αναγνώρισης πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα

1. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης οφείλουν να μεριμνούν και να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα κατά την ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων προκειμένου να επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο ασφάλειας των πληροφοριών και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό, οφείλουν ιδίως να μεριμνούν για την ασφάλεια των συστημάτων, δικτύων και πληροφοριών καθώς και για την ανθεκτικότητά τους, σε εναρμόνιση με την Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας.

2. Οι φορείς οφείλουν να υποστηρίζουν τις μεθόδους διασυνοριακής αυθεντικοποίησης που προβλέπονται στο πλαίσιο των Κανονισμών ΕΕ/910/2014 και ΕΕ/1183/2024.

3. Σε εθνικό επίπεδο η ταυτοποίηση πρέπει να διενεργείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

• Με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 84, παρ. 1 του ν. 4727/2020.

• Με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων των συστημάτων ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking) των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως ορίζονται στο στοιχείο 1 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 (ΕΕ L 176), περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όπως ορίζονται στο στοιχείο 17 της παρ. 1 του άρθρου 4 του εν λόγω Κανονισμού, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4261/2014 (Α’ 107) σε τρίτη χώρα, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, καθώς και των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος και των ιδρυμάτων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 4537/2018 (Α’ 84).

• Με τη χρήση εγκεκριμένου πιστοποιητικού ηλεκτρονικής υπογραφής.

4. Οι βασικές αρχές, οι κανόνες και οι διαδικασίες που διέπουν την ταυτοποίηση και την ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες των φορέων του δημόσιου τομέα καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 9
Διαχείριση συνεργατικού περιβάλλοντος για την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης

1. Η οργάνωση, η διαμόρφωση και η διαχείριση του συνεργατικού περιβάλλοντος για την εφαρμογή του παρόντος Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης λαμβάνει υπόψη το Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης του άρθρου 6 του ν. 5188/2025, το Μητρώο Διαλειτουργικότητας και το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος» των άρθρων 89 και 90, αντίστοιχα, του ν. 4727/2020 και αξιοποιεί τους ακόλουθους μηχανισμούς:

• Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας
• Κοινότητα Διαλειτουργικότητας
• Πύλη Διαλειτουργικότητας e-gif.gov.gr
• Μηχανισμός Αξιολόγησης Διαλειτουργικότητας με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας
• Μηχανισμός Παρακολούθησης Εφαρμογής του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας
• Μηχανισμός Ενημέρωσης και Επικαιροποίησης του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας

2. Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας αποτελεί ένα ευρύ σύνολο οντοτήτων, προερχόμενων από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, που συμμετέχουν ή/και επηρεάζονται και ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών. Η ουσιαστική συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας στην εφαρμογή

και διάδοση του Πλαισίου Διαλειτουργικότητας, προϋποθέτει την υιοθέτηση συμμετοχικών μεθόδων σε όλο το φάσμα των δράσεων και διαδικασιών διακυβέρνησής της. Η λειτουργία της κοινότητας επιτρέπει την εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, πέρα από όσους συνήθως εμπλέκονται, στον σχεδιασμό, την παραγωγή και την αξιολόγηση νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών. Δημιουργεί ένα ασφαλέστερο περιβάλλον συμμετοχής και μάθησης που οδηγεί στην ανάπτυξη καινοτομίας καθώς και στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιούνται οι πρακτικές της κοινότητας για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, που λειτουργεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Interoperable Europe Community).

3. Οι ειδικότεροι κανόνες και οι διαδικασίες που διέπουν τη διαχείριση του συνεργατικού περιβάλλοντος καθορίζονται στο Παράρτημα IV της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 10
Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας - Ρυθμιστικά δοκιμαστήρια διαλειτουργικότητας

1. Οι φορείς της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της παρούσας απόφασης οφείλουν να διενεργούν αξιολόγηση διαλειτουργικότητας των δεσμευτικών απαιτήσεων πριν λάβουν απόφαση σχετικά με νέες ή ουσιωδώς τροποποιημένες απαιτήσεις ψηφιακών υπηρεσιών, εκτός εάν έχει ήδη διενεργηθεί αξιολόγηση διαλειτουργικότητας ή όταν οι απαιτήσεις αξιοποιούν λύσεις που παρέχονται από οντότητες της Ένωσης. Η αξιολόγηση διαλειτουργικότητας των δεσμευτικών απαιτήσεων, προσδιορίζει και αξιολογεί με κατάλληλο τρόπο τις επιπτώσεις των απαιτήσεων στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα των φορέων του δημόσιου τομέα και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (Κ.Ε.Δ.), καθώς και των όσων αναφέρονται στο άρθρο 3 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903, ήτοι τις επιπτώσεις των δεσμευτικών απαιτήσεων στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα, εμπλέκοντας α) το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας, β) τους συμφεροντούχους τους οποίους αφορούν οι δεσμευτικές απαιτήσεις, γ) τις λύσεις για τη διαλειτουργική Ευρώπη.

2. Τα βασικά βήματα για την αξιολόγηση διαλειτουργικότητας απαιτούν: α) την αποδελτίωση των δεσμευτικών απαιτήσεων που προκύπτουν από ευρωπαϊκούς κανονισμούς, β) τον εντοπισμό των διευρωπαϊκών ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών στις οποίες θα εφαρμόζονται οι εν λόγω δεσμευτικές απαιτήσεις, γ) τον εντοπισμό των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που επηρεάζονται, δ) τον εντοπισμό λύσεων της διαλειτουργικής Ευρώπης που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην υλοποίηση της απαίτησης, ε) τη διενέργεια της αξιολόγησης διαλειτουργικότητας, στ) τη σύνταξη αναφοράς που υποβάλλεται στην Πύλη της Διαλειτουργικής Ευρώπης και ειδικότερα στο χώρο αξιολογήσεων και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σημειώνεται ότι οι αναφορές αξιολογήσεων διαλειτουργικότητας ακολουθούν το λεξικό αξιολόγησης διαλειτουργικότητας που έχει οριστεί από την κοινότητα Σημασιολογικής Διαλειτουργικότητας (Semantic Interoperability Community-SEMIC).

3. Οι φορείς της προηγούμενης παραγράφου δύνανται να συμμετέχουν σε ρυθμιστικά δοκιμαστήρια διαλειτουργικότητας των άρθρων 11 και 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 με σκοπό ιδίως την προώθηση της καινοτομίας και την υλοποίηση καινοτόμων ψηφιακών λύσεων διαλειτουργικότητας.

4. Στο Παράρτημα IV περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις των φορέων για την αξιολόγηση της διαλειτουργικότητας και τη χρήση και λειτουργία ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων διαλειτουργικότητας με έμφαση στα ακόλουθα:

α) Τη διάκριση των περιπτώσεων που είναι νομικά υποχρεωτική η αξιολόγηση διαλειτουργικότητας

β) Οδηγίες για τη διεξαγωγή μιας αξιολόγησης διαλειτουργικότητας

γ) Την τεκμηρίωση μιας αξιολόγησης και τη δημιουργία των σχετικών αναφορών

δ) Τη δημοσίευση σε επίσημο ιστότοπο, μηχανικά αναγνώσιμη και με συγκεκριμένο περιεχόμενο, όπως απαιτείται από τον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη

ε) Οδηγίες για την οργάνωση της διαδικασίας αξιολόγησης εντός του δημόσιου φορέα

5. Κάθε δημόσιος φορέας ορίζει συντονιστή διαλειτουργικότητας με τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 17 του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη όσον αφορά τις εθνικές αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 11
Ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων, που συνεισφέρουν στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, και φιλοξενία τους σε υποδομές κυβερνητικού νέφους

1. Το παρόν Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης αποβλέπει στην ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων με σκοπό την εξοικονόμηση ενεργειακών πόρων και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στο πλαίσιο της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης.

2. Οι φορείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης μεριμνούν για την ανάπτυξη κουλτούρας βιωσιμότητας κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος πλαισίου και ενθαρρύνουν την εκπαίδευση και την εξοικείωση του προσωπικού τους με πρακτικές πράσινου λογισμικού που καταναλώνει

λιγότερη ενέργεια κατά την εκτέλεση, απαιτεί λιγότερους πόρους (CPU, μνήμη, αποθήκευση) και συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

3. Οι αρχές, οι ειδικότεροι κανόνες και οι προδιαγραφές για την ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων που συνεισφέρουν στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, από φορείς του δημόσιου τομέα και τη φιλοξενία τους σε υποδομές κυβερνητικού νέφους καθορίζονται στο Παράρτημα V της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 12
Μέτρα καινοτομίας για κυβερνητικές τεχνολογίες (GovTech)

1. Οι φορείς του άρθρου 3 παρ. 1 της παρούσας Απόφασης συνεργάζονται μεταξύ τους, με ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα και με καινοτόμους οργανισμούς συμπεριλαμβανομένων, εταιρειών και μη κερδοσκοπικών φορέων σε θέματα σχεδιασμού, ανάπτυξης και λειτουργίας δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και με νεοφυείς επιχειρήσεις, καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών με σκοπό τη στήριξη της καινοτομίας και της ευελιξίας στον δημόσιο τομέα και, την προώθηση της χρήσης αποτελεσματικών εργαλείων διαλειτουργικότητας στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα.

2. Για την επίτευξη των στόχων της προηγούμενης παραγράφου οι φορείς του άρθρου 3 παρ. 1 της παρούσας Απόφασης προωθούν δράσεις και πρωτοβουλίες στήριξης ενός ανοικτού οικοσυστήματος Κυβερνητικών τεχνολογιών που φέρνει σε επαφή δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς σε εθνικό και σε διασυνοριακό επίπεδο.

3. Οι δημόσιοι φορείς μεριμνούν ώστε ένα ποσοστό των αναθέσεων συμβάσεων για ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες να γίνεται μέσα από μηχανισμούς συμβάσεων καινοτομίας, προεμπορικών συμβάσεων και προσκλήσεων σε διαγωνισμούς καινοτομίας.

Άρθρο 13
Δημοσιοποίηση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Το παρόν Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης αναρτάται από την έναρξη ισχύος του στον διαδικτυακό τόπο: www.e-gif.gov.gr.

Άρθρο 14
Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης καταργείται η υπό στοιχεία ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/10.4.2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης» (Β’ 1301).

Άρθρο 15
Δημοσίευση - Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΉΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Αναλυτικοί κανόνες και πρότυπα για τον σχεδιασμό, ανάπτυξη, συντήρηση και λειτουργία των Διαδικτυακών τόπων της Δημόσιας Διοίκησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της παρ. 2 του άρθρου 84 του Ν.4727/2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: Διαχείριση του συνεργατικού περιβάλλοντος για την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το Μητρώο Διαλειτουργικότητας και το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος» των αρ. 89 & 90 αντίστοιχα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων, που συνεισφέρουν στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Αναλυτικοί κανόνες και πρότυπα για τον σχεδιασμό, ανάπτυξη, συντήρηση και λειτουργία των Διαδικτυακών τόπων της Δημόσιας Διοίκησης

1. Γενικές αρχές λειτουργίας

Όλοι οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης υποχρεούνται να διατηρούν Διαδικτυακούς Τόπους (Δημόσιοι Διαδικτυακοί Τόποι - ΔΔΤ) (αρ. 35, Ν. 4727/2020) που αποτελούν την πύλη εισόδου πολιτών, επιχειρήσεων και φορέων στο περιεχόμενο και τις υπηρεσίες που παρέχουν οι φορείς και ακολουθούν τις κάτωθι αρχές:

- **Αρχή της ισότητας και της ισονομίας:** Οι πληροφορίες και οι υπηρεσίες παρέχονται μέσω των δημόσιων διαδικτυακών τόπων των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ελεύθερα, εκτός αν προβλέπεται άλλως από τον οικείο φορέα για λόγους κρατικού απορρήτου ή απορρήτου που προστατεύεται από διάταξη νόμου, χωρίς τεχνολογικούς περιορισμούς[1], λαμβάνοντας υπόψη την κάλυψη αναγκών ειδικών ομάδων πληθυσμού και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- **Αρχή της πληρότητας και της αξιοπιστίας:** Το περιεχόμενο των πληροφοριών και των υπηρεσιών που παρέχει ένας φορέας της δημόσιας διοίκησης μέσω του διαδικτυακού του τόπου πρέπει να είναι έγκυρο, νόμιμο, πλήρες, και επίκαιρο[2]
- **Αρχή της εμπιστοσύνης:** Ο δημόσιος διαδικτυακός τόπος πρέπει να εφαρμόζει κατάλληλους μηχανισμούς ασφάλειας και προστασίας προσωπικών δεδομένων για τη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης με τους επισκέπτες του τόπου και τους χρήστες των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του φορέα
- **Αρχή της σωστής διαχείρισης των δημόσιων πόρων:** Η ανάπτυξη και η υποστήριξη της λειτουργίας του διαδικτυακού τόπου πρέπει να δικαιολογείται από το όφελος που αναμένεται να προκύψει από τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Δημόσιου Διαδικτυακού Τόπου, αλλά και την επαναχρησιμοποίηση των πληροφοριών και των υπηρεσιών του
- **Αρχή της ανοικτής διάθεσης και περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας:** Το σύνολο της δημόσιας πληροφορίας που διατίθεται από το διαδικτυακό τόπο πρέπει να είναι διαθέσιμη χωρίς τεχνικούς, νομικούς ή οργανωτικούς περιορισμούς, να είναι μηχαναγνώσιμη, να συνοδεύεται από τα κατάλληλα μετα-δεδομένα ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα για εντοπισμό, αναζήτηση ευανάγνωστων και επαναχρησιμοποιήσιμων πληροφοριών, να συνοδεύεται από τυποποιημένες ανοιχτές κυβερνητικές άδειες που να προσδιορίζουν τους όρους χρήσης και επιπλέον (στην περίπτωση που ο διαδικτυακός τόπος περιλαμβάνει σύνολα δεδομένων) αυτά να βρίσκονται σε σταθερά σημεία απόθεσης
- **Αρχή τήρησης κανόνων κυβερνοασφάλειας:** Η λειτουργία του διαδικτυακού τόπου επιβάλλεται να πληροί τους ισχύοντες κανόνες κυβερνοασφάλειας και κυβερνοϋγιεινής
- **Αρχή περιορισμού της ενεργειακής κατανάλωσης:** Κατά τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, τη λειτουργία και τη συντήρηση του διαδικτυακού τόπου επιβάλλεται να λαμβάνονται υπόψη και να εφαρμόζονται βέλτιστες πρακτικές για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης

[1] Παρ. 1 αρ. 35 Ν. 4727/2020

[2] Παρ. 2 αρ. 35 Ν. 4727/2020

- **Αρχή προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:** Η λειτουργία του διαδικτυακού τόπου επιβάλλεται να εναρμονίζεται με τις ισχύουσες ρυθμίσεις που αφορούν την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

2. Κανόνες και πρότυπα που αφορούν στο οργανωτικό σχήμα διαχείρισης του διαδικτυακού τόπου, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες.

[Κ.1] Ο φορέας λειτουργίας ενός Δημόσιου Διαδικτυακού Τόπου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καθορίζει με σαφήνεια, το οργανωτικό σχήμα λειτουργίας του ΔΔΤ και την ομάδα λειτουργίας του.

[Κ.2] Η ομάδα λειτουργίας του ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον τους παρακάτω ρόλους για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του:

- Του **Επιτελικού Υπεύθυνου** ο οποίος θα ορίζει τον σκοπό, τους στόχους λειτουργίας και τη στρατηγική σχετικά με τη χρήση του ΔΔΤ σε συνεργασία με την ηγεσία του φορέα. Θα μεριμνά ενδεικτικά για την επικοινωνιακή στρατηγική και προώθηση του ΔΔΤ, τη διασφάλιση των τεχνικών και ανθρώπινων πόρων και την ανάθεση ρόλων και καθηκόντων σε σχέση με τη διαχείριση και την υποστήριξη της λειτουργίας του σε συγκεκριμένα στελέχη του φορέα, την έγκριση σημαντικών αλλαγών στη δομή, το περιεχόμενο και τις υπηρεσίες του.
- του **Διαχειριστή Ιστοτόπου**[3] που θα είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία του ΔΔΤ με ενδεικτικές αρμοδιότητες: τον σχεδιασμό και την έγκριση των λειτουργικών και τεχνικών απαιτήσεων, την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΔΔΤ και την αναβάθμισή του, την ανάπτυξη και τη συντήρησή του (όπως ασφάλεια, διαθεσιμότητα, καταγραφή ενεργειών -log files- λήψη εφεδρικών αρχείων, SLAs), την απόδοσή του και θέματα που σχετίζονται με την εμπειρία του χρήστη.
- του **Υπευθύνου Περιεχομένου,** ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο και την ανάρτηση του περιεχομένου, με ενδεικτικές αρμοδιότητες την επικαιροποίηση/ανανέωση του περιεχομένου, τον έλεγχο της εγκυρότητας και της ποιότητας του πληροφοριακού υλικού που περιέχει ο ΔΔΤ, τον σχεδιασμό και διαχείριση των δράσεων δημοσιότητας, τη συνεργασία με τον Διαχειριστή του ΔΔΤ και με κάθε αρμόδιο στέλεχος ή μονάδα του φορέα για θέματα που αφορούν στη διάθεση περιεχομένου μέσω του ΔΔΤ.
- του **Υπεύθυνου χρήσης Δεδομένων**[4]**,** ο οποίος αναλαμβάνει σε συνεργασία με τους αρμόδιους του φορέα, την αξιολόγηση αιτημάτων και προετοιμασία του διαμοιρασμού δεδομένων που παρέχονται από τον διαδικτυακό τόπο. Μεριμνά για την τεκμηρίωση και την υποστήριξη για δευτερογενή χρήση των δεδομένων. Αναλαμβάνει την καταχώρηση των συνόλων δεδομένων που παράγονται στο Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης και στην Εθνική Πύλη Ανοιχτών Δεδομένων.

[Κ.3] Για κάθε τμήμα περιεχομένου, έγγραφο ή υπηρεσία του φορέα που διατίθεται ηλεκτρονικά μέσω αυτού, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι σαφές ποια μονάδα, ρόλος ή

[3] Παρ. 6 Αρθ. 35 Ν.4727/20

[4] Αρθ. 13 Ν.5188/2025

στέλεχος του φορέα είναι υπεύθυνοι για την ακρίβεια, εγκυρότητα, ποιότητα και ασφάλειά του.

[Κ.4] Οι φορείς που διαχειρίζονται Δημόσιους Διαδικτυακούς Τόπους (ΔΔΤ) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τηρούν οργανωμένο φάκελο τεκμηρίωσης, ο οποίος περιλαμβάνει τα βασικά τεχνικά και λειτουργικά στοιχεία του ιστοτόπου, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ορθή, ασφαλής και αδιάλειπτη λειτουργία του. Ο φάκελος αυτός πρέπει να είναι προσβάσιμος μόνο στα εξουσιοδοτημένα μέλη της ομάδας πληροφορικής και να ενημερώνεται τακτικά ή αμέσως μετά από κάθε σημαντική αλλαγή. Η ευθύνη τήρησης και επικαιροποίησης του φακέλου ανήκει στον Διαχειριστή Ιστοτόπου του ΔΔΤ.

[Κ.5] Για κάθε ΔΔΤ ενός δημόσιου φορέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζεται μια σαφώς προσδιορισμένη διαδικασία δημοσίευσης περιεχομένου. Η διαδικασία αυτή ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καλύπτει τον κύκλο ζωής μιας δημοσίευσης και ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εξασφαλίζει την ορθότητα, την εγκυρότητα και τη χρονοσήμανση του αναρτώμενου περιεχομένου. Υπεύθυνος για την τήρηση της διαδικασίας είναι ο Υπεύθυνος Περιεχομένου του ΔΔΤ.

[Κ.6] Για κάθε ΔΔΤ ενός δημόσιου φορέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζεται μια σαφώς προσδιορισμένη διαδικασία αξιολόγησης της λειτουργίας του με σκοπό τον σχεδιασμό ενεργειών βελτίωσης του. Η διαδικασία αυτή ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζει την περιοδικότητα της πραγματοποίησής της και τους δείκτες αξιολόγησης και να παράγει έκθεση αξιολόγησης λειτουργίας του καθώς και προτάσεις βελτίωσης. Υπεύθυνος για την τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης είναι ο Τεχνικός Υπεύθυνος του ΔΔΤ.

[Κ.7] Για κάθε ΔΔΤ ενός δημόσιου φορέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζεται μια σαφώς προσδιορισμένη διαδικασία αξιολόγησης αιτημάτων, για τη διάθεση δεδομένων για δευτερογενή χρήση από τρίτους ενδιαφερόμενους φορείς. Υπεύθυνος για την τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης είναι ο υπεύθυνος για τη χρήση δεδομένων του ΔΔΤ.

[Κ.8] Κάθε δημόσιος φορέας ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχει απευθείας ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες παρέχονται αποκλειστικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης. (παρ. 7. αρ. 35 Ν.4727/2020)

3. Κανόνες και πρότυπα που αφορούν στην ονοματοδοσία διαδικτυακού τόπου

[Κ.9] Η ακριβής ονοματοδοσία (Domain Name) ενός Δημόσιου Διαδικτυακού Τόπου θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εγκρίνεται και να καταχωρείται από την αρμόδια Δημόσια Αρχή (Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων – ΕΕΤΤ) και να είναι σύμφωνη με τον «Κανονισμό Διαχείρισης και Εκχώρησης Ονομάτων Χώρου (domain names) με κατάληξη .gr ή .ελ.» της ΕΕΤΤ, όπως αυτός ισχύει. (ΦΕΚ Β’ 2908/2024).

[Κ.10]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που αναφέρονται στο άρθρο 35[5] του Ν. 4727/2020 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αιτούνται την εκχώρηση Ονόματος Χώρου στον χώρο 2ου επιπέδου της μορφής .gov.gr για νέους διαδικτυακούς τόπους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που προβλέπονται στον Κανονισμό της ΕΕΤΤ..(ΦΕΚ Β’ 2908/2024).
[Κ.11]	Οι υφιστάμενοι διαδικτυακοί τόποι των φορέων της δημόσιας διοίκησης που αναφέρονται στο άρθρο 35 του Ν. 4727/2020 και δεν έχουν όνομα τριών επιπέδων και κατάληξη .gov.gr ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προχωρήσουν στη σταδιακή μετάπτωση των ονομάτων τους στον χώρο 2ου επιπέδου .gov.gr.
[Κ.12]	Οι δημόσιοι διαδικτυακοί τόποι που αναφέρονται στο άρθρο 35 του ν. 4727/2020 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν τουλάχιστον ένα όνομα χώρου με αλφαριθμητικούς χαρακτήρες του λατινικού αλφαβήτου (A-Z, a-z, 0-9), π.χ. www.name.gov.gr.
[Κ.13]	Οι φορείς της δημόσιας διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αιτούνται, εκτός από την εκχώρηση ονόματος χώρου με αλφαριθμητικούς χαρακτήρες του λατινικού αλφαβήτου, την εκχώρηση ονόματος χώρου και με αλφαριθμητικούς χαρακτήρες του ελληνικού αλφαβήτου (Α-Ω, α-ω, 0-9) π.χ. www.ονομα.gov.gr.
[Κ.14]	Το μεταβλητό πεδίο των ονομάτων χώρου που αιτούνται οι φορείς της δημόσιας διοίκησης (εκτός ΟΤΑ) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ταυτίζεται με την επίσημη απόδοση της επωνυμίας του φορέα στην αγγλική γλώσσα. Η απόδοση της ελληνικής επωνυμίας του φορέα με χαρακτήρες του λατινικού αλφαβήτου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποφεύγεται.
[Κ.15]	Εάν η επίσημη απόδοση της επωνυμίας του φορέα στην αγγλική γλώσσα περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό χαρακτήρων ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ επιλέγεται κάποια συντετμημένη μορφή αυτής. Η συντετμημένη μορφή ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι ευρέως γνωστή.
[Κ.16]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που αναφέρονται στο άρθρο 35 του ν. 4727/2020, για διαδικτυακούς τόπους ή πύλες που εξυπηρετούν ειδικούς σκοπούς ή περιλαμβάνουν ειδική θεματολογία και δεν αποτελούν τον επίσημο διαδικτυακό τους τόπο, ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αιτούνται την εκχώρηση Ονόματος Χώρου που να αντανακλά τον σκοπό ή τη θεματολογία των συγκεκριμένων διαδικτυακών τόπων και πυλών.
[Κ.17]	Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αιτούνται ονόματα χώρου, τα οποία είναι σύμφωνα με την επίσημη ονομασία τους που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα ‘Καλλικράτης’. Τα ονόματα χώρου των ΟΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι στην ονομαστική πτώση, στην πεζή άτονη μορφή τους (για ονόματα στην ελληνική γλώσσα) και σε αντίστοιχη μορφή με λατινικούς χαρακτήρες[6],

[5] Παρ 7. Αρθ. 35 Ν. 4727/2020

[6] Απόφαση ΕΕΤΤ 1110/6 2024 “Τροποποίηση και κωδικοποίηση του Κανονισμού Διαχείρισης και Εκχώρησης Ονομάτων Χώρου (Domain Names) με κατάληξη .gr ή .ελ.” https://www.eett.gr/wp-content/uploads/2024/05/%CE%91%CE%A0-1110-006.%CE%A6%CE%95%CE%9A.pdf

	σύμφωνα με τους κανόνες αντιστοίχισης που ορίζονται στο Παράρτημα ΙΓ του Κανονισμού της ΕΕΤΤ.

4. Εικαστική Παρουσίαση Δημόσιων Διαδικτυακών Τόπων

[Κ.18]	Η αρχική σελίδα ενός ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει το λογότυπο και την πλήρη επίσημη επωνυμία του φορέα.
[Κ.19]	Η διάταξη, τα χρώματα και οι χρωματικοί συνδυασμοί, η τυπογραφία, η χρήση εικονιδίων, κουμπιών και προτύπων των διαδικτυακών υπηρεσιών που παρέχουν οι φορείς της παρ. 7 του αρθ.35 του ν. 4727 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθούν τις οδηγίες που περιέχονται στον **Οδηγό Σχεδίασης** της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης[7].
[Κ.20]	Οι ΔΔΤ τόποι ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχουν τα δεδομένα, τις πληροφορίες και τα έγγραφα με προσιτό και εύληπτο τρόπο[8] στους ενδιαφερόμενους, προκειμένου να διευκολύνεται η άσκηση δικαιωμάτων ή η εκπλήρωση υποχρεώσεων που προβλέπει ο νόμος και σύμφωνα με τις οδηγίες που περιέχονται στον **Οδηγό Συγγραφής Περιεχομένου**[9].
[Κ.21]	Οι ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ σχεδιάζονται, να αναπτύσσονται και να συντηρούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να προσαρμόζουν δυναμικά τη δομή, το περιεχόμενο και τη διάταξή τους σε διαφορετικές αναλύσεις και τύπους οθονών και συσκευών, εξασφαλίζοντας βέλτιστη εμπειρία χρήστη χωρίς απώλειες σε λειτουργικότητα ή αισθητική.
[Κ.22]	• Οι ΔΔΤ περιεχομένου, για να ακολουθούν τις αρχές του ανταποκρινόμενου σχεδιασμού (responsive design), ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τηρούν τεχνικές κατευθύνσεις όπως:**Ερωτήματα μέσων (media queries):** Οι ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούν media queries για τη δυναμική προσαρμογή του περιεχομένου, βάσει χαρακτηριστικών οθόνης (πλάτος, ύψος, ανάλυση κ.ά.). • **Ευέλικτα δίκτυα πλέγματος (fluid grids):** Η διάταξη της ιστοσελίδας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ βασίζεται σε ευέλικτα πλέγματα που προσαρμόζονται στο μέγεθος της οθόνης, αποφεύγοντας σταθερά πλάτη. • **Εύκαμπτες - προσαρμοστικές εικόνες και πολυμέσα:** Οι εικόνες και τα πολυμέσα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι ευέλικτα και κλιμακούμενα ώστε να διατηρείται η σωστή διάταξη ανεξαρτήτως οθόνης. • **Προσέγγιση "πρώτα για κινητά":** Ο σχεδιασμός ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ γίνεται αρχικά για κινητές συσκευές και να προσαρμόζεται σε μεγαλύτερες οθόνες.

[7] Οδηγός Σχεδίασης Υπηρεσιών (gov.gr): https://guide.services.gov.gr

[8] Παρ 4 Αρθ. 35 Ν. 4727/2020

[9] Οδηγός Συγγραφής Περιεχομένου: https://guide.services.gov.gr/assets/files/Οδηγός%20συγγραφής%20περιεχομένου-8a5b707bc39933084df5088f920fcc6c.pdf

- **Συμβατότητα προγραμμάτων περιήγησης:** Οι ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λειτουργούν σωστά σε τουλάχιστον τρία δημοφιλή προγράμματα περιήγησης για υπολογιστές και κινητά, στις τελευταίες και προτελευταίες εκδόσεις.

[Κ.23] Οι Δημόσιοι Διαδικτυακοί Τόποι (ΔΔΤ) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ σχεδιάζονται και να υλοποιούνται με γνώμονα την υψηλή απόδοση και τη βέλτιστη εμπειρία χρήστη. Συγκεκριμένα, πρέπει να διασφαλίζεται:

- Γρήγορος χρόνος φόρτωσης σε όλα τα βασικά σενάρια χρήσης, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων με περιορισμένο εύρος ζώνης δικτύου (low bandwidth) και αργές συνδέσεις.
- Αποδοτική λειτουργία και ομαλή απόκριση ακόμα και σε παλαιότερες ή χαμηλότερης ισχύος συσκευές, όπως παλαιότερα smartphones και tablets.
- Βελτιστοποίηση των πόρων (π.χ. εικόνες, scripts, stylesheets) ώστε να μειώνονται τα δεδομένα που μεταφέρονται και να ελαχιστοποιείται η καθυστέρηση.
- Χρήση τεχνικών caching, lazy loading, συμπίεσης και άλλων βέλτιστων πρακτικών για τη βελτίωση της ταχύτητας και την αποφυγή περιττών καθυστερήσεων.
- Συμμόρφωση με τα πρότυπα και τις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν στην απόδοση και στην προσβασιμότητα.

Η διασφάλιση αυτών των απαιτήσεων πρέπει να τεκμηριώνεται και να ελέγχεται τακτικά, με τη χρήση μετρήσεων και εργαλείων αξιολόγησης απόδοσης.

[Κ.24] Οι Δημόσιοι φορείς, κατά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των διαδικτυακών τους τόπων, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη πολιτισμικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, όπως η διαπολιτισμικότητα των χρηστών ή των χρηστών προερχόμενων από άλλες χώρες, ώστε να διευκολύνεται η πρόσβασή τους στους ΔΔΤ.

[Κ.25] Οι Δημόσιοι φορείς κατά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των διαδικτυακών τους τόπων ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ εφαρμόζουν αρχές user-centered design, βασίζοντας τη δομή και την οργάνωση του πληροφοριακού περιεχομένου στις ανάγκες, στις συμπεριφορές και στην ανατροφοδότηση των τελικών χρηστών. ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ χρησιμοποιούν μεθόδους όπως έρευνες χρηστών, δοκιμές χρηστικότητας και ανάλυση δεδομένων χρήσης, προκειμένου να καθορίζουν την ιεραρχία, την ταξινόμηση και τους όρους (ετικέτες) του περιεχομένου[10].

5. Δομή και Βασικές λειτουργίες αναζήτησης, πλοήγησης.

[Κ.26] Οι θεματικές κατηγορίες, εντός των οποίων οργανώνεται το περιεχόμενο και οι υπηρεσίες ενός δημόσιου διαδικτυακού τόπου (ΔΔΤ), ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ καθίστανται προσβάσιμες μέσω κατάλληλων συνδέσμων από οποιαδήποτε ιστοσελίδα εντός του ΔΔΤ, με σκοπό τη βελτιστοποίηση της πλοήγησης και τη διευκόλυνση της εύρεσης πληροφοριών από τους χρήστες.

[10] Οδηγός Σχεδίασης Υπηρεσιών (gov.gr): https://guide.demo.gov.gr/docs/introduction#service-standard

[Κ.27]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ κατατάσσουν το περιεχόμενο και τις παρεχόμενες ψηφιακές υπηρεσίες των Δημόσιων Διαδικτυακών Τόπων (ΔΔΤ) τους σε αντιπροσωπευτικές θεματικές κατηγορίες, σύμφωνα με τη Λίστα Κυβερνητικών Κατηγοριών (GCL – Government Category List) της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (gov.gr)[11].
[Κ.28]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ κατατάσσουν το περιεχόμενο και τις παρεχόμενες ψηφιακές υπηρεσίες των Δημόσιων Διαδικτυακών Τόπων (ΔΔΤ) με βάση τα επεισόδια ζωής των πολιτών ή των επιχειρήσεων εφόσον αυτό είναι εφικτό.
[Κ.29]	Η αρχική σελίδα ενός ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτει ένα σαφώς οργανωμένο και λειτουργικό μενού πλοήγησης, το οποίο να περιλαμβάνει συνδέσμους προς τα βασικά τμήματα του ιστοτόπου, όπως: ● Πληροφοριακό περιεχόμενο (π.χ. νομοθεσία, διαδικασίες, ενημερώσεις) ● Υπηρεσίες, οργανωμένες κατά ομάδες χρηστών (πολίτες, επιχειρήσεις, φορείς/οργανισμούς) ● Εργαλεία και μηχανισμούς αναζήτησης, πλοήγησης και επικοινωνίας, καθώς και να ενσωματώνει συνδέσμους προς διαδικτυακούς τόπους ομοειδών φορέων ή συναφών φορέων προωθώντας τη συνεργασία και τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών. Οι παραπάνω κατηγορίες είναι ενδεικτικές και ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αναλύονται περαιτέρω σε υποκατηγορίες με αυστηρά καθορισμένο και ιεραρχημένο επίπεδο λεπτομέρειας, ώστε να αντανακλούν με πληρότητα τη δομή, το εύρος και το περιεχόμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Εναλλακτικά ή συμπληρωματικά, η αρχική σελίδα ενός ΔΔΤ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ περιλαμβάνει συνδέσμους (links) στο υπόλοιπο περιεχόμενο του ΔΔΤ βάσει του κοινού-στόχου κάθε τμήματος περιεχομένου ή υπηρεσίας, ενδεικτικά: Πολίτες, Επιχειρήσεις, Φορείς/ Οργανισμοί.
[Κ.30]	Οι διαδικτυακοί τόποι των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν χάρτη πλοήγησης στο περιεχόμενό τους.
[Κ.31]	Ο χάρτης ενός ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι προσβάσιμος από κάθε ιστοσελίδα του ΔΔΤ.
[Κ.32]	Ο επισκέπτης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ έχει τη δυνατότητα μετάβασης στην αρχική σελίδα ενός ΔΔΤ από οποιαδήποτε ιστοσελίδα του ΔΔΤ.
[Κ.33]	Η πρόσβαση στο περιεχόμενο και τις υπηρεσίες ενός δημόσιου διαδικτυακού τόπου ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ μην απαιτεί περισσότερα από τρία κλικ.
[Κ.34]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν τεχνικές που παρέχουν τη δυνατότητα μετάβασης των χρηστών σε ενδιάμεσα στάδια της

[11] Οδηγός Παρουσίασης Υπηρεσιών: https://guide.services.gov.gr/assets/files/Gov.gr_Service_Presentation_v1.4-d3f226c605603e975af0769eb89f814f.pdf

	δομής ενός ΔΔΤ με ένα κλικ (ενδεικτικά bread crumbing), χωρίς να χρειάζεται να μεταβούν έμμεσα σε αυτά μέσω των κατηγοριών και υποκατηγοριών περιεχομένου του ΔΔΤ.
[Κ.35]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενσωματώνουν στους ΔΔΤ τους μηχανή αναζήτησης στο περιεχόμενο των ΔΔΤ.
[Κ.36]	Η μηχανή αναζήτησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι προσβάσιμη από κάθε ιστοσελίδα του ΔΔΤ.
[Κ.37]	Η μηχανή αναζήτησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προσφέρει στον επισκέπτη τουλάχιστον τη δυνατότητα απλής αναζήτησης στο περιεχόμενο του ΔΔΤ.
[Κ.38]	Η μηχανή αναζήτησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ προσφέρει τις παρακάτω δυνατότητες στον επισκέπτη: ● Αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά επί του περιεχομένου (full-text), με οποιεσδήποτε λέξεις ή φράσεις. ● Σύνθετη αναζήτηση, με συνδυασμό στοιχείων όπως ημερομηνία, κατηγορία ή θέμα, λέξεις ή φράσεις.
[Κ.39]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ χρησιμοποιήσουν συστήματα όπως ο επιγραμμικός διαλογικός ψηφιακός βοηθός, διαλογικό ρομπότ (online chatbot), για την παροχή εξατομικευμένων πληροφοριών στους πολίτες. Η χρήση των ψηφιακών βοηθών επιτρέπει: ● Φιλική, γρήγορη και ακριβή εξυπηρέτηση των χρηστών, βελτιώνοντας την πρόσβαση στην πληροφορία. ● Μείωση του διοικητικού φόρτου, καθώς οι χρήστες μπορούν να βρουν απαντήσεις και πληροφορίες χωρίς άμεση ανθρώπινη παρέμβαση. ● Ενίσχυση της υποστήριξης πολυγλωσσίας και της διαπολιτισμικής διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών. ● Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της παρεχόμενης πληροφόρησης.
[Κ.40]	Στο πλαίσιο της δημιουργίας αποδοτικών υπολογιστικών συστημάτων οι επιγραμμικοί διαλογικοί ψηφιακοί βοηθοί, διαλογικά ρομπότ (online chatbot) ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να βασίζονται σε τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης και φυσικής επεξεργασίας γλώσσας, αν η πολυπλοκότητα του περιεχομένου και των απαντήσεων που παρουσιάζονται δεν αιτιολογούν την επιβάρυνση του υπολογιστικού κόστους και της ενέργειας που απαιτούν αυτές οι τεχνολογίες.
[Κ.41]	Η χρήση των επιγραμμικών διαλογικών ψηφιακών βοηθών, διαλογικών ρομπότ (chatbot) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ γίνεται υπό ορισμένους όρους: ● Τα chatbots ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μπορούν να λειτουργούν ως επιγραμμικές μηχανές αναζήτησης που ενσωματώνουν και συνδυάζουν πληροφορίες από πολλαπλές πηγές σχετικές με το αντικείμενο του φορέα της Δημόσιας Διοίκησης, για την παραγωγή ενιαίων και επικαιροποιημένων απαντήσεων.

- Οι χρήστες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενημερώνονται ότι αλληλεπιδρούν με σύστημα που χρησιμοποιεί αλγορίθμους ΤΝ και όχι με άνθρωπο», καθώς υπόκεινται σε υποχρεώσεις διαφάνειας σύμφωνα με τον Κανονισμό AI Act[12].
- Οι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τις τεχνικές προκλήσεις στην υλοποίηση των chatbots και να αξιολογούν συστηματικά την απόδοσή τους και την αντίληψη των χρηστών σχετικά με τη χρήση τους.
- Οι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους ότι, όταν τα εν λόγω συστήματα (chatbot) εμπίπτουν στην κατηγορία των συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου ή /και στα μοντέλα ΤΝ γενικού σκοπού (GPAI) με συστημικό κίνδυνο, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν τις υποχρεώσεις όπως ορίζονται στον Κανονισμό AI Act.

6. Περιεχόμενο ΔΔΤ και στοιχεία επικοινωνίας με τον φορέα – Διαδικασίες Διαχείρισης Περιεχομένου

[K.42] Ο Επίσημος Δημόσιος Διαδικτυακός Τόπος ενός Δημόσιου φορέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει:

- πλήρη επίσημη επωνυμία του φορέα,
- οργανόγραμμα[13] των υπηρεσιών του φορέα,
- σύντομη και περιεκτική παρουσίαση του φορέα,
- πληροφορίες για την ηγεσία/ διοίκηση του φορέα,
- νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του φορέα και την άσκηση των αρμοδιοτήτων του,
- πληροφορίες για τις υπηρεσίες που παρέχει ο φορέας και τον τρόπο παροχής τους,
- ενημερώσεις, νέα και ανακοινώσεις,
- εύκολη πρόσβαση σε σχετικούς διαδικτυακούς τόπους ή πύλες ειδικών σκοπών του φορέα, μέσω banner ή χρήσιμων συνδέσμων, για τη διευκόλυνση της πλοήγησης του χρήστη,
- στοιχεία επικοινωνίας όπως ταχυδρομική διεύθυνση, αριθμούς τηλεφώνων και διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του φορέα.

Εναλλακτικά, τα στοιχεία επικοινωνίας του φορέα ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ να εμφανίζονται σε ειδική σελίδα με τίτλο «Επικοινωνία», η οποία ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι προσβάσιμη από εμφανές σημείο της αρχικής σελίδας του ΔΔΤ.

[K.43] Το περιεχόμενο του ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ:

- εξυπηρετεί τη στρατηγική του φορέα του
- έχει μία σαφή δομή, η οποία διευκολύνει την πλοήγηση των χρηστών
- είναι συνεπές στο ύφος και την ακρίβεια
- επικοινωνεί αποτελεσματικά τους στόχους του φορέα και να ικανοποιεί τις ανάγκες των χρηστών

[12] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 (κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401689

[13] Αρθ. 81 Ν. 4727/2020

[Κ.44]	Οι διαδικτυακοί τόποι των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ περιλαμβάνουν: ● τις πιο συχνές ερωτήσεις που υποβάλλονται σχετικά με τις υπηρεσίες του φορέα και τις απαντήσεις τους (FAQs), ● συνδέσμους (links) ανακατεύθυνσης σε δημόσιους διαδικτυακούς τόπους με σχετικό περιεχόμενο, ● στοιχεία σχετικά με την επισκεψιμότητα του διαδικτυακού τόπου ή / και στοιχεία χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχει.
[Κ.45]	Για κάθε θέμα ενός δημόσιου διαδικτυακού τόπου ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ δημοσιεύεται η ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης του περιεχομένου.
[Κ.46]	Οι σύνδεσμοι που περιλαμβάνονται σε ένα δημόσιο διαδικτυακό τόπο και οδηγούν σε άλλα σημεία του τόπου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ελέγχονται τακτικά ώστε να διασφαλίζεται ότι οδηγούν στο κατάλληλο περιεχόμενο. Καμία ιστοσελίδα ενός δημόσιου διαδικτυακού τόπου ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει μηνύματα του τύπου «*υπό κατασκευή*».
[Κ.47]	Οι Δημόσιοι Διαδικτυακοί Τόποι (ΔΔΤ) των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχουν σαφείς και προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τους διαθέσιμους τρόπους επικοινωνίας των φυσικών ή νομικών προσώπων με τις υπηρεσίες του φορέα. Κάθε ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής μέσα επικοινωνίας: ● Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του φορέα και, όπου απαιτείται, των επιμέρους οργανικών μονάδων για θεματικά εξειδικευμένη επικοινωνία. ● Ηλεκτρονική φόρμα επικοινωνίας, μέσω της οποίας οι χρήστες μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα, ερωτήματα ή σχόλια με δυνατότητα αυτόματης καταχώρησης και παρακολούθησης. Η πληροφορία για τα ανωτέρω μέσα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι άμεσα προσβάσιμη από την αρχική σελίδα του ΔΔΤ ή/και από ειδική ενότητα με τίτλο «Επικοινωνία».
[Κ.48]	Ο Δημόσιος Διαδικτυακός Τόπος (ΔΔΤ) κάθε φορέα ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ περιλαμβάνει σαφείς πληροφορίες και εργαλεία για την υποβολή παραπόνων ή παρατηρήσεων σχετικά με την ποιότητα, την πληρότητα ή την ακρίβεια του παρεχόμενου περιεχομένου.
[Κ.49]	Ο ΔΔΤ που περιλαμβάνει σελίδες πληροφόρησης που εμπίπτουν στον Κανονισμό για την ενιαία ψηφιακή θύρα Single Digital Gateway (SDG) (ΕΕ) 2018/1724 (Παράρτημα Ι και ΙΙΙ), ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενσωματώνει: ● **Εργαλείο ανατροφοδότησης χρήστη**, που επιτρέπει ανώνυμη και προαιρετική αξιολόγηση της σαφήνειας, της χρηστικότητας, της επικαιρότητας και της ευκολίας πρόσβασης της πληροφορίας, καθώς και την υποβολή σύντομων σχολίων για βελτίωση. Τα συγκεντρωτικά

δεδομένα αποστέλλονται στον Εθνικό Συντονιστή για τον Κανονισμό SDG για συνεχή βελτίωση[14].

- **Εργαλείο ή σύνδεσμο ανώνυμης αναφοράς εμποδίων** στην πρόσβαση ή την κατανόηση, όπως γλωσσικά κενά, τεχνικά προβλήματα ή ασάφειες. Οι ανώνυμες αναφορές αυτές δεν θεωρούνται επίσημες καταγγελίες, αλλά αξιοποιούνται για ανάλυση και βελτίωση της ενιαίας αγοράς σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο[15].

[K.50] Το σύνολο του περιεχομένου των Διαδικτυακών Τόπων των φορέων δημόσιας διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχεται στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση προσθήκης περιεχομένου και σε δεύτερη γλώσσα, αυτή ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι η αγγλική.

[K.51] Οι ΔΔΤ που περιέχουν πληροφορίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διατίθενται επιπλέον σε μία διαδεδομένη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία είναι ευρέως κατανοητή από διασυνοριακούς χρήστες[16]. Η διαδεδομένη γλώσσα ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ είναι η αγγλική.

7. Προσβασιμότητα

[K.52] Κατά τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ιστοτόπων, διαδικτυακών εφαρμογών και ψηφιακών υπηρεσιών, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν διαδικασίες, μεθόδους και τεχνικές χρηστικότητας που διασφαλίζουν την προσβασιμότητα και την αποτελεσματική αλληλεπίδραση με τους χρήστες, σύμφωνα με τις Βασικές Αρχές Προσβασιμότητας.[17] Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα των ψηφιακών τόπων με υποστηρικτικές τεχνολογίες, όπως προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, μεγεθυντικούς φακούς και λογισμικό αναγνώρισης φωνής.

[K.53] Οι διαδικτυακοί τόποι και οι εφαρμογές για φορητές συσκευές ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πληρούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας που ορίζονται στο άρθρο 39 του ν. 4727/2020 και να συμμορφώνονται με το πρότυπο WCAG 2.1, επίπεδο AA (Level AA).

[K.54] Όλα τα αρμόδια στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης που συμμετέχουν στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την επικαιροποίηση και τη συντήρηση ιστοτόπων και ψηφιακών υπηρεσιών ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθούν τον «Οδηγό Ψηφιακής Προσβασιμότητας – Ιστότοποι και εφαρμογές για φορητές συσκευές

[14] Άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724

[15] Άρθρο 26 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724

[16] Άρθρο12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724

[17] W3C Accessibility Principles https://www.w3.org/WAI/fundamentals/accessibility-principles/

	οργανισμών Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης» [18] ως βασικό τεχνικό και κανονιστικό πλαίσιο.

[Κ.55]	Οι φορείς του δημόσιου τομέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους την προβασιμότητα για χρήστες ανεξαρτήτου αναπηρίας όπως: ● άτομα με χαμηλό επίπεδο αλφαβητισμού ή που δεν γνωρίζουν άπταιστα τη γλώσσα, ● άτομα που διαθέτουν πρόσβαση στο διαδίκτυο με μειωμένη ταχύτητα, με τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις χαμηλού εύρους ζώνης ή που χρησιμοποιούν παλαιότερες τεχνολογίες, ● χρήστες νεαρής ή προχωρημένης ηλικίας και άτομα που δεν κάνουν συχνή χρήση του διαδικτύου και δεν διαθέτουν εξοικείωση με αυτό, και, ● χρήστες φορητών συσκευών.

[Κ.56]	Κάθε ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υποστηρίζει: ● **Εναλλακτικό κείμενο (Alternative text).** Όλο το «μη κειμενικό» περιεχόμενο, όπως εικόνες, διαγράμματα, πολυμέσα κοκ, πρέπει να διαθέτει εναλλακτικό κείμενο, που περιγράφει τη λειτουργία ή το περιεχόμενο του «μη κειμενικού στοιχείου», ώστε να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες που μεταφέρει είναι προσβάσιμες στους χρήστες με αναπηρίες και ερμηνεύονται αποτελεσματικά από τις υποστηρικτικές τεχνολογίες. ● **Αντίθεση χρωμάτων (Colour contrast):** Το κείμενο και οι εικόνες κειμένου πρέπει να έχουν επαρκή χρωματική αντίθεση σε σχέση με το παρασκήνιο (background). ● **Ιστοσελίδες/αρχεία με τίτλο:** Κάθε ιστοσελίδα/εφαρμογή ή/και αρχείο πρέπει να διαθέτει έναν περιγραφικό και ακριβή τίτλο που συνοψίζει το περιεχόμενο της σελίδας και βοηθά τους χρήστες να κατανοήσουν το περιεχόμενο και τον σκοπό της σελίδας. ● **Όνομα Συνδέσμου:** Ο σκοπός κάθε συνδέσμου σε μια ιστοσελίδα πρέπει να είναι σαφώς κατανοητός μόνο από το κείμενο του συνδέσμου. Το περιγραφικό κείμενο σε ένα σύνδεσμο βοηθά όλους τους χρήστες να πλοηγηθούν αποτελεσματικότερα και μειώνει τη σύγχυση, καθιστώντας σαφές ποια ενέργεια θα επιφέρει ο σύνδεσμος. ● **Γλωσσικό γνώρισμα (attribute):** Η κύρια γλώσσα μιας ιστοσελίδας πρέπει να ορίζεται προγραμματιστικά (π.χ. στον κώδικα HTML). Αυτό διασφαλίζει ότι οι υποστηρικτικές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις κατάλληλες γλωσσικές ρυθμίσεις, επιτρέποντας στους χρήστες να κατανοήσουν σωστά το περιεχόμενο της σελίδας. ● **Έγκυρος κωδικός γλώσσας (Valid language code):** Θα πρέπει να προσδιορίζεται σωστά το περιεχόμενο που έχει γραφτεί σε διαφορετική γλώσσα από την προεπιλεγμένη γλώσσα της σελίδας με τη χρήση των σωστών γλωσσικών κωδικών σε προγραμματιστικό επίπεδο. Αυτό διασφαλίζει ότι οι υποστηρικτικές τεχνολογίες μπορούν να κάνουν χρήση κάθε φορά των σωστών γλωσσικών κανόνων. ● **Μοναδικά αναγνωριστικά (Unique IDs):** Θα πρέπει οι ιστοσελίδες να είναι δομημένες σε επίπεδο κώδικα με μοναδικά αναγνωριστικά (π.χ.

[18] Οδηγός Ψηφιακής Προσβασιμότητας https://www.gsis.gr/tomeis-politikis/tomeis-politikis-psifiaki-diakybernisi/psifiaki-prosbasimotita/odigos

	ετικέτες αρχής ή τέλους, αποφυγή διπλών χαρακτηριστικών, ετικέτες για φόρμες, κελιά κεφαλίδων πινάκων κοκ), ώστε να μπορούν να ερμηνευθούν με ακρίβεια από τις υποστηρικτικές τεχνολογίες. ● **Accessible Rich Internet Applications (Aria) hidden:** Όλα τα στοιχεία διεπαφής χρήστη (π.χ. κουμπιά, πεδία φόρμας κλπ) έχουν καθορισμένα ονόματα, ρόλους και τιμές σε προγραμματιστικό επίπεδο. Αυτό επιτρέπει στις υποστηρικτικές τεχνολογίες να ερμηνεύουν και να παρουσιάζουν με ακρίβεια τη διεπαφή στους χρήστες με αναπηρίες.

[Κ.57]	Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταχωρίζουν τους ιστοτόπους και τις εφαρμογές τους για φορητές συσκευές στο «Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών» (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

[Κ.58]	Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν για να πληρούν τις απαιτήσεις προσβασιμότητας των άρθρων 39 και 41 του ν. 4727/2020.

[Κ.59]	Οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχουν και να επικαιροποιούν χωρίς καθυστέρηση, μόλις επέλθει ουσιώδης μεταβολή και σε κάθε περίπτωση σε ετήσια βάση, λεπτομερή, περιεκτική και σαφή **Δήλωση Προσβασιμότητας** για τη συμμόρφωση των ιστοτόπων και των εφαρμογών τους για φορητές συσκευές προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' του ν. 4727/2020.

8. Διαδικασίες και κανόνες για την παροχή υπηρεσιών ενημέρωσης των χρηστών, λειτουργίας χώρων συζήτησης χρηστών και χρήσης κοινωνικών δικτύων

[Κ.60]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ παρέχουν ενημέρωση στους χρήστες του διαδικτυακού τους τόπου μέσω newsletters, RSS feed και με χρήση των κοινωνικών δικτύων.

[Κ.61]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχουν ενημέρωση στους χρήστες των διαδικτυακών τους τόπων μέσω ενημερωτικών δελτίων (newsletters) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ: ● Ορίσουν ένα στέλεχος ως υπεύθυνο σύνταξης των ενημερωτικών δελτίων. Το στέλεχος αυτό ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες από όλα τα εμπλεκόμενα στη συγγραφή των δελτίων στελέχη του φορέα και θα είναι συνολικά υπεύθυνο για τη σύνταξη των δελτίων. ● Μεριμνήσουν για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη τυποποίηση των κατηγοριών νέων που θα περιλαμβάνονται στα δελτία και να προσδιορίσουν ποια στελέχη του φορέα θα είναι υπεύθυνα για την παροχή στοιχείων για κάθε κατηγορία νέων του δελτίου.

[Κ.62]	Τα ενημερωτικά δελτία (newsletters) των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής στοιχεία: ● την επωνυμία του φορέα που εκδίδει το ενημερωτικό δελτίο, ● το θέμα του ενημερωτικού δελτίου, ● την ημερομηνία ή το χρονικό διάστημα στο οποίο αναφέρεται το ενημερωτικό δελτίο,

	● στοιχεία επικοινωνίας με τον φορέα (π.χ. διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και URL διαδικτυακού τόπου σε μορφή υπερσυνδέσμου (hyperlink)), ● την άδεια με την οποία διατίθεται το Newsletter, η οποία θα πρέπει να είναι τυποποιημένη ανοιχτή άδεια που να επιτρέπει την περαιτέρω χρήση του περιεχομένου χωρίς περιορισμούς πέραν της αναφοράς στην πηγή του.
[Κ.63]	Τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τα οποία αποστέλλονται τα ενημερωτικά δελτία στους αποδέκτες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πληρούν τις εξής προδιαγραφές: ● Στο πεδίο ‘αποστολέας’ ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αναφέρονται κάποια στοιχεία του φορέα (π.χ. επωνυμία φορέα, ονομασία οργανωτικής μονάδας φορέα, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). ● Στο πεδίο ‘αποδέκτης’ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναφέρεται είτε μόνο η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του αποδέκτη του δελτίου είτε να είναι κενό ή να αναφέρεται ότι η λίστα των αποδεκτών δεν είναι ανακοινώσιμη (‘undisclosed recipients’). Σε καμία περίπτωση ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι φανερά στους αποδέκτες του δελτίου τα στοιχεία των υπολοίπων αποδεκτών. ● Στο θέμα (subject) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναφέρεται το θέμα του δελτίου και η ημερομηνία έκδοσης ή το χρονικό διάστημα που καλύπτουν τα νέα του δελτίου. ● Στο σώμα του δελτίου, εκτός των νέων που περιλαμβάνει, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναφέρεται ο τρόπος διαγραφής του χρήστη από την υπηρεσία πληροφόρησης.
[Κ.64]	Για την εγγραφή ενός χρήστη στην υπηρεσία πληροφόρησης μέσω ενημερωτικών δελτίων (newsletters) ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ απαιτείται μόνο η συμπλήρωση της επιθυμητής διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην οποία θα αποστέλλεται το δελτίο.
[Κ.65]	Για τη διαγραφή ενός χρήστη από την υπηρεσία πληροφόρησης μέσω ενημερωτικών δελτίων (newsletters) ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ απαιτείται μόνο η απλή επιλογή ενός υπερσυνδέσμου (hyperlink) που θα περιλαμβάνεται στο δελτίο.
[Κ.66]	Τα ενημερωτικά δελτία (newsletters) ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αποστέλλονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, όχι λιγότερο από 1 φορά τον μήνα, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που θα ορίσει ο χρήστης - αποδέκτης.
[Κ.67]	Τα ενημερωτικά δελτία (newsletters) ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ είναι προσβάσιμα και από το διαδικτυακό τόπο του φορέα.
[Κ.68]	Για τη διαχείριση των ενημερωτικών δελτίων (newsletters) ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ χρησιμοποιούνται ειδικές εφαρμογές, οι οποίες επιτρέπουν: ● τη διαχείριση των παραληπτών ή ομάδων παραληπτών των δελτίων, ● τη διαχείριση περισσοτέρων του ενός ενημερωτικών δελτίων που αποστέλλονται σε διαφορετικές ομάδες παραληπτών, ● τη διαχείριση μη παραληφθέντων (bounced) μηνυμάτων.

[Κ.69]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχουν ενημέρωση στους χρήστες των διαδικτυακών τους τόπων μέσω RSS feeds ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ: ● Ορίσουν ένα στέλεχος ως υπεύθυνο για τη συλλογή των πληροφοριών και τη δημιουργία των νέων στην κατάλληλη μορφή/ πρότυπο. Το στέλεχος αυτό θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες από κάθε άλλη πηγή ή άλλον εμπλεκόμενο. ● Μεριμνήσουν για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη τυποποίηση των κατηγοριών νέων που θα περιλαμβάνονται στα RSS feeds και να προσδιορίσουν ποια στελέχη του φορέα θα είναι υπεύθυνα για την παροχή στοιχείων για κάθε κατηγορία νέων.

[Κ.70]	Σε περίπτωση που για την ανάγνωση των νέων που λαμβάνονται μέσω RSS υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις (π.χ. απαιτείται η χρήση ειδικού λογισμικού), οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχουν στο διαδικτυακό τους τόπο σχετικές οδηγίες στους χρήστες της υπηρεσίας και να τους κατευθύνουν, μέσω συνδέσμων, σε δικτυακούς τόπους από τους οποίους θα μπορέσουν να μεταφορτώσουν το σχετικό λογισμικό.

[Κ.71]	Η χρήση της υπηρεσίας πληροφόρησης μέσω RSS feed ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ μην απαιτεί κάποιου είδους εγγραφή του χρήστη στην υπηρεσία.

[Κ.72]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ παρέχουν, μέσω των Διαδικτυακών Τόπων τους (ΔΔΤ), δυνατότητες επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ χρηστών για ζητήματα που σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Η λειτουργία αυτή μπορεί να υλοποιείται μέσω διακριτών χώρων συζήτησης (fora) ή μέσω συνδεδεμένων κοινωνικών δικτύων, προσβάσιμων μέσω του ΔΔΤ. Σε περίπτωση παροχής τέτοιας δυνατότητας, οι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ: ● εφαρμόζουν σαφείς όρους χρήσης και κανόνες δεοντολογίας συμμετοχής, ● διασφαλίζουν συμμόρφωση με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679), ● υλοποιούν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας και εποπτείας, ● προβλέπουν μηχανισμό αναφοράς ακατάλληλου ή καταχρηστικού περιεχομένου. Ο σκοπός της πρόβλεψης αυτής είναι η ενίσχυση της διαφάνειας, η ενεργοποίηση των χρηστών και η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω συμμετοχικής πληροφόρησης.

[Κ.73]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που διαθέτουν χώρους συζήτησης ελεύθερης πρόσβασης (fora) θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ελέγχουν κάθε καταχώρηση τελικού χρήστη από άποψη ασφάλειας και να επικυρώνουν τα δεδομένα που υποβάλλονται, προκειμένου να αποφεύγονται περιπτώσεις υποβολής εκτελέσιμου κώδικα ή κώδικα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για Κυβερνοεπίθεση (π.χ. SQL injection attack). Επίσης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ οι χώροι ελεύθερης πρόσβασης να είναι διακριτοί από τις άλλες υπηρεσίες του διαδικτυακού τόπου, για να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού τυχόν επιπτώσεων στο χώρο ελεύθερης πρόσβασης.

[Κ.74]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχουν ενημέρωση στους χρήστες των διαδικτυακών τους τόπων μέσω κοινωνικών δικτύων (social media) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν πολιτική που περιγράφει το σκοπό, τη φύση και την έκταση της προβλεπόμενης χρήσης των κοινωνικών δικτύων, καθώς και τους λόγους επιλογής του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου, πριν από την έναρξη της χρήσης του.

[Κ.75]	Το περιεχόμενο που δημοσιεύεται στους επίσημους λογαριασμούς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθεί προκαθορισμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση των κοινωνικών δικτύων και για την εγγύηση της αποτελεσματικής χρήσης τους. Οι κατευθυντήριες οδηγίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν: ● Την περιοδικότητα και τον χρόνο δημοσίευσης (π.χ. ώρες και μέρες). Το περιεχόμενο πρέπει να ενημερώνεται τακτικά προς αποφυγή παραπληροφόρησης. Επιπλέον, οι φορείς χρειάζεται να παρακολουθούν στατιστικά στοιχεία, όπως προβολές και αλληλεπιδράσεις, ώστε να διαμορφώνεται αντίστοιχα το πρόγραμμα δημοσιεύσεων. ● Το είδος των προς δημοσίευση πληροφοριών (π.χ. αλλαγή χρονοδιαγραμμάτων, εργασίες σε δρομολόγια, καθυστερήσεις). ● Τον χρόνο απόκρισης του φορέα σε σχόλια ή ερωτήματα χρηστών. ● Οδηγίες σχετικά με κανόνες προσβασιμότητας του κοινού, π.χ. χρήση ALT text (εναλλακτικού κειμένου) για εικόνες, υπότιτλων σε βίντεο και απλής γλώσσας.

[Κ.76]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχουν ενημέρωση στους χρήστες των διαδικτυακών τους τόπων μέσω κοινωνικών δικτύων (social media) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίσουν αρμόδιο στέλεχος ως υπεύθυνο διαχείρισης και περιεχομένου των επίσημων λογαριασμών στα κοινωνικά δίκτυα. Το στέλεχος αυτό ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ: ● Διαχειρίζεται τους επίσημους λογαριασμούς στις σχετικές πλατφόρμες και να διατηρεί τα στοιχεία πρόσβασης με ασφάλεια, αποφεύγοντας τη διαρροή σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. ● Να διασφαλίζει τη συνέχεια της πρόσβασης στους λογαριασμούς των κοινωνικών δικτύων μετά από αλλαγές στη διοίκηση του φορέα. ● Συλλέγει τις απαραίτητες πληροφορίες προς δημοσίευση από όλα τα εμπλεκόμενα στελέχη του φορέα και είναι υπεύθυνο για τη σύνταξη των αναρτήσεων στα κοινωνικά δίκτυα. ● Εξασφαλίζει ότι οι αναρτήσεις είναι σύμφωνες με την επίσημη θέση και την πολιτική του φορέα. ● Ανταποκρίνεται σε ερωτήματα και σχόλια πολιτών, εφόσον αυτά αφορούν το αντικείμενο αρμοδιότητας του φορέα, τηρώντας τα πρότυπα δεοντολογίας στην επικοινωνία. ● Διασφαλίζει την παρακολούθηση του περιεχομένου που δημοσιεύεται στις πλατφόρμες των κοινωνικών δικτύων. Ο φορέας της Δημόσιας Διοίκησης δεν είναι υπεύθυνος για το περιεχόμενο που προέρχεται από τρίτους χρήστες, ούτε υποχρεούται να διεξάγει προληπτικό έλεγχο πριν από τη δημοσίευση σχολίων ή άλλων συνεισφορών. Ωστόσο, εφόσον ο υπεύθυνος διαχείρισης και περιεχομένου του κοινωνικού δικτύου λάβει γνώση για παράνομο περιεχόμενο ή πληροφορίες σε διαδραστικές

	δυνατότητες από τρίτους χρήστες (π.χ. σχόλια), οφείλει να προβεί σε αφαίρεση του σχετικού περιεχομένου χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

[Κ.77]	Οι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι η πρόσβαση σε πληροφορίες του δημόσιου φορέα δεν εξαρτάται μόνο από τις καταχωρήσεις στα κοινωνικά δίκτυα. Οι πληροφορίες που παρέχονται σε οποιαδήποτε πλατφόρμα κοινωνικών δικτύων πρέπει να είναι πάντα διαθέσιμες σε εναλλακτικά μέσα (π.χ. επίσημος ιστότοπος της διοίκησης, newsletter).

9. Διαδικασίες και αρχές για την αξιολόγηση του περιεχομένου των ΔΔΤ

[Κ.78]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δίνουν στους χρήστες του διαδικτυακού τους τόπου τη δυνατότητα να αξιολογούν την ποιότητα των παρεχόμενων επιχειρησιακών πληροφοριών.

[Κ.79]	Για την αξιολόγηση της ποιότητας των επιχειρησιακών πληροφοριών ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ δίνεται η δυνατότητα στους χρήστες να συμπληρώνουν έτοιμες ηλεκτρονικές φόρμες πολλαπλών επιλογών, οι οποίες θα παρουσιάζονται σε κάθε σελίδα του διαδικτυακού τόπου. Επίσης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ υπάρχει και δυνατότητα υποβολής σχολίων σχετικά με την αξιολόγηση της ποιότητας των επιχειρησιακών πληροφοριών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή/ και γενικών ηλεκτρονικών φορμών.

[Κ.80]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης που παρέχουν υπηρεσίες Ενιαίας Ψηφιακής θύρας, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συλλέγουν, παρέχουν και ανταλλάσσουν στατιστικά στοιχεία καθώς και ανατροφοδοτήσεις χρηστών, όπως ορίζεται στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2020/1121[19] της Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 2020, σχετικά με τις υπηρεσίες της Ενιαίας Ψηφιακής Θύρας.

10. Θέματα ασφάλειας, συντήρησης και υποστήριξης ΔΔΤ

[Κ.81]	Οι φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 5160/2024 και του Εθνικού Πλαισίου Απαιτήσεων Κυβερνοασφάλειας, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ θεσπίζουν, να τεκμηριώνουν και να εφαρμόζουν **εγκεκριμένες πολιτικές κυβερνοασφάλειας** για τη διαχείριση και την προστασία των Διαδικτυακών τους Τόπων. Οι πολιτικές αυτές: ● ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εγκρίνονται από τη Διοίκηση του φορέα και να εντάσσονται στο ευρύτερο Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών του οργανισμού (π.χ. βάσει ISO/IEC 27001, όπου εφαρμόζεται). ● ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ευθυγραμμίζονται με τις **κατευθύνσεις της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2026-2030[20]**, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας ψηφιακών υπηρεσιών και υποδομών.

[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0425

[20] Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας 2026–2030- Ένας εθνικός οδικός χάρτης για ένα ασφαλές και ανθεκτικό ψηφιακό μέλλον - Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας

- ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του **Ν. 5160/2024**, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, ανίχνευση και απόκριση σε περιστατικά κυβερνοασφάλειας, την υποχρέωση καταγραφής και αναφοράς συμβάντων, καθώς και τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας.» (ΦΕΚ Α’ 195/2024 – Ν. 5160/2024).
- ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις του **Εθνικού Πλαισίου Απαιτήσεων Κυβερνοασφάλειας** (ΚΥΑ 1689/2025), με έμφαση σε τομείς όπως η διαχείριση προσβάσεων, η χρήση ασφαλών πρωτοκόλλων (π.χ. HTTPS με έγκυρα ψηφιακά πιστοποιητικά), η περιοδική αξιολόγηση τρωτοτήτων και η εκπαίδευση προσωπικού (ΦΕΚ Β’ 2186/06.05.2025).

Η εφαρμογή των ανωτέρω πολιτικών ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τεκμηριώνεται, να επανεξετάζεται σε τακτά διαστήματα και να ελέγχεται ως προς την αποτελεσματικότητά της, με ευθύνη της Διοίκησης ή της αρμόδιας μονάδας ασφάλειας πληροφοριών του φορέα.

[Κ.82] Για θέματα ταυτοποίησης και αυθεντικοποίησης χρηστών σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, οι πολιτικές ασφάλειας που ακολουθούν οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ικανοποιούν τις απαιτήσεις του παραρτήματος ΙΙΙ της παρούσας.

[Κ.83] Τα δεδομένα που ανταλλάσσονται κατά την επικοινωνία ενός χρήστη με ένα ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προστατεύονται μέσω του πρωτοκόλλου **HTTPS (HyperText Transfer Protocol Secure),** το οποίο θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ στηρίζεται σε πιστοποιητικά ασφαλείας τα οποία έχουν εκδοθεί από αξιόπιστες αρχές πιστοποίησης και αναγνωρίζονται ως έγκυρα από τους επίσημους φυλλομετρητές (browsers). Η χρήση του HTTPS κρίνεται επιβεβλημένη όταν η φύση των δεδομένων καθιστά απαραίτητη την διασφάλιση του απορρήτου και της ακεραιότητάς τους.

[Κ.84] Η ενημέρωση ή προσθήκη νέου περιεχομένου στον ΔΔΤ και γενικά κάθε ενέργεια τροποποίησης του περιεχομένου και των υπηρεσιών που παρέχονται από τον ΔΔΤ ενός φορέα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταγράφεται στα αρχεία καταγραφής (log files) του ΔΔΤ. Η διατήρηση και επεξεργασία των αρχείων αυτών πρέπει να συμμορφώνεται με το ισχύον νομικό και κανονιστικό πλαίσιο, εξασφαλίζοντας την ασφάλεια, την ακεραιότητα και την ανιχνευσιμότητα των δεδομένων.

[Κ.85] Ο φορέας-ιδιοκτήτης ενός Διαδικτυακού Τόπου (ΔΔΤ) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τηρεί αρχείο με το περιεχόμενο που ήταν αναρτημένο στον ΔΔΤ ανά χρονική στιγμή, σε ηλεκτρονική μορφή, για εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις για τη διατήρηση δημοσίων εγγράφων.

[Κ.86] Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τεκμηριώνουν πλήρως όλους τους διαδικτυακούς τόπους (ΔΔΤ), τα πληροφοριακά αντικείμενα (σελίδες, αρχεία, APIs, υπηρεσίες) και το περιεχόμενο που παράγουν και δημοσιεύουν, μέσω καταχώρησης δομημένων μεταδεδομένων τα οποία:

- Ευθυγραμμίζονται με το Εθνικό και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας (ΕΠΔ/EIF),
- Συμμορφώνονται με αναγνωρισμένα πρότυπα (όπως Dublin Core, DCAT-AP, CPSV-AP),
- Αξιοποιούν μορφότυπα μηχανικής αναγνωσιμότητας (π.χ. RDF/XML, JSON-LD),
- Υποστηρίζουν την ανιχνευσιμότητα, επαναχρησιμοποίηση και διαλειτουργικότητα της πληροφορίας, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. Your Europe),
- Επιτρέπουν τη συγκέντρωση (aggregation) και τον διαμοιρασμό (syndication) περιεχομένου σε άλλους ΔΔΤ ή αποθετήρια.

Όπου απαιτείται, τα μεταδεδομένα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συγχρονίζονται με το Μητρώο Δημόσιων Ιστότοπων και Εφαρμογών (ΜΗ.Δ.ΙΣ.ΕΦ.).

[K.87] Οι Διαδικτυακοί Τόποι (ΔΔΤ) των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 35 του ν. 4727/2020, και μέσω των οποίων παρέχονται ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, υποχρεούνται να φιλοξενούνται στις υποδομές του Κυβερνητικού Νέφους του Δημόσιου Τομέα (G-Cloud), τις οποίες διαχειρίζεται και εποπτεύει το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

[K.88] Οι υποδομές του Κυβερνητικού Νέφους του Δημόσιου Τομέα (G-Cloud) λειτουργούν με βάση **Συμφωνίες Επιπέδου Υπηρεσίας (SLAs)**, οι οποίες καθορίζουν ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα διαθεσιμότητας, απόδοσης, ασφάλειας και χρόνου απόκρισης. Οι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρακολουθούν τη συμμόρφωση με τα SLAs, να διασφαλίζουν την τεχνική και λειτουργική συμβατότητα των υπηρεσιών τους και να ενεργούν άμεσα σε περίπτωση παραβίασης, εφαρμόζοντας διαδικασίες αποκατάστασης και ενημερώνοντας τη διοίκηση.

11. Νομικά θέματα και ιδίως θέματα προσωπικών δεδομένων, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, όρων χρήσης και αποποίησης ευθύνης

[K.89] Κάθε ΔΔΤ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ γνωστοποιεί στους χρήστες του τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης, με τους οποίους διατίθεται το περιεχόμενο του.

[K.90] Η κοινοχρησία δημόσιων δεδομένων μεταξύ φορέων της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πραγματοποιείται βάσει κατάλληλων ανοιχτών αδειών χρήσης, οι οποίες δεν επιβάλλουν περιορισμούς στο σημείο πρόσβασης ή επαναχρησιμοποίησης και εξασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα, την ελευθερία επαναχρησιμοποίησης και τη συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο περί περαιτέρω χρήσης δημόσιας πληροφορίας.

[K.91] Εάν ένας φορέας της δημόσιας διοίκησης παρουσιάζει στο διαδικτυακό του τόπο περιεχόμενο που συγκεντρώνει ή αντλεί από άλλους διαδικτυακούς τόπους ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναφέρει σαφώς την πηγή παροχής του περιεχομένου. Ειδικά στην περίπτωση της συγκέντρωσης και παρουσίασης περιεχομένου από άλλους διαδικτυακούς τόπους, εκτός από την πηγή, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναφέρεται και η ημερομηνία και ώρα συγκέντρωσης (άντλησης) του περιεχομένου από την πηγή του.

[Κ.92]	Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν το πληροφοριακό περιεχόμενο, τα δημόσια δεδομένα και τις υπηρεσίες των Διαδικτυακών Τόπων (ΔΔΤ) τους υπό κατάλληλες άδειες χρήσης, που πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: Η άδεια ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ: 1. Είναι διατυπωμένη σε απλή, κατανοητή γλώσσα και δημοσιευμένη με πλήρη διαφάνεια. 2. Επιτρέπει ελεύθερη πρόσβαση, χρήση και επαναχρησιμοποίηση της πληροφορίας, χωρίς περιορισμούς πέραν των νομικά προβλεπόμενων. 3. Ανήκει σε τυποποιημένο και αναγνωρισμένο τύπο ανοικτής άδειας (π.χ. CC-BY 4.0, EUPL, ODC-BY) ή να είναι διαλειτουργική με αυτούς. Εάν περιέχει περιορισμούς χρήσης αυτοί θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αφορούν στα εξής σημεία: 1. αναφορά στην πηγή της πληροφορίας ή στον συντάκτη της όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, 2. να μην υπάρχει σύγχυση της πηγής ή να υπονοείται έγκριση από την πηγή της δημόσιας πληροφορίας σε περίπτωση περαιτέρω χρήσης αυτής, 3. να μην υπάρχει παραπλάνηση του χρήστη σε περίπτωση περαιτέρω χρήσης της δημόσιας πληροφορίας ως προς το περιεχόμενο ή την πηγή αυτής, 4. να ακολουθούνται οι ορισμοί της νομοθεσίας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 5. να τηρούνται οι όροι της νομοθεσίας για την περαιτέρω χρήση δημόσιας πληροφορίας.[21] 6. να μην παραβιάζονται διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, 7. οι άδειες θα πρέπει να τηρούνται σε σταθερό σημείο. Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται ρήτρες παρόμοιας διανομής (copyleft) τότε θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούνται τυποποιημένες γενικές δημόσιες άδειες ή να προβλέπεται ρητή επαναδειοδότηση με άδειες αυτού του τύπου: 1. Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται όροι μη-εμπορικής περαιτέρω χρήσης, θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβλέπονται και όροι για την εμπορική χρήση (π.χ. εμπορική άδεια/ άδεια με τίμημα) 2. Στην περίπτωση που αδειοδοτείται λογισμικό με άδεια ελεύθερου λογισμικού/ λογισμικού ανοιχτού κώδικα θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιείται η Ευρωπαϊκή Δημόσια Γενική Άδεια (EU Public Licence) ή να επιτρέπεται η επαναδειοδότηση με αυτήν. 3. Όταν αδειοδοτείται δημόσια πληροφορία θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υπάρχει ρητή δέσμευση ότι στην πληροφορία δεν υφίστανται δικαιώματα ή αξιώσεις τρίτων ή αυτά έχουν εκκαθαριστεί

[21] Ν 4727/2020 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΑΝΟΙΚΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ (Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα)

4. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται άδεια για την οποία απαιτείται καταβολή τιμήματος θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υπάρχει ρητή, ειδική και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση της επιλογής αυτής
5. Σε περίπτωση δημιουργίας νέου περιεχομένου-λογισμικού βασιζόμενο σε συνδυασμό υφιστάμενων περιεχομένων-λογισμικών με διαφορετικές άδειες, η νέα άδεια θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνει υπόψη και να μην παραβιάζει τις προηγούμενες άδειες χρήσης.

Η άδεια θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη:

1. Εύρος αδειοδότησης
2. Ορισμοί
3. Εγγύηση/ αποποίηση ευθύνης
4. Πληροφορίες Προσωπικού Χαρακτήρα/ Στατιστική πληροφορία και άλλες περιοριστικές ρήτρες
5. Εκχώρηση Δικαιωμάτων και υπο-αδειοδότηση
6. Υποχρεώσεις αναφοράς
7. Χρεώσεις
8. Μεταβολές στο αντικείμενο της άδειας
9. Διάρκεια
10. Τερματισμός και ρήτρες
11. Δικαιοδοσία και αρμόδια δικαστήρια

[Κ.93] Οι δηλώσεις αποκήρυξης ευθύνης (disclaimers) του φορέα για συγκεκριμένα θέματα, τα οποία προσδιορίζονται ρητά, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνονται σε συγκεκριμένο σύνδεσμο (link) του ΔΔΤ, ο οποίος είναι τοποθετημένος σε εμφανές σημείο του ΔΔΤ.

[Κ.94] Κάθε ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ γνωστοποιεί στους χρήστες του την Πολιτική Cookies (Cookie Policy), να ενημερώνει για τη χρήση τους και να παρέχει μηχανισμό συγκατάθεσης (cookies banner) που να επιτρέπει στους χρήστες:

- Να αποδεχτούν ή να απορρίψουν τα cookies (πλην των απολύτως απαραίτητων για τη λειτουργία του site).
- Να έχουν λεπτομερή επιλογή για κάθε κατηγορία cookies (π.χ. αναλυτικά, προτιμήσεων).
- Η άρνηση δεν πρέπει να μπλοκάρει την πρόσβαση στον ιστότοπο (απαγόρευση "cookie walls").
- Η απόσυρση της συγκατάθεσης πρέπει να είναι εξίσου εύκολη με τη χορήγησή της.
- Οι επιλογές "Αποδοχή" και "Απόρριψη" πρέπει να είναι ομοιόμορφα εμφανείς (ίδιο μέγεθος, χρώμα, γραμματοσειρά), χωρίς να παρακινούν τον χρήστη στην αποδοχή.
- Να μην ενεργοποιούνται μη απαραίτητα cookies πριν δοθεί η συγκατάθεση.
- Τα προεπιλεγμένα κουτάκια (pre-ticked boxes) για τη συγκατάθεση δεν επιτρέπονται.

[Κ.95] Κάθε ΔΔΤ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ γνωστοποιεί στους χρήστες την Πολιτική Απορρήτου (Privacy Policy), η οποία ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι σαφής, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη από κάθε σελίδα του ιστοτόπου και ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενημερώνει τους χρήστες για:

- Την ταυτότητα και τα στοιχεία επικοινωνίας του Υπεύθυνου Επεξεργασίας (DPO) σε εμφανές σημείο στον ΔΔΤ.
- Τους τύπους προσωπικών δεδομένων που συλλέγονται (π.χ. όνομα, email, IP διεύθυνση, δεδομένα τοποθεσίας, cookies).
- Τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται και τίθενται υπό επεξεργασία τα δεδομένα.
- Τη νομική βάση για την επεξεργασία (π.χ. συγκατάθεση, εκτέλεση σύμβασης, έννομο συμφέρον, νομική υποχρέωση).
- Το χρονικό διάστημα διατήρησης των δεδομένων.
- Τους αποδέκτες των δεδομένων (αν κοινοποιούνται σε τρίτους, π.χ. παρόχους υπηρεσιών, αναλυτικά εργαλεία).
- Τυχόν διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ/ΕΟΧ.

12. Θέματα διάδοσης των διαδικτυακών τόπων και βελτιστοποίησης.

[Κ.96] Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν για την εμφάνιση του Διαδικτυακού τους Τόπου υψηλά στα αποτελέσματα των αναζητήσεων των μηχανών αναζήτησης (SEO) και στους καταλόγους διαδικτυακών τόπων.

[Κ.97] Για την επίτευξη της εμφάνισης ενός ΔΔΤ σε όσο το δυνατό καλύτερη θέση ανάμεσα στα αποτελέσματα μιας αναζήτησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ:

- δοθεί μεγάλη σημασία στην επιλογή των λέξεων-κλειδιών που θα αναζητούσε το κοινό στο οποίο απευθύνεται ο ΔΔΤ,
- εμφανίζονται οι λέξεις-κλειδιά στις σημαντικές θέσεις των ιστοσελίδων του ΔΔΤ, με σημαντικότερη το Title Tag των HTML σελίδων. Η μη τοποθέτηση λέξεων-κλειδιών στο Title Tag είναι ο κύριος λόγος της μη εμφάνισης σε καλή θέση ενός πολύ σχετικού με την αναζήτηση ΔΔΤ,
- σχετίζονται οι λέξεις-κλειδιά με το περιεχόμενο των σελίδων, το οποίο σημαίνει ότι πρέπει να χρησιμοποιείται κείμενο HTML στις σελίδες και όχι απεικόνιση μέσω γραφικών,
- ακολουθούνται τεχνικές που να επιτυγχάνουν τη βελτίωση της ταχύτητας φόρτωσης του Δημόσιου Διαδικτυακού Τόπου,
- ελέγχεται ότι οι μηχανές αναζήτησης μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση και να κατανοούν το περιεχόμενο του ισοτόπου σας.

[Κ.98] Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ μεριμνούν για την εμφάνιση του Διαδικτυακού τους Τόπου σε διαδικτυακούς τόπους άλλων φορέων του Δημοσίου.

[Κ.99] Όλα τα έντυπα που εκδίδουν οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ περιλαμβάνουν το URL του διαδικτυακού τους τόπου.

[Κ.100] Οι φορείς της Δημόσιας Διοίκησης ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν ένα συγκεκριμένο πλάνο προώθησης ενός νέου διαδικτυακού τόπου ή μιας νέας ηλεκτρονικής υπηρεσίας και με τη χρήση ψηφιακών τεχνικών προώθησης (π.χ. κοινωνικά δίκτυα).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Διασφάλιση της διαλειτουργικότητας σε οργανωτικό, σημασιολογικό και τεχνολογικό επίπεδο, για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων των φορέων του δημόσιου τομέα και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της παρ. 2 του Άρθρου 84 του Ν.4727/2020

1. Οικοσύστημα Διαλειτουργικότητας

Το οικοσύστημα διαλειτουργικότητας αποτελεί το σύνολο των αλληλεπιδράσεων και εξαρτήσεων μεταξύ των βασικών συστατικών που προωθούν και οργανώνουν τη διαλειτουργικότητα. Σκοπός του οικοσυστήματος διαλειτουργικότητας είναι η εξασφάλιση ενός ολιστικού, ανοικτού, δυναμικού και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την παροχή και υποστήριξη ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών. Στόχος είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς να μπορούν να συνεργάζονται μεταξύ τους ως ενιαίο σύστημα, διατηρώντας ταυτόχρονα την αυτονομία τους.

Το οικοσύστημα διαλειτουργικότητας περιλαμβάνει τις πολιτικές και διαδικασίες, τα συστήματα και τις πληροφορίες, τα οποία, σε συνδυασμό με τους ανθρώπινους πόρους, επιτρέπουν την παροχή ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών. Τα δομικά στοιχεία που συνθέτουν το οικοσύστημα διαλειτουργικότητας, το οποίο αναπτύσσεται σύμφωνα με τις αρχές διαλειτουργικότητας και καλύπτει τις ανάγκες των τεσσάρων επιπέδων διαλειτουργικότητας, περιλαμβάνουν την εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας, τη δημόσια συμμετοχή, την ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικότητας και το κέντρο γνώσης και υποστήριξης. Το οικοσύστημα συμπληρώνεται επίσης με τις πολιτικές διακυβέρνησης ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών. Τα δομικά στοιχεία του οικοσυστήματος περιγράφονται στο εννοιολογικό μοντέλο για την παροχή ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών, το οποίο αναλύεται σε επόμενη ενότητα.

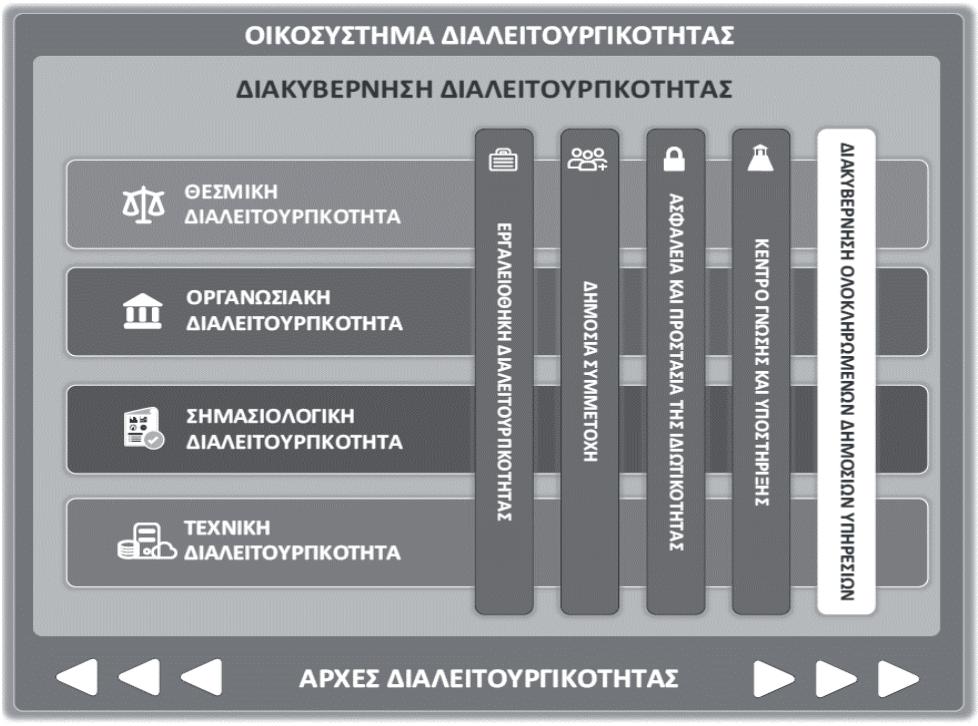

Εικόνα 1 Οικοσύστημα διαλειτουργικότητας

2. Βασικές αρχές διαλειτουργικότητας

Οι αρχές της διαλειτουργικότητας κατευθύνουν τις δράσεις διαλειτουργικότητας. Ακολουθώντας το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας, οι δεκατρείς βασικές αρχές του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης ομαδοποιούνται σε πέντε κατηγορίες:

1. Αρχή που καθορίζει το πλαίσιο των δράσεων της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης για τη διαλειτουργικότητα (αριθ. 1)
2. Βασικές αρχές διαλειτουργικότητας (αριθ. 2 έως 5)
3. Αρχές που αφορούν τις ανάγκες και προσδοκίες των χρηστών (αριθ. 6 έως 9)
4. Θεμελιώδεις αρχές για τη συνεργασία μεταξύ δημοσίων διοικήσεων (αριθ. 10 έως 12)
5. Αρχή ενίσχυσης της ψηφιακής κυριαρχίας (13)

	1. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ
	2. ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
	3. ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ
	4. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΥΣΕΩΝ
	5. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΟΡΗΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
	6. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΗ
	7. ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ
	8. ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ
	9. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
	10. ΔΙΑΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΥΧΡΗΣΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
	11. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
	12. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
	13. ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Εικόνα 2 Βασικές αρχές διαλειτουργικότητας

2.1 Βασική αρχή 1: Επικουρικότητα και αναλογικότητα

Η αρχή της επικουρικότητας ενθαρρύνει τη λήψη των αποφάσεων όσο το δυνατόν πιο κοντά στον πολίτη. Με άλλα λόγια, οι αποφάσεις που λαμβάνονται για τις τοπικές κοινωνίες θα πρέπει να γίνονται μετά από πρόταση και με τη συμμετοχή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή των συνδέσμων και ενώσεων αυτών, των κοινωνικών εταίρων και κοινοτήτων που έχουν έντονη τοπική δράση και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών. Επιπρόσθετα σε συγκεκριμένους τομείς οι άμεσα εμπλεκόμενοι αρμόδιοι δημόσιοι φορείς, οι σχετικοί επαγγελματικοί σύλλογοι και ομοσπονδίες και η κοινωνία των πολιτών δύνανται να προτείνουν εξειδικεύσεις τομεακού χαρακτήρα. Με αποφάσεις που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, καλές πρακτικές τοπικού ή τομεακού ενδιαφέροντος δύνανται να επεκταθούν σε όλη την επικράτεια.

Τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης διασφαλίζει την ευθυγράμμιση με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας, την προαγωγή της εθνικής στρατηγικής και τη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία, χωρίς να δημιουργεί υπερβολική επιβάρυνση σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο.

[Κ.1]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας και οι στρατηγικές διαλειτουργικότητας θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ευθυγραμμίζονται με το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, εφόσον χρειάζεται, να προσαρμόζονται και να επεκτείνονται προκειμένου να αντιστοιχούν στο εθνικό πλαίσιο και τις αντίστοιχες ανάγκες.
[Κ.2]	Οι αρχές και το εννοιολογικό μοντέλο του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθούνται από τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας.
[Κ.3]	Κατά την ανάπτυξη υπηρεσιών, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζεται από τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας η τήρηση της Αρχής ΜΟΝΟ ΑΠΑΞ, με τη χρήση Μητρώων και Καταλόγων της εργαλειοθήκης Διαλειτουργικότητας.
[Κ.4]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ επικαιροποιούνται τουλάχιστον ανά 5 έτη ή όταν ανανεώνεται το ΠΠΥΨΔ.
[Κ.5]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν φορητότητα (cross-border, domestic reuse) δεδομένων και υπηρεσιών τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, κατά την ανάπτυξη τομεακών έργων.
[Κ.6]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι, όταν γίνεται παροχή υπηρεσιών προς φορείς του Δημοσίου μέσω επαναχρησιμοποιήσιμων διαδικτυακών υπηρεσιών, αξιοποιείται η υποδομή του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), και οι υπηρεσίες καταγράφονται στο Μητρώο Διαλειτουργικότητας, ακολουθώντας τις σχετικές διαδικασίες.
[Κ.7]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθούν τα ευρέως αποδεκτά πρότυπα, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του EIF και του ΠΠΥΨΔ και ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προάγουν την οριζόντια διαλειτουργικότητα και με άλλους τομείς.
[Κ.8]	Τα τομεακά και τοπικά πλαίσια διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενθαρρύνουν την ανοικτή διαβούλευση, κατά την ανάπτυξη νέων τομεακών υπηρεσιών.

2.2 Βασική αρχή 2: Ανοικτός χαρακτήρας

Στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης , η έννοια του ανοικτού χαρακτήρα αφορά κυρίως δεδομένα, προδιαγραφές, λογισμικό, άδειες χρήσης και διαδικασίες.
Τα ανοικτά δημόσια δεδομένα, τα οποία για λόγους απλότητας στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης αναφέρονται ως «ανοικτά δεδομένα», αναφέρονται σε πληροφορίες, έγγραφα και δεδομένα που παρέχονται σε ανοικτό μορφότυπο, δηλαδή σε έναν μορφότυπο ο οποίος δεν εξαρτάται από πλατφόρμα και διατίθεται χωρίς οποιοδήποτε περιορισμό που να παρεμποδίζει την “περαιτέρω χρήση” αυτών. Ιδιαίτερης προσοχής αναφορικά με την ανοικτότητα, χρήζουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα δεδομένα που αφορούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τα απόρρητα δεδομένα και γενικότερα τα δεδομένα, τα οποία με βάση τις ισχύουσες προβλέψεις της νομοθεσίας έχουν συγκεκριμένους περιορισμούς που συνήθως δεν επιτρέπουν την ανοικτή διάθεση αυτών.
Τα ανοικτά δεδομένα θα πρέπει να δημοσιεύονται ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα με όσο το δυνατόν λιγότερους περιορισμούς και με σαφείς άδειες για τη χρήση τους.
Οι φορείς πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τη σχετική ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τα ανοικτά δεδομένα, όπως αυτή ισχύει. Κύρια σχετική νομοθεσία:

- Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (αναδιατύπωση)[22],
- Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2007, για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Inspire)[23],
- Νόμος 4727/2020, (ΦΕΚ 184 Α΄) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις», ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΑΝΟΙΚΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ[24] .
- Νόμος 5188/2025, Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/868 (πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων) - Ορισμός αρμόδιας αρχής για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 (Κανονισμός για τη Διαλειτουργική Ευρώπη) - Ηλεκτρονική εφαρμογή «mystreet» - Ρυθμίσεις για την προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού και λοιπές διατάξεις[25].

[Κ.9]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν την αρχή της εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού παραγωγής και δυναμικής διάθεσης δεδομένων και συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας[26] ως ανοικτά, εφόσον δεν ισχύουν συγκεκριμένοι περιορισμοί.[27]

[22] Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj
[23] Οδηγία 2007/2/ΕΚ: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/2024-11-26
[24] Νόμος 4727/2020, (ΦΕΚ 184 Α΄)
[25] Νόμος 5188/2025 (ΦΕΚ 49 Α')
[26] Ν. 4727/2020 Άρθρο 60 «σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας»: έγγραφα, η περαιτέρω χρήση των οποίων συνδέεται με σημαντικά οφέλη για την κοινωνία, το περιβάλλον και την οικονομία, κυρίως λόγω της καταλληλόλητάς τους για τη δημιουργία υπηρεσιών και εφαρμογών προστιθέμενης αξίας καθώς και νέων, ποιοτικών και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, αλλά και λόγω του πλήθους των δυνητικών αποδεκτών των υπηρεσιών και των εφαρμογών προστιθέμενης αξίας που βασίζονται στα εν λόγω σύνολα δεδομένων.
[27] Ν. 4727/2020 Άρθρο 59

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη χρήση τεχνολογιών και προϊόντων ανοικτού υλισμικού και λογισμικού που να μπορεί κάποιος να επαναχρησιμοποιήσει, εξελίξει, ή/και βελτιώσει όπου κρίνεται απαραίτητο. Η αρχή αυτή μπορεί να συντελέσει στην εξοικονόμηση κόστους, στην αποφυγή εγκλωβισμού σε συγκεκριμένους κατασκευαστές και προμηθευτές και να επιτρέψει την ταχεία προσαρμογή στις διαρκώς εξελισσόμενες ανάγκες του Δημοσίου. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να εξετάζουν τη χρήση λογισμικού ανοικτής πηγής, αλλά όπου είναι εφικτό, θα πρέπει και να συμβάλλουν στο έργο των συναφών κοινοτήτων ανάπτυξης λογισμικού ανοικτού κώδικα και ενίσχυσης τεχνογνωσίας σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

[Κ.10]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνυπολογίζουν στο συνολικό κόστος κυριότητας του λογισμικού για όλο τον κύκλο ζωής της δημόσιας υπηρεσίας, την κάλυψη πρόσθετων απαιτήσεων ασφάλειας, προκειμένου να επιλέγουν, όπου αυτό είναι εφικτό, λύσεις ελεύθερου λογισμικού ανοιχτού κώδικα που να επιτρέπουν την επαναχρησιμοποίηση χωρίς περιορισμούς.

Ο ανοικτός χαρακτήρας μιας προδιαγραφής/προτύπου είναι καθοριστικό στοιχείο για την περαιτέρω χρήση λογισμικού που υλοποιεί την εν λόγω προδιαγραφή. Αυτό ισχύει επίσης σε στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία νέων ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών. Με την εφαρμογή της αρχής ανοικτού χαρακτήρα διασφαλίζεται ότι οι προδιαγραφές είναι διαθέσιμες σε όλους και ότι τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και η αδειοδότηση που αναφέρονται σε αυτές χορηγούνται υπό όρους FRAND[28], κατά προτίμηση ατελώς, με τρόπο που επιτρέπει την χρήση τους τόσο σε ιδιόκτητο λογισμικό όσο και σε λογισμικό ανοικτής πηγής[29].

Σε κάθε περίπτωση, οι προδιαγραφές θα πρέπει να είναι ώριμες και να υποστηρίζονται επαρκώς από την αγορά και τους οικονομικούς φορείς, εκτός αν χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο δημιουργίας καινοτόμων λύσεων.

[Κ.11]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προτιμούν ανοικτές προδιαγραφές και να αξιοποιούν λύσεις διαλειτουργικότητας,[30,31] λαμβάνοντας υπόψη την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών, την ωριμότητά τους, την υποστήριξη της αγοράς και την καινοτομία, μέσα από διαδικασίες προκαταρκτικών διαβουλεύσεων για τη συγκέντρωση των απόψεων της αγοράς.

2.3 Βασική αρχή 3: Διαφάνεια από τον σχεδιασμό

Η διαφάνεια στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης αναφέρεται στα εξής:

- Στην κατανόηση των διαδικασιών και των διοικητικών κανόνων που διέπουν τις δημόσιες υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν αυτές προσφέρονται από έναν ή περισσότερους φορείς. Για τον λόγο αυτό απαιτείται η συστηματική αποτύπωση των διαδικασιών που υποστηρίζουν τις υπηρεσίες και η ανοικτή τους διάθεση σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

[28] FRAND (Fair, Reasonable and Non Discriminatory): δίκαιοι, εύλογοι και αμερόληπτοι.

[29] Αυτό ευνοεί τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι οι πάροχοι που εργάζονται με διάφορα επιχειρηματικά μοντέλα μπορούν να ανταγωνίζονται για να παρέχουν προϊόντα, τεχνολογίες και υπηρεσίες που βασίζονται στις προδιαγραφές αυτές.

[30] Open Source Observatory (OSOR)

[31] European Standards - CEN-CENELEC

- Στη διασφάλιση της δημοσίευσης των διεπαφών εμπλεκόμενων πληροφοριακών συστημάτων, ώστε να είναι κατανοητό ποια δεδομένα ανταλλάσσονται στο πλαίσιο παροχής μιας δημόσιας υπηρεσίας. Οι δημόσιοι φορείς διαθέτουν μεγάλο αριθμό ανομοιογενών και διάσπαρτων πληροφοριακών συστημάτων που υποστηρίζουν τις διαδικασίες τους. Η διαλειτουργικότητα εξαρτάται από τη διασφάλιση της ύπαρξης διεπαφών με αυτά τα συστήματα και με τα δεδομένα που χειρίζονται.
- Η διαφάνεια περιλαμβάνει επίσης την εξηγήσιμη και υπεύθυνη Τεχνητή Νοημοσύνη, διασφαλίζοντας ότι οι αλγοριθμικές αποφάσεις παραμένουν κατανοητές, ελέγξιμες και υπό ουσιαστική ανθρώπινη εποπτεία. Μια προσέγγιση «ηθικής εκ σχεδιασμού», η οποία ενσωματώνει ηθικές αρχές και ανθρώπινες αξίες σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής της Τεχνητής Νοημοσύνης, λειτουργεί παράλληλα με τη διαφάνεια για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, της συμπερίληψης και της ακεραιότητας στις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες.

Τα παραπάνω πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τη φάση του σχεδιασμού των υπηρεσιών, ώστε κάθε χρήστης και εμπλεκόμενος να καταλαβαίνει τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές διαδικασίες. Η κατανόηση αυτή συμβάλει στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης.

[Κ.12]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποτυπώνονται συστηματικά οι διαδικασίες[32] που υποστηρίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «MITOS»[33] και να είναι άμεσα διαθέσιμες σε όλους τους ενδιαφερόμενους, καθώς επίσης και να δημοσιεύονται οι διεπαφές εμπλεκόμενων πληροφοριακών συστημάτων.

Σύμφωνα με τον Ν. 4727/2020 , Άρθρο 22, κάθε φορέας του δημόσιου τομέα υποχρεούται να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ώστε η παροχή των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών του να διενεργείται αποκλειστικά μέσα από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη.

[Κ.13]	Οι δημόσιοι φορείς της παρ.7 του Άρθρου 35 του ν. 4727/2020 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημοσιεύουν τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες που προσφέρουν, στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη gov.gr.

2.4 Βασική αρχή 4: Αποδοτικότητα από την εφαρμογή επαναχρησιμοποίησης λύσεων

Η επαναχρησιμοποίηση δομικών στοιχείων και λύσεων σημαίνει ότι οι φορείς της δημόσιας διοίκησης πρωτίστως αναζητούν διαθέσιμες υφιστάμενες λύσεις και εφόσον αυτές αξιολογηθούν θετικά, επαναχρησιμοποιούνται. Αυτό προϋποθέτει ότι οι δημόσιοι φορείς υιοθετούν πολιτική ανοικτότητας στην τεκμηρίωση, ανταλλαγή λύσεων, εννοιών, πλαισίων, προδιαγραφών, εργαλείων και στοιχείων διαλειτουργικότητας μέσω καταλόγων διαλειτουργικότητας τομεακού ή οριζόντιου χαρακτήρα.

[32] Νόμος 4727/2020, ΦΕΚ 184 Α΄ «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις», Άρθρο 90
Υπουργική Απόφαση, υπ΄ αριθ. 32066/13-11-2020, ΦΕΚ 5123 Β΄ «Ζητήματα οργάνωσης και τήρησης του Εθνικού Μητρώου Διαδικασιών, κατ' εφαρμογή του Άρθρου 90 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184)» (ΑΔΑ:69ΨΔ46ΜΤΛΠ-ΩΥΣ)
[33] Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών: https://mitos.gov.gr/index.php/

Η επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων στοιχείων και λύσεων οδηγεί στην αποδοτική υλοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών και στην καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων διότι κάτι αναπτύσσεται μία φορά και χρησιμοποιείται πολλές.

Η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης λύσεων ΤΠΕ (π.χ. στοιχείων λογισμικού, διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών, προτύπων, μοντέλων μηχανικής μάθησης και τεχνητής νοημοσύνης), πληροφοριών και δεδομένων, συμβάλλει στην προώθηση της διαλειτουργικότητας διευρύνοντας τον κύκλο ζωής μιας λύσης, παρατείνοντας και επεκτείνοντας τη χρήση της. Επιπρόσθετα, η επαναχρησιμοποίηση συντελεί στην εξοικονόμηση κόστους και χρόνου. Τα εν λόγω υφιστάμενα πρότυπα και προδιαγραφές μπορούν και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ευρύτερα και πέραν από τον τομέα για τον οποίο αναπτύχθηκαν αρχικά, σε περίπτωση που αυτό είναι δυνατό.
Για την επαναχρησιμοποίηση λύσεων που αφορούν σε διευρωπαϊκή ψηφιακή δημόσια υπηρεσία, λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στο Άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 2024 σχετικά με τη θέσπιση μέτρων για υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την Ένωση (Κανονισμός για τη Διαλειτουργική Ευρώπη)[34].

Επίσης, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο Άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στην περίπτωση της υλοποίησης ή τροποποίησης λύσεων διαλειτουργικότητας που σχετίζονται με δεσμευτικές απαιτήσεις, όπως αυτές ορίζονται στον ίδιο Κανονισμό, ήτοι κάθε υποχρέωση, απαγόρευση, προϋπόθεση, κριτήριο ή όριο νομικού, οργανωτικού, σημασιολογικού ή τεχνικού χαρακτήρα, που καθορίζεται από οντότητα της Ένωσης ή από φορέα του δημόσιου τομέα και αφορά μία ή περισσότερες διευρωπαϊκές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και επηρεάζει τη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα.

Σε εθνικό επίπεδο λαμβάνονται υπόψη οι επαναχρησιμοποιούμενες υπηρεσίες του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης[35].

Η επαναχρησιμοποίηση διευκολύνει την εφαρμογή άλλων Κανονισμών όπως π.χ. ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων, η Ευρωπαϊκή Οδηγία για την Κυβερνοασφάλεια, οι Κανονισμοί για τις Υπηρεσίες Εμπιστοσύνης, διότι οι μηχανισμοί ελέγχου και επιθεώρησης γίνονται απλούστεροι.

[Κ.14]	Οι δημόσιοι φορείς κατά τον σχεδιασμό ή την τροποποίηση υπηρεσιών, θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους και να προάγουν τη χρήση των επαναχρησιμοποιούμενων υπηρεσιών του Κέντρου Διαλειτουργικότητας και του Μητρώου Διαλειτουργικότητας[36].

[Κ.15]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διεξάγουν αξιολογήσεις διαλειτουργικότητας με βάση τις οδηγίες του Συμβουλίου για τη Διαλειτουργική Ευρώπη όταν πρόκειται να υλοποιήσουν ή να τροποποιήσουν λύσεις διαλειτουργικότητας που σχετίζονται με δεσμευτικές απαιτήσεις, ευρωπαϊκής νομοθεσίας και να τις υποβάλλουν στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στον χώρο αξιολογήσεων της Πύλης της Διαλειτουργικής Ευρώπης.

[34] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/903: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj
[35] https://www.gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked/webservices
[36] https://www.gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked/wsregistry

[Κ.16]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταχωρούν νέες λύσεις που αναπτύσσονται σε καταλόγους που παραπέμπουν σε προγραμματιστικές διεπαφές και λύσεις ή σε άλλους σχετικούς καταλόγους για να είναι προσβάσιμες και σε τρίτους φορείς.

[Κ.17]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιολογούν, για πιθανή επαναχρησιμοποίηση, λύσεις που είναι καταχωρημένες στους καταλόγους προγραμματιστικών διεπαφών και λύσεων ή σε άλλο σχετικό κατάλογο, πριν την ανάπτυξη νέων λύσεων[37].

[Κ.18]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνεργάζονται με άλλες κοινότητες και ομάδες εμπειρογνωμόνων, μέσα από συνεργατικές πλατφόρμες συν-δημιουργίας, διαμοιρασμού και επαναχρησιμοποίησης λύσεων, ανάλογες της Πύλης για τη Διαλειτουργική Ευρώπη και το Github.

2.5 Βασική αρχή 5: Τεχνολογική ουδετερότητα και φορητότητα των δεδομένων

Κατά τον σχεδιασμό δημόσιων υπηρεσιών, οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να εστιάζουν σε λειτουργικές ανάγκες και να μην προσδιορίζουν τεχνολογικές λύσεις δημιουργώντας τεχνολογικές εξαρτήσεις.
Οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και επαναχρησιμοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών και δεδομένων τους ελαχιστοποιώντας τις απαιτήσεις σε συγκεκριμένες τεχνολογίες ή προϊόντα.

[Κ.19]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εστιάζουν στις σχετικές λειτουργικές ανάγκες με τέτοιο τρόπο, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι τεχνολογικές εξαρτήσεις και να αποφεύγεται η επιβολή συγκεκριμένων, ενδεχομένως περιοριστικών, εφαρμογών, λύσεων ή προϊόντων.

[Κ.20]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν ώστε οι δημόσιες υπηρεσίες και τα δεδομένα τους να μπορούν να είναι προσβάσιμα και επαναχρησιμοποιήσιμα από πολίτες και επιχειρήσεις ελαχιστοποιώντας τις απαιτήσεις για συγκεκριμένες τεχνολογίες ή προϊόντα, ώστε οι υπηρεσίες να προσαρμόζονται σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο τεχνολογικό περιβάλλον.

[Κ.21]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιούν τις δυνατότητες των άρθρων 23, 30, 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2854[38] για τη φορητότητα συστημάτων και δεδομένων ακόμη και σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, ελαχιστοποιώντας τις απαιτήσεις για συγκεκριμένες υποδομές, ώστε οι υπηρεσίες να προσαρμόζονται σε ένα διαρκώς εξελισσόμενο τεχνολογικό περιβάλλον.

Η λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς προϋποθέτει τη δυνατότητα εύκολης μεταφοράς δεδομένων μεταξύ διαφορετικών συστημάτων και παρόχων ώστε να αποφεύγεται ο εγκλωβισμός. Αυτή η απαίτηση αφορά τη φορητότητα δεδομένων - την ικανότητα διακίνησης και επαναχρησιμοποίησης δεδομένων με εύκολο τρόπο μεταξύ διαφορετικών εφαρμογών, συστημάτων και υποδομών, η οποία θέτει ακόμα μεγαλύτερες προκλήσεις στο πλαίσιο διασυνοριακών σεναρίων.

[37] https://interoperable-europe.ec.europa.eu/
[38] Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2854 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302854

[Κ.22]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν τη φορητότητα δεδομένων[39], δηλαδή τη δυνατότητα εύκολης μεταφοράς των δεδομένων μεταξύ συστημάτων και εφαρμογών που συμβάλλουν στην εξέλιξη των δημοσίων υπηρεσιών, χωρίς αδικαιολόγητους περιορισμούς.
[Κ.23]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι διατηρούν την πλήρη αυτονομία της παροχής των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών τους — την ικανότητα πρόσβασης και επαναχρησιμοποίησης των δικών τους δεδομένων, τη δυνατότητα μετακίνησης εφαρμογών μεταξύ πλατφορμών, την ικανότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων προμηθευτών για την ανάπτυξη και συντήρηση εφαρμογών και γενικά την ανάπτυξη ψηφιακών δυνατοτήτων χωρίς αδικαιολόγητη εξάρτηση από μεμονωμένους παρόχους ΤΠΕ.

2.6 Βασική αρχή 6: Λειτουργία με επίκεντρο τον χρήστη

Οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν στο επίκεντρο του σχεδιασμού τους τον χρήστη της υπηρεσίας. Ως χρήστες των δημοσίων υπηρεσιών νοούνται οι πολίτες, οι επιχειρήσεις αλλά και τα στελέχη των άλλων δημοσίων φορέων που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και επωφελούνται από αυτές. Η κάλυψη των αναγκών και των επιθυμιών των χρηστών γίνεται μέσα από τεκμηριωμένη διαδικασία συμμετοχής των χρηστών και τωνενδιαφερόμενων μερών στην εξειδίκευση των αναγκών αλλά και της απαιτούμενης ποιότητας της δημόσιας υπηρεσίας. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να αναγνωρίζεται ο ρόλος των χρηστών και των ειδικών κοινοτήτων κατά τη διαδικασία υποβολής προτάσεων δημιουργίας νέων υπηρεσιών, τον σχεδιασμό, ανάπτυξη και αξιολόγηση αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η υποστήριξη των χρηστών κατά την παραγωγική λειτουργία των υπηρεσιών είναι αναπόσπαστο συστατικό της ψηφιακής δημόσιας υπηρεσίας στο σύνολο της και παρέχεται από το ίδιο σημείο.

Στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 προβλέπονται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συνεργατικού μοντέλου σχεδιασμού υπηρεσιών (service design) για την υλοποίηση ψηφιακών υπηρεσιών του δημόσιου τομέα και η διενέργεια συμμετοχικών εργαστηρίων για τη διαμόρφωση και τον σχεδιασμό ψηφιακών υπηρεσιών. Επίσης στο 5ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2023-2025 στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στη διεθνή συνεργατική πρωτοβουλία της Open Government Partnership (OGP https://www.opengovpartnership.org/), περιλαμβάνονται οι δράσεις: «Ανάπτυξη πλατφόρμας για την αξιολόγηση της Ποιότητας των Παρεχόμενων Δημόσιων Υπηρεσιών από τους Πολίτες», «Δημιουργία Κοινότητας Καλής Πρακτικής για το Εθνικό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας» και «Δημιουργία Κοινότητας Καλής Πρακτικής για τις Ψηφιακές Δεξιότητες».[40]
Παράλληλα, στο Άρθρο 16 του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη προβλέπεται η λειτουργία της Κοινότητας της Διαλειτουργικής Ευρώπης και η δημιουργία επιμέρους ομάδων εργασίας.

Οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των χρηστών και γενικά όλων των εμπλεκομένων μερών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να καθοδηγούν τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παραγωγική λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, δίνοντας έμφαση στις παρακάτω διαστάσεις:

---

[39] Guidelines on the right to data portability under Regulation 2016/679, WP242 rev.01
ELAP Data portability https://joinup.ec.europa.eu/collection/common-assessment-method-standards-and-specifications-camss/solution/elap/data-portability

[40] https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/01/Greece_Action-Plan_2022-2024_December_GR.pdf

- Πολυκαναλική παροχή των υπηρεσιών, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να επιλέγουν χωρίς περιορισμούς τα φυσικά ή ψηφιακά τεχνολογικά κανάλια και μέσα για τη χρήση της υπηρεσίας.

- Ενιαίο σημείο επαφής-πρόσβασης-υποστήριξης για την παροχή των δημοσίων υπηρεσιών που απεμπλέκει τον χρήστη από την εσωτερική διοικητική πολυπλοκότητα, ενημερώνοντας τον όμως, προκειμένου να μπορεί να παρέχει την συγκατάθεση του με πλήρη επίγνωση και να παρακολουθεί τα στάδια επεξεργασίας της υπόθεσής του.

- Οι παρατηρήσεις και τα ερωτήματα που υποβάλλουν οι χρήστες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται συνολικά από έναν ενιαίο μηχανισμό γνώσης και υποστήριξης σε θέματα διαλειτουργικότητας.

- Στο μέτρο του εφικτού, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας[41], θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή “Μόνο Άπαξ”[42] δηλαδή οι χρήστες θα παρέχουν τα δεδομένα μόνο μία φορά στη δημόσια διοίκηση και οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να είναι σε θέση να ανακτούν και να ανταλλάσσουν αυτά τα δεδομένα, σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

- Οι δημόσιοι φορείς έχουν νομιμοποιητική βάση[43] να διαχειρίζονται, να επεξεργάζονται, ή να ζητούν από τους χρήστες μόνο τις πληροφορίες που είναι απολύτως απαραίτητες προκειμένου οι τελευταίοι να λάβουν μια συγκεκριμένη δημόσια υπηρεσία.

- Η παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και ιδίως η διακίνηση ηλεκτρονικών εγγράφων, δημόσιων ή ιδιωτικών, μεταξύ αφενός των φορέων του δημόσιου τομέα και αφετέρου των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων πραγματοποιείται μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ) και σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στις διατάξεις του Άρθρου 22, του Ν. 4727/2020.

- Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν, κατά τον σχεδιασμό νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και σε κάθε περίπτωση πριν από την παροχή αυτών, καθώς και κατά την τροποποίηση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, να υποβάλουν προς αξιολόγηση και έγκριση στην Υπηρεσία Συντονισμού ΕΨΠ της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σχετική αίτηση για την παροχή νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών ή την τροποποίηση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στις διατάξεις του Άρθρου 23, του Ν. 4727/2020.

- Στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή εγγράφων των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των φορέων του δημόσιου τομέα, οι φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ) το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται στα ανωτέρω δικαιολογητικά, πιστοποιητικά και έγγραφα, σύμφωνα με το Άρθρο 84 του Ν. 4727/2020.

- Κατά τον σχεδιασμό μιας ψηφιακής δημόσιας υπηρεσίας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η διάσταση της Πολιτισμικής Διαλειτουργικότητας (cultural interoperability). Η

[41] Αρ. 3, του ν. 4727/2020

[42] https://commission.europa.eu/news/once-only-principle-system-breakthrough-eus-digital-single-market-2020-11-05_en

[43] Ν.4727/2020 , Ν.5188/2025

πολιτισμική διαλειτουργικότητα αναφέρεται στην προσέγγιση που ακολουθούν άτομα και οργανισμοί για να λάβουν υπόψη τις κοινωνικές και πολιτισμικές τους διαφορές και, εάν ισχύει, τις οργανωσιακές πολιτισμικές διαφορές. Η διαλειτουργικότητα μπορεί να επηρεαστεί από πολιτισμικές διαφορές, καθώς άτομα και οργανισμοί μπορούν να ανταποκριθούν διαφορετικά στην ίδια πρόκληση διαλειτουργικότητας, και έχει σημαντικό ρόλο στην επιτυχή διαδικασία συν-δημιουργίας μιας ψηφιακής δημόσιας υπηρεσίας με όλες τις κοινότητες χρηστών της[44]

Οι δημόσιοι φορείς συνιστάται να παρέχουν τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες με τη μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη της πολυγλωσσίας, με υποστήριξη της Αγγλικής και, για συγκεκριμένες υπηρεσίες, των γλωσσών των αναμενόμενων τελικών χρηστών. Για παράδειγμα σε υπηρεσίες μετανάστευσης, καθώς και στον τομέα του τουρισμού, συνιστάται να γίνεται χρήση chatbots τα οποία αναγνωρίζουν τη γλώσσα ομιλίας και παρέχουν δομημένες απαντήσεις στην ίδια γλώσσα.

- Ο σχεδιασμός που βασίζεται στον χρήστη και στα γεγονότα της ζωής είναι απαραίτητος βάσει της αρχής του ψηφιακού εξ ορισμού, η οποία απαιτεί από τους δημόσιους φορείς να αναπτύσσουν υπηρεσίες χρησιμοποιώντας εύχρηστα σενάρια χρήσης, εμπλεκόμενους ρόλους χρηστών και μηχανισμούς ανατροφοδότησης. Η ευθύνη βαρύνει τους δημόσιους φορείς που παρέχουν τις υπηρεσίες, οι οποίοι πρέπει να μετρούν την επιτυχία μέσω κριτηρίων ικανοποίησης χρηστών και χρηστικότητας.

[Κ.24]	Όλες οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες με εθνική διάσταση θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχονται εξ ορισμού μέσα από το ενιαίο σημείο επαφής-πρόσβασης του Ελληνικού Δημοσίου gov.gr και οι διασυνοριακές από την οριζόμενη Ενιαία Ψηφιακή Θύρα για διασυνοριακές υπηρεσίες, αποκρύπτοντας την εσωτερική διοικητική πολυπλοκότητα των παρεχόμενων εθνικών και διασυνοριακών ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.

[Κ.25]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προωθούν διαδικασίες για την ανάπτυξη νέων και τη βελτίωση υφιστάμενων ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών με τη συμμετοχή εκπροσώπων χρηστών και κοινωνικών εταίρων στην ανάλυση, τον σχεδιασμό, και την αξιολόγηση τους. Στις διαδικασίες αυτές θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνεται υπόψη η διαπολιτισμικότητα των χρηστών ή των χρηστών προερχόμενων από άλλες χώρες με κοινωνικές και πολιτισμικές διαφορές (οργανωτικές, οικονομικές, εθνοτικές, θρησκευτικές πεποιθήσεις, φύλο, γλώσσα), ώστε να μην δυσχεραίνεται η συμμετοχή τους σε αυτές.

[Κ.26]	Όλες οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι δεν δημιουργείται πρόβλημα προσβασιμότητας εξαιτίας διαπολιτισμικών διαφορών όπως οργανωτικών, οικονομικών και εθνοτικών διαφορών,θρησκευτικών πεποιθήσεων, φύλου και γλώσσας.

[Κ.27]	Ο σχεδιασμός των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καθοδηγείται στο μέτρο του δυνατού, από τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών (πολιτών,

[44] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f69284c4-eacb-11eb-93a8-01aa75ed71a1/language-en

	επιχειρήσεων, δημοσίων φορέων και διοικήσεων) εντός και εκτός των συνόρων της χώρας.
[Κ.28]	Οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ευθυγραμμίζονται με τα τυπικά γεγονότα της ζωής των πολιτών και τα επιχειρηματικά επεισόδια και ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν ισχυρούς μηχανισμούς ανατροφοδότησης για να διευκολύνουν τη συνεχή βελτίωσή τους.
[Κ.29]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες της κοινότητας πρακτικής για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, και τις εθνικές αντίστοιχες πρωτοβουλίες για τις κοινότητες για τη διαλειτουργικότητα και τις ψηφιακές δεξιότητες.
[Κ.30]	Ο τρόπος λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων και των βασικών μητρώων θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ θεσμοθετείται προκειμένου οι παρεχόμενες ψηφιακές υπηρεσίες να παράγουν έννομες συνέπειες χωρίς την ανάγκη πρόσθετων διαδικασιών επικύρωσης αυτών.
[Κ.31]	Για την παροχή των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναζητούν τις απαραίτητες πληροφορίες από τα βασικά μητρώα και από άλλους φορείς της δημόσιας διοίκησης και, μόνον εφόσον αυτές δεν υπάρχουν, να ζητούνται από τους χρήστες.
[Κ.32]	Για την παροχή των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υποβάλουν προς αξιολόγηση και έγκριση στην Υπηρεσία Συντονισμού ΕΨΠ της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σχετική αίτηση για την παροχή νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών ή την τροποποίηση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.
[Κ.33]	Οι δημόσιοι φορείς, υπόχρεοι του Ν. 4727/2020, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 84, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ) το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται στα δικαιολογητικά, πιστοποιητικά και έγγραφα αυτεπάγγελτης αναζήτησης, αρμοδιότητας τους.
[Κ.34]	Κατά τη σχεδίαση και υλοποίηση ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών, οι φορείς της δημόσιας διοίκησης θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες πολυγλωσσίας.
[Κ.35]	Η πολυγλωσσία θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνεται υπόψη και η Αγγλική θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι η πρώτη επιλογή επιπλέον γλώσσας (μετά την Ελληνική) για τις διαδικασίες που θα διατίθενται μέσω της Ευρωπαϊκής Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης (Single Digital Gateway)[45]. Επίσης οι δημόσιοι φορείς γενικότερα θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τη γλώσσα που χρησιμοποιεί και καταλαβαίνει το κοινό των δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, οι οποίες, κατά τεκμήριο, χρησιμοποιούνται από ξενόγλωσσους χρήστες.

[45] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1724 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj

2.7 Βασική αρχή 7: Ένταξη και προσβασιμότητα

Η ένταξη και η προσβασιμότητα πρέπει να αποτελούν μέρος του συνολικού κύκλου ζωής για την ανάπτυξη ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών όσον αφορά τον σχεδιασμό, το περιεχόμενο των πληροφοριών και την παροχή της υπηρεσίας. Για τον λόγο αυτό, στις διαδικασίες αυτές συμμετέχουν κοινωνικοί εταίροι και κοινότητες χρηστών που εκπροσωπούν μειονεκτούσες ομάδες. Οι διαδικτυακοί τόποι και εφαρμογές που παρέχουν ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές ηλεκτρονικής προσβασιμότητας που είναι ευρέως αποδεκτές σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο[46]. Επιπλέον, θα πρέπει να εντοπίζονται διαδικτυακοί τόποι και συσκευές που πρέπει να ακολουθούν τις προδιαγραφές προσβασιμότητας, ώστε περιοδικά και δειγματοληπτικά να επανελέγχεται η συμμόρφωσή τους, λαμβάνοντας υπόψη και τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ, του Ν.4727/2020.

[Κ.36]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι όλες οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και εφαρμογές είναι προσβάσιμες[47] από όλους τους πολίτες, περιλαμβανομένων ατόμων με αναπηρίες, ηλικιωμένων και λοιπών ευάλωτων ομάδων.

[Κ.37]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρακολουθείται περιοδικά και να επιβεβαιώνεται η κάλυψη των απαιτήσεων ψηφιακής προσβασιμότητας για διαδικτυακούς τόπους και συσκευές.

2.8 Βασική αρχή 8: Ασφάλεια, προστασία της ιδιωτικότητας, κυριαρχία των δεδομένων και αξιοπιστία

Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να εγγυώνται την προστασία της ιδιωτικότητας των πολιτών, καθώς και την εμπιστευτικότητα, την αυθεντικοποίηση, την ακεραιότητα και τη μη αποποίηση παραλαβής των πληροφοριών που ανταλλάσσονται με πολίτες, επιχειρήσεις και άλλους εξουσιοδοτημένους φορείς. Οι δημόσιοι φορείς και οι υπεύθυνοι προστασίας δεδομένων ακολουθούν όλες τις σχετικές οδηγίες για τη συμμόρφωση τους με τον κανονισμό προστασίας δεδομένων[48].
Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να έχουν τον έλεγχο των δεδομένων τους και της παροχής των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών τους, να διασφαλίζουν την τήρηση των ευρωπαϊκών αρχών κατά την παροχή τους, ενισχύοντας την αξιοπιστία τους και την εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων. Η εμπιστοσύνη, η ασφάλεια και το απόρρητο εκ σχεδιασμού πρέπει να αποτελούν ενσωματωμένες δικλείδες ασφαλείας σε όλο τον κύκλο ζωής των ψηφιακών υπηρεσιών.

[Κ.38]	Κάθε δημόσιος φορέας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαμορφώνει ένα Σχέδιο Ασφάλειας και Προστασίας της Ιδιωτικότητας, που θα περιλαμβάνει τις πολιτικές και τις διαδικασίες που θα διασφαλίζουν ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας και προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την αξιόπιστη και ασφαλή ανταλλαγή δεδομένων

[46] Βλ. επίσης εντολή τυποποίησης της Επιτροπής αριθ. 376 για την εκπόνηση ευρωπαϊκών προτύπων για δημόσιες συμβάσεις για την προμήθεια προσβάσιμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και το πρότυπο EN 301549:2021. Accessibility requirements for ICT products and services.

[47] Ν 4727/2020 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ (Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, για την προσβασιμότητα των ιστοτόπων και των εφαρμογών για φορητές συσκευές των οργανισμών του δημόσιου τομέα) Άρθρο 36 Αντικείμενο ψηφιακής προσβασιμότητας (Άρθρο 1 παρ. 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102)
Οδηγός Ψηφιακής Προσβασιμότητας https://www.gsis.gr/tomeis-politikis/tomeis-politikis-psifiaki-diakybernisi/psifiaki-prosbasimotita/odigos

[48] Άρθρο 65 του ν. 4624/2019
(ΕΕ) 2016/679: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj

	με άλλους δημόσιους φορείς, πολίτες και επιχειρήσεις για την παροχή ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.

[Κ.39]	Κάθε ψηφιακή δημόσια υπηρεσία θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την Εκτίμηση Αντικτύπου των επιπτώσεων της επεξεργασίας των δεδομένων που γίνεται σε συνεργασία με τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων του φορέα, προκειμένου να λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα και αναλογικά μέτρα προστασίας.

[Κ.40]	Οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχονται σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ και τους νόμους περί προστασίας δεδομένων. Όταν βασίζονται σε ιδιωτικές υπηρεσίες που λειτουργούν και ελέγχονται εκτός της ΕΕ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προστατεύονται, από ρυθμιστικές αλλαγές εκτός ευρωπαϊκού ελέγχου και γεωπολιτικές μετατοπίσεις, που θα μπορούσαν να απειλήσουν τη συνέχεια παροχής τους.

2.9 Βασική αρχή 9: Προσανατολισμός στο μέλλον – Αξιοποίηση αναδυόμενων τεχνολογιών

Οι αναδυόμενες τεχνολογίες δημιουργούν νέες ευκαιρίες για καλύτερες ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, αλλά εισάγουν επίσης νέες εξαρτήσεις, κινδύνους και κοινωνικές επιπτώσεις. Μια προσανατολισμένη στο μέλλον προσέγγιση βοηθά τους δημόσιους φορείς να κάνουν ενημερωμένες επιλογές, να διαχειρίζονται την αβεβαιότητα και να κατευθύνουν την καινοτομία προς το δημόσιο συμφέρον.

[Κ.41]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιολογούν τις ευκαιρίες, τους κινδύνους και τις κοινωνικές επιπτώσεις των αναδυόμενων τεχνολογιών, όταν σχεδιάζουν και παρέχουν ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες.

[Κ.42]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενσωματώνουν λύσεις αναδυόμενων τεχνολογιών στις δημόσιες υπηρεσίες, μόνον όταν η πολυπλοκότητα των ενεργειών των διαδικασιών και των δεδομένων το δικαιολογούν, διασφαλίζοντας την ασφαλή και ηθική χρήση τους, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο.

Αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ), μπορούν να συμβάλλουν στη διαλειτουργικότητα των δημόσιων υπηρεσιών, διευκολύνοντας την αυτόματη ανταλλαγή και επεξεργασία δεδομένων μεταξύ διαφορετικών συστημάτων και φορέων. Μέσω έξυπνων αλγορίθμων, η ΤΝ μπορεί να αναγνωρίζει, να μεταφράζει, να εξάγει μεταδεδομένα με βάση συγκεκριμένα πρότυπα και να ενοποιεί πληροφορίες από ετερογενείς πηγές, επιτρέποντας την απρόσκοπτη συνεργασία και την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών προς τον πολίτη. Έτσι, μειώνεται η γραφειοκρατία, βελτιώνεται η εμπειρία του χρήστη και ενισχύεται η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα. Εφαρμογές ΤΝ όπως οι ψηφιακοί βοηθοί, η ανάλυση εγγράφων και η διαχείριση αιτημάτων επιτρέπουν στους δημόσιους φορείς να ανταποκρίνονται γρηγορότερα και με μεγαλύτερη ακρίβεια στις ανάγκες των πολιτών. Επίσης η χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης μπορεί να συμβάλλει στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε πολίτη, όπως η αυτόματη αναγνώριση δικαιωμάτων, η προληπτική ενημέρωση και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε ευάλωτες ομάδες.

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να ακολουθούν το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για την Τεχνητή Νοημοσύνη[49] και το Εθνικό Σχέδιο για τη μετάβαση της Ελλάδας στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης[50], να προωθούν την ενσωμάτωση της ΤΝ στις δημόσιες υπηρεσίες, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της ασφάλειας των δεδομένων. Το νέο νομικό πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1689 (AI Act)[51] θέτει κανόνες για την ασφαλή και ηθική χρήση της ΤΝ στον δημόσιο τομέα.

[Κ.43]	Οι δημόσιοι φορείς που ενσωματώνουν λύσεις Τεχνητής Νοημοσύνης στις δημόσιες υπηρεσίες, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν τον κώδικα ορθής πρακτικής για την ΤΝ γενικού σκοπού[52] καθώς και οποιαδήποτε υποχρέωση που απορρέει από τον AI ACT ή την εθνική νομοθεσία[53].

2.10 Βασική αρχή 10: Διασυνδεδεμένες, εύχρηστες δημόσιες υπηρεσίες

Οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να είναι εύχρηστες και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη τεχνογνωσία και εξειδίκευση, ώστε να είναι φιλικές προς το χρήστη. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να ακολουθούν τις κάτωθι αρχές προκειμένου να είναι απλούστερες για τους χρήστες:

- Να είναι “ψηφιακές και διαλειτουργικές υπηρεσίες εξ ορισμού”. Δηλαδή θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα ψηφιακό κανάλι διαθέσιμο για πρόσβαση και χρήση κάθε δημόσιας υπηρεσίας, να είναι διασυνδεδεμένες και πολιτοκεντρικές και, κατά τον σχεδιασμό τους, να υιοθετούνται πολιτικές διαλειτουργικότητας, ώστε να καταργούνται υφιστάμενα οργανωτικά «σιλό».
- Να διασφαλίζεται η εφαρμογή της έννοιας της πολυκαναλικής παροχής και της πολιτικής «καμία λάθος πόρτα» («no wrong door»), δηλαδή να συνυπάρχουν οι φυσικοί και οι ψηφιακοί δίαυλοι.
- Οι διοικητικές διαδικασίες να περιγράφονται με απλότητα και σαφήνεια.

[Κ.44]	Οι υπηρεσίες που παρέχουν οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι “ψηφιακές και διαλειτουργικές εξ ορισμού”.

[Κ.45]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιούν εργαλεία για την αποτύπωση διαδικασιών με σκοπό τον ανασχεδιασμό[54] ή τη συνεχή βελτίωσή τους για την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε πολίτες και επιχειρήσεις χωρίς διακρίσεις στις περιπτώσεις χρήσης αυτών σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο.

2.11 Βασική αρχή 12: Διατήρηση των πληροφοριών

Όλοι οι δημόσιοι φορείς υποχρεούνται να τηρούν την πληροφορία που είναι στα δημόσια αρχεία τους για το χρονικό διάστημα που, βάσει νομοθεσίας, έχουν υπηρεσιακή χρησιμότητα.

---

[49] https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/factpages/ai-continent-action-plan

[50] https://foresight.gov.gr/studies/sxedio-gia-ti-metavasi-tis-elladas-stin-epoxi-tis-texnitis-noimosynis/

[51] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401689

[52] https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/contents-code-gpai

[53] Νόμος 5321/2026 (ΦΕΚ 114 Α’)

[54] Πρότυπο BPMN https://www.bpmn.org/
ISO 9001:2015

Αρχεία[55] και πληροφορίες σε ηλεκτρονική μορφή που τηρούνται από δημόσιες διοικήσεις για τον σκοπό της τεκμηρίωσης διαδικασιών και αποφάσεων πρέπει να παραμένουν προσβάσιμα, αναγνώσιμα, αξιόπιστα και να διατηρούν την ακεραιότητά τους για όσο χρονικό διάστημα χρειάζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις για την ασφάλεια και την προστασία της ιδιωτικότητας.

Για την εγγύηση της μακροπρόθεσμης διατήρησης ηλεκτρονικών αρχείων και λοιπών ειδών πληροφοριών, θα πρέπει να επιλέγονται μορφότυποι που διασφαλίζουν τη μακροπρόθεσμη προσβασιμότητα, περιλαμβανομένης της διαφύλαξης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών υπογραφών ή σφραγίδων. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση εγκεκριμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης θα μπορεί να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των πληροφοριών. Για τη διαμόρφωση της κατάλληλης πολιτικής διατήρησης θα πρέπει να συνυπολογίζονται και οι απαιτούμενες υποδομές φιλοξενίας των πληροφοριών, στο πλαίσιο υπηρεσιών ιδιωτικού κυβερνητικού ή δημόσιου υπολογιστικού νέφους.

Εφόσον οι πληροφορίες και τα αρχεία που τηρούνται δεν είναι αυστηρά εθνικά, η διατήρηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία που τα διέπει. Σε αυτή την περίπτωση, για τη διαμόρφωση της κατάλληλης “πολιτικής διατήρησης” οι φορείς θα πρέπει να συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των άλλων κρατών-μελών, όπου δύνανται να έχουν διαφορετικές υποχρεώσεις δεδομένης της διαφορετικής δικαιοδοσίας.

[K.46]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαμορφώνουν πολιτική διατήρησης των δεδομένων και των ηλεκτρονικών αρχείων λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές διατάξεις για την τήρηση των αρχείων του φορέα τους, την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και τις διαθέσιμες εγκεκριμένες υπηρεσίες ηλεκτρονικής αρχειοθέτησης[56].

2.12 Βασική αρχή 13: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να αποτιμηθεί η αξία των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών, όπως η απόδοση της επένδυσης, το συνολικό κόστος κυριότητας, το επίπεδο ευελιξίας και προσαρμοστικότητας, η μειωμένη διοικητική επιβάρυνση, η αποδοτικότητα, ο μειωμένος κίνδυνος, η διαφάνεια, η απλούστευση, οι βελτιωμένες μέθοδοι εργασίας και το επίπεδο ικανοποίησης των χρηστών.

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να υιοθετήσουν ανοικτές και συμμετοχικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών. Οι διαδικασίες συμπεριλαμβάνουν δείκτες που συνεισφέρουν στην αξιολόγηση των διοικητικών διαδικασιών που συμβάλλουν στην παροχή των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.

[K.47]	Οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιολογούνται ως προς την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα τους με ανοιχτές συμμετοχικές διαδικασίες που λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις των χρηστών και με δείκτες αξιολόγησης.

Στην προσπάθεια διασφάλισης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών θα πρέπει να αξιολογούνται διάφορες τεχνολογικές λύσεις[57].

---

[55] Όπως ορίζεται από τη δεύτερη έκδοση των πρότυπων απαιτήσεων για τη διαχείριση ηλεκτρονικών αρχείων (MoReq2): αρχείο είναι «πληροφορίες που δημιουργούνται, παραλαμβάνονται και διατηρούνται ως αποδεικτικό στοιχείο και πληροφορίες από οργανισμό ή πρόσωπο, κατ’ εφαρμογή νομικών υποχρεώσεων ή στο πλαίσιο συναλλαγών επιχειρήσεων.

[56] Ν.4727/2020 Άρθρο 20 Ηλεκτρονική αρχειοθέτηση

[57] π.χ. Υπολογιστικό νέφος, Διαδίκτυο των Πραγμάτων, μαζικά δεδομένα και λογισμικό ως υπηρεσία.

[K.48]	Οι υφιστάμενες τεχνολογικές επιλογές και οι λύσεις διαλειτουργικότητας των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιολογούνται με βάση τις σύγχρονες τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις και της ανάγκες των χρηστών βασισμένες στην αρχή της αναλογικότητας και της ισορροπίας μεταξύ κόστους ωφέλειας.

2.13 Βασική αρχή 14: Ψηφιακή Κυριαρχία και βιωσιμότητα

Η ψηφιακή κυριαρχία (digital sovereignty) αφορά την ικανότητα των φορέων του δημόσιου τομέα που διαθέτουν πληροφοριακά συστήματα να ελέγχουν τις ψηφιακές τους λύσεις (ψηφιακές υποδομές και δεδομένα), χωρίς εξάρτηση από εξωτερικούς παρόχους ή επιρροές. Μέσα από αυτοεξυπηρετούμενες λύσεις, οι δημόσιοι φορείς ενισχύουν την ασφάλεια και την ανεξαρτησία τους.

Για να είναι αυτή η ψηφιακή κυριαρχία πραγματικά αποτελεσματική, πρέπει να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά της. Αυτό σημαίνει ότι οι ψηφιακές λύσεις που επιλέγονται από του φορείς του δημόσιου τομέα, δεν πρέπει να δημιουργούν μόνιμες εξαρτήσεις από τρίτους, είτε σε επίπεδο λογισμικού, είτε σε επίπεδο υποδομής. Χρειάζεται να βασίζονται σε ανοιχτά πρότυπα, επεκτάσιμες αρχιτεκτονικές και δυνατότητα μακροχρόνιας υποστήριξης, ώστε να μπορούν να προσαρμόζονται σε μελλοντικές ανάγκες.

[K.49]	Οι ψηφιακές λύσεις που επιλέγονται από τους φορείς του δημόσιου τομέα ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να δημιουργούν εξαρτήσεις, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά τους.

3 Διακυβέρνηση Διαλειτουργικότητας

Εικόνα 3 Μοντέλο Διαλειτουργικότητας

Η διακυβέρνηση της διαλειτουργικότητας αφορά αποφάσεις σχετικά με πλαίσια διαλειτουργικότητας, θεσμικούς διακανονισμούς, οργανωτικές δομές, ρόλους και ευθύνες, πολιτικές, συμφωνίες και λοιπές πτυχές διασφάλισης και παρακολούθησης της διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ.

Για αποτελεσματική επίτευξη ουσιαστικής διαλειτουργικότητας, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να διαθέτουν κοινό όραμα, να συμφωνούν για τους στόχους και να εναρμονίζουν τις προτεραιότητές τους με βάση τις αρχές και απαιτήσεις του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Κρίσιμο ρόλο για τη βιωσιμότητα των διαλειτουργικών υπηρεσιών διαδραματίζει η ύπαρξη οργάνων διακυβέρνησης και συντονισμού της διαλειτουργικότητας, καθώς και διαδικασιών για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, τη χρήση, την επικαιροποίηση και τη συνεχή εποπτεία και την αξιολόγηση του πλαισίου, των δράσεων και των λύσεων διαλειτουργικότητας.

Τα όργανα διακυβέρνησης μεριμνούν για τις αποφάσεις σχετικά με το εθνικό και τα τομεακά πλαίσια διαλειτουργικότητας, τις θεσμικές ρυθμίσεις, τις οργανωτικές δομές, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες, τις πολιτικές, τις συμφωνίες και άλλες πτυχές της διασφάλισης και παρακολούθησης της διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο. Συντονίζουν και κοινοποιούν όλες τις πρωτοβουλίες διαλειτουργικότητας με σκοπό να διασφαλίζεται ότι οι δημόσιες διοικήσεις είναι εναρμονισμένες με τις αρχές του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και τηρούν τις συστάσεις του.
Η διακυβέρνηση της διαλειτουργικότητας επιδιώκει:

- Την ενδυνάμωση των συνεργασιών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών.
- Τη διαμόρφωση των κοινών στρατηγικών στόχων και της συναντίληψης η οποία είναι απαραίτητη για τη σύνθεση και την επαναχρησιμοποίηση των διαλειτουργικοτήτων.
- Την αποτελεσματικότερη διαχείριση και παρακολούθηση της διαδικασίας του σχεδιασμού και της υλοποίησης διαλειτουργικοτήτων, καθώς και της αξιοποίησης αυτών.
- Την καθολική εφαρμογή και τη συνεχή εναρμόνιση των πολιτικών, προτύπων και τεχνολογιών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε κεντρικό και τομεακό επίπεδο.
- Τη δυνατότητα έκδοσης κατευθυντήριων οδηγιών προς όλους τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με καλές πρακτικές και με τις βέλτιστες τεχνολογικές εξελίξεις.
- Την ενίσχυση των δεξιοτήτων διαλειτουργικότητας εντός των φορέων της δημόσιας διοίκησης,και θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με την εθνική ψηφιακή στρατηγική της χώρας.

Η εθνική ψηφιακή στρατηγική αποτυπώνεται, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού, η οποία έχει πενταετή ορίζοντα και επικαιροποιείται ετησίως, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού καθορίζει τις βασικές αρχές, το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, καθώς και τις ειδικότερες αρχές που διέπουν κάθε οριζόντια ή τομεακή πρωτοβουλία προς τον σκοπό αυτό και ενσωματώνει την καταγραφή όλων των σχετικών διαδικασιών και δράσεων που υλοποιούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Επίσης, η διακυβέρνηση της διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται και να διευκολύνει τη διακυβέρνηση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας, όπως αυτή περιγράφεται στο Κεφάλαιο 4 «Διακυβέρνηση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη».

[Κ.50]	Το Εκτελεστικό Δίκτυο Ψηφιακού Μετασχηματισμού του Άρθρου 8 του ν. 4727/2020 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμβάλει στην ολιστική διακυβέρνηση των δραστηριοτήτων

διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο κάτω από τον συντονισμό της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

4 Επίπεδα διαλειτουργικότητας

Η διαλειτουργικότητα με βάση το Άρθρο 6 «Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας και ειδικά πλαίσια διαλειτουργικότητας» του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη οργανώνεται σε θεσμικό, οργανωσιακό, σημασιολογικό, και τεχνικό επίπεδο. Τα επίπεδα αυτά υιοθετούνται και από το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Κάθε επίπεδο παρουσιάζεται συνοπτικά στη συνέχεια.

Εικόνα 4 Επίπεδα διαλειτουργικότητας

4.1 Θεσμική Διαλειτουργικότητα

Οι νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις θα πρέπει να διευκολύνουν την ψηφιοποίηση (digital by default) και τη διαλειτουργικότητα (interoperability by design) των δημοσίων υπηρεσιών, ειδικότερα την ανταλλαγή και την επαναχρησιμοποίηση δεδομένων, ακολουθώντας παράλληλα τη βασική αρχή περί ασφάλειας των δεδομένων και προστασίας της ιδιωτικότητας των πολιτών. Στην κατεύθυνση αυτή οι νέες νομοθετικές ή κανονιστικές πράξεις ή οι αναθεωρήσεις τους θα πρέπει να υποβάλλονται σε σχετικούς ελέγχους διαλειτουργικότητας[58] και γενικότερα στους ελέγχους για την ψηφιακή ετοιμότητα (Digital Readiness check) που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο της καλής νομοθέτησης. Το νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να είναι κωδικοποιημένο και καταλογοποιημένο αξιοποιώντας διεθνή, Ευρωπαϊκά ή Εθνικά πρότυπα και οντολογίες[59]. Ακόμη, θα πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτό με δομημένο τρόπο από όλους τους ενδιαφερόμενους. Κατά το δυνατό, από τα νομοθετικά ή κανονιστικά κείμενα θα πρέπει να είναι εφικτό, με κατάλληλα ψηφιακά εργαλεία, να εξαχθούν ημι-αυτόματα τα μεταδεδομένα (περιγραφές δημοσίων υπηρεσιών), οι κανόνες και τα βήματα για την παροχή των σχετικών δημοσίων υπηρεσιών, καθώς και οι

[58] Οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να αποτελούν τμήμα της μελέτης επιπτώσεων (impact assessment) των πράξεων αυτών, σε περίπτωση που προβλέπεται σχετική μελέτη από το Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, είτε να ακολουθούν τα αναφερόμενα στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, εφόσον επηρεάζουν θέματα που αφορούν σε διασυνοριακή διαλειτουργικότητα.

[59] Ενδεικτικά: α) Αρχές Καλής Νομοθέτησης, β) ELI Ontology για την ανταλλαγή νομοθετικών δεδομένων, γ)ISO: Standards and public policy: a toolkit for national standards bodies (2023)

σχετιζόμενες δημόσιες υπηρεσίες[60]. Αποτέλεσμα αυτών των δράσεων αποτελεί η διευκόλυνση της νομοθέτησης και υλοποίησης σημαντικών δράσεων, όπως η προδραστική παροχή[61] δημοσίων υπηρεσιών.

[Κ.51]	Κατά το στάδιο του σχεδιασμού νέων νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων θα ΠΡΕΠΕΙ η διαλειτουργικότητα να λαμβάνεται υπόψη ως προαπαιτούμενο.

[Κ.52]	Κατά τον σχεδιασμό νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διενεργούνται “έλεγχοι διαλειτουργικότητας”. Οι έλεγχοι διασφαλίζουν τη θεσμική διαλειτουργικότητα του ίδιου του νομικού πλαισίου αλλά και των δημοσίων υπηρεσιών που αυτό προβλέπει.

[Κ.53]	Κατά το στάδιο του σχεδιασμού νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εξασφαλίζεται η συνέπεια με άλλα υφιστάμενα νομοθετήματα και να επαναχρησιμοποιούνται πρότυπα καλής νομοθέτησης.

4.2 Οργανωσιακή Διαλειτουργικότητα

Σκοπός της οργανωσιακής διαλειτουργικότητας είναι η εναρμόνιση των επιχειρησιακών διαδικασιών για την αδιάλειπτη παροχή δημοσίων υπηρεσιών και συναλλαγών σε κάθε επίπεδο συμπεριλαμβανομένων του τοπικού, του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου, μέσω της αναγνώρισης του οργανωτικού μοντέλου, των αρμοδιοτήτων, των ευθυνών και των προσδοκιών των εμπλεκόμενων φορέων, προκειμένου να επιτύχουν από κοινού συμφωνημένους και αμοιβαίως ωφέλιμους στόχους. Η κατάλληλη σύνδεση των επιχειρησιακών διαδικασιών με τις παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω των ιστοτόπων των φορέων και μιας ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης, παρέχει προστιθέμενη αξία.

Η οργανωσιακή διαλειτουργικότητα συνεπάγεται ενοποίηση επιχειρησιακών διαδικασιών και ανταλλαγή συναφών πληροφοριών με βάση αμοιβαίες συμφωνίες μεταξύ των φορέων, με κριτήριο την απλοποίηση και μείωση των διοικητικών βαρών προς όφελος των πολιτών και γενικότερα των χρηστών. Περιλαμβάνει επίσης τεκμηρίωση των διαδικασιών με χρήση κοινά συμφωνημένων τεχνικών μοντελοποίησης[62] για τη συστηματική αποτύπωση και προσομοίωσή τους, καθώς και προτύπων δεδομένων των διαδικασιών. Απαιτεί επίσης την ανοικτή δημοσίευση και ενσωμάτωσή των διαδικασιών στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «Μίτος», συνεχή επικαιροποίηση, βελτιστοποίηση και αξιολόγησή τους με τη συμμετοχή και συμβολή όλων των εμπλεκομένων φορέων και χρηστών, μέσω κατάλληλου συνεργατικού περιβάλλοντος. Η οργανωσιακή διαλειτουργικότητα θα πρέπει τέλος να διασφαλίζει την εμπλοκή των χρηστών εντάσσοντας συμμετοχικές διαδικασίες σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των υπηρεσιών, προωθώντας ταυτόχρονα την ενίσχυση των ικανοτήτων διαλειτουργικότητας.

[Κ.54]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τεκμηριώνουν τις επιχειρησιακές διαδικασίες με χρήση κοινά συμφωνημένων τεχνικών μοντελοποίησης (πρότυπο BPMN) για τη συστηματική αποτύπωση και προσομοίωσή τους, όπως περιγράφονται στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «Μίτος»[63], βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου.

[Κ.55]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υπάρξει συστηματική καταγραφή και επικαιροποίηση των οργανωτικών δομών καθώς και αρμοδιοτήτων των φορέων παροχής υπηρεσιών και ανοικτή δημοσίευσή τους στα «Ψηφιακή Οργανογράμματα του Δημοσίου[64]».

[62] https://howto.gov.gr/mod/book/view.php?id=1517

[63] https://mitos.gov.gr/

[64] https://www.apografi.gov.gr/charts.html

[K.56]	Οι υφιστάμενες και νέες διαδικασίες που υποστηρίζουν τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταχωρούνται και να επικαιροποιούνται στο Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «Μίτος» και θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συσχετίζονται με τον κατάλογο υπηρεσιών (service catalog του gov.gr).

Στο 5ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2023-2025 της συμμετοχής της Ελλάδας στη διεθνή συνεργατική πρωτοβουλία της Open Government Partnership (OGP https://www.opengovpartnership.org/), προβλέπεται από το Υπουργείο Εσωτερικών η δράση «Ανάπτυξη πλατφόρμας και συστήματος παρακολούθησης αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων», στο πλαίσιο του έργου με τίτλο: «Θέσπιση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων κρατικής διοίκησης» που αφορά στην καθιέρωση ενός συστήματος διακυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο καθιδρύονται και κατανέμονται αρμοδιότητες στα επιμέρους επίπεδα Διοίκησης (Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό Επίπεδο).

[K.57]	Οι φορείς του Δημοσίου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αντιστοιχούν τις απαιτήσεις που έχει κάθε διαδικασία που εντάσσεται στο πλαίσιο του κανονισμού της Ενιαίας Ψηφιακής Θύρας με τα τεκμήρια που παρέχονται από τις άλλες χώρες χρησιμοποιώντας τα σχετικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και τα σχετικά Εθνικά εργαλεία[65].

4.3 Σημασιολογική διαλειτουργικότητα

Η σημασιολογική διαλειτουργικότητα αναφέρεται στη δυνατότητα να γίνεται κατανοητή, με αυτόματο τρόπο, η σημασία των δεδομένων κατά την ανταλλαγή τους μεταξύ συστημάτων. Υποσύνολο της σημασιολογικής διαλειτουργικότητας αποτελεί η συντακτική διαλειτουργικότητα, η οποία επιτρέπει σε διαφορετικά συστήματα να «διαβάζουν» σωστά τα δεδομένα που ανταλλάσσουν μεταξύ τους. Αυτό προϋποθέτει τα εξής:

- χρήση κοινής γλώσσας για την κωδικοποίηση των μεταδεδομένων σε συντακτικό επίπεδο (π.χ. XML),
- χρήση κοινών σχημάτων μεταδεδομένων (π.χ. Dublin Core Metadata Initiative (DCMI), Europeana Data Model, Data.europa.eu – Metadata Guidelines κλπ.) και
- κωδικοποίηση των τιμών των δεδομένων σύμφωνα με ένα κοινό πρότυπο (για παράδειγμα, οι ημερομηνίες να αναγράφονται με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα συστήματα).

Τα συστατικά της σημασιολογικής διαλειτουργικότητας θα πρέπει να είναι κατά το δυνατό εναρμονισμένα με τα αντίστοιχα Ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης διασυνοριακών δημοσίων υπηρεσιών. Στο πεδίο της παροχής δημοσίων υπηρεσιών, η σημασιολογική διαλειτουργικότητα περιλαμβάνει τη συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για την υιοθέτηση από κοινού Ευρωπαϊκών σημασιολογικών προτύπων, για τη μοντελοποίηση των βασικών εννοιών του πεδίου, όπως για παράδειγμα της δημόσιας υπηρεσίας[66], του δημόσιου οργανισμού, του νομικού κειμένου[67], ενός συνόλου δεδομένων[68].

---

[65] https://oots.pages.code.europa.eu/evidence-explorer/ee-app/#/home

[66] Για παράδειγμα το Core Public Service Vocabulary - Application Profile (CPSV-AP) το οποίο αποτελεί ένα μοντέλο δεδομένων το οποίο έχει δημιουργηθεί από το ISA2 και στοχεύει στην περιγραφή, μεταξύ άλλων, δημοσίων υπηρεσιών. Το συγκεκριμένο μοντέλο συνοδεύεται από εργαλειοθήκη με ενδεικτικές υλοποιήσεις. (https://ec.europa.eu/isa2/solutions/core-public-service-vocabulary-application-profile-cpsv-ap_en)

[67] Για παράδειγμα το ELI (https://eur-lex.europa.eu/eli-register/about.html)

[68] Data Catalog Vocabulary (DCAT) - Version 2 (https://www.w3.org/TR/vocab-dcat-2/)

[K.58]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ οριστεί μια Εθνική Στρατηγική Διαχείρισης των Δεδομένων και των Πληροφοριών της δημόσιας διοίκησης η οποία να περιλαμβάνει τα σημασιολογικά πρότυπα[69], τις οργανωτικές δομές, τους ρόλους και τις διαδικασίες για τη δημιουργία, συλλογή, διατήρηση και προστασία τους.

[K.59]	Οι φορείς κατά τη διαχείριση των δεδομένων τους θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμμορφώνονται με τα οριζόμενα στον νόμο 5188/2025, που θέτει το εθνικό πλαίσιο διακυβέρνησης των δεδομένων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημόσιου τομέα.

4.4 Τεχνική διαλειτουργικότητα

Η τεχνική διαλειτουργικότητα διασφαλίζει ότι θα αποφεύγεται τόσο η ανάπτυξη νέων κατακερματισμένων πληροφοριακών νησίδων που δύσκολα πλέον καθίστανται διαλειτουργικές, όσο και η δημιουργία νέων υπηρεσιών που δεν έχουν τεχνική δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών.

Για να επιτευχθεί η τεχνική διαλειτουργικότητα είναι απαραίτητη η κατά προτεραιότητα χρήση ανοικτών, αυστηρών, προδιαγραφών κατά την ανάπτυξη νέων ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών. Η ανάπτυξη των προδιαγραφών αυτών θα πρέπει να γίνεται με συμμετοχή των φορέων της δημόσιας διοίκησης, καθώς και άλλων φορέων εκτός Δημοσίου που επηρεάζονται από τις ψηφιακές υπηρεσίες.

Η χρήση τέτοιων προδιαγραφών για την επίτευξη τεχνικής διαλειτουργικότητας διασφαλίζει επίσης την καλύτερη δυνατή ευθυγράμμιση με τις βασικές αρχές του EIF, ιδιαίτερα της επανάχρησης, του ανοικτού χαρακτήρα και διαφάνειας, της τεχνολογικής ουδετερότητας και της φορητότητας των δεδομένων.

[K.60]	Ανοιχτές τεχνικές προδιαγραφές[70] θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούνται σε κάθε περίπτωση που αυτές είναι διαθέσιμες και θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα για τον έλεγχο συμμόρφωσης των νέων ψηφιακών υπηρεσιών και των νέων συστημάτων ΤΠΕ με αυτές τις προδιαγραφές.

5. Το εννοιολογικό μοντέλο για την παροχή ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών

5.1 Εισαγωγή

Η σχεδίαση, υλοποίηση, λειτουργία, αξιολόγηση, και συντήρηση ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών αποτελεί το σημαντικότερο πεδίο πρακτικής αξιοποίησης του οικοσυστήματος διαλειτουργικότητας και των δομικών στοιχείων του που θα παρουσιαστούν στις επόμενες ενότητες. Πιο συγκεκριμένα, η διαχείριση των ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών θα πρέπει να ακολουθεί

[69] https://joinup.ec.europa.eu/topic/ict/semantics

[70] Ενδεικτικά:
The Open Group Standards and the Standards Process https://www.opengroup.org/standards
OpenForum Europe - Homepage
Open Standards principles https://www.gov.uk/government/publications/open-standards-principles/open-standards-principles
Interoperability & Open Standards https://www.ecis.eu/open-standards/

ένα κοινό εννοιολογικό μοντέλο. Το μοντέλο αυτό συγκεκριμενοποιεί όλα τα δομικά στοιχεία του οικοσυστήματος διαλειτουργικότητας, τα οποία απαιτούνται ώστε να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα των ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα βασικά αυτά δομικά στοιχεία αξιοποιούν πλήρως κοινές εθνικές υποδομές που υπάρχουν ή θα δημιουργηθούν ώστε να εξασφαλίζεται η διασύνδεσή τους, χωρίς να χάνεται μια εύλογη αυτονομία, τεχνολογική ουδετερότητα και ευελιξία.

5.2 Επισκόπηση του μοντέλου

Η δομή του μοντέλου τονίζει τα παρακάτω χαρακτηριστικά των ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών:

1. Την παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τις ανάγκες των ενδιαφερομένων, μέσα από πολλαπλά κανάλια επικοινωνίας (π.χ. ενιαία ψηφιακή πύλη, ΚΕΠ), συνεπώς την υλοποίηση των αρχών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μιας στάσης (one-stop government) ή και καμίας στάσης (no-stop government) με την παροχή υπηρεσιών χωρίς καμία ενέργεια του αποδέκτη.
2. Την ύπαρξη λειτουργίας ολιστικού συντονισμού (whole-of-government) σε κεντρικό επίπεδο, η οποία συνεπικουρείται από τομεακό και τοπικό συντονισμό, αλλά και συντονισμό κοινοτήτων, έτσι ώστε να κρύβει την πολυπλοκότητα της παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών με την εμπλοκή πολλών φορέων εντός και εκτός δημόσιου τομέα (joined-up government).
3. Τη δυνητική συν-δημιουργία των ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων του συν-σχεδιασμού, της συν-παροχής και της συν-αξιολόγησης.
4. Την επαναχρησιμοποίηση δεδομένων και υπηρεσιών για μείωση του κόστους και βελτίωση της ποιότητας και της διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών.
5. Τη διακυβέρνηση ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών στο πλαίσιο της ευρύτερης διακυβέρνησης της διαλειτουργικότητας.
6. Την ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικότητας.
7. Τον μηχανισμό υποστήριξης και διαχείριση της γνώσης που αφορά θέματα διαλειτουργικότητας.

Απαιτείται μια οργανωμένη, κοινή προσέγγιση για τα συστατικά του εννοιολογικού μοντέλου. Η πρόσβαση στα συστατικά αυτά θα πρέπει να γίνεται μέσω διεπαφών και καθορισμένων διαδικασιών πρόσβασης που βασίζονται σε διεθνή, ευρωπαϊκά ή εθνικά πρότυπα και προδιαγραφές, αλλά και εθνικές υποδομές.

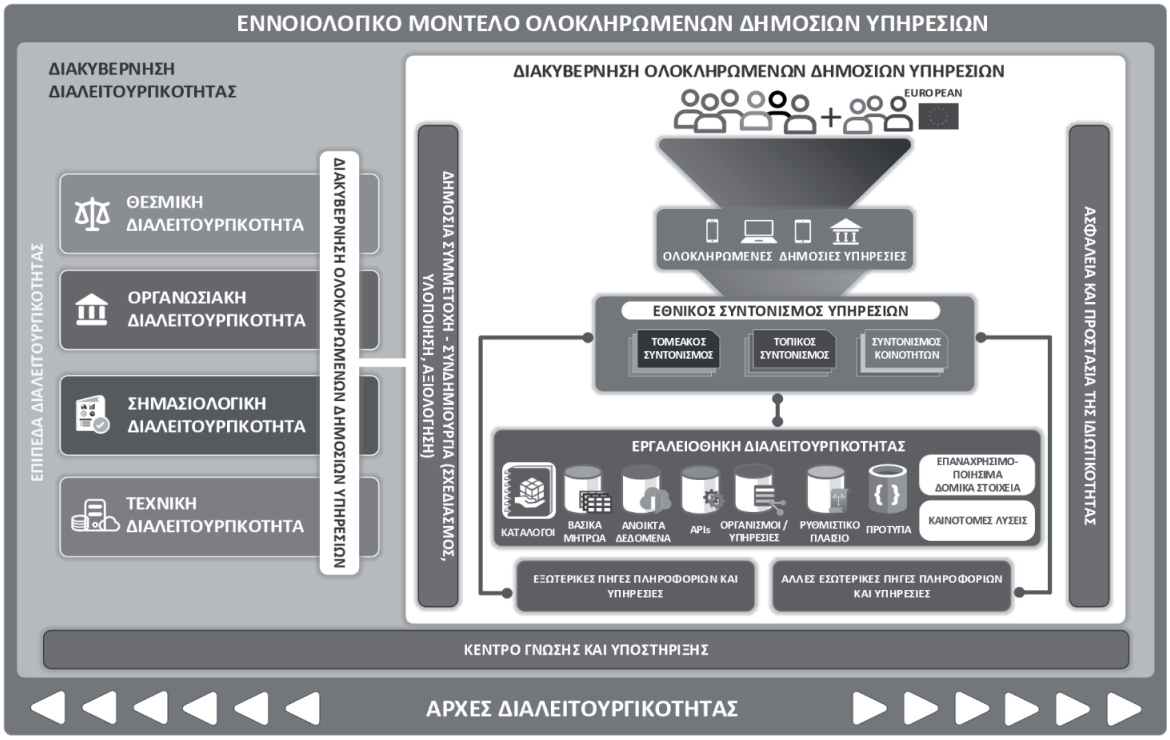

[Κ.61]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούν το εννοιολογικό μοντέλο για δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και τις σχετικές εθνικές υποδομές με σκοπό τον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών ή τον ανασχεδιασμό υφιστάμενων υπηρεσιών και την επαναχρησιμοποίηση, όπου είναι εφικτό, υφιστάμενων στοιχείων υπηρεσιών και δεδομένων.

[Κ.62]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καθοριστεί μια συνολική αρχιτεκτονική διαλειτουργικότητας, η οποία θα είναι συμβατή με το εννοιολογικό μοντέλο και θα περιλαμβάνει χαλαρά συνδεδεμένα συστατικά.

[Κ.63]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ θεσμοθετηθούν και να συντηρούνται οι απαιτούμενες υποδομές για τη δημιουργία, διατήρηση και αξιοποίηση διαλειτουργικών δημοσίων υπηρεσιών.

5.3 Διακυβέρνηση ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών

Η παροχή ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής δημόσιας υπηρεσίας απαιτεί συχνά διαφορετικές δημόσιες διοικήσεις να συνεργαστούν για την κάλυψη των αναγκών των τελικών χρηστών και την παροχή

δημόσιων υπηρεσιών με έναν ολοκληρωμένο τρόπο. Όταν εμπλέκονται πολλοί οργανισμοί, υπάρχει η ανάγκη για συντονισμό και διακυβέρνηση της υπηρεσίας, με στόχο τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη λειτουργία των ευρωπαϊκών δημόσιων υπηρεσιών. Η διακυβέρνηση πρέπει να διασφαλίζει την ενοποίηση, την απρόσκοπτη εκτέλεση και την επαναχρησιμοποίηση υπηρεσιών και δεδομένων, καθώς και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών και «δομικών στοιχείων».

Εστιάζοντας στο σκέλος της διακυβέρνησης, αυτό θα πρέπει να καλύπτει όλα τα επίπεδα διαλειτουργικότητας: νομική, οργανωτική, σημασιολογική και τεχνική. Η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας κατά την προετοιμασία των νομικών μέσων, την οργάνωση των επιχειρηματικών διαδικασιών, της ανταλλαγής των πληροφοριών, των υπηρεσιών και στοιχείων που υποστηρίζουν τις ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες είναι μια συνεχής υποχρέωση, καθώς η διαλειτουργικότητα διακόπτεται τακτικά από αλλαγές στο περιβάλλον, π.χ. στη νομοθεσία, τις ανάγκες των επιχειρήσεων ή των πολιτών, την οργανωτική δομή των δημόσιων διοικήσεων, των επιχειρηματικών διαδικασιών, και από την εμφάνιση νέων τεχνολογιών. Απαιτεί, μεταξύ άλλων, οργανωτικές δομές, ρόλους και αρμοδιότητες για την παροχή και λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, συμφωνίες σε επίπεδο υπηρεσιών, σύναψη και διαχείριση συμφωνιών διαλειτουργικότητας, διαδικασίες διαχείρισης αλλαγών και σχέδια για την επιχειρησιακή συνέχεια και την ποιότητα των δεδομένων.

Σημαντικές διαδικασίες της διακυβέρνησης ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών και σε εθνικό επίπεδο, αποτελούν μεταξύ άλλων ο εντοπισμός πιθανών θεσμικών εμποδίων διαλειτουργικότητας, η σύναψη των κατάλληλων συμφωνιών μεταξύ εμπλεκομένων οργανισμών (σε περίπτωση που εμπλέκονται πολλοί φορείς και η σχετική νομοθεσία το επιτρέπει), η απόφαση για τα σημασιολογικά και τεχνικά πρότυπα που θα χρησιμοποιηθούν, και η αξιολόγηση της διαλειτουργικότητας αξιοποιώντας κατάλληλα εργαλεία[71]. Γενικά, θα χρειαστεί να ληφθούν κρίσιμες αποφάσεις για την επίτευξη της διαλειτουργικότητας με βάση τις αρχές του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

[Κ.64]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν κατά την πάροδο του χρόνου, τη διαλειτουργικότητα και τον συντονισμό μιας ολοκληρωμένης δημόσιας υπηρεσίας, με τη δημιουργία της απαραίτητης δομής διακυβέρνησης και λαμβάνοντας υπόψη το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

5.3.1 Συμφωνίες διαλειτουργικότητας

Η ανάπτυξη και παροχή Ολοκληρωμένων Ψηφιακών/Δημοσίων Υπηρεσιών (ΟΔΥ) απαιτεί τη συνεργασία πολλών οργανισμών, δημοσίων υπηρεσιών, και πληροφοριακών συστημάτων. Η συνεργασία αυτή είναι πιο αποδοτική και αποτελεσματική με την υπογραφή συμφωνιών διαλειτουργικότητας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Οι συμφωνίες αυτές σε εθνικό επίπεδο έχουν συνήθως μορφή νομοθετικών παρεμβάσεων και υπουργικών αποφάσεων.

Οι συμφωνίες θα πρέπει να είναι αναλυτικές, συγκεκριμένες και δεσμευτικές για κάθε μέρος με σκοπό την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος. Σε θεσμικό επίπεδο, οι συμφωνίες διαλειτουργικότητας καθίστανται συγκεκριμένες και δεσμευτικές μέσω της εθνικής νομοθεσίας ή μέσω διμερών και πολυμερών συμφωνιών. Σε σημασιολογικό και τεχνικό επίπεδο αλλά, σε ορισμένες περιπτώσεις, και σε οργανωσιακό επίπεδο, οι συμφωνίες διαλειτουργικότητας συνήθως περιλαμβάνουν πρότυπα και προδιαγραφές.

[71] Για παράδειγμα το εργαλείο Interoperability Maturity Assessment of a Public Service (https://ec.europa.eu/isa2/solutions/imaps_en)

Άλλοι τύποι συμφωνιών μπορούν να συμπληρώνουν τις συμφωνίες διαλειτουργικότητας, αντιμετωπίζοντας λειτουργικά ζητήματα (π.χ. μνημόνια συνεννόησης, προγραμματικές συμβάσεις, συμφωνίες επιπέδου ποιότητας υπηρεσιών, υπουργικές αποφάσεις, ειδικές διατάξεις νόμων, διαδικασίες στήριξης/κλιμάκωσης κτλ.).
Οι όποιες συμφωνίες θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους το θεσμικό πλαίσιο για:

- Την Πολιτική Ορθής Χρήσης Διαδικτυακών Υπηρεσιών (web services) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης[72].
- Τη Λειτουργία Κέντρου Διαλειτουργικότητας[73] της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Επίσης κατά την παροχή ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής δημόσιας υπηρεσίας, οι εμπλεκόμενοι οργανισμοί θα πρέπει να επισημοποιούν ρυθμίσεις σχετικά με τη συνεργασία τους , μέσω συμφωνιών διαλειτουργικότητας. Η σύναψη και η διαχείριση αυτών των συμφωνιών, αποτεούνί μέρος της διακυβέρνησης της δημόσιας υπηρεσίας. Οι συμφωνίες θα πρέπει να είναι αρκετά λεπτομερείς ώστε να επιτυγχάνουν τον στόχο τους, δηλαδή να παρέχουν ενοποιημένες ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες, αφήνοντας σε κάθε οργανισμό τη μέγιστη δυνατή εσωτερική και εθνική αυτονομία.

Δεδομένου ότι η παροχή μιας ευρωπαϊκής δημόσιας υπηρεσίας είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας με μέρη που παράγουν ή καταναλώνουν μέρη της υπηρεσίας, είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν κατάλληλες διαδικασίες διαχείρισης αλλαγών στη διαλειτουργικότητα, συμφωνίες για τη διασφάλιση της ακρίβειας, της αξιοπιστίας, της συνέχειας και της εξέλιξης των υπηρεσιών που παρέχονται σε άλλες δημόσιες διοικήσεις, επιχειρήσεις και πολίτες.

[K.65]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνάπτουν συμφωνίες διαλειτουργικότητας σε όλα τα επίπεδα, οι οποίες συμπληρώνονται από επιχειρησιακές συμφωνίες και διαδικασίες διαχείρισης αλλαγών.

5.4 Λειτουργία Εθνικού Συντονισμού Δημοσίων Υπηρεσιών

Η λειτουργία του συντονισμού διασφαλίζει ότι καλούνται και ενορχηστρώνονται οι κατάλληλες διαθέσιμες υπηρεσίες, για την εκτέλεση της ζητούμενης δημόσιας υπηρεσίας.

Το Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ)[74] του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης εξασφαλίζει ένα ενιαίο περιβάλλον (υποδομή) εγκατάστασης και χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών, μέσω του οποίου ανταλλάσσονται επιχειρησιακά δεδομένα μεταξύ των Φορέων του Δημοσίου.

Κάθε Φορέας που επιθυμεί να κάνει χρήση των υπαρχουσών διαδικτυακών υπηρεσιών (web services) μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ), πρέπει να ακολουθήσει τα παρακάτω βήματα:

1. Υποβολή Αιτήματος στην Εφαρμογή Διαχείρισης Αιτημάτων Διαλειτουργικότητας (ΕΔΑ)

[72] ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι, ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 118944 ΕΞ 2019/ΦΕΚ Β 3990/1.11.2019 (https://www.et.gr/api/DownloadFeksApi/?fek_pdf=20190203990)
[73] https://www.gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked
[74] https://gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked

2. Ανάπτυξη εφαρμογής πελάτη (client application) από τον Φορέα, για τη χρήση της διαδικτυακής υπηρεσίας
3. Δοκιμαστικές κλήσεις στο πιλοτικό περιβάλλον του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ)
4. Ένταξη σε παραγωγική λειτουργία σύμφωνα με:

   α) Την Πολιτική Ορθής Χρήσης Διαδικτυακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης
   β) Τη σωστή τήρηση του αρχείου καταγραφής - ιχνηλασιμότητας κλήσεων

Σε περίπτωση που ο Φορέας επιθυμεί να προτείνει τη δημιουργία κάποιας μη υφιστάμενης διαδικτυακής υπηρεσίας στο ΚΕ.Δ., πρέπει να ακολουθήσει τα παρακάτω βήματα:

1. Υποβολή Αιτήματος στην Εφαρμογή Διαχείρισης Αιτημάτων Διαλειτουργικότητας (ΕΔΑ), με την επιλογή «ΜΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ WS»
2. Μια σύντομη περιγραφή του επιθυμητού ws και του σκοπού χρήσης του
3. Αξιολόγηση του αιτήματος από τη ΓΓΠΣ & ΨΔ
4. Επικοινωνία της ΓΓΠΣ & ΨΔ με τον φορέα παροχής του ws και τον φορέα λήψης του
5. Δημιουργία του νέου ws στο ΚΕ.Δ. από τη ΓΓΠΣ & ΨΔ
6. Στη συνέχεια ακολουθούνται τα βήματα της περίπτωσης α) "χρήση των υπαρχουσών διαδικτυακών υπηρεσιών"

Το Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ) παρέχει στους Φορείς τα μέσα για την αδιάλειπτη επιχειρησιακή και παραγωγική λειτουργία, εξασφαλίζοντας **υψηλές συνθήκες ασφάλειας πληροφοριών**. Το ΚΕ.Δ για λόγους Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων δεν αποθηκεύει επιχειρησιακή ή διοικητική πληροφορία.
Η απρόσκοπτη παροχή διοικητικών – επιχειρησιακών πληροφοριών, καθώς και η εξασφάλιση της **ποιοτικής διακίνησης και διαχείρισης της πληροφορίας ενισχύει τη διαφάνεια** στον Δημόσιο Τομέα.
Το ΚΕ.Δ περιλαμβάνει:

- την Εφαρμογή Διαχείρισης Αιτημάτων Διαλειτουργικότητας (ΕΔΑ)
- Πλατφόρμα Διαχείρισης και Υποστήριξης των Διαδικτυακών Υπηρεσιών (web services) Enterprise Service Bus (ESB)
- τον Κοινό Οδηγό Υλοποίησης Διαδικτυακών Υπηρεσιών
- την Πολιτική Ορθής Χρήσης των Διαδικτυακών Υπηρεσιών

5.5 Εργαλειοθήκη Διαλειτουργικότητας

Η εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη διαλειτουργικών υπηρεσιών και εμπεριέχει τα δομικά στοιχεία που συμβάλλουν στην προώθηση της διαλειτουργικότητας. Στόχος της εργαλειοθήκης είναι να βελτιστοποιήσει την αποτελεσματική ανάπτυξη και διαχείριση ολοκληρωμένων διαλειτουργικών υπηρεσιών παρέχοντας την δυνατότητα αναζήτησης, εύρεσης και επαναχρησιμοποίησης όλων των απαραίτητων πληροφοριών και υπηρεσιών που αποτελούν τη βάση ανάπτυξης διαλειτουργικών υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγεται η επικάλυψη των προσπαθειών, το επιπλέον κόστος και άλλα πρόσθετα προβλήματα διαλειτουργικότητας, ενώ παράλληλα προωθείται η βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Εικόνα 6: Εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας

5.5.1 Κατάλογοι

Οι κατάλογοι συμβάλλουν στην εύρεση και αξιοποίηση επαναχρησιμοποιήσιμων πόρων, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων υπηρεσιών, διαδικασιών, δεδομένων, λογισμικού, προτύπων και μοντέλων δεδομένων. Οι δημόσιοι φορείς οφείλουν να εξετάζουν και να χρησιμοποιούν τους δημόσια διαθέσιμους καταλόγους κατά τη σχεδίαση και ανάπτυξη υπηρεσιών. Ομοίως οφείλουν να δημοσιοποιούν και να δίνουν πρόσβαση στους πόρους για τους οποίους είναι υπεύθυνοι ή/και τους οποίους διαχειρίζονται μέσω καταλόγων.
Για την υποστήριξη των θεμάτων διαλειτουργικότητας, θα εισφέρει θετικά η θεσμοθέτηση, διάθεση και διαχείριση κατ’ ελάχιστον των παρακάτω καταλόγων:

1. Βασικών και άλλων μητρώων,
2. Συνόλων ανοικτών δεδομένων,
3. Προγραμματιστικών διεπαφών (APIs),
4. Οργανισμών και δημοσίων υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των κοινών και βασικών και γενικότερα των επαναχρησιμοποιήσιμων),
5. Νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων του ρυθμιστικού πλαισίου για τη διαλειτουργικότητα,
6. Προτύπων (τεχνικών και σημασιολογικών),
7. Επαναχρησιμοποιήσιμων δομικών στοιχείων (διαθέσιμων στοιχείων λογισμικού),
8. Καινοτόμων λύσεων,
9. Κοινών και βασικών υπηρεσιών.

Οι κατάλογοι περιέχουν αναφορές σε πόρους οι οποίοι παρέχονται από φορείς της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης καθώς και πόρους οι οποίοι διατίθενται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (π.χ. η Πύλη της Διαλειτουργικής Ευρώπης). Προκειμένου να διευκολυνθεί και να μεγιστοποιηθεί η χρήση των καταλόγων, καθώς και η διαλειτουργικότητα μεταξύ των καταλόγων, είναι αναγκαίες κοινά συμφωνημένες περιγραφές των υπηρεσιών, δεδομένων, μητρώων και διαλειτουργικών λύσεων που δημοσιεύονται σε καταλόγους[75].

Οι κατάλογοι δημοσίων υπηρεσιών θα πρέπει να έχουν κατάλληλη οργάνωση και να αξιοποιούν κάθε τεχνολογικό μέσο, ώστε η αναζήτηση σε αυτούς να πραγματοποιείται με φιλικό και διαισθητικό τρόπο από όλους τους ενδιαφερόμενους.

[75] Η DCAT-AP, το Core Public Service Vocabulary και το Asset Description Metadata Schema αποτελούν παραδείγματα προδιαγραφών που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή ανοικτών δεδομένων, δημοσίων υπηρεσιών και λύσεων διαλειτουργικότητας αντίστοιχα. Για παράδειγμα: η GeoDCAT-AP αποτελεί επέκταση της DCAT-AP για την περιγραφή γεωχωρικών συνόλων δεδομένων, σειρών συνόλων δεδομένων, καθώς και υπηρεσιών. Παρέχει σύνταξη RDF που είναι δεσμευτική για την ένωση στοιχείων μεταδεδομένων, τα οποία ορίζονται στα βασικά χαρακτηριστικά του ISO 19115:2003, και εκείνων που ορίζονται στο πλαίσιο της οδηγίας INSPIRE.

[Κ.66]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργηθούν, να συντηρούνται, και να αξιοποιούνται κατάλογοι για όλα τα στοιχεία της εργαλειοθήκης, με χρήση κοινά συμφωνημένων περιγραφών και μοναδικά αναγνωριστικά.

5.5.2 Βασικά Μητρώα

Τα Βασικά Μητρώα είναι αξιόπιστες και αυθεντικές πηγές δεδομένων και πληροφοριών υπό τον έλεγχο της δημόσιας διοίκησης ή οργανισμών, που έχουν εξουσιοδοτηθεί από αυτήν για τον σκοπό αυτό, και αποτελούν βασικό δομικό στοιχείο της παροχής ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών.
Ένα βασικό χαρακτηριστικό των Βασικών Μητρώων που τα διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα μητρώα του Δημοσίου είναι το γεγονός ότι η πληροφορία που αποθηκεύουν και διαθέτουν χρησιμοποιείται οριζόντια από διαφορετικές περιοχές δημόσιας πολιτικής. Περιέχουν αξιόπιστη, έγκυρη και επικαιροποιημένη πληροφορία που δημιουργεί έννομα αποτελέσματα.

Τα Βασικά Μητρώα θα πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης της πληροφορίας που κατέχουν από άλλους, με τα κατάλληλα μέτρα διασφάλισης της ποιότητας, ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικότητας. Οι πολίτες πρέπει να αποτελούν και οι ίδιοι μέρος της αλυσίδας διασφάλισης ποιότητας των δεδομένων των βασικών μητρώων, καθώς είναι πολλές φορές οι πρώτοι που αντιλαμβάνονται λάθη και παραλείψεις στην καταγεγραμμένη πληροφορία.

Σύμφωνα με τη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020 – 2025, τα Βασικά Μητρώα περιλαμβάνουν το Φορολογικό Μητρώο, το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ), το Μητρώο Πολιτών, τις αστυνομικές ταυτότητες ή το Μητρώο Αδειών Διαμονής και τα Ειδικά Δελτία Ταυτότητας Ομογενούς για πολίτες τρίτων χωρών, το Μητρώο Κοινωνικής Ασφάλισης, το Εθνικό Κτηματολόγιο, το Μητρώο οδών και αριθμών, το Μητρώο Φορέων και Υπηρεσιών της Γενικής Κυβέρνησης, το Μητρώο Αδειών Οδήγησης και το Μητρώο Αδειών Κυκλοφορίας Αυτοκινήτων.
Σημαντική προσπάθεια σε ότι αφορά τη διασύνδεση των μητρώων φυσικών προσώπων αποτελεί το μητρώο προσωπικού αριθμού που έχει ως στόχο αφενός τη διασύνδεση των υφιστάμενων βασικών μητρώων φυσικών προσώπων και αφετέρου τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αφού το μητρώο προσωπικού αριθμού δεν διαθέτει σε τρίτα συστήματα τον προσωπικό αριθμό.

[Κ.67]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διατίθενται έγκυρες πηγές πληροφοριών προς επαναχρησιμοποίηση, εφαρμόζοντας κατάλληλους μηχανισμούς προστασίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις ασφάλειας και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δίνοντας προτεραιότητα σε πέντε κύρια βασικά μητρώα: Πολιτών, Οχημάτων, Ακινήτων, Φορολογίας και Επιχειρήσεων.
[Κ.68]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργούνται οι κατάλληλες διεπαφές διασύνδεσης με τα βασικά μητρώα και να δημοσιεύονται τα σημασιολογικά και τεχνικά μέσα, καθώς και η τεκμηρίωση που απαιτείται για την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων τους.
[Κ.69]	Τα Βασικά Μητρώα θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι τα ίδια καταγεγραμμένα σε έναν Κατάλογο (Μητρώο Βασικών Μητρώων).
[Κ.70]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζεται, για κάθε μητρώο, ο φορέας, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη διαχείρισή του, και να δημιουργηθεί μηχανισμός για τη συσχέτιση και τη διασύνδεσή τους με τα βασικά μητρώα, όπου αυτό απαιτείται.
[Κ.71]	Για κάθε μητρώο θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίζονται και να δημοσιοποιούνται οι πολιτικές διαχείρισης κύριων δεδομένων, δεδομένων αναφοράς και μεταδεδομένων τους.

[Κ.72]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχεται σε πολίτες και επιχειρήσεις η δυνατότητα ελέγχου της ακρίβειας, ορθότητας και πληρότητας των δεδομένων τους που περιέχονται στα Βασικά Μητρώα, καθώς και η δυνατότητα διόρθωσης/συμπλήρωσης αυτών.

5.5.3 Ανοικτά δεδομένα

Η οδηγία για την επαναχρησιμοποίηση πληροφοριών του δημόσιου τομέα παρέχει κοινό νομικό πλαίσιο επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων του δημόσιου τομέα. Το βάρος πέφτει στην απελευθέρωση των μηχαναγνώσιμων δεδομένων για χρήση από άλλους με σκοπό την τόνωση της διαφάνειας, του θεμιτού ανταγωνισμού, της καινοτομίας και μιας οικονομίας που βασίζεται σε δεδομένα[76].

Το Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου, κατά την έννοια του άρθρου 67 του ν.4727/2020, είναι διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο data.gov.gr και λειτουργεί ως κεντρικό σημείο συγκέντρωσης, τεκμηρίωσης, δημόσιας διάθεσης και αναζήτησης όλων των διαρθρωμένων συνόλων δεδομένων που τηρούν ή παράγουν οι φορείς, σύμφωνα με τις αρχές του Κεφαλαίου Ι’ του ν.4727/2000.

[Κ.73]	Οι φορείς του Δημοσίου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνεισφέρουν στη διάθεση και χρήση των ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο[77].

Για τα ανοικτά δεδομένα που διαθέτει ο φορέας θα πρέπει να ενεργοποιήσει τις κατάλληλες διαδικασίες και να αναθέσει τους σχετικούς ρόλους για τη διαρκή επικαιροποίηση και διαχείριση αυτών.

[Κ.74]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ σχεδιάζουν και να υιοθετούν τις απαραίτητες διαδικασίες για την παροχή, και επικαιροποίηση των ανοικτών δεδομένων που έχουν

[76] ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας – Στρατηγική εφαρμογής
eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0134

[77] ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2019/1024 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 20ής Ιουνίου 2019 για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (αναδιατύπωση)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024

Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2023/138 της Επιτροπής της 21ης Δεκεμβρίου 2023 για την κατάρτιση καταλόγου συγκεκριμένων συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας και τον καθορισμό των ρυθμίσεων για τη δημοσίευση και την περαιτέρω χρήση τους
ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/138/oj

Ν. 4727/2020 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι’ ΑΝΟΙΚΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ (ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/1024 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΗΣ 20ΗΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2019, ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΟΙΚΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Υ.Α. 11654 ΕΞ 2026/31.03.2026 «Καθορισμός των λεπτομερειακών, τεχνικών και διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Ι’ του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024]- Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις» (Α’ 184)» (Β΄ 2235)

	στην κατοχή τους[78], σύμφωνα με το ισχύον εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο ανοικτών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων υψηλής αξίας (High Value Datasets) .

[Κ.75]	Η διάθεση των ανοικτών δεδομένων ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει βρόχους ανάδρασης, ώστε οι χρήστες τους να μπορούν να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με τον τρόπο διάθεσης, την ποιότητα και τη βελτίωσή τους. Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους τις παρατηρήσεις αυτές και να τις αξιολογούν κατά τη διαδικασία βελτίωσης των ανοιχτών δεδομένων τους.

[Κ.76]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιούν τα διαθέσιμα σύνολα ανοικτών δεδομένων προκειμένου να υποβοηθούνται στη λήψη σχετικών αποφάσεων.

5.5.4 Προστατευμένα δεδομένα

Η συγκεκριμένη κατηγορία αφορά δεδομένα που εμπίπτουν στο πλαίσιο του κανονισμού για τη διακυβέρνηση δεδομένων και που δεν διατίθενται ανοιχτά αλλά προστατεύονται για λόγους:

1) εμπορικού απορρήτου, μεταξύ άλλων ως επιχειρηματικό, επαγγελματικό και εταιρικό απόρρητο,
2) στατιστικού απορρήτου,
3) προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων, ή
4) προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στον βαθμό που τα εν λόγω δεδομένα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024[79].

[Κ.77]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταχωρούν στο Ενιαίο Σημείο Πληροφόρησης του Άρθρου 6 του ν. 5188/2025[80] τα δεδομένα που δεν μπορούν να διατεθούν ανοιχτά μαζί με τις προϋποθέσεις διάθεσής τους, αλλά και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να διατεθούν.

Επίσης, μία ειδική κατηγορία είναι τα δεδομένα του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327[81], σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Δεδομένων Υγείας, για δεδομένα που παράγονται είτε από πρωτογενή χρήση, είτε μπορούν να αξιοποιηθούν για δευτερογενή χρήση.

---

[78] Υ.Α. 11654 ΕΞ 2026/31.03.2026 «Καθορισμός των λεπτομερειακών, τεχνικών και διαδικαστικών θεμάτων για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Ι’ του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση [Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024]- Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες [Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972] και άλλες διατάξεις» (Α’ 184)» (Β΄ 2235)
Data.gov.gr Εργαλεία https://data.gov.gr/more
Διάθεση ανοικτών δεδομένων - Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1024

[80] https://search.et.gr/el/fek/?fekId=779379

[81] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500327

[Κ.78]	Οι δημόσιοι φορείς σε συνεργασία με τον Εθνικό Φορέα Πρόσβασης σε Δεδομένα Υγείας (HDAB) θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταχωρούν τα δεδομένα υγείας που είναι διαθέσιμα μαζί με τις προϋποθέσεις διάθεσής τους, αλλά και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να διατεθούν,στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327.

5.5.5 Προγραμματιστικές διεπαφές - APIs

Οι προγραμματιστικές διεπαφές – APIs (Application Programming Interfaces) εξωτερικεύουν λειτουργικότητες συστημάτων των φορέων της δημόσιας διοίκησης. Αποτελούν τον βασικό μηχανισμό επαναχρησιμοποίησης λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένων της αυθεντικοποίησης (πιστοποίησης ταυτότητας), της εκκαθάρισης οικονομικών συναλλαγών, και της δημιουργίας/ανάγνωσης/επικαιροποίησης/διαγραφής (CRUD) πληροφοριών σε/από μητρώα. Προκειμένου τα APIs να είναι ευρέσιμα και να διευκολύνεται η επαναχρησιμοποίησή τους πρέπει να περιγράφονται σε δημόσια διαθέσιμους καταλόγους, η δε τεκμηρίωση τους να είναι πλήρης με χρήση καλών πρακτικών (π.χ. swagger).

Τα δεδομένα και οι λειτουργίες του δημόσιου τομέα θα πρέπει να διατίθενται μέσω ασφαλών, τεκμηριωμένων APIs, συμβατών με τους Χώρους Δεδομένων της ΕΕ (data spaces). Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει τη διαλειτουργικότητα σε διασυνοριακό επίπεδο, την ανοιχτότητα και την καινοτομία.

[Κ.79]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργούν προγραμματιστικές διεπαφές (APIs) για τις διαδικτυακές υπηρεσίες και να τις δημοσιεύουν τεκμηριωμένα σε ειδικό κατάλογο, προκειμένου να διασφαλιστεί η επαναχρησιμοποίησή τους.

[Κ.80]	Οι δημόσιοι φορείς κατά τη σχεδίαση ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιούν επαναχρησιμοποιήσιμες λύσεις και λειτουργίες κάνοντας χρήση των APIs που εντοπίζουν μέσω των διαθέσιμων δημοσίων καταλόγων, όπως για παράδειγμα ο κατάλογος του ΚΕΔ, αλλά και APIs συστημάτων ανοιχτών δεδομένων

5.5.6 Οργανισμοί – Δημόσιες Υπηρεσίες

Ένας βασικός πυλώνας για την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας είναι η προτυποποιημένη καταγραφή και χρήση βασικών πληροφοριών για την ίδια τη δημόσια διοίκηση. Συνεπώς, συνιστά βασική υποδομή η ύπαρξη ιεραρχικά κωδικοποιημένων καταλόγων, κατ’ ελάχιστο για την οργάνωση του δημόσιου τομέα και τις δημόσιες υπηρεσίες που παρέχει κάθε δημόσιος φορέας. Για την περιγραφή των δημοσίων οργανισμών και των δημοσίων υπηρεσιών με δομημένο τρόπο έχουν προταθεί βασικά λεξιλόγια[82] από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η χρήση των λεξιλογίων αυτών μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη της σημασιολογικής διαλειτουργικότητας τόσο σε εθνικό, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η δομημένη αποτύπωση των διαδικασιών που υποστηρίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες στο σύνολό τους μπορεί να αποτελέσει το πρώτο βήμα για τον ανασχεδιασμό των διαδικασιών παροχής τους, με στόχο τη συνεχή βελτίωσή τους. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο σημαντική είναι η περιγραφή των διαδικασιών στο πλαίσιο του Κανονισμού για την Ενιαία Ψηφιακή Θύρα και το τεχνικό σύστημα

[82] The Core Public Organisation Vocabulary provides a common data model for describing public organisations in the European Union. https://joinup.ec.europa.eu/collection/semic-support-centre/solution/core-public-organisation-vocabulary

Μόνον Άπαξ[83]. Ακόμη, δύναται να συγκροτήσει τη βάση για την εφαρμογή μεθόδων διοίκησης ολικής ποιότητας αλλά και διακυβέρνησης των δημοσίων υπηρεσιών ως ένα σύνολο (service portfolio management). Επομένως, μπορεί να στοιχειοθετήσει την πρώτη φάση του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης. Επιπλέον, η δημοσιοποίησή τους σε διαδικτυακούς καταλόγους συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης προς τη δημόσια διοίκηση.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να υπάρξει συντονισμός όλων των υφιστάμενων σχετικών εφαρμογών, καταλόγων, μητρώων κλπ. όπως η εφαρμογή «ΑΠΟΓΡΑΦΗ» (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου), οι δημοσιεύσεις των «Ψηφιακών Οργανογραμμάτων, οι δημοσιεύσεις του Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών “Mitos”, ο κατάλογος των Υπηρεσιών gov.gr κλπ.

[Κ.81]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργηθεί και να συντηρείται μητρώο φορέων, καθώς και μητρώο υπηρεσιών και συσχετιζόμενων διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης που θα ακολουθεί τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

5.5.7 Ρυθμιστικό Πλαίσιο

Οι δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται σε ένα κράτος δικαίου υπακούουν στην αρχή της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου. Κάθε παρεχόμενη δημόσια υπηρεσία πρέπει να προβλέπεται θεσμικά και να ρυθμίζεται ο τρόπος και οι προϋποθέσεις παροχής της. Ειδικότερα, στις διαλειτουργικές δημόσιες υπηρεσίες που εμπλέκουν πολλούς φορείς, μπορεί να χρειάζεται να εφαρμοστεί διαφορετική νομοθεσία ανά στάδιο εκτέλεσης της δημόσιας υπηρεσίας και ανά φορέα αρμοδιότητας. Μέσα από συμφωνίες διαλειτουργικότητας διασφαλίζεται ο ρόλος, το μέρος ευθύνης που αναλογεί στα εμπλεκόμενα μέρη αλλά και η ποιότητα παροχής αυτής, στους τελικούς χρήστες. Οι συμφωνίες διαλειτουργικότητας σε ρυθμιστικό επίπεδο δύνανται να έχουν διαφορετικές μορφές όπως κανονιστικές πράξεις (π.χ. νομοθετήματα, προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις), εταιρικά σύμφωνα, προγραμματικές συμβάσεις ή/και μνημόνια συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Προκειμένου να είναι κατανοητό το ρυθμιστικό πλαίσιο απαιτείται α) διοικητική κωδικοποίηση των ρυθμιστικών κειμένων, β) καταλογογράφηση αυτών με εξειδικευμένα σημασιολογικά πρότυπα για την εύκολη αναζήτηση και τον εντοπισμό τους. Επιπρόσθετα κατά την σύνταξη των ρυθμιστικών κειμένων πρέπει να ακολουθούνται αφενός οι κανόνες καλής νομοθέτησης και αφετέρου κανόνες σημασιολογικού χαρακτηρισμού, που στη συνέχεια θα επιτρέπουν την ένταξη κάθε νέας διάταξης στο υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο, την δυνατότητα εντοπισμού των ισχυουσών διατάξεων στη διάρκεια του χρόνου και την ανοικτή διάθεση αυτών.
Οι παρεχόμενες δημόσιες υπηρεσίες επαναχρησιμοποιούν, από την εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας, τα ανωτέρω για την παρουσίαση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει την παροχή τους, με φιλικό τρόπο.

Αναφορικά με την καταλογογράφηση των νομοθετημάτων προτείνεται να ακολουθούνται ευρετήρια και οντολογίες, όπως αυτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Eurovoc, EUR-Lex, ELI) και, για την κάλυψη των ιδιαιτεροτήτων της Ελληνική Δημόσιας Διοίκησης, να γίνεται επέκταση αυτών, όπως, για παράδειγμα, στηννπερίπτωση του Λουξεμβούργου (π.χ. Jolux Ontology).

[Κ.82]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργηθούν κατάλογοι που να παραπέμπουν σε κωδικοποιημένη νομοθεσία και συναφές ρυθμιστικό πλαίσιο.

[83] https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/TDD/pages/900013026/3.6.3+The+Lifecycle+Management+Specification+v1.2.1+April+2025

5.5.8 Τεχνικά και Σημασιολογικά Πρότυπα

Τα τεχνικά πρότυπα αφορούν τη διασύνδεση συστημάτων ΤΠΕ σε βασικό τεχνολογικό επίπεδο (π.χ. κοινό πρωτόκολλο δικτύου).
Τα σημασιολογικά πρότυπα διασφαλίζουν ότι διατηρείται και γίνεται κατανοητή η ακριβής μορφή και η σημασία των δεδομένων και των πληροφοριών που ανταλλάσσονται μεταξύ φορέων. Βασικά είδη σημασιολογικών προτύπων αποτελούν μεταξύ άλλων οι οντολογίες, τα λεξιλόγια, οι ταξινομίες, οι κωδικολίστες, και τα μεταδεδομένα.

Η σημασιολογική και τεχνική διαλειτουργικότητα βασίζονται κυρίως σε τεχνικές προδιαγραφές ή πρότυπα. Η δημόσια διοίκηση οργανώνει την αξιολόγηση των τεχνικών προδιαγραφών ή προτύπων, προκειμένου να καθορίσει τις σχετικές εθνικές συστάσεις.

Η απόφαση σχετικά με τις συνιστώμενες τεχνικές προδιαγραφές ή τα συνιστώμενα πρότυπα απαιτεί συχνά μια διαδικασία αξιολόγησης των διαθέσιμων προτύπων, που απαιτεί πόρους και χρόνο. Η επιλογή πρέπει να γίνεται μέσω κοινά συμφωνημένης μεθόδου αξιολόγησης και μέσω του αντίστοιχου καταλόγου χαρακτηριστικών αξιολόγησης. Ο κύριος στόχος μιας τέτοιας μεθόδου είναι η αποφυγή του εγκλωβισμού της δημόσιας διοίκησης σε συγκεκριμένους προμηθευτές με την καθιέρωση μιας ουδέτερης, διαφανούς και αμερόληπτης πρακτικής για την αξιολόγηση των τεχνικών προδιαγραφών και προτύπων στην ανάπτυξη ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών καθώς και στην προμήθεια ΤΠΕ[84].

[Κ.83]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τεθούν σε εφαρμογή διαδικασίες για τη διαχείριση του κύκλου ζωής προτύπων και προδιαγραφών, συμπεριλαμβανομένων αυτών για την επιλογή, την αξιολόγηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής τους, καθώς και για τον έλεγχο συμμόρφωσης προς αυτά.

Η δημόσια διοίκηση συγκεντρώνει, τεκμηριώνει και κοινοποιεί ανοικτά τους καταλόγους των προτύπων που έχουν επιλεγεί. Τα πρότυπα δεσμεύουν τους δημόσιους φορείς ανάλογα με το επίπεδο υποχρεωτικότητας χρήσης τους.

[Κ.84]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιούν τα τεκμηριωμένα τεχνικά και σημασιολογικά πρότυπα που είναι διαθέσιμα σε ανοικτούς καταλόγους.
[Κ.85]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προάγουν τη χρήση προτύπων που υιοθετούνται ευρέως, έναντι της δημιουργίας δικών τους. Όπου είναι απαραίτητες εθνικές επεκτάσεις, αυτές ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τεκμηριώνονται σαφώς και να σχεδιάζονται με τέτοιον τρόπο, ώστε να παραμένουν διαλειτουργικές με τη βασική προδιαγραφή.

Θέματα προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών ρυθμίζονται και με αποφάσεις του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Ν.4727/2020.

5.5.9 Επαναχρησιμοποιήσιμα δομικά στοιχεία

[84] Παράδειγμα τέτοιας μεθόδου είναι ο CAMSS, ο ευρωπαϊκός οδηγός για την αξιολόγηση και την επιλογή προτύπων και προδιαγραφών για ένα έργο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για την αιτιολόγηση της επιλογής προτύπων και προδιαγραφών με βάση τις ανάγκες και τις απαιτήσεις διαλειτουργικότητας. Είναι πλήρως ευθυγραμμισμένος με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό τυποποίησης 1025/2012.

Οι φορείς της δημόσιας διοίκησης κατά τη σχεδίαση, ανάπτυξη και παροχή δημοσίων ψηφιακών υπηρεσιών θα πρέπει να συμβουλεύονται και να επαναχρησιμοποιούν δομικά στοιχεία (building blocks) λογισμικού και υπηρεσιών. Αυτά δύνανται να περιέχουν προγραμματιστικά στοιχεία όπως διεπαφές ταυτοποίησης χρηστών (συμβατές με ανοικτά πρότυπα), διεπαφές επικοινωνίας με τον πολίτη (π.χ. μέσω email, μέσω sms), διεπαφές εκκαθάρισης οικονομικών δεδομένων, καθώς και υπηρεσίες.

Υπηρεσίες, που μπορούν να αποτελέσουν δομικά στοιχεία νέων, είναι όλες οι επαναχρησιμοποιήσιμες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των βασικών (όπως η έκδοση πιστοποιητικού γέννησης) και των κοινών υπηρεσιών (όπως η ηλεκτρονική αυθεντικοποίηση).
Όπως αναφέρεται και στην σχετική αρχή (δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης) δομικά στοιχεία διατίθενται από φορείς της δημόσιας διοίκησης καθώς και φορείς του ιδιωτικού τομέα. Συστηματική παροχή δομικών στοιχείων γίνεται μέσω συνεργατικών πλατφορμών, όπως το Joinup, καθώς και αποθετηρίων κώδικα, όπως το github/ec-europa.

Η Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική Αναφοράς για τη Διαλειτουργικότητα (European Interoperability Reference Architecture Initiative -EIRA)[85] αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ISA^2 με σκοπό να καθοδηγήσει τις δημόσιες διοικήσεις στην ανάπτυξη και παροχή Ευρωπαϊκών διαλειτουργικών ηλεκτρονικών δημοσίων υπηρεσιών. Στο πλαίσιο της EIRA έχουν αναπτυχθεί Πρότυπα Αρχιτεκτονικών Λύσεων - Solutions Architecture Templates (SATs) και σημαντικά αρχιτεκτονικά δομικά στοιχεία (Architecture Building Blocs ABBs) που απαιτούνται για τη δημιουργία διαλειτουργικών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τα οποία είναι επαναχρησιμοποιήσιμα και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Επίσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι **«Λύσεις για τη Διαλειτουργική Ευρώπη»,** όπως αυτές περιγράφονται και όπως θα προκύψουν από την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη διαλειτουργική Ευρώπη.

Σε εθνικό επίπεδο, οι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τις υφιστάμενες επαναχρησιμοποιήσιμες υπηρεσίες, όπως αυτές περιλαμβάνονται στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΚΕ.Δ)[86].

Οι φορείς της δημόσιας διοίκησης κατά την ανάπτυξη λύσεων λογισμικού ή υπηρεσιών θα πρέπει να εξετάζουν την παροχή τους, είτε στο σύνολο τους, είτε μέρους αυτών, προς επαναχρησιμοποίηση. Απαιτείται η συντήρηση καταλόγου και επαναχρησιμοποιήσιμων δομικών στοιχείων. Επιπλέον θα πρέπει να δημιουργηθεί και να συντηρείται αποθετήριο όπου θα φιλοξενούνται και θα υπόκεινται σε διαχείριση τα επαναχρησιμοποιήσιμα δομικά στοιχεία. Τα δομικά στοιχεία θα πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλο τεκμηριωτικό υλικό, περιγραφές, μεταδεδομένα, την υλοποίηση και τα παραμετρικά δεδομένα.

[Κ.86]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους τις επαναχρησιμοποιήσιμες υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΚΕ.Δ), κατά τον σχεδιασμό και υλοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών τους.

[Κ.87]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν υπόψη τους την Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική Αναφοράς για τη Διαλειτουργικότητα και τις επαναχρησιμοποιήσιμες

[85] https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/european-interoperability-reference-architecture-eira/solution/eira/eira-v610-online-documentation
[86] https://gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked/webservices

	λύσεις και τα επαναχρησιμοποιήσιμα δομικά στοιχεία που αυτή περιλαμβάνει, κατά τον σχεδιασμό και υλοποίηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών τους[87].
[Κ.88]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συντηρείται αποθετήριο (τύπου github) το οποίο θα φιλοξενεί τα δομικά στοιχεία των φορέων καθώς και τη σχετική τεκμηρίωση αυτών, και κατάλογος επαναχρησιμοποιήσιμων δομικών στοιχείων.
[Κ.89]	Οι δημόσιοι φορείς, εφόσον υλοποιούν λύσεις διαλειτουργικότητας και δομικών στοιχείων, θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ επιδιώκουν την επαναχρησιμοποίησή τους και τη διάθεσή τους με όρους ανοικτής άδειας, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, λαμβάνοντας υπόψη και την ανοικτή ευρωπαϊκή άδεια EUPL[88].
[Κ.90]	Οι δημόσιοι φορείς, κατά τη σχεδίαση και ανάπτυξη λύσεων, θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμβουλεύονται τον κατάλογο δομικών στοιχείων της εργαλειοθήκης διαλειτουργικότητας και τα αποθετήρια, με στόχο την εύρεση και χρήση επαναχρησιμοποιήσιμων δομικών στοιχείων.
[Κ.91]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού για το λογισμικό που υλοποιούν για τις δημόσιες υπηρεσίες παρέχοντας δημόσια, όπου είναι εφικτό, τον σχεδιασμό, την τεκμηρίωση ανάπτυξης και τον κώδικα, σε δημόσιο ανοικτό αποθετήριο.

5.5.10 Καινοτόμες λύσεις

Προκειμένου να διασφαλιστούν συνθήκες ανάπτυξης της διαλειτουργικότητας στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται η χρήση της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα διαλειτουργικότητας με βασικό μέσο την αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, προβλέπεται η χρήση ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων διαλειτουργικότητας (sandboxes), ώστε οι φορείς να μπορέσουν να δοκιμάσουν καινοτόμες λύσεις, σε ελεγχόμενα δοκιμαστικά περιβάλλοντα, πριν από την ενσωμάτωση των εν λόγω λύσεων στα συστήματα δικτύου και πληροφοριών του δημόσιου τομέα. Η καινοτομία επίσης στηρίζεται στο πλαίσιο του κανονισμού με την **κοινότητα της Διαλειτουργικής Ευρώπης**, ένα ειδικό φόρουμ, που θα συμβάλει στη διοχέτευση των παρατηρήσεων, των αναγκών των χρηστών και των επιχειρησιακών αναγκών, στον εντοπισμό τομέων προς περαιτέρω ανάπτυξη και προτεραιοτήτων για συνεργασία στον τομέα της διαλειτουργικότητας σε πανευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (βλ. Παράρτημα IV).

Θέματα που αφορούν στην Τεχνητή Νοημοσύνη, που επίσης αποτελεί συστατικό καινοτομίας και για τους δημόσιους οργανισμούς, ρυθμίζονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1689[89] για την Τεχνητή Νοημοσύνη και τον ν. 5321/2026 (Α΄114).

Επίσης, στο πλαίσιο του προγράμματος πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία 2030, παρέχεται στα Κράτη-Μέλη η δυνατότητα δημιουργίας Κοινοπραξίας Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Υποδομής

[87] https://interoperable-europe.ec.europa.eu/interoperable_solutions

[88] https://eupl.eu/1.2/el/

[89] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689&qid=1750066374146

(EDIC)[90] για την επιτάχυνση και την απλούστευση της κατάρτισης και της υλοποίησης πολυκρατικών έργων. Το EDIC μπορεί να υλοποιήσει πολυκρατικό έργο αναπτύσσοντας κοινές υποδομές, παρέχοντας υπηρεσίες και φέρνοντας σε επαφή —κατά περίπτωση από τα ιδρυτικά κράτη μέλη — δημόσιους φορείς, ιδιωτικούς φορείς, τελικούς χρήστες και βιομηχανία.

Λειτουργούν επίσης hubs καινοτομίας, όπως ο Ευρωπαϊκός Κόμβος Καινοτομίας για την Ψηφιακή Διακυβέρνηση GR digiGOV-innoHUB[91], που υποστηρίζει την ανάπτυξη δημόσιων υπηρεσιών νέας γενιάς για την Κεντρική Διοίκηση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, αξιοποιώντας προηγμένες τεχνολογίες, όπως AI, Blockchain, IoT, mobile Internet, Cloud και High Performance Computing, ανοιχτά δεδομένα και ανοιχτά πρότυπα, ακολουθώντας τις Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για την τεχνολογική ανοικτότητα στη Δημόσια Διοίκηση και παροτρύνοντας τη χρήση του EUPL[92] και, σε εθνικό επίπεδο, πρωτοβουλίες, όπως το Δίκτυο Καινοτομίας Δημοσίου Τομέα[93] και το Αποθετήριο Καινοτομίας[94].

Για να αξιοποιηθεί η αξία των δεδομένων προς όφελος της ευρωπαϊκής οικονομίας και κοινωνίας, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δεδομένα[95] καθόρισε την πορεία προς τη δημιουργία κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων σε διάφορους στρατηγικούς τομείς: υγεία, γεωργία, μεταποίηση, ενέργεια, κινητικότητα, οικονομικά, δημόσια διοίκηση, δεξιότητες, το Ευρωπαϊκό Νέφος Ανοικτής Επιστήμης και η Πράσινη Συμφωνία. Έκτοτε, έχουν προκύψει χώροι δεδομένων σε άλλους σημαντικούς τομείς, όπως τα μέσα ενημέρωσης, η γλώσσα, ο τουρισμός, η έρευνα και η καινοτομία και η πολιτιστική κληρονομιά. Από κοινού, οι χώροι δεδομένων θα διασυνδεθούν σταδιακά ώστε να διαμορφωθεί η ενιαία αγορά δεδομένων.

Οι κοινοί ευρωπαϊκοί χώροι δεδομένων θα συμβάλουν στην αξιοποίηση του τεράστιου δυναμικού της καινοτομίας που βασίζεται στα δεδομένα. Θα επιτρέψουν τη διάθεση και την ανταλλαγή δεδομένων από ολόκληρη την ΕΕ με αξιόπιστο και ασφαλή τρόπο. Οι επιχειρήσεις, οι δημόσιες διοικήσεις και τα φυσικά πρόσωπα της ΕΕ θα ελέγχουν τα δεδομένα που παράγουν. Ταυτόχρονα, οι εν λόγω κάτοχοι δεδομένων θα επωφεληθούν από ένα ασφαλές και αξιόπιστο πλαίσιο για την ανταλλαγή των δεδομένων τους για σκοπούς καινοτομίας.

Οι κοινοί ευρωπαϊκοί χώροι δεδομένων θα ενισχύσουν την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών που βασίζονται σε δεδομένα στην ΕΕ, αποτελώντας τον πυρήνα μιας διασυνδεδεμένης και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής οικονομίας δεδομένων.[96]

Το κέντρο υποστήριξης των χώρων δεδομένων (Data Spaces) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής[97] υποστηρίζει την ανάπτυξη των κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων, που συλλογικά δημιουργούν ένα κυρίαρχο, διαλειτουργικό και αξιόπιστο περιβάλλον ανταλλαγής δεδομένων, προκειμένου να διευκολυνθεί η επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων εντός και μεταξύ των τομέων, με πλήρη σεβασμό των αξιών της ΕΕ, και υποστηρίζοντας την ευρωπαϊκή οικονομία και κοινωνία.

---

[90] https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/edic
[91] https://digigov.innohub.gr/
[92] European Union Public Licence - European Commission
[93] https://innovation.gov.gr/diktyo-kainotomias-dimosiou-tomea/
[94] https://innovation.gov.gr/
[95] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0066

[96] A European strategy for data | Shaping Europe’s digital future
[97] Data Spaces Support Centre

[K.92]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν για τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών που μπορούν να συμβάλλουν στην προώθηση της διαλειτουργικότητας, αλλά και να αξιοποιούν διαλειτουργικές λύσεις προς όφελος της καινοτομίας.
[K.93]	Οι δημόσιοι φορείς ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ συμμετέχουν με άλλα Κράτη – Μέλη στην υλοποίηση έργων ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων διαλειτουργικότητας (sandboxes), σύμφωνα με τις κατευθύνσεις και οδηγίες του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/1420, με στόχο την υλοποίηση διασυνοριακών υπηρεσιών σε ασφαλές περιβάλλον και με σεβασμό στον Κανονισμό για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (GDPR)
[K.94]	Οι δημόσιοι φορείς για τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών διαλειτουργικότητας για τους χώρους δεδομένων ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ ακολουθούν τις αρχές του Data Space blueprint[98], που έχει προταθεί από το κέντρο υποστήριξης των χώρων δεδομένων (Data Spaces) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
[K.95]	Οι δημόσιοι φορείς σε διάφορες δοκιμές και ελέγχους ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ χρησιμοποιούν προσομοιώσεις Ψηφιακών Διδύμων και Τεχνητής Νοημοσύνης προκειμένου να διασφαλίζεται η επίτευξη του σκοπού της υπηρεσίας και της πολιτικής που αναπτύσσεται.

5.6 Άλλες εσωτερικές πηγές πληροφοριών και υπηρεσίες

Οι δημόσιες διοικήσεις παράγουν και διαθέτουν μεγάλο αριθμό υπηρεσιών, ενώ διατηρούν και διαχειρίζονται τεράστιο αριθμό και ποικιλία πηγών πληροφοριών. Αυτές οι πηγές πληροφοριών είναι συχνά άγνωστες εκτός των ορίων μιας συγκεκριμένης διοίκησης (και μερικές φορές ακόμη και εντός αυτών των ορίων). Το αποτέλεσμα είναι η διπλή προσπάθεια και η υποεκμετάλλευση των διαθέσιμων πόρων και λύσεων.

Πηγές πληροφοριών (μητρώα βάσης, ανοιχτές πύλες δεδομένων και άλλες έγκυρες πηγές πληροφοριών) και υπηρεσίες που διατίθενται όχι μόνο εντός του διοικητικού συστήματος αλλά και στο εξωτερικό περιβάλλον μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δομικά στοιχεία για τη δημιουργία ολοκληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών.

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να προωθούν πολιτικές για την κοινή χρήση υπηρεσιών και πηγές πληροφοριών με τρεις βασικούς τρόπους:

1. Επαναχρησιμοποίηση: Κατά τον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών ή την αναθεώρηση υπαρχουσών, το πρώτο βήμα που θα πρέπει να διερευνηθεί είναι εάν υπάρχουν υπάρχουσες υπηρεσίες και πηγές πληροφοριών που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν·
2. Δημοσίευση: Κατά τον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών και πηγών πληροφοριών ή την αναθεώρηση υφιστάμενων, θα πρέπει να δημιουργηθούν επαναχρησιμοποιήσιμες υπηρεσίες και πηγές πληροφοριών διαθέσιμες σε άλλους φορείς για επαναχρησιμοποίηση·
3. Συγκέντρωση (aggregate): Όταν υπάρχουν κατάλληλες υπηρεσίες και πηγές πληροφοριών θα πρέπει να συγκεντρωθούν και να αξιοποιηθούν για τον σχεδιασμό και την παροχή μιας ολοκληρωμένης δημόσιας υπηρεσίας. Τα δομικά στοιχεία θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα με

[98] Data Spaces Blueprint v1.0 - Blueprint v1.0 - Data Spaces Support Centre
Data Spaces Blueprint v2.0 - Home - Blueprint - Data Spaces Support Centre

τέτοιον τρόπο, ώστε να μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και να ενταχθούν σε άλλα περιβάλλοντα με μικρές προσαρμογές.

[Κ.96]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναπτυχθεί μια κοινή υποδομή επαναχρησιμοποιήσιμων υπηρεσιών και πληροφοριών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους δημόσιους φορείς.

Στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή εγγράφων των φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των φορέων του δημόσιου τομέα, οι φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ) το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται στα ανωτέρω δικαιολογητικά, πιστοποιητικά και έγγραφα.

[Κ.97]	Το σύνολο των δεδομένων που περιλαμβάνονται σε δικαιολογητικά, πιστοποιητικά ή έγγραφα φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων και αναζητούνται αυτεπάγγελτα, θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διατίθενται από τους αρμόδιους φορείς, μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ).

5.7 Εξωτερικές πηγές πληροφοριών και υπηρεσίες

Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να αξιοποιούν τις υπηρεσίες που παρέχονται εκτός των οργανωτικών ορίων τους, κατά την ανάπτυξη και παροχή ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών. Οι εξωτερικές πηγές δύνανται να περιλαμβάνουν φορείς του ιδιωτικού τομέα (όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι τηλεπικοινωνιακοί φορείς) καθώς και Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες (όπως η Πύλη για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, η οποία παρέχει ένα πλήθος επαναχρησιμοποιήσιμων λύσεων). Οι εξωτερικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν ενδεικτικά την παροχή πληροφοριών για την οικονομική κατάσταση, την υποστήριξη ειδοποιήσεων και την εκκαθάριση πληρωμών. Οι εξωτερικές πηγές πληροφοριών περιλαμβάνουν ανοικτά δεδομένα και δεδομένα από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικούς πολιτιστικούς οργανισμούς κ.λπ. Επιπλέον, χρήσιμα δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν από το διαδίκτυο των πραγμάτων (π.χ. αισθητήρες) και τις κοινωνικές διαδικτυακές εφαρμογές.

Οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να εξετάσουν αντίστοιχες δυνατότητες και την παροχή στοιχείων προς τρίτους, με βάση το θεσμικό πλαίσιο, με χρήση προτύπων και πρότερη διαστασιολόγηση της αναμενόμενης χρήσης.

Οι δημόσιοι φορείς προτείνεται να χρησιμοποιούν για την ανάπτυξη ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών εξωτερικές πηγές πληροφοριών και υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς του ιδιωτικού τομέα, καθώς και Ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες με ασφαλή τρόπο και σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο.

[Κ.98]	Θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συλλεχθούν και να καταλογραφηθούν εξωτερικές πηγές πληροφοριών με τη συμμετοχή φορέων του ιδιωτικού τομέα όπως π.χ. οι οργανώσεις αλτρουισμού δεδομένων του Άρθρου 9 του ν. 5188/2025[99].

[99] https://search.et.gr/el/fek/?fekId=779379

5.8 Ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικότητας

Η ασφάλεια των πληροφοριών και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν βασικούς πυλώνες για την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να μεριμνούν για την ασφάλεια των συστημάτων, δικτύων και πληροφοριών καθώς και για την ανθεκτικότητα της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών τους, σε εναρμόνιση με την Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας, και να διασφαλίζουν ότι:

- ακολουθούν τις αρχές της ασφάλειας και ιδιωτικότητας εκ σχεδιασμού και εκ προεπιλογής προκειμένου να προστατεύουν το σύνολο των περιουσιακών τους στοιχείων και των υπηρεσιών τους,
- λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για τη διαχείριση των κυβερνοαπειλών και κινδύνων,
- δεν υπάρχουν τρωτά σημεία, τα οποία μπορούν να γίνουν αντικείμενο εκμετάλλευσης από φορείς απειλής, με σκοπό την διαρροή πληροφοριών, τη μη εξουσιοδοτημένη αποκάλυψη ή την τροποποίησή τους ή άλλες μορφές απάτης,
- συμμορφώνονται με τις νομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις όσον αφορά την προστασία δεδομένων και της ιδιωτικότητας, και
- παρέχουν επαρκή εκπαίδευση, κατάρτιση και ευαισθητοποίηση στα στελέχη τους, και ενισχύουν διαρκώς τις ικανότητές τους στον τομέα της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο.

[K.99]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προσδιορίζουν τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφάλειας των δεδομένων και προστασίας της ιδιωτικότητας, μέσα από μια συστηματική διαχείριση κινδύνων και να ακολουθούν τις βασικές αρχές της ασφάλειας και της ιδιωτικότητας εκ σχεδιασμού και εκ προεπιλογής

Οι δημόσιοι φορείς συνιστάται να εφαρμόζουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ασφάλειας πληροφοριών βασισμένο στην αξιολόγηση των κινδύνων προκειμένου να προστατέψουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και τα δεδομένα και τις υπηρεσίες που διαχειρίζονται και παρέχουν προς τρίτους, και να μεριμνούν για τη διαρκή βελτίωση της ανθεκτικότητας και των ικανοτήτων αντιμετώπισης περιστατικών κυβερνοασφάλειας. Θα πρέπει να αναπτύσσουν και να υλοποιούν κατάλληλη πολιτική ασφάλειας του φορέα, που θα ανταποκρίνεται στο σύνολο των απειλών και των αξιολογημένων κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία του οργανισμού, και να υλοποιούν κατάλληλα σχέδια, όπως “Σχέδιο διαχείρισης περιστατικών κυβερνοασφάλειας” και “Σχέδιο επιχειρησιακής συνέχειας και ανάκαμψης από καταστροφή”, για να περιορίζουν τις ζημιές που προκαλούνται από συμβάντα ασφαλείας και να μπορούν να ανακάμψουν μετά από αυτά.

[K.100]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμμορφώνονται με τη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα[100], να αναπτύσσουν και να υλοποιούν κατάλληλη πολιτική ασφάλειας, καθώς και σχέδια διαχείρισης περιστατικών ασφάλειας.

[100] - Ν. 4624/2019 Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 (GDPR) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679

[Κ.101]	Για την προστασία των διαλειτουργικών υπηρεσιών, οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν για την υιοθέτηση κοινών απαιτήσεων ασφαλείας και προτύπων για την προστασία των συναλλαγών και των δεδομένων, κατά τη μετάδοση, την επεξεργασία και την αποθήκευση τους.

[Κ.102]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια μέσα από διαλειτουργικούς αμοιβαία αποδεκτούς μηχανισμούς εμπιστοσύνης.

5.9 Δημόσια Συμμετοχή: Ένταξη, Συνεργασία, Συν-δημιουργία, Συν-αξιολόγηση, Συμμετοχή στη Λήψη Αποφάσεων

Η δημόσια συμμετοχή περιλαμβάνει την άμεση ή έμμεση συμμετοχή των ενδιαφερομένων στη λήψη αποφάσεων σχετικά με πολιτικές, σχέδια, έργα, λύσεις ή προγράμματα διαλειτουργικότητας για τα οποία έχουν συμφέρον και θα πρέπει να εξασφαλίζει την ένταξη-enable, δέσμευση-engage και ενδυνάμωση-empower των χρηστών.

Η δημόσια συμμετοχή αποτελεί επομένως βασικό στοιχείο του οικοσυστήματος διαλειτουργικότητας, διότι μπορεί να συμβάλλει:

- στην ενδυνάμωση και συνεπώς στην εφαρμογή και υιοθέτηση της διαλειτουργικότητας,
- στην εξασφάλιση συναίνεσης για την παροχή διαλειτουργικών υπηρεσιών,
- στην ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών, καλών πρακτικών όλων των εμπλεκομένων και χρηστών μέσω διαδικασιών διαβούλευσης, συν-δημιουργίας, συν-αξιολόγησης,
- στην καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι χρήστες, ιδιαίτερα σε περίπλοκα προβλήματα διαλειτουργικότητας ή σε θέματα κατανόησης.

Απαιτείται η διαμόρφωση κατάλληλου περιβάλλοντος και καθορισμένων διαδικασιών τόσο για την συν-διαμόρφωση δημοσίων πολιτικών όσο και για την προώθηση κοινών συνεργατικών δράσεων και συνεργειών μεταξύ όλων των εμπλεκομένων δημοσίων, ιδιωτικών φορέων και οργανισμών ή φυσικών προσώπων, σε εθνικό ή και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η δημόσια συμμετοχή σε επιχειρησιακό επίπεδο θα πρέπει να εξασφαλίζει:

- πρόσβαση και συμπερίληψη όλων των ενδιαφερομένων για εξασφάλιση κατάλληλης πληροφόρησης,
- δομημένο διάλογο με τους βασικούς εμπλεκόμενους και με τις κοινότητες των χρηστών,
- συνεργατικό σχεδιασμό υπηρεσιών, συν-διαμόρφωση κανόνων, συν-δημιουργία τεχνολογικών λύσεων και εφαρμογών,
- από κοινού αξιολόγηση και αποτίμηση υπηρεσιών, προτύπων κ.α. και
- συνεργατική λήψη αποφάσεων, συμπαραγωγή και υποστήριξη καινοτομιών.

[Κ.103]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εξασφαλίζουν τη δυνατότητα και τις μεθόδους συμμετοχής όλων σε διαδικασίες διαβούλευσης και συν-διαμόρφωσης, και να τεκμηριώνουν ότι τα αποτελέσματα της συμμετοχής αξιοποιούνται κατά την λήψη αποφάσεων, που άπτονται της διαλειτουργικότητας.

[Κ.104]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν για την καταγραφή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι χρήστες, ιδιαίτερα σε περίπλοκα προβλήματα διαλειτουργικότητας ή σε θέματα κατανόησης.

[Κ.105]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υποστηρίζουν τη δημιουργία και ταυτοποίηση των τομεακών και διατομεακών κοινοτήτων που συμμετέχουν ενεργά για τη συν-δημιουργία ρυθμίσεων, κανόνων, προδιαγραφών, μεθόδων, λύσεων, εφαρμογών που αποσκοπούν στη βελτίωση της διαλειτουργικότητας και ενθαρρύνουν αντίστοιχες κοινότητες να κοινοποιούν τα αποτελέσματά τους σε εθνικές πλατφόρμες όπως η εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας και το κέντρο γνώσης.

[Κ.106]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διοργανώνουν δράσεις ή και εργαστήρια συν-δημιουργίας λύσεων, συν-διαμόρφωσης κοινών μεθόδων/προτύπων/ κανονισμών, συνεργατικής αξιολόγησης και ομαδικής λήψης αποφάσεων.

[Κ.107]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ δημιουργήσουν κέντρα καινοτομιών και συνεργατικές πλατφόρμες για συγκέντρωση ιδεών, λύσεων και εφαρμογών, να τις εφαρμόζουν πιλοτικά και να τις αξιολογούν πριν την παραγωγική τους λειτουργία.

[Κ.108]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρακολουθούν και να επιβεβαιώνουν με κατάλληλες μετρικές την αξιοπιστία και την επίδοση κάθε διαλειτουργικής λύσης για όλο τον κύκλο ζωής τους.

6. Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας

Αναλύεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

7. Οδηγός Εφαρμογής Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Δημοσίων Υπηρεσιών

Ο Οδηγός Εφαρμογής Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Δημοσίων Υπηρεσιών είναι το εγχειρίδιο, το οποίο οι δημόσιοι φορείς μπορούν να συμβουλεύονται προκειμένου να επιτύχουν στην πράξη α) την αναμενόμενη διαλειτουργικότητα για τις ενοποιημένες δημόσιες υπηρεσίες (ΟΔΥ) που αναπτύσσουν και β) τη συμμόρφωση των ΟΔΥ τους με το ΕΠΔ.

Ο Οδηγός Εφαρμογής Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Δημοσίων Υπηρεσιών διατίθεται από τον διαδικτυακό τόπο www.e-gif.gov.gr.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

1. Ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση

Η ταυτοποίηση και η αυθεντικοποίηση για την πρόσβαση σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της ασφάλειας και της εμπιστοσύνης των πολιτών στο ψηφιακό κράτος. Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν τη χρήση συστημάτων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, που διασφαλίζουν ότι μόνο εξουσιοδοτημένα άτομα έχουν πρόσβαση σε δεδομένα και υπηρεσίες, όταν υπάρχει απαίτηση εξουσιοδοτημένης πρόσβασης. Οι νόμοι και οι κανονισμοί που διέπουν την ψηφιακή διακυβέρνηση υποστηρίζουν τη λειτουργία αυτών των διαδικασιών, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των προσωπικών πληροφοριών, των πληροφοριών που χρήζουν προστασίας και η συμμόρφωση με διεθνείς προδιαγραφές ασφάλειας.

Η παροχή ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών και η ανταπόκριση σε αιτήματα φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων που περιλαμβάνει:

- διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα,
- διασύνδεση ηλεκτρονικών αρχείων ή βάσεων δεδομένων με προστατευμένα δεδομένα, που τηρούνται από φορείς του δημόσιου τομέα,
- πλήρως αυτοματοποιημένο τρόπο επεξεργασίας με την υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων και βάσεων δεδομένων,

πραγματοποιείται με τήρηση των προϋποθέσεων και εγγυήσεων των κατωτέρω:

του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),

του ν. 4624/2019 (Α΄ 137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις.»,

του ν. 4727/2020 (Α’ 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις.» και

του άρθρου 11 «Τεχνικά μέτρα προστασίας σχετικά με τη μη εγκεκριμένη χρήση ή κοινολόγηση δεδομένων» του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2854[101] για εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με τη δίκαιη πρόσβαση σε δεδομένα και τη δίκαιη χρήση τους και για

[101] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302854

την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394[102] και της Οδηγίας (ΕΕ) 2020/1828[103] (Κανονισμός για τα δεδομένα).

Κατά την ανταλλαγή επίσημων πληροφοριών από δημόσιους φορείς, τα δεδομένα θα πρέπει να διακινούνται μέσω ασφαλών και ελεγχόμενων καναλιών επικοινωνίας τα οποία, κατά περίπτωση, εξασφαλίζουν τα ακόλουθα:

- ότι οι συμμετέχοντες έχουν ταυτοποιηθεί και ότι έχει επαληθευτεί η ταυτότητά τους με τη χρήση συμφωνημένων διαδικασιών και μηχανισμών,
- ότι τα δεδομένα είναι κρυπτογραφημένα, ώστε να διασφαλίζεται, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο από τη διαβάθμισή τους ή από την κείμενη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που ανταλλάσσονται,
- ότι η ακεραιότητα και η πηγή των δεδομένων ελέγχονται για επιθέσεις προσπάθειας αλλοίωσης των πληροφοριών,
- ότι οι ενέργειες καταγράφονται, εξασφαλίζοντας έτσι τη δυνατότητα διενέργειας ελέγχων.

Για τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της εμπιστευτικότητας, της μη αποποίησης συμμετοχής σε συναλλαγές, και της εξακρίβωσης της ταυτότητας της πηγής αρχείων, θα πρέπει να γίνεται χρήση εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και την κείμενη νομοθεσία[104].

Η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση (έλεγχος της ταυτότητας) των συναλλασσόμενων πολιτών και επιχειρήσεων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την εξυπηρέτησή τους στα πλαίσια μιας ηλεκτρονικής συναλλαγής. Για τη διασφάλιση της ασφαλούς πρόσβασης σε υπηρεσίες και δεδομένα, απαιτείται η αξιοποίηση υπηρεσιών επιβεβαίωσης της ταυτότητας των συναλλασσόμενων με ψηφιακά μέσα. Στόχος του συγκεκριμένου δομικού στοιχείου διαλειτουργικότητας, που αφορά στην ταυτοποίηση χρηστών και υλοποιείται από το Κέντρο Ταυτοποίησης του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), είναι η αξιοποίηση των υποδομών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την παροχή κοινόχρηστων υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, μέσα από ένα ενιαίο πλαίσιο προδιαγραφών ασφάλειας.

Σύμφωνα με τη **Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025**[105] το δομικό στοιχείο της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης του ΚΕΔ θα αξιοποιείται από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη-gov.gr και από το Κέντρο Ειδοποιήσεων, παρέχοντας υπηρεσία μοναδικού σημείου ταυτοποίησης (Single Sign-On) σε όλες τις ψηφιακές υπηρεσίες που διατίθενται μέσω του gov.gr. Παράλληλα πρέπει να προβλέπεται να διαμορφωθεί πλαίσιο αξιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών ταυτοποίησης και από συστήματα του ιδιωτικού τομέα.

Σε ό,τι αφορά στα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού και Δημοσίου Δικαίου, η ιδιαιτερότητά τους έγκειται στο γεγονός ότι δεν έχουν φυσική υπόσταση και όλες τους οι συναλλαγές πραγματοποιούνται μέσω νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων και ειδικών κωδικών που αποδίδονται μέσα από ενέργειες του νόμιμου ή εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου του Νομικού Προσώπου[106]. Στις ηλεκτρονικά προσφερόμενες υπηρεσίες, η ταυτοποίηση των Νομικών Προσώπων γίνεται μέσω των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων, οι οποίοι ενεργούν για

---

[102] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R2394
[103] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32020L1828
[104] ΚΑΝΟΝΙΣΜΌΣ (ΕΕ) αριθ. 910/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΎ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΊΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΊΟΥ της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (όπως ισχύει) ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ Ν.4727/2020
[105] https://digitalstrategy.gov.gr/

[106] https://www.aade.gr/sites/default/files/2024-10/manual_afm_kleidarithmos_v.2.pdf

λογαριασμό του φορέα.

[K.1] Σε εθνικό επίπεδο, όταν οι υπηρεσίες απαιτούν εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ταυτοποιούν τους χρήστες με έναν από τους ακόλουθους τρόπους[107]:

1. Με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 84, παρ.1 του ν. 4727/2020.
2. Με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων των συστημάτων ηλεκτρονικής τραπεζικής (e-banking) των πιστωτικών ιδρυμάτων όπως ορίζονται στο στοιχείο 1 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2013/575 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 (ΕΕ L 176), περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους, όπως ορίζονται στο στοιχείο 17 της παρ. 1 του άρθρου 4 του εν λόγω Κανονισμού, όταν τα υποκαταστήματα αυτά βρίσκονται στην Ελλάδα είτε η έδρα τους βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4261/2014 (Α΄ 107) σε τρίτη χώρα, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, καθώς και των ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος και των ιδρυμάτων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 4537/2018 (Α΄ 84).
3. Με τη χρήση εγκεκριμένου πιστοποιητικού ηλεκτρονικής υπογραφής[108].

Οι δημόσιοι φορείς για τον σκοπό αυτό ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν:

α) την Υ.Α. 10238 ΕΞ2020 «Αυθεντικοποίηση Χρηστών για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης είτε μέσω των διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων της Δημόσιας Διοίκησης είτε μέσω των διαπιστευτηρίων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων» (Β΄ 1611),
β) την Υ.Α. 29810 ΕΞ2020 «Διαδικασία αυθεντικοποίησης υπαλλήλων του δημόσιου τομέα σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες» (Β' 4798)

2. Ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση σε διασυνοριακό επίπεδο

Η διασυνοριακή ταυτοποίηση των χρηστών πρέπει να εξασφαλίζεται με πρότυπα διαλειτουργικότητας, όπως αυτά έχουν καθοριστεί στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης (ΕΕ) 2014/910 και ιδίως:

α) τον Εκτελεστικό κανονισμό της επιτροπής (ΕΕ) 2015/1501 για το πλαίσιο διαλειτουργικότητας σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 8 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά.

β) την τροποποίησή του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/910, όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα από τον (ΕΕ) 2024/1183 και

[107] άρθρο 24 Ν. 4727/2020.
[108] Ν. 4727/2020 ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

γ) τον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724 (Single Digital Gateway-SDG)[109] και ειδικότερα τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2022/1463 για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυνοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ».

Τα επίπεδα διασφάλισης θα πρέπει να χαρακτηρίζουν τον βαθμό εμπιστοσύνης ενός μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, όσον αφορά την εξακρίβωση της ταυτότητας ενός προσώπου, βεβαιώνοντας με τον τρόπο αυτόν ότι το πρόσωπο που επικαλείται συγκεκριμένη ταυτότητα είναι στην πραγματικότητα το πρόσωπο στο οποίο έχει αποδοθεί η ταυτότητα αυτή. Το επίπεδο διασφάλισης εξαρτάται από τον βαθμό εμπιστοσύνης που παρέχει το μέσο ηλεκτρονικής ταυτοποίησης όσον αφορά στην ταυτότητα την οποία επικαλείται ή δηλώνει ένα πρόσωπο, λαμβανομένων υπόψη των διαδικασιών (για παράδειγμα, απόδειξη ταυτότητας και εξακρίβωση και επαλήθευση ταυτότητας), των δραστηριοτήτων διαχείρισης (για παράδειγμα, την οντότητα που εκδίδει τα μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και τη διαδικασία έκδοσης των μέσων αυτών) και των πραγματοποιούμενων τεχνικών ελέγχων.

Σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1502[110] της Επιτροπής (8-9-2015) τα επίπεδα διασφάλισης (Levels of Assurance) των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης είναι:

i. Χαμηλό (Low)
ii. Βασικό (Substantial)
iii. Υψηλό (High)

Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές και διαδικασίες για τα ανωτέρω επίπεδα διασφάλισης των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης καθορίζονται στο Παράρτημα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1502 της Επιτροπής, της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, σχετικά με τη θέσπιση ελάχιστων τεχνικών προδιαγραφών και διαδικασιών για τα επίπεδα διασφάλισης των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2014/910 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά.

Κάθε φορέας πάροχος υπηρεσιών Δημοσίου, θα πρέπει να προσδιορίσει για κάθε παρεχόμενη υπηρεσία και πρόσβαση σε δεδομένα, το κατάλληλο επίπεδο διασφάλισης των αποδεκτών μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. Στα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την επιλογή του κατάλληλου επιπέδου διασφάλισης περιλαμβάνεται και το είδος των δεδομένων στα οποία αφορά η παρεχόμενη υπηρεσία στην οποία παρέχεται πρόσβαση και η απαίτηση προστασίας των δεδομένων, σύμφωνα με την κείμενη εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.
Για τον προσδιορισμό του επιπέδου διασφάλισης, ο φορέας θα πρέπει να προσδιορίσει τα δεδομένα που επεξεργάζεται η υπηρεσία και να τα κατατάξει σε μια από τις παρακάτω κατηγορίες εμπιστοσύνης:

- Επίπεδο εμπιστοσύνης υψηλό, όπως αυτά που αφορούν σε εμπορικό απόρρητο, επιχειρηματικό, επαγγελματικό και εταιρικό απόρρητο, στατιστικό απόρρητο, δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων, ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (όπως για παράδειγμα στοιχεία που αφορούν το ποινικό μητρώο ενός χρήστη ή δεδομένα υγείας) κλπ. – προβλέπονται ρητά από τη νομοθεσία), τα οποία εντάσσονται στο υψηλό επίπεδο διασφάλισης

[109] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32018R1724
[110] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1502

- Επίπεδο εμπιστοσύνης μέτριο, που αφορά κυρίως προσωπικά δεδομένα, που δεν είναι χαρακτηρισμένα ως ευαίσθητα βάσει του ν. 4624/2019, τα οποία προστατεύονται (κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως σε όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου) και εντάσσονται στο βασικό επίπεδο διασφάλισης

- Επίπεδο εμπιστοσύνης μέτριο όπως π.χ. τα οικονομικά δεδομένα (που αφορούν σε συναλλαγές, σε φορολογικό απόρρητο ή σε στοιχεία φορολογούμενου κλπ), τα οποία εντάσσονται είτε στο υψηλό επίπεδο διασφάλισης, είτε στο βασικό, ανάλογα με το άν προστατεύονται από συγκεκριμένο νομοθέτημα ή προσδιορίζεται σημαντική επίπτωση από ενδεχόμενο περιστατικό ασφαλείας ή όχι

- Απλά – (δεδομένα που δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες ή δεν προστατεύονται με κάποια άλλη διάταξη), τα οποία μπορούν να ενταχθούν στο χαμηλό επίπεδο διασφάλισης.

Το επίπεδο διασφάλισης για την πρόσβαση σε κάποια υπηρεσία είναι το υψηλότερο επίπεδο των εμπλεκόμενων δεδομένων ή υπηρεσιών, σύμφωνα με τη ροή της διαδικασίας για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας. Για παράδειγμα εάν για την ολοκληρωμένη παροχή μιας υπηρεσίας διακινούνται δεδομένα που εντάσσονται στο υψηλό επίπεδο διασφάλισης ή καλούνται (καταναλώνονται) υπηρεσίες που απαιτούν υψηλό επίπεδο διασφάλισης, τότε και η εν λόγω υπηρεσία εντάσσεται στο υψηλό επίπεδο διασφάλισης, ως προς την πρόσβασή της.

[Κ.2]	Όταν οι υπηρεσίες απαιτούν εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποφασίζουν και να κοινοποιούν το ελάχιστο επίπεδο διασφάλισης ήτοι α) Χαμηλό (Low), β) Βασικό (Substantial), γ)Υψηλό (High) που απαιτείται για την πρόσβαση και την παροχή της υπηρεσίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νομοθετικού πλαισίου και το είδος των δεδομένων που χειρίζονται.

[Κ.3]	Για τις διασυνοριακές συναλλαγές, όταν οι υπηρεσίες απαιτούν εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ελέγχουν ότι οι χρήστες χρησιμοποιούν κοινοποιημένα μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που καλύπτουν το ελάχιστο επίπεδο διασφάλισης που έχουν αποφασίσει για την πρόσβαση στην υπηρεσία και εκδίδονται στο πλαίσιο των κοινοποιημένων σχεδίων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014.

Για την επιλογή του επιπέδου διασφάλισης για την πρόσβαση σε υπηρεσία και δεδομένα, λαμβάνεται υπόψη και η ανάλυση κινδύνου σχετικά με τη διαθεσιμότητα, ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα των δεδομένων. Εκπονείται ως τμήμα της συνολικής ανάλυσης κινδύνου που οφείλει να εκπονεί κάθε δημόσιος οργανισμός, στο πλαίσιο της συνολικής οργανωσιακής προσέγγισης διαχείρισης του κινδύνου που σχετίζεται με τη λειτουργία και τη χρήση πληροφοριακών συστημάτων. Αναλυτικά τα θέματα ανάλυσης και διαχείρισης κινδύνου παρουσιάζονται στο Εγχειρίδιο Κυβερνοασφάλειας[111], που εκπονήθηκε από την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας. Ειδικότερα, στην ενότητα 5 του Εγχειριδίου Κυβερνοασφάλειας, παρουσιάζονται τα ζητήματα αυθεντικοποίησης χρηστών και τα προτεινόμενα μέτρα

[111] https://cyber.gov.gr/wp-content/uploads/2024/12/Εγχειρίδιο-Κυβερνοασφάλειας-Ελληνική-έκδοση.pdf

προστασίας, όπως η εφαρμογή αυθεντικοποίησης δύο παραγόντων (2-factor authentication) για κάθε χρήστη που επιθυμεί πρόσβαση σε κρίσιμα ή ευαίσθητα δεδομένα και η χρήση υποδομής δημόσιου κλειδιού για τη διενέργεια αυθεντικοποίησης χρηστών με τη χρήση ψηφιακού πιστοποιητικού.

Κατά την επιλογή της αυθεντικοποίησης δύο παραγόντων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η αποστολή κειμένου μέσω SMS είναι πλέον ευπαθής σε διάφορα είδη επιθέσεων, με πιο γνωστή τη μέθοδο SIM swapping. Πολύ πιο ασφαλής είναι η χρήση εφαρμογής για κινητές συσκευές, που δημιουργεί κωδικούς μιας χρήσης (one-time passwords) στη συσκευή του χρήστη, χωρίς δηλαδή ο κωδικός να μεταδίδεται μέσω δικτύου και με ό,τι κινδύνους αυτό συνεπάγεται. Γνωστά παραδείγματα τέτοιων εφαρμογών αποτελούν το Google Authenticator, Microsoft Authenticator, Aegis Authenticator, LastPass, Authy κ.α.

Ως **«Κόμβος»**[112] ορίζεται το σημείο σύνδεσης που αποτελεί μέρος της αρχιτεκτονικής της διαλειτουργικότητας της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και σχετίζεται με τη διασυνοριακή επαλήθευση της ταυτότητας προσώπων και το οποίο έχει την ικανότητα να αναγνωρίζει και να επεξεργάζεται ή να διαβιβάζει στοιχεία σε κόμβους άλλων χωρών, επιτρέποντας οι εθνικές υποδομές ηλεκτρονικής ταυτοποίησης ενός κράτους μέλους να διασυνδέονται με τις εθνικές υποδομές ηλεκτρονικής ταυτοποίησης άλλων κρατών μελών. Ένας κόμβος σε ένα κράτος μέλος είναι σε θέση να συνδέεται με τους κόμβους των άλλων κρατών μελών. Επίσης ως «φορέας εκμετάλλευσης κόμβου» ορίζεται ο φορέας που είναι υπεύθυνος να διασφαλίζει ότι ο κόμβος εκτελεί ορθά και αξιόπιστα τις λειτουργίες του, ως σημείου σύνδεσης, και για την περίπτωση της Ελλάδας είναι η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή την εθνική διοικητική πρακτική, απαιτούνται ηλεκτρονική ταυτοποίηση με τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επαλήθευση της ταυτότητας για την απόκτηση πρόσβασης σε υπηρεσία, η οποία παρέχεται επιγραμμικά από φορέα του δημόσιου τομέα σε ορισμένο κράτος μέλος, ισχύει η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, όταν το μέσο ηλεκτρονικής ταυτοποίησης το οποίο έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος πληροί τους όρους της κοινοποίησης και η κοινοποίηση έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μολαταύτα, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να αφορά μόνο την επαλήθευση ταυτότητας σε επιγραμμική υπηρεσία. Η υποχρέωση αναγνώρισης μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης θα πρέπει να σχετίζεται μόνο με εκείνα τα συστήματα, των οποίων το επίπεδο ασφαλούς ταυτοποίησης αντιστοιχεί ή υπερβαίνει το επίπεδο που απαιτείται για την εν λόγω επιγραμμική υπηρεσία. Επιπροσθέτως, η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο εφόσον ο εν λόγω φορέας του δημόσιου τομέα χρησιμοποιεί **το βασικό ή το υψηλό επίπεδο διασφάλισης** για την πρόσβαση σε αυτή την επιγραμμική υπηρεσία.

Το **δίκτυο eIDAS**[113] αποτελείται από έναν αριθμό διασυνδεδεμένων κόμβων eIDAS, ενός ανά συμμετέχουσα χώρα, οι οποίοι μπορούν είτε να ζητούν είτε να παρέχουν διασυνοριακή επαλήθευση ταυτότητας. Οι κόμβοι χρησιμοποιούν για τη σύνταξη κοινά μορφότυπα μηνυμάτων με βάση τα πρότυπα που έχουν ήδη εφαρμοστεί περισσότερες από μία φορές μεταξύ κρατών μελών, και έχει αποδειχθεί ότι λειτουργούν σε επιχειρησιακό περιβάλλον. Η σύνταξη επιτρέπει: α) ορθή επεξεργασία του ελάχιστου συνόλου δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου που αντιπροσωπεύουν κατά τρόπο μοναδικό ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο· β) ορθή επεξεργασία του επιπέδου διασφάλισης των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης· γ)

[112] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1501

[113] https://eidas.ec.europa.eu/efda/browse/notification/eid-chapter-contacts

διάκριση μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων συμβαλλόμενων μερών· δ) ευελιξία, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες πρόσθετων χαρακτηριστικών που σχετίζονται με την ταυτοποίηση.

Τα βήματα μιας διαδικασίας ταυτοποίησης με χρήση του δικτύου eIDAS για την πρόσβαση σε διαδικτυακή υπηρεσία, σε υψηλό επίπεδο, είναι τα ακόλουθα[114]:

1. Ένας πολίτης ζητάει μια διαδικτυακή υπηρεσία σε ένα κράτος μέλος
2. Ο πολίτης καλείται να πιστοποιήσει την ταυτότητά του μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας
3. Στο στάδιο πιστοποίησης, καθίσταται σαφές ότι ο πολίτης διαθέτει eID από άλλο κράτος μέλος
4. Το αίτημα πιστοποίησης αποστέλλεται στη χώρα του πολίτη για πιστοποίηση, μέσω της λύσης eID, και συγκεκριμένα στον πάροχο ταυτότητας (IdP) του πολίτη, όπου πραγματοποιείται η πιστοποίηση
5. Το αποτέλεσμα της πιστοποίησης επιστρέφεται στον πάροχο υπηρεσιών
6. Η πιστοποίηση ολοκληρώνεται και ο πολίτης μπορεί να προχωρήσει στην πρόσβαση στην υπηρεσία.

Στοιχεία για τους διασυνδεδεμένους κόμβους στο δίκτυο κόμβων eIDAS δίνονται στο eIDAS Dashboard με ευθύνη των κρατών μελών.

[K.4]	Ο ελληνικός κόμβος eIDAS, με βάση τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1501 (κόμβος eIDAS), ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδέεται με τους αντίστοιχους κόμβους όλων των άλλων Κρατών Μελών.

[K.5]	Ο ελληνικός κόμβος eIDAS, με βάση τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1501 (κόμβος eIDAS), ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζει την ακεραιότητα και τη γνησιότητα των δεδομένων, για να εξασφαλίζεται ότι όλα τα αιτήματα και οι απαντήσεις είναι γνήσια και δεν έχουν παραποιηθεί.

[K.6]	Ο ελληνικός κόμβος eIDAS, με βάση τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/1501 (κόμβος eIDAS), ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιεί για τη σύνταξη κοινά μορφότυπα μηνυμάτων, με βάση τα πρότυπα που έχουν ήδη εφαρμοστεί περισσότερες από μία φορές μεταξύ κρατών μελών, και έχει αποδειχθεί ότι λειτουργούν σε επιχειρησιακό περιβάλλον. Η σύνταξη επιτρέπει: α) ορθή επεξεργασία του ελάχιστου συνόλου δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, που αντιπροσωπεύουν κατά τρόπο μοναδικό ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο· β) ορθή επεξεργασία του επιπέδου διασφάλισης των μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης· γ) διάκριση μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων συμβαλλόμενων μερών·

[114] https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/spaces/DIGITAL/pages/467109866/How+does+it+work

	δ) ευελιξία, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες πρόσθετων χαρακτηριστικών που σχετίζονται με την ταυτοποίηση.
[Κ.7]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ως φορέας εκμετάλλευσης του κόμβου eIDAS, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ κοινοποιεί τα μεταδεδομένα της διαχείρισης του κόμβου με τυποποιημένο, μηχανικά επεξεργάσιμο τρόπο και με ασφαλή και αξιόπιστα μέσα.
[Κ.8]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ως φορέας εκμετάλλευσης του κόμβου eIDAS, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποθηκεύει δεδομένα τα οποία, σε περίπτωση συμβάντος, επιτρέπουν την ανασυγκρότηση της ακολουθίας της ανταλλαγής μηνυμάτων για την επιβεβαίωση του τόπου και της φύσης του συμβάντος. Τα δεδομένα αποθηκεύονται για ένα χρονικό διάστημα σύμφωνα με τις εθνικές απαιτήσεις και αποτελούνται τουλάχιστον από τα ακόλουθα στοιχεία: α) ταυτοποίηση κόμβου β) ταυτοποίηση μηνύματος γ) ημερομηνία και ώρα μηνύματος.
[Κ.9]	Οι κόμβοι eIDAS, που παρέχουν επαλήθευση της ταυτότητας και συμμετέχουν στο πλαίσιο διαλειτουργικότητας, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πληρούν αποδεδειγμένα τις απαιτήσεις του προτύπου ISO/IEC 27001 μέσω πιστοποίησης, ή μέσω ισοδύναμων μεθόδων αξιολόγησης, ή μέσω της συμμόρφωσης με την εθνική νομοθεσία.

Στοιχεία σχετικά με τον ελληνικό κόμβο eIDAS είναι, επίσης, διαθέσιμα στην ιστοσελίδα eIDAS Dashboard, με επιλεγμένη χώρα την Ελλάδα.

Στη συγκεκριμένη σελίδα δημοσιεύονται μεταξύ άλλων και τα μεταδεδομένα επικοινωνίας κάθε κόμβου eIDAS, ώστε κάθε δημόσιος φορέας που επιθυμεί τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσίας, να επικοινωνεί, καταρχήν, με τον διαχειριστή του ελληνικού κόμβου eIDAS, ώστε να διασυνδεθεί με αυτόν.

Στην ενότητα «Operational eID connections» παρουσιάζονται οι διαθέσιμες διασυνδέσεις κάθε χώρας στο δίκτυο κόμβων eIDAS και στοιχεία για τις κατηγορίες και τα συγκεκριμένα δεδομένα που αποδέχεται και ανταλλάσει κάθε χώρα, μέσω του eIDAS κόμβου της.

Για την παροχή διασυνοριακής υπηρεσίας, ο δημόσιος φορέας θα πρέπει να ακολουθήσει την προβλεπόμενη διαδικασία, όπως θα του υποδειχθεί από τον διαχειριστή του κόμβου eIDAS, για τη διασύνδεσή του με τον ελληνικό κόμβο eIDAS, ώστε να μπορεί να αποδέχεται αιτήματα παροχής υπηρεσιών από ευρωπαίους πολίτες. Η ταυτοποίηση των ευρωπαίων πολιτών δεν θα γίνεται μέσω των διαπιστευτηρίων που προβλέπονται για την παροχή υπηρεσίας σε εθνικό επίπεδο (άρθρο 24 του ν.4727/2000), αλλά μέσω των υποχρεωτικών δεδομένων που ταυτοποιούν φυσικό ή νομικό πρόσωπο μέσω του δικτύου κόμβων eIDAS. Η διαδικασία περιλαμβάνει τη συμπλήρωση σχετικής αίτησης, η οποία θα πρέπει αρχικά να εγκριθεί από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του

Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και στη συνέχεια ρυθμίζονται τα επόμενα βήματα για την τεχνική διασύνδεση του φορέα με τον ελληνικό κόμβο eIDAS.

[Κ.10]	Οι δημόσιοι φορείς για τις ψηφιακές υπηρεσίες που έχουν χρήστες ευρωπαίους πολίτες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδέονται στον ελληνικό κόμβο eIDAS με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1501.

[Κ.11]	Οι δημόσιοι φορείς για τις ψηφιακές υπηρεσίες που έχουν χρήστες ευρωπαίους πολίτες ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τις προσαρμόσουν έτσι, ώστε να είναι εφικτή η πρόσβαση σε αυτές μόνο με τα ελάχιστα στοιχεία ταυτοποίησης φυσικών και νομικών προσώπων, όπως αυτά ορίζονται στο παράρτημα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1501.

[Κ.12]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, για τις περιπτώσεις της διασυνοριακής αναγνώρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1502, στο ελάχιστο σύνολο δεδομένων που παρέχει για φυσικό πρόσωπο ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα υποχρεωτικά χαρακτηριστικά: α) σημερινό/-ά επώνυμο/-α· β) σημερινό/-ά όνομα/-τα· γ) ημερομηνία γέννησης· δ) ένα μοναδικό αναγνωριστικό κωδικό κατασκευασμένο από το αποστέλλον κράτος μέλος σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές για τους σκοπούς της διασυνοριακής αναγνώρισης και ο οποίος είναι όσο το δυνατόν πιο ανθεκτικός στον χρόνο.

[Κ.13]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, για τις περιπτώσεις της διασυνοριακής αναγνώρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1502, στο ελάχιστο σύνολο δεδομένων που παρέχει για νομικό πρόσωπο ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα υποχρεωτικά χαρακτηριστικά: α) σημερινή επωνυμία· β) ένα μοναδικό αναγνωριστικό κωδικό κατασκευασμένο από το αποστέλλον κράτος μέλος σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές για τους σκοπούς της διασυνοριακής αναγνώρισης και ο οποίος είναι όσο το δυνατόν πιο ανθεκτικός στον χρόνο.

[Κ.14]	Σε περίπτωση προσφυγής σε κοινοποιημένο σύστημα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, κατά τη διασυνοριακή αντιστοίχιση ταυτότητας φυσικών προσώπων, οι πληροφορίες που ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούνται για την αδιαμφισβήτητη αντιστοίχιση ταυτότητας είναι τα υποχρεωτικά χαρακτηριστικά του ελάχιστου συνόλου δεδομένων για φυσικό πρόσωπο που ορίζεται στο τμήμα 1 του παραρτήματος του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2015/1501, όπως αυτό

ισχύει συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, τυχόν πρόσθετων πληροφοριών ή συμπληρωματικών διαδικασιών.

3. Ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση με βάση το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ταυτότητα

Ο **Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1183**[115] αφορά στην τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 όσον αφορά στη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα και στη δημιουργία του ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας. Σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτόν, όλα τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να δίνουν στους χρήστες τη δυνατότητα ηλεκτρονικής ταυτοποίησής τους και επαλήθευσης ταυτότητας τόσο εντός διαδικτύου, όσο και σε λειτουργία εκτός διαδικτύου σε διασυνοριακό επίπεδο για την πρόσβαση σε ευρύ φάσμα δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών. Ως **“ευρωπαϊκό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας”** νοείται το μέσο ηλεκτρονικής ταυτοποίησης που επιτρέπει στον χρήστη να αποθηκεύει, να διαχειρίζεται και να επικυρώνει με ασφάλεια δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών, με σκοπό την παροχή τους σε βασιζόμενα μέρη και σε άλλους χρήστες ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας, και να υπογράφει μέσω εγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπογραφών ή να σφραγίζει μέσω εγκεκριμένων ηλεκτρονικών σφραγίδων. Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας παρέχονται στο πλαίσιο συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης **με υψηλό επίπεδο διασφάλισης**.

[Κ.15]	Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχονται στο πλαίσιο συστήματος ηλεκτρονικής ταυτοποίησης με υψηλό επίπεδο διασφάλισης.

Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να διαθέτουν λειτουργία με κοινό πίνακα εργαλείων, ενσωματωμένο στον σχεδιασμό, προκειμένου να διασφαλίζεται υψηλότερος βαθμός διαφάνειας, προστασίας της ιδιωτικής ζωής και ελέγχου από τους χρήστες των οικείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η εν λόγω λειτουργία θα πρέπει να παρέχει μια εύκολη και φιλική προς τον χρήστη διεπαφή με επισκόπηση όλων των βασιζόμενων μερών στα οποία ο χρήστης κοινοποιεί δεδομένα, συμπεριλαμβανομένων χαρακτηριστικών, καθώς και του είδους των δεδομένων που έχουν κοινοποιηθεί σε κάθε βασιζόμενο μέρος. Η λειτουργία αυτή θα πρέπει να επιτρέπει στους χρήστες να παρακολουθούν όλες τις συναλλαγές που εκτελούνται μέσω του ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας, παρέχοντας τουλάχιστον τα ακόλουθα δεδομένα: ώρα και ημερομηνία της συναλλαγής, ταυτότητα αντισυμβαλλομένου, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ζητήθηκαν και δεδομένα που κοινοποιήθηκαν. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να αποθηκεύονται ακόμη και αν η συναλλαγή δεν ολοκληρώθηκε.

Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας πρέπει να είναι τεχνικώς ικανά να λαμβάνουν και να προσκομίζουν δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών σε διασυνοριακά σενάρια, χωρίς να θίγεται η διαλειτουργικότητα, και θα πρέπει να υποστηρίζουν προκαθορισμένους τύπους μορφοτύπων δεδομένων και επιλεκτική γνωστοποίηση, σύμφωνα με τα πρότυπα που αναφέρονται στα

[115] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1183/oj?locale=el

παραρτήματα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2924/2979[116]. Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014, ως επιλεκτική γνωστοποίηση νοείται η παροχή στον ιδιοκτήτη των δεδομένων του δικαιώματος να γνωστοποιεί μόνον ορισμένα τμήματα ευρύτερου συνόλου δεδομένων, προκειμένου η λαμβάνουσα οντότητα να λαμβάνει μόνον τις αναγκαίες πληροφορίες για την παροχή υπηρεσίας που ζητεί ο χρήστης. Τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου εκδίδονται σε δύο μορφότυπους:

1) μορφότυπος που καθορίζεται στο ISO/IEC 18013-5:2021·
2) «Verifiable Credentials Data Model 1.1.», σύσταση W3C, της 3ης Μαρτίου 2022.

[Κ.16]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ως πάροχος δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζει ότι τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου παρέχονται με βάση τα πρότυπα του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2979, και ιδίως με βάση τα: α) ISO/IEC 18013-5:2021, β) «Verifiable Credentials Data Model 1.1.», σύσταση W3C, της 3ης Μαρτίου 2022.

[Κ.17]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες προσαρμογής των ψηφιακών υπηρεσιών, προκειμένου να είναι σε θέση αυτές να ταυτοποιήσουν τους χρήστες με τη χρήση Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, για την, κατά περίπτωση, αποθήκευση δεδομένων ταυτότητας, διαπιστευτηρίων, επίσημων ψηφιακών εγγράφων και χαρακτηριστικών που συνδέονται με την ταυτότητα των συναλλασσόμενων, σαν ένα ξεχωριστό σχήμα ταυτοποίησης.

[Κ.18]	Δεδομένου ότι η χρήση του Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας είναι προαιρετική για τους χρήστες, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχουν στους χρήστες εναλλακτικές μεθόδους ταυτοποίησης, ώστε αυτοί να αποκτούν πρόσβαση στις υπηρεσίες που παρέχουν οι δημόσιοι φορείς, σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2025/846 για τη διασυνοριακή αντιστοίχιση ταυτότητας φυσικών προσώπων.

[Κ.19]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ως πάροχος δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, στην περίπτωση της διασυνοριακής αναγνώρισης με χρήση Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα «Τεχνικές προδιαγραφές για τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφο 3» του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2977, στο ελάχιστο σύνολο δεδομένων για φυσικό πρόσωπο που παρέχει ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα υποχρεωτικά χαρακτηριστικά: Α) επώνυμο: Τρέχον/-τα επώνυμο/-α του χρήστη τον οποίο αφορούν τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου.

[116] Εκτελεστικός κανονισμός - ΕΕ - 2024/2979 - EN - EUR-Lex

	Β) όνομα: Τρέχον/-τα όνομα/-τα, συμπεριλαμβανομένου του/των μεσαίου/-ων ονόματος/-ων, κατά περίπτωση, του χρήστη τον οποίο αφορούν τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου. Γ) ημερομηνία γέννησης: Ημέρα, μήνας και έτος γέννησης του χρήστη τον οποίο αφορούν τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου. Δ) τόπος γέννησης: Η χώρα ως κωδικός χώρας alpha-2, όπως ορίζεται στο πρότυπο ISO 3166-1, ή το κράτος, η επαρχία, η περιφέρεια ή η τοπική περιοχή ή ο δήμος, η πόλη, η κωμόπολη ή το χωριό όπου γεννήθηκε ο χρήστης τον οποίο αφορούν τα στοιχεία ταυτοποίησης προσώπου. Ε) ιθαγένεια: Ένας ή περισσότεροι κωδικοί χώρας alpha-2, όπως ορίζονται στο πρότυπο ISO 3166-1, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την ιθαγένεια του χρήστη τον οποίο αφορούν τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου. Όταν μια τιμή χαρακτηριστικού δεν είναι γνωστή για το πρόσωπο ή δεν μπορεί να εκδοθεί με άλλο τρόπο ως μέρος του συνόλου δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν αντ’ αυτής τιμή χαρακτηριστικού η οποία είναι κατάλληλη για την περίπτωση.
[Κ.20]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ως πάροχος δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, στην περίπτωση της διασυνοριακής αναγνώρισης με χρήση Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα «Τεχνικές προδιαγραφές για τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφο 3» του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2977, στο ελάχιστο σύνολο δεδομένων για νομικό πρόσωπο που παρέχει ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιλαμβάνει όλα τα ακόλουθα υποχρεωτικά χαρακτηριστικά: Α) σημερινή επωνυμία· Β) μοναδικός αναγνωριστικός κωδικός, κατασκευασμένος από το αποστέλλον κράτος μέλος σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές για τους σκοπούς της διασυνοριακής αναγνώρισης και ο οποίος είναι όσο το δυνατόν πιο ανθεκτικός στον χρόνο Όταν ένα στοιχείο δεδομένων δεν είναι γνωστό για το πρόσωπο ή δεν μπορεί να εκδοθεί με άλλο τρόπο ως μέρος του συνόλου δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν αντ’ αυτής τιμή χαρακτηριστικού η οποία είναι κατάλληλη για την περίπτωση.
[Κ.21]	Σε περίπτωση προσφυγής σε Ευρωπαϊκό Πορτοφόλι Ψηφιακής Ταυτότητας, κατά τη διασυνοριακή αντιστοίχιση ταυτότητας φυσικών προσώπων, οι πληροφορίες που ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ χρησιμοποιούνται από τους δημόσιους φορείς για την αδιαμφισβήτητη αντιστοίχιση ταυτότητας είναι τα υποχρεωτικά δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου, που ορίζονται στο τμήμα 1 του Παραρτήματος του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2977, όπως αυτός ισχύει, μαζί με τυχόν προαιρετικά δεδομένα που απαιτούνται, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το σύνολο δεδομένων που παρουσιάζεται είναι μοναδικό, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, πρόσθετων πληροφοριών ή συμπληρωματικών διαδικασιών.

Η δημιουργία ειδικών ψευδωνύμων για τα βασιζόμενα στα ευρωπαϊκά ψηφιακά πορτοφόλια μέρη, θα πρέπει να παρέχει στους χρήστες του πορτοφολιού τη δυνατότητα να ταυτοποιούνται χωρίς να παρέχουν περιττές πληροφορίες στα βασιζόμενα στο ευρωπαϊκό ψηφιακό πορτοφόλι μέρη. Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014, οι χρήστες ευρωπαϊκών ψηφιακών πορτοφολιών δεν πρέπει να παρεμποδίζονται από την πρόσβαση σε υπηρεσίες με ψευδώνυμο, όταν δεν υπάρχει νομική απαίτηση νομικής ταυτότητας για επαλήθευση ταυτότητας. Ως εκ τούτου, αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν μια λειτουργία για τη δημιουργία ψευδωνύμων που επιλέγονται και τελούν υπό τη διαχείριση του χρήστη, για την επαλήθευση ταυτότητας κατά την πρόσβαση σε επιγραμμικές υπηρεσίες.

Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να είναι ασφαλή εκ σχεδιασμού και να εφαρμόζουν προηγμένα χαρακτηριστικά ασφάλειας για την προστασία από την κλοπή ταυτότητας και άλλων δεδομένων, την άρνηση υπηρεσίας και κάθε άλλη κυβερνοαπειλή. Η ασφάλεια αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει προηγμένες μεθόδους κρυπτογράφησης και αποθήκευσης που είναι προσβάσιμες και μπορούν να αποκρυπτογραφηθούν μόνον από τον χρήστη και βασίζονται σε διατερματικά κρυπτογραφημένη επικοινωνία με άλλα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας και βασιζόμενα μέρη. Επιπλέον, τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να απαιτούν ασφαλή, ρητή και ενεργό επιβεβαίωση των χρηστών για τις λειτουργίες που εκτελούνται μέσω αυτών.

Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να παρέχει τουλάχιστον ένα Ψηφιακό Πορτοφόλι εντός 24 μηνών από την έναρξη ισχύος των εκτελεστικών πράξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1183.
Ως “βασιζόμενο μέρος” νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που βασίζεται σε ηλεκτρονική ταυτοποίηση, ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας ή άλλα μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, ή σε υπηρεσία εμπιστοσύνης. Κάθε αίτημα από το βασιζόμενο μέρος προς χρήστη ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτοποίησης για παροχή πληροφοριών θα πρέπει να είναι αναγκαίο και αναλογικό προς την προβλεπόμενη χρήση σε κάθε δεδομένη περίπτωση, θα πρέπει να συνάδει με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και θα πρέπει να διασφαλίζει τη διαφάνεια όσον αφορά στα δεδομένα που ανταλλάσσονται και τους σκοπούς για τους οποίους ανταλλάσσονται. Όταν ένα βασιζόμενο μέρος προτίθεται να βασίζεται σε ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας για την παροχή δημόσιων ή ιδιωτικών υπηρεσιών μέσω ψηφιακής αλληλεπίδρασης, το βασιζόμενο μέρος καταχωρίζεται στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένο, ακολουθώντας την προβλεπόμενη στο άρθρο 5β του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1183, διαδικασία.

[Κ.22]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες για την καταχώρησή τους σε ένα Εθνικό Μητρώο Βασιζόμενων σε πορτοφόλι μερών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/848[117]. Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πραγματοποιούν ενημέρωση, χωρίς καθυστέρηση, σχετικά με τυχόν αλλαγές στις πληροφορίες που παρέχονται στην καταχώρηση.

Τα κράτη μέλη, όταν ενεργούν ως βασιζόμενα μέρη για διασυνοριακές υπηρεσίες, εξασφαλίζουν αδιαμφισβήτητη αντιστοίχιση ταυτότητας για τα φυσικά πρόσωπα που χρησιμοποιούν κοινοποιημένα μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης ή ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας. Επίσης, προβλέπουν τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται για την αντιστοίχιση ταυτότητας, και για την πρόληψη της κατάρτισης προφίλ των χρηστών.

[117] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500848

Όταν η ηλεκτρονική ταυτοποίηση με τη χρήση μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και επαλήθευσης ταυτότητας απαιτείται βάσει του εθνικού δικαίου για την πρόσβαση σε επιγραμμική υπηρεσία που παρέχεται από φορέα του δημόσιου τομέα, τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου στην ηλεκτρονική βεβαίωση χαρακτηριστικών δεν υποκαθιστούν την ηλεκτρονική ταυτοποίηση με τη χρήση μέσου ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και την επαλήθευση ταυτότητας για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση, εκτός εάν αυτό επιτρέπεται ρητά από το κράτος μέλος. Στην περίπτωση αυτή, γίνεται, επίσης, δεκτή εγκεκριμένη ηλεκτρονική βεβαίωση χαρακτηριστικών από άλλα κράτη μέλη. Ως “ηλεκτρονική βεβαίωση χαρακτηριστικών” νοείται η βεβαίωση σε ηλεκτρονική μορφή που επιτρέπει την επαλήθευση της γνησιότητας των χαρακτηριστικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183. Οι τεχνικές προδιαγραφές για την υλοποίηση του Κανονισμού αποτυπώνονται στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς (Architecture Reference Framework - ARF), και συνοδεύονται από μία υλοποίηση αναφοράς (Reference Implementation).Επίσης, οι Εκτελεστικοί Κανονισμοί (Implementation Acts (IAs)) ορίζουν τις νομικές απαιτήσεις για τις βασικές λειτουργίες του πορτοφολιού EUDI (https://github.com/eu-digital-identity-wallet).

[Κ.23]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες προσαρμογής των ψηφιακών υπηρεσιών, προκειμένου αυτές να είναι σε θέση να ταυτοποιήσουν τους χρήστες με τη χρήση Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, με βάση τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2977, όσον αφορά τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και τις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/846, όσον αφορά τη διασυνοριακή αντιστοίχιση ταυτότητας φυσικών προσώπων.

Ακολούθως αναφέρονται επιγραμματικά οι ρόλοι του οικοσυστήματος του Ευρωπαϊκού Ψηφιακού Πορτοφολιού, με τους όρους που χρησιμοποιούνται στον Κανονισμό (ως Πορτοφόλι, νοείται το Ευρωπαϊκό Ψηφιακό Πορτοφόλι):

1. Χρήστες Μονάδων Πορτοφολιού (Users of Wallet Units)[118]

Οι χρήστες του Ευρωπαϊκού Ψηφιακού Πορτοφολιού χρησιμοποιούν τη Μονάδα Πορτοφολιού για να λαμβάνουν, να αποθηκεύουν και να παρουσιάζουν δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου (PID), εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (QEAA), δημόσιες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (PuB-EAA), ή μη εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (EAA) στα βασιζόμενα μέρη.

2. Πάροχοι Πορτοφολιού (Wallet Providers)[119]

Πάροχοι Πορτοφολιού είναι κράτη μέλη ή οργανισμοί και παρέχουν Λύσεις Πορτοφολιού στους Χρήστες. Όλες οι Λύσεις Πορτοφολιού πρέπει να είναι πιστοποιημένες. Ένας Πάροχος Πορτοφολιού διαθέτει έναν συνδυασμό διαφόρων προϊόντων και Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης σε έναν Χρήστη, οι οποίες παρέχουν στον Χρήστη τον αποκλειστικό έλεγχο της χρήσης των δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου (PID) και των Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών (QEAA, PuB-EAA ή EAA), καθώς και οποιονδήποτε άλλων προσωπικών δεδομένων εντός της Μονάδας Πορτοφολιού του Χρήστη.

[118] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#32-users-of-wallet-units
[119] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#33-wallet-providers

Οι Πάροχοι Πορτοφολιού είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του Κανονισμού για τις Λύσεις Πορτοφολιού και, από την άποψη των άλλων παραγόντων στο οικοσύστημα Πορτοφολιών EUDI, είναι υπεύθυνοι για όλα τα στοιχεία της Μονάδας Πορτοφολιού.

[Κ.24]	Οι πάροχοι ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν ώστε αυτά να είναι τεχνικώς ικανά να λαμβάνουν και να προσκομίζουν δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών σε διασυνοριακά σενάρια χωρίς να θίγεται η διαλειτουργικότητα και θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υποστηρίζουν προκαθορισμένους τύπους μορφοτύπων δεδομένων και επιλεκτική γνωστοποίηση.

[Κ.25]	Οι πάροχοι ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ μεριμνούν ώστε τα πρωτόκολλα επικοινωνίας και οι τεχνικές προδιαγραφές να συμβαδίζουν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183[120] και τα σχετικά προβλεπόμενα και εγκεκριμένα στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς (ARF), στην υλοποίηση αναφοράς, καθώς, επίσης, και με τους σχετικούς Εκτελεστικούς Κανονισμούς (Implementation Acts (IAs)) που ορίζουν τις νομικές απαιτήσεις για τις βασικές λειτουργίες του πορτοφολιού EUDI (https://github.com/eu-digital-identity-wallet) και κάθε μεταγενέστερη επικαιροποίησή τους.

3. Πάροχοι Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου (Person Identification Data (PID) Providers)[121]

Οι Πάροχοι Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου (PID) είναι αξιόπιστες οντότητες που είναι υπεύθυνες για την επαλήθευση της ταυτότητας του Χρήστη, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του υψηλού επιπέδου διασφάλισης, την έκδοση Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου (PID) στη Μονάδα Πορτοφολιού και τη διάθεση, με τρόπο που να διασφαλίζει την ιδιωτικότητα, πληροφοριών στα Βασιζόμενα Μέρη, για την επαλήθευση της εγκυρότητας των Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου. Οι όροι και οι προϋποθέσεις αυτών των υπηρεσιών καθορίζονται από κάθε Κράτος Μέλος. Οι Πάροχοι Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου μπορεί να είναι οι ίδιοι οργανισμοί που σήμερα εκδίδουν επίσημα έγγραφα ταυτότητας, ηλεκτρονικά μέσα ταυτότητας κ.λπ.

4. Πάροχοι Καταλόγου Παρόχων Εμπιστοσύνης (Trusted List Providers (TLP))[122]

Οι Πάροχοι Καταλόγου Εμπιστοσύνης είναι φορείς υπεύθυνοι για τη διατήρηση, τη διαχείριση και τη δημοσίευση καταλόγων εμπιστοσύνης. Εντός του οικοσυστήματος του Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, υπάρχουν Λίστες Αξιόπιστης Πιστοποίησης για οντότητες όπως: Πάροχοι Πορτοφολιού, Πάροχοι Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου, Αρχές Πιστοποίησης Πρόσβασης κ.ά.

[120] https://www.european-digital-identity-regulation.com/
[121] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#34-person-identification-data-pid-providers
[122] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#35-trusted-list-provider

[Κ.26]	Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαχειρίζεται και να δημοσιεύει τους Καταλόγους Παρόχων Εμπιστοσύνης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1183 και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/1572 της Επιτροπής, όσον αφορά τον μορφότυπο και τις διαδικασίες κοινοποίησης πρόθεσης και επαλήθευσης, σε σχέση με την έναρξη εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

5. Πάροχοι εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (Qualified Electronic Attestation of Attributes (QEAA) Providers)[123]

Οι Πάροχοι εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών, διατηρούν μία διεπαφή με Μονάδες Πορτοφολιού και παρέχουν εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών κατόπιν αιτήματος. Επιπλέον, μπορούν δυνητικά να διατηρούν μία διεπαφή με αυθεντικές πηγές προς επιβεβαίωση χαρακτηριστικών.

[Κ.27]	Οι δημόσιοι φορείς ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες προσαρμογής των ψηφιακών υπηρεσιών προκειμένου να παρέχουν εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (QEAA) και την επαλήθευση της αυθεντικότητας των παραπάνω χαρακτηριστικών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/1569.

6. Πάροχοι ηλεκτρονικής βεβαίωσης χαρακτηριστικών που εκδίδεται από ή για λογαριασμό δημόσιου φορέα υπεύθυνου για αυθεντική πηγή (Electronic Attestation of Attributes issued by or on behalf of a public sector body responsible for an authentic source (PuB-EAA) Providers)**[124]**

Όπως ορίζεται στον Κανονισμό για την Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Ταυτότητα, μια βεβαίωση μπορεί να εκδοθεί από ή για λογαριασμό ενός φορέα του δημόσιου τομέα που είναι υπεύθυνος για μια Αυθεντική Πηγή. Ένας φορέας του δημόσιου τομέα είναι κυρίως μια κρατική, περιφερειακή ή τοπική αρχή ή ένας φορέας που διέπεται από το δημόσιο δίκαιο.

7. Πάροχοι μη εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (Non-qualified Electronic Attestation of Attributes (EAA) Providers)[125]

Μη εγκεκριμένες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (EAA) μπορούν να παρέχονται από οποιονδήποτε (μη πιστοποιημένο) Πάροχο Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης. Ενώ θα εποπτεύονται βάσει του [Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την Ψηφιακή Ταυτότητα], μπορεί να υποτεθεί ότι άλλα νομικά ή συμβατικά πλαίσια θα διέπουν ως επί το πλείστον τους κανόνες για την παροχή, τη χρήση και την αναγνώριση των EAA. Αυτά τα άλλα πλαίσια μπορούν να καλύπτουν τομείς πολιτικής, όπως τα εκπαιδευτικά πιστοποιητικά, οι ψηφιακές πληρωμές, αν

[123] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#36-qualified-electronic-attestation-of-attributes-qeaa-providers
[124] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#37-eaa-issued-by-or-on-behalf-of-a-public-sector-body-responsible-for-an-authentic-source-pub-eaa-providers
[125] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#38-non-qualified-electronic-attestation-of-attributes-eaa-providers

και μπορούν επίσης να βασίζονται σε Πιστοποιημένους Παρόχους Ηλεκτρονικής Βεβαίωσης Χαρακτηριστικών. Για τη χρήση μη πιστοποιημένων ΕΑΑ, οι Πάροχοι ΕΑΑ προσφέρουν στους Χρήστες έναν τρόπο να ζητούν και να λαμβάνουν αυτές τις ΕΑΑ. Αυτό σημαίνει ότι αυτοί οι μη πιστοποιημένοι Πάροχοι ΕΑΑ συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές διεπαφής της Μονάδας Πορτοφολιού. Οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης ΕΑΑ και συναφών υπηρεσιών υπόκεινται σε τομεακούς κανόνες.

[Κ.28]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες προσαρμογής των ψηφιακών υπηρεσιών προκειμένου να παρέχουν δημόσιες ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (PuB-EAA) και ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών (ΕΑΑ) και την επαλήθευση της αυθεντικότητας των παραπάνω χαρακτηριστικών.

8. Πάροχοι Απομακρυσμένης Δημιουργίας Εγκεκριμένων Ηλεκτρονικών Υπογραφών (Qualified Electronic Signature Remote Creation Providers (QESRC))[126]

Η Μονάδα Πορτοφολιού θα επιτρέπει στον Χρήστη να χρησιμοποιεί εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές ή σφραγίδες σε οποιαδήποτε δεδομένα. Αυτό θα ενισχύσει, επίσης, τη χρήση της Μονάδας Πορτοφολιού για υπογραφή, με φυσικό και βολικό τρόπο.

9. Αυθεντικές πηγές (Authentic Sources)[127]

Οι Αυθεντικές Πηγές είναι δημόσια ή ιδιωτικά αποθετήρια ή συστήματα, αναγνωρισμένα ή απαιτούμενα από τον νόμο, που περιέχουν χαρακτηριστικά σχετικά με φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Οι Αυθεντικές Πηγές είναι πηγές για χαρακτηριστικά, για παράδειγμα, διεύθυνση, ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, σύνθεση οικογένειας, ιθαγένεια, τίτλους και άδειες εκπαίδευσης και κατάρτισης, τίτλους και άδειες επαγγελματικών προσόντων, οικονομικά και εταιρικά δεδομένα κλπ. Οι Αυθεντικές Πηγές υποχρεούνται να παρέχουν μια διεπαφή στους Παρόχους εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (QEAA) για την επαλήθευση της αυθεντικότητας των παραπάνω χαρακτηριστικών, είτε άμεσα, είτε μέσω καθορισμένων μεσαζόντων που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο.

[Κ.29]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν σε ενέργειες προσαρμογής των ψηφιακών υπηρεσιών και των αυθεντικών πηγών για τις οποίες είναι υπεύθυνοι, προκειμένου να παρέχουν μια διεπαφή στους Παρόχους εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (QEAA) για την επαλήθευση της αυθεντικότητας των παραπάνω χαρακτηριστικών, είτε άμεσα, είτε μέσω καθορισμένων μεσαζόντων που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο.

10. Βασιζόμενα Μέρη και Διαμεσολαβητές (Relying Parties and intermediaries)[128]

Εντός του πεδίου εφαρμογής του αναφερόμενου Αρχιτεκτονικού Πλαισίου Αναφοράς (ARF), Βασιζόμενο Μέρος είναι ένας πάροχος υπηρεσιών που ζητά χαρακτηριστικά που περιέχονται σε ένα PID, QEAA, PuB-EAA ή EAA από τη Μονάδα Πορτοφολιού, υπό την επιφύλαξη της

[126] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#39-qualified-electronic-signature-remote-creation-qesrc-providers
[127] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#310-authentic-sources
[128] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#311-relying-parties-and-intermediaries

έγκρισης του Χρήστη και εντός των ορίων της ισχύουσας νομοθεσίας και των σχετικών κανόνων. Αποσαφηνίζεται ότι ο όρος «Βασιζόμενο Μέρος» χρησιμοποιείται σε όλα τα μέρη του ARF αποκλειστικά για να σημαίνει έναν πάροχο υπηρεσιών, που αλληλεπιδρά με μια Μονάδα Πορτοφολιού για να ζητήσει και να λάβει χαρακτηριστικά από μια βεβαίωση. Ο λόγος για τον οποίο ένα Βασιζόμενο Μέρος βασίζεται στη Μονάδα Πορτοφολιού μπορεί να είναι μια νομική απαίτηση, μια συμβατική συμφωνία ή η δική του απόφαση.

Οι λεγόμενοι «Διαμεσολαβητές» (intermediaries) αποτελούν μια ειδική κατηγορία Βασιζόμενων Μερών. Το άρθρο 5β (10) του Ευρωπαϊκού Κανονισμού Ψηφιακής Ταυτότητας ορίζει ότι «Οι Διαμεσολαβητές που ενεργούν για λογαριασμό των Βασιζόμενων Μερών θεωρούνται Βασιζόμενα Μέρη και δεν αποθηκεύουν δεδομένα σχετικά με το περιεχόμενο της συναλλαγής.». Ένας τέτοιος Διαμεσολαβητής είναι ένα μέρος που προσφέρει υπηρεσίες σε Βασιζόμενα Μέρη για να συνδεθεί, εκ μέρους τους, με Μονάδες Πορτοφολιού και να ζητήσει τα χαρακτηριστικά Χρήστη που χρειάζονται τα συγκεκριμένα Βασιζόμενα Μέρη. Στη συνέχεια, ο Διαμεσολαβητής αποστέλλει τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται στο Βασιζόμενο Μέρος, για το οποίο διαμεσολάβησε. Αυτό υπονοεί ότι ένας Διαμεσολαβητής εκτελεί όλα όσα προβλέπονται στο ARF για τα Βασιζόμενα Μέρη, εκ μέρους του Βασιζόμενου Μέρους για το οποίο διαμεσολαβεί.

11. Οργανισμός Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης (Conformity Assessment Bodies (CAB))[129]

Οι Οργανισμοί Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς που είναι διαπιστευμένοι από έναν εθνικό φορέα πιστοποίησης, ο οποίος ορίζεται από τα κράτη μέλη. Συγκεκριμένα, οι Οργανισμοί Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης είναι διαπιστευμένοι για να διενεργούν αξιολογήσεις, στις οποίες θα βασίζονται τα κράτη μέλη πριν εκδώσουν μια Λύση Πορτοφολιού ή πριν παράσχουν την ιδιότητα του καταλλήλου σε έναν Πάροχο Υπηρεσιών Εμπιστοσύνης. Οι Λύσεις Πορτοφολιού θα πιστοποιούνται από τους Οργανισμούς Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης.

[Κ.30]	Ο αρμόδιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προβούν στην έκδοση Εθνικού Σχήματος Πιστοποίησης λύσεων Ευρωπαϊκών Πορτοφολιών Ψηφιακής Ταυτότητας με βάση α) τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2981 όσον αφορά την πιστοποίηση των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας, β) το Ευρωπαϊκό σχήμα πιστοποίησης για Κυβερνοασφάλεια βασισμένο στα κοινά κριτήρια, γ) απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

[Κ.31]	Οι Οργανισμοί Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πιστοποιούν τις λύσεις Ευρωπαϊκών Πορτοφολιών Ψηφιακής Ταυτότητας με βάση το Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό σχήμα πιστοποίησης.

12. Εποπτικές αρχές (Supervisory Bodies)[130]

Οι εποπτικές αρχές εξετάζουν την ορθή λειτουργία των Παρόχων Πορτοφολιών και άλλων φορέων στο οικοσύστημα του Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας. Οι εποπτικές

[129] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reeeference-framework-main/#312-conformity-assessment-bodies-cab
[130] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#313-supervisory-bodies

αρχές θα δημιουργηθούν, θα διοριστούν και θα κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τα κράτη μέλη.

[Κ.32]	Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λειτουργήσει ως Εποπτική αρχή σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1183.

13. Κατασκευαστές συσκευών και πάροχοι σχετικών υποσυστημάτων (Device Manufacturers and Related Subsystems Providers)[131]

Στο οικοσύστημα του Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, παράγοντες της αγοράς, όπως οι κατασκευαστές συσκευών και οι πάροχοι σχετικών υποσυστημάτων, εκπληρώνουν τον σημαντικό ρόλο της διασφάλισης ότι μια Μονάδα Πορτοφολιού λειτουργεί ομαλά και με ασφάλεια. Οι κατασκευαστές συσκευών και οι πάροχοι σχετικών υποσυστημάτων παρέχουν μια πλατφόρμα πάνω στην οποία μπορεί να κατασκευαστεί μια Μονάδα Πορτοφολιού. Οι Πάροχοι Πορτοφολιού διασφαλίζουν ότι οι Μονάδες Πορτοφολιού τους χρησιμοποιούν αυτήν την πλατφόρμα για να διασφαλίσουν τη χρηστικότητα, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και τη συνδεσιμότητα.

14. Πάροχοι Σχημάτων Χαρακτηριστικών (Attribute Schema Providers for QEAA, PuB-EAA and EAA) [132]

Οι Πάροχοι Σχημάτων Χαρακτηριστικών δημοσιεύουν σχήματα χαρακτηριστικών που περιγράφουν τη δομή των εγκεκριμένων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (QEAAs), των δημόσιων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (PuB-EAA) και των ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (μη εγκεκριμένων) (EAAs), συμπεριλαμβανομένων του αναγνωριστικού, της σημασιολογίας και της κωδικοποίησης όλων των χαρακτηριστικών. Αυτά τα σχήματα χαρακτηριστικών δημοσιεύονται στα Κανονιστικά Πλαίσια των Βεβαιώσεων (Attestation Rulebooks).

[Κ.33]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ περιγράφουν τη δομή των δημόσιων ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (PuB-EAA) και των ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών (μη εγκεκριμένων) (EAAs) και να δημοσιεύουν τα Κανονιστικά Πλαίσια των Βεβαιώσεων (Attestation Rulebooks).

15. Εθνικοί Φορείς Διαπίστευσης (National Accreditation Bodies) [133]

Οι Εθνικοί Φορείς Διαπίστευσης, είναι οι φορείς των κρατών-μελών,που εκτελούν διαπίστευση με εξουσιοδότηση που προέρχεται από το κράτος μέλος. Οι Εθνικοί Φορείς Διαπίστευσης διαπιστεύουν τους Οργανισμούς Αξιολόγησης της Συμμόρφωσης ως αρμόδιους, ανεξάρτητους και εποπτευόμενους επαγγελματικούς φορείς πιστοποίησης, που είναι

[131] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#314-device-manufacturers-and-related-subsystems-providers
[132] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#315-attribute-schema-providers-for-qeaa-pub-eaa-and-eaa
[133] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#316-national-accreditation-bodies

υπεύθυνοι για την πιστοποίηση των Λύσεων Πορτοφολιού, βάσει κανονιστικών εγγράφων που καθορίζουν τις σχετικές απαιτήσεις.

16. Αρχές Πιστοποίησης Πρόσβασης (Access Certificate Authorities)[134]

Οι Αρχές Πιστοποίησης Πρόσβασης εκδίδουν πιστοποιητικό πρόσβασης σε όλους τους Παρόχους Δεδομένων Ταυτοποίησης Προσώπου (PID), τους Παρόχους Εγκεκριμένων Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών (QEAA), τους Παρόχους Δημοσίων Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών (PuB-EAA), τους Παρόχους Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών (μη εγκεκριμένων) (EAA) και στα Βασιζόμενα Μέρη, στο οικοσύστημα των Ευρωπαϊκών Πορτοφολιών Ψηφιακής Ταυτότητας (EUDI).

[K.34]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναπτύξει και λειτουργήσει ως Αρχή Πιστοποίησης Πρόσβασης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/848.

Η επισκόπηση της αρχιτεκτονικής του οικοσυστήματος EUDI Wallet και των στοιχείων του παρουσιάζεται στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς (ARF)[135]. Οι βασικές οντότητες και οι σχέσεις στο μοντέλο εμπιστοσύνης του οικοσυστήματος EUDI Wallet παρουσιάζονται επίσης στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς[136].

Στον πυρήνα βρίσκεται η **Μονάδα Πορτοφολιού**, η οποία αλληλεπιδρά με διάφορες οντότητες καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της. Ο κύκλος ζωής της Μονάδας Πορτοφολιού περιλαμβάνει την εγκατάσταση, την ενεργοποίηση, τη διαχείριση και την απεγκατάσταση. Κάθε Μονάδα Πορτοφολιού είναι μια διαμόρφωση μιας **Λύσης Πορτοφολιού**, που περιλαμβάνει ένα **Στιγμιότυπο Πορτοφολιού** και ένα ή περισσότερα WSCA (Wallet Secure Cryptographic Device) / WSCD (Wallet Secure Cryptographic Application), που παρέχονται από έναν **Πάροχο Πορτοφολιού**. Ο Πάροχος Πορτοφολιού επιβλέπει αυτά τα στοιχεία και διαχειρίζεται την εγγραφή, την ανάκληση ή την αναστολή τους. Ο Πάροχος Πορτοφολιού διασφαλίζει ότι μια έγκυρη Μονάδα Πορτοφολιού διαθέτει τουλάχιστον μία **Βεβαίωση Μονάδας Πορτοφολιού** (WUA), για να επιτρέψει σε άλλες οντότητες να επαληθεύσουν την ταυτότητα της Μονάδας Πορτοφολιού. Ο Πάροχος Πορτοφολιού μπορεί να ανακαλέσει τις Μονάδες Πορτοφολιού, εάν χρειαστεί.

Η Μονάδα Πορτοφολιού χειρίζεται τα Δεδομένα Ταυτοποίησης Προσώπου (PID) και τις Ηλεκτρονικές Βεβαιώσεις Χαρακτηριστικών (QEAA, PuB-EAA και μη εγκεκριμένες EAA). Τα PID εκδίδονται από τους Παρόχους PID και οι βεβαιώσεις από τους Παρόχους Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών. Πριν από την αλληλεπίδραση με μια Μονάδα Πορτοφολιού, οι Πάροχοι πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι σε έναν Κατάλογο Παρόχων PID (**PID Provider Registrar)** ή σε ένα Κατάλογο Παρόχων Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών (**Attestation Provider Registrar)**. Κατά την εγγραφή, λαμβάνουν ένα

[134] https://eu-digital-identity-wallet.github.io/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/latest/architecture-and-reference-framework-main/#317-access-certificate-authorities
[135] https://github.com/eu-digital-identity-wallet/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/blob/main/docs/media/Figure_2_High-Level_Architecture.jpg
[136] https://github.com/eu-digital-identity-wallet/eudi-doc-architecture-and-reference-framework/blob/main/docs/media/Figure_11_Trust_Model.jpeg

πιστοποιητικό πρόσβασης από μια Αρχή Πιστοποίησης Πρόσβασης Παρόχου PID ή μια Αρχή Πιστοποίησης Πρόσβασης Παρόχου Ηλεκτρονικών Βεβαιώσεων Χαρακτηριστικών.
Μόλις μια Μονάδα Πορτοφολιού λάβει ένα PID ή μια Ηλεκτρονική Βεβαίωση Χαρακτηριστικού, μπορεί να παρουσιάσει στοιχεία (attributes) του Χρήστη σε Στιγμιότυπο ενός Βασιζόμενου Μέρους (δεξιά πλευρά του παραπάνω σχήματος). Αυτά τα στιγμιότυπα είναι ρυθμίσεις υλικού/λογισμικού που επιτρέπουν στα Βασιζόμενα Μέρη να αλληλεπιδρούν με Μονάδες Πορτοφολιού. Τα Βασιζόμενα Μέρη εγγράφονται σε έναν Καταχωρητή και λαμβάνουν ένα πιστοποιητικό πρόσβασης για κάθε Στιγμιότυπο Βασιζόμενου Μέρους. Ένα Βασιζόμενο Μέρος μπορεί προαιρετικά να λάβει ένα ή περισσότερα πιστοποιητικά εγγραφής Βασιζόμενου Μέρους από τον Καταχωρητή.

[Κ.35]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αναπτύξει και να λειτουργήσει ένα Εθνικό Μητρώο Βασιζόμενων σε πορτοφόλι μερών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/848.

4. Οδηγίες και κανόνες, βασισμένοι στο ισχύον νομικό – κανονιστικό πλαίσιο για την ταυτοποίηση και ηλεκτρονική αναγνώριση πολιτών και επιχειρήσεων σε ψηφιακές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα

[Κ.36]	Οι δημόσιοι φορείς θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν την προστασία των συναλλαγών και των πληροφοριών με κατάλληλες συμφωνίες και με τη χρήση υπηρεσιών που παρέχονται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών εμπιστοσύνης.

[Κ.37]	Η διαχείριση των δεδομένων ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμμορφώνεται με τον ΓΚΠΔ, και να διασφαλίζει ότι η πρόσβαση είναι περιορισμένη.

[Κ.38]	Η ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των πολιτών από παρόχους ταυτότητας, μέσω ενιαίου κέντρου, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εξασφαλίζει την εφαρμογή ενιαίου πλαισίου προδιαγραφών ασφαλείας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

[Κ.39]	Όλα τα δεδομένα ταυτοποίησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ κρυπτογραφούνται, τόσο κατά την αποθήκευση όσο και κατά τη μεταφορά.

[Κ.40]	Όλα τα αιτήματα ταυτοποίησης μεταξύ συστημάτων ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ καταγράφονται με τρόπο που να επιτρέπει διαφάνεια και ανασκόπηση σε περίπτωση ελέγχου. Οι εξουσιοδοτημένοι υπάλληλοι και οι αρμόδιοι φορείς μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ιστορικό ταυτοποιήσεων για λόγους διαφάνειας και ασφάλειας.

[Κ.41]	Στο πλαίσιο λειτουργίας του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724[137] για την Ενιαία Ψηφιακή Θύρα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζεται ότι οι διασυνοριακοί χρήστες είναι σε

[137] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724

	θέση να ταυτοποιούνται και να επαληθεύουν την ταυτότητά τους, να υπογράφουν ή να σφραγίζουν έγγραφα ηλεκτρονικά, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014, σε όλες τις περιπτώσεις όπου αυτό είναι δυνατόν και για τους μη διασυνοριακούς χρήστες.
[Κ.42]	Στο πλαίσιο λειτουργίας του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1724[138] για την Ενιαία Ψηφιακή Θύρα, όταν η διαδικασία δεν απαιτεί ηλεκτρονική ταυτοποίηση ή εξακρίβωση ταυτότητας και όταν οι αρμόδιες αρχές μπορούν, δυνάμει του ισχύοντος νόμου ή των ισχυόντων διοικητικών πρακτικών, να κάνουν δεκτά ψηφιοποιημένα αντίγραφα μη ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων ταυτότητας –όπως δελτίων ταυτότητας ή διαβατηρίων–, όσον αφορά τους μη διασυνοριακούς χρήστες, οι εν λόγω αρχές ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ κάνουν, επίσης, δεκτά τα αντίστοιχα ψηφιοποιημένα αντίγραφα, όσον αφορά τους διασυνοριακούς χρήστες.
[Κ.43]	Τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι τεχνικώς ικανά να λαμβάνουν και να προσκομίζουν δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών σε διασυνοριακά σενάρια, χωρίς να θίγεται η διαλειτουργικότητα, και θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υποστηρίζουν προκαθορισμένους τύπους μορφοτύπων δεδομένων και επιλεκτική γνωστοποίηση.
[Κ.44]	Τα πρωτόκολλα επικοινωνίας και οι τεχνικές προδιαγραφές για τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμβαδίζουν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1183[139] και με τα σχετικά προβλεπόμενα και εγκεκριμένα στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς (Architecture Reference Framework (ARF)), τον Κώδικα Αναφοράς (Reference Implementation Code (Baseline)), καθώς επίσης και με τους Εκτελεστικούς Κανονισμούς (Implementation Acts - IAs), που ορίζουν τις νομικές απαιτήσεις για τις βασικές λειτουργίες του πορτοφολιού EUDI (https://github.com/eu-digital-identity-wallet) και με κάθε μεταγενέστερη επικαιροποίησή τους.
[Κ.45]	Οι πάροχοι δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου που εκδίδονται προς τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας περιέχουν τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επαλήθευση και την επικύρωση των δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου.
[Κ.46]	Οι πάροχοι δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου που εκδίδονται προς τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας είναι σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2977 για τα δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου και τις ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών που εκδίδονται για τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας.

[138] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1724

[139] https://www.european-digital-identity-regulation.com/

[Κ.47]	Οι πάροχοι ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διασφαλίζουν ότι οι ηλεκτρονικές βεβαιώσεις χαρακτηριστικών που εκδίδονται προς μονάδες ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας περιέχουν τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επαλήθευση και την επικύρωση των εν λόγω ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών.
[Κ.48]	Οι πάροχοι ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ τηρούν τα σχετικά οριζόμενα στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2977 και τα σχετικά προβλεπόμενα και εγκεκριμένα στο Αρχιτεκτονικό Πλαίσιο Αναφοράς (Architecture Reference Framework - ARF).
[Κ.49]	Οι πάροχοι δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου που εκδίδονται προς μονάδα πορτοφολιού, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν γραπτές και προσβάσιμες στο κοινό πολιτικές σχετικά με τη διαχείριση του καθεστώτος ισχύος, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των όρων υπό τους οποίους τα εν λόγω δεδομένα ταυτοποίησης προσώπου μπορούν να ανακληθούν χωρίς καθυστέρηση.
[Κ.50]	Οι πάροχοι δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου που εκδίδονται προς μονάδα πορτοφολιού ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθούν τα οριζόμενα στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2024/2977 σχετικά με την ανάκληση δεδομένων ταυτοποίησης προσώπου.
[Κ.51]	Η διαδικασία αυθεντικοποίησης και ταυτοποίησης ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προσαρμόζεται σε νέες τεχνολογίες και απαιτήσεις ασφάλειας, παραμένοντας ταυτόχρονα συμβατή με τις προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2014/1183, όπως ισχύει.
[Κ.52]	Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται από τα κράτη μέλη ή για λογαριασμό τους από φορείς ή μέρη υπεύθυνα για την παροχή των ευρωπαϊκών πορτοφολιών ψηφιακής ταυτότητας, ως μέσων ηλεκτρονικής ταυτοποίησης, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διενεργείται σύμφωνα με κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα προστασίας δεδομένων. Η συμμόρφωση της εν λόγω επεξεργασίας με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποδεικνύεται.
[Κ.53]	Οποιαδήποτε νέα πρόβλεψη ή τεχνολογική αναβάθμιση θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενσωματώνεται χωρίς να επηρεάζεται η λειτουργικότητα και η ασφάλεια των υπηρεσιών.
[Κ.54]	Οι υπηρεσίες ταυτοποίησης, για τα νέα συστήματα που υλοποιούνται και για τα υφιστάμενα που αναβαθμίζονται, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδυαστούν με τη χρήση Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας[140], για την, κατά περίπτωση, αποθήκευση δεδομένων ταυτότητας, διαπιστευτηρίων, επίσημων ψηφιακών εγγράφων και χαρακτηριστικών που συνδέονται με την ταυτότητα των συναλλασσόμενων, σαν ένα ξεχωριστό σχήμα ταυτοποίησης.

[140] https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1183/oj?locale=el

[Κ.55]	Οι υπηρεσίες ταυτοποίησης μέσω Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι συμβατές και να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ασφάλειας, προστασίας δεδομένων και διαλειτουργικότητας του Κανονισμού (ΕΕ) 1183/2024 και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2025/846, όπως αυτοί θα οριστούν και θα ισχύσουν.

[Κ.56]	ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ παρέχεται η δυνατότητα στους χρήστες να χρησιμοποιούν τοπικά αποθηκευμένα ψευδώνυμα μέσω του Ευρωπαϊκού Πορτοφολιού Ψηφιακής Ταυτότητας, για υπηρεσίες που δεν απαιτούν την πλήρη γνώση των προσωπικών στοιχείων του χρήστη[141].

[141] Δικαίωμα ψευδωνυμίας (άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1183)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Διαχείριση του συνεργατικού περιβάλλοντος για την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, λαμβάνοντας υπόψη το Μητρώο Διαλειτουργικότητας και το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος» των αρθ. 89 & 90 αντίστοιχα

Στο πλαίσιο του μοντέλου διακυβέρνησης του Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Δημοσίων Υπηρεσιών, για την εφαρμογή και την παρακολούθηση καθώς και για την ανάπτυξη και τη διάδοση του ΠΠΥΨΔ θα πρέπει να αξιοποιηθούν και οι ακόλουθοι μηχανισμοί, οι οποίοι θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα στη συνέχεια:

- Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας
- Κοινότητα Διαλειτουργικότητας
- Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr
- Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (Ε.Μ.Δ.Δ.)
- Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.) και Μητρώο Διαλειτουργικότητας
- Μηχανισμός Αξιολόγησης Διαλειτουργικότητας με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας
- Μηχανισμός Παρακολούθησης Εφαρμογής του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και
- Μηχανισμός Ενημέρωσης και Επικαιροποίησης του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας

1. Διακυβέρνηση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΠΠΥΨΔ)

Η Διακυβέρνηση του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές και τις κατευθύνσεις που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/903, ο οποίος θεσπίζει το πλαίσιο για τη Διαλειτουργική Ευρώπη και έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών θεσμών για την παροχή διαλειτουργικών και ασφαλών ψηφιακών υπηρεσιών. Το προβλεπόμενο από τον Κανονισμό μοντέλο διακυβέρνησης περιλαμβάνει μηχανισμούς συντονισμού και επίβλεψης, όπως η σύσταση του Συμβουλίου για τη Διαλειτουργική Ευρώπη (άρθρο 15 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη), η μόνιμη ομάδα εργασίας του Συμβουλίου, η ομάδα εργασίας για τα ρυθμιστικά δοκιμαστήρια Διαλειτουργικότητας (άρθρο 11 και 12 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη), η σύσταση ειδικών επιτροπών και ομάδων εργασίας, που θα διασφαλίζουν την ομαλή υλοποίηση και λειτουργία των διασυνοριακών υπηρεσιών, τη συμμόρφωση με τα πρότυπα διαλειτουργικότητας, και τη συνεχή βελτίωση και προσαρμογή των υπηρεσιών στις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο Κανονισμός ενθαρρύνει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, εξασφαλίζοντας την ενεργή συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσα από την κοινότητα της Διαλειτουργικής Ευρώπης (άρθρο 16 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη) και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ψηφιακών υπηρεσιών. Οι αρχές αυτές ενσωματώνονται κατ’ αναλογία και σε εθνικό επίπεδο, όπως περιγράφεται ακολούθως.

1.1. Αρχές και Σκοπός Μοντέλου Διακυβέρνησης

Οι προσπάθειες επίτευξης διαλειτουργικότητας θα πρέπει να καθοδηγούνται από διάθεση συνεργασίας μεταξύ των φορέων του Δημόσιου Τομέα, αλλά και μεταξύ των φορέων του Δημοσίου με τους ιδιώτες και τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Η συνεργασία αυτή πρέπει να βασίζεται σε τρεις βασικές αρχές που αποτελούν κρίκους μιας ενιαίας αλυσίδας: την προσέγγιση συνολικής κυβέρνησης (whole-of-government), την ανοικτότητα και τη συμμετοχικότητα, με τη δημιουργία και λειτουργία μιας ενεργούς οριζόντιας Κοινότητας Διαλειτουργικότητας (Interoperability Community of Practice) σε εθνικό επίπεδο, που θα λειτουργεί με ευελιξία στο συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.
Το μοντέλο διακυβέρνησης αφορά στη δημιουργία ή/και διαχείριση:

- Ενός άμεσου και αποτελεσματικού **συστήματος επικοινωνίας**, για την επίτευξη συναντίληψης και συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών.
- Μιας αποτελεσματικότερης, **συμμετοχικής διαδικασίας σχεδιασμού**, **υλοποίησης, αξιοποίησης και αξιολόγησης** του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών μέσα από τη σύγκλιση διαφορετικών ατόμων ή ομάδων πέρα από έναν συνήθη στενό κύκλο συμμετεχόντων (άρθρο 20 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη).
- Της ταχείας, ευέλικτης και διαρκούς **τεκμηρίωσης και της εισήγησης επικαιροποίησης των πολιτικών** και **πρακτικών** διαλειτουργικότητας.
- Της **επίδρασης της διαλειτουργικότητας** στη νέα νομοθεσία, στο πλαίσιο των ελέγχων για την καλή νομοθέτηση και την ψηφιακή ετοιμότητα και τη δημιουργία δεσμευτικών απαιτήσεων, μετά από αξιολόγηση διαλειτουργικότητας σε κάθε νέα προτεινόμενη νομοθεσία ή ψηφιακή υπηρεσία που προτείνεται ή σχεδιάζεται (άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη).
- Των **βασικών δομικών στοιχείων** διαλειτουργικότητας, που θα βοηθήσουν τους φορείς της δημόσιας διοίκησης να εντοπίσουν σημαντικούς και επαναχρησιμοποιήσιμους πόρους όπως οι λύσεις της Διαλειτουργικής Ευρώπης (άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη) για την προώθηση της διαλειτουργικότητας.
- Της διαμόρφωσης εισηγήσεων για την οργάνωση και διαχείριση των συμφωνιών διαλειτουργικότητας για την υλοποίηση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.
- Της καταγραφής, προώθησης και επικαιροποίησης της γνώσης και των αξιών της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και της εκπαίδευσης και κατάρτισης των μελών της (άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη)
- Της κατάρτισης και διευκόλυνσης των μελών της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, ώστε να εργάζονται πιο αποδοτικά και αποτελεσματικά.
- Της συνδιαμόρφωσης, από κοινού με άλλα κράτη μέλη, έργων στήριξης υλοποίησης πολιτικής (άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη), όπως η Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία Ψηφιακής Υποδομής IMPACTS EDIC.
- Της εξασφάλισης χρηματοδότησης σε μακροπρόθεσμο επίπεδο για τη βιωσιμότητα και εξέλιξη της διαλειτουργικότητας.

1.2. Διάρθρωση Μοντέλου Διακυβέρνησης

Το μοντέλο διακυβέρνησης του ΠΠΥΨΔ, θα πρέπει να συνδιαλέγεται με το αντίστοιχο μοντέλο διακυβέρνησης του Ψηφιακού Μετασχηματισμού και να ικανοποιεί, επίσης. τις απαιτήσεις του μοντέλου διακυβέρνησης των διασυνοριακών υπηρεσιών, όπως αυτό προβλέπεται από τον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη και ακολουθεί τα παρακάτω επίπεδα:

- στρατηγικό επίπεδο
- επιχειρησιακό επίπεδο
- λειτουργικό επίπεδο

Σε **στρατηγικό επίπεδο**, γίνεται η χάραξη της Εθνικής Στρατηγικής για τη διαλειτουργικότητα και τίθενται οι ετήσιοι εθνικοί στόχοι, που θα πρέπει να συνδράμουν στις δράσεις του Ψηφιακού Μετασχηματισμού της χώρας. Οι στόχοι αυτοί εναρμονίζονται με τις προβλέψεις του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, σύμφωνα με το Θεματολόγιο για τη Διαλειτουργική Ευρώπη (άρθρο 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη).

Το Εκτελεστικό Δίκτυο Ψηφιακού Μετασχηματισμού του άρθρου 8 του ν.4727/2020 είναι το όργανο που θα κληθεί να επιτελέσει τη λειτουργία της εισήγησης για τη Στρατηγική Διακυβέρνησης της Διαλειτουργικότητας και θα αποτελεί τον κόμβο επικοινωνίας με τα αντίστοιχα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συμμετοχή στο Συμβούλιο Διαλειτουργικής Ευρώπης, όπως αυτό προβλέπεται στον Κανονισμό. Θα κατευθύνει τη λειτουργία της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και θα διασφαλίζει ότι οι εργασίες της Κοινότητας οδηγούν στην επίτευξη των στόχων της και στην υλοποίηση του οράματός της. Επίσης, θα λαμβάνει υπόψη του την εμπειρία και τις προτάσεις της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, στην οποία θα μπορούν να συμμετάσχουν οντότητες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, που επηρεάζονται και ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών.

Σε **επιχειρησιακό επίπεδο**, σχεδιάζονται και αναπτύσσονται δράσεις και έργα για την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί σε στρατηγικό επίπεδο. Επίσης, πραγματοποιούνται ο συντονισμός και η παρακολούθηση των δράσεων αυτών, σε συνεργασία με τις δομές και τα όργανα που αποτελούν το λειτουργικό επίπεδο της διακυβέρνησης της διαλειτουργικότητας. Συντονίζεται η λειτουργία της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και η συνεισφορά του οικοσυστήματος της διαλειτουργικότητας στην εφαρμογή, παρακολούθηση και επικαιροποίηση του ΠΠΥΨΔ και η τεκμηρίωση της διαλειτουργικότητας. Σημαντικό εργαλείο σε αυτή την κατεύθυνση είναι η αξιολόγηση διαλειτουργικότητας (άρθρο 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη) για δράσεις και ενέργειες που αφορούν σε δεσμευτικές απαιτήσεις. Οι εν λόγω αξιολογήσεις υποβάλλονται τόσο στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όσο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το **λειτουργικό επίπεδο**, αποτελεί τον εκτελεστικό βραχίονα και τη σύνδεση των οργάνων των άλλων επιπέδων με το πεδίο εφαρμογής του ΠΠΥΨΔ και αποτελείται από διάφορες ομάδες, που θα ορίζονται από τα ιεραρχικά ανώτερα επίπεδα και θα συμβάλλουν στην υλοποίησή του. Ενδεικτικά, στο συγκεκριμένο επίπεδο εντάσσονται οι Υπεύθυνοι των Ψηφιακών Δράσεων των Φορέων, όπως αυτοί προβλέπονται από το Ν. 4727/2020, και η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, που θα συσταθεί ακολουθώντας το πνεύμα του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, μαζί με όποιες Ομάδες Εργασίας συσταθούν σε αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό θα δοθεί έμφαση σε μέτρα καινοτομίας, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη), εμπλέκοντας φορείς καινοτόμων Κυβερνητικών τεχνολογιών (GovTech).

Το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας υποστηρίζει όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και όλο το οικοσύστημα της διαλειτουργικότητας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και δράσεών του.

[Κ.1]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδιαμορφώσουν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης κατάλληλο περιβάλλον και να καθορισουν διαδικασίες για την προώθηση κοινών συνεργατικών δράσεων και συνεργειών μεταξύ όλων των εμπλεκομένων στο οικοσύστημα της Διαλειτουργικότητας, σε εθνικό ή και ευρωπαϊκό επίπεδο.

[Κ.2]	Κάθε δημόσιος φορέας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ορίσει συντονιστή διαλειτουργικότητας, με τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 17 του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, όσον αφορά τις εθνικές αρμόδιες αρχές.

[Κ.3]	Οι δημόσιοι φορείς που συμμετέχουν στη διακυβέρνηση της διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ βρίσκονται σε στενή συνεργασία με άλλα όργανα που αφορούν στη διακυβέρνηση δεδομένων (Εκτελεστικό Δίκτυο Ψηφιακού Μετασχηματισμού) και με την Επιτροπή Συντονισμού για Θέματα Κυβερνοασφάλειας, σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας 2026-2030.

2. Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας

Η παροχή διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών είναι ένα πολυσύνθετο ζήτημα που απαιτεί στελέχη με γνώσεις σε θέματα ανάλυσης ψηφιακών πολιτικών, θεσμικού πλαισίου, επιχειρησιακών διαδικασιών, διαχείρισης της πληροφορίας, αρχιτεκτονικής πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών, ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων, ανάπτυξης εφαρμογών και διαχείρισης σύνθετων έργων με πολλούς εμπλεκόμενους.

Η δημιουργία Κέντρου Γνώσης και Υποστήριξης (ΚΓΥ) σε θέματα διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο θα συμβάλλει ουσιαστικά στην υποστήριξη των στόχων διαλειτουργικότητας σε εθνικό, τομεακό, τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το ΚΓΥ συμβάλει μέσω συστηματικών ανοικτών και συμμετοχικών διαδικασιών:

- Στη συγκέντρωση αναγκών και γνωσιακών πόρων, όπως μεθόδων, λύσεων και καλών πρακτικών,
- Στη διευκόλυνση και επιτάχυνση της αξιολόγησης και επαναχρησιμοποίησης των πόρων,
- Στην ταχύτερη αντιμετώπιση των προκλήσεων και προβλημάτων που εμφανίζονται στην ανάπτυξη και λειτουργία των διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών,
- Στη δημιουργία και αξιολόγηση καινοτόμων ιδεών για νέες δράσεις και ψηφιακές υπηρεσίες διαλειτουργικότητας.

Το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης δυνητικά μπορεί να διαχειρίζεται:

- Μηχανισμούς επεξεργασίας των αναγκών και επιθυμιών των χρηστών μέσω διαδικασιών συνεχούς καταγραφής αλλά και μέσω ειδικών ερευνών και ανοικτής διάθεσης των αποτελεσμάτων για λόγους διαφάνειας, λογοδοσίας και υποστήριξης.
- Εθνικά και Τομεακά παρατηρητήρια, που συλλέγουν και αξιολογούν πληροφορίες και δείκτες για θέματα σχετικά με την παρακολούθηση και την επίτευξη της διαλειτουργικότητας.
- Θεματικά δίκτυα εμπειρογνωμόνων και υποστήριξη έργων, που συμβάλλουν στον καθορισμό μεθοδολογιών και του τρόπου συνεργατικής ανάπτυξης περιεχομένου και αξιολόγησης πόρων και έργων διαλειτουργικότητας.
- Την υποστήριξη χρηστών για την εφαρμογή της διαλειτουργικότητας. Οι παρατηρήσεις και τα ερωτήματα που υποβάλλουν οι χρήστες αναλύονται και οι σχετικές απαντήσεις δημιουργούν μια βάση γνώσης για την υποστήριξη των χρηστών[142], ως παρεχόμενη υπηρεσία και μεταγενέστερη αναφορά από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο.
- Τον μηχανισμό για τον διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίηση των λύσεων διαλειτουργικότητας / λύσεων Διαλειτουργικής Ευρώπης.
- Τη συνεργασία με τους δημόσιους φορείς για τη δημιουργία διαδικασιών ανάπτυξης ικανοτήτων διαλειτουργικότητας.

Το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης έχει στόχο να συμβάλλει στην ενδυνάμωση και υποστήριξη των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων στελεχών και χρηστών, στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των οργανισμών καθώς και στη διάχυση και αξιοποίηση της διαλειτουργικής γνώσης.

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με μετέχοντες στο οικοσύστημα της διαλειτουργικότητας μεριμνά για:

1. Το σχεδιασμό και την εισήγηση δράσεων εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης που στοχεύουν στην ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων διαλειτουργικότητας των πολιτών και των δημοσίων υπαλλήλων, λαμβάνοντας υπόψη την Ακαδημία της Διαλειτουργικής Ευρώπης.
2. Τον σχεδιασμό προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας που αφορούν στη διαλειτουργικότητα Ολοκληρωμένων Ψηφιακών / Δημοσίων Υπηρεσιών (ΟΔΥ).
3. Τη διενέργεια Ερευνών Γνώμης και Μετρήσεων και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε θέματα διαλειτουργικότητας στους Φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.
4. Τη συνεργασία με τη Μονάδα Τεκμηρίωσης και Καινοτομιών του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) σε θέματα διαλειτουργικότητας και την προς το ΕΚΔΔΑ εισήγηση της οργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ημερίδων, συνεδρίων hackathons, κ.λπ. για την προώθηση της διαλειτουργικότητας.
5. Τη συνεργασία με πρωτοβουλίες όπως η Εθνική Συμμαχία για τις Ψηφιακές Δεξιότητες και την Απασχόληση, ώστε από κοινού να συμβάλουν στην ανάπτυξη γνώσης και δεξιοτήτων σε θέματα διαλειτουργικότητας.
6. Τον σχεδιασμό και την εκπόνηση προγραμμάτων κατάρτισης και διαπίστευσης σε αντικείμενα οργάνωσης, ασφαλείας, ιδιωτικότητας, ποιότητας δεδομένων κ.ο.κ. σχετικά με τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη διαλειτουργικοτήτων.
7. Την προώθηση και αξιοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης, του εκπαιδευτικού υλικού και του προγράμματος πιστοποίησης σε θέματα διαλειτουργικότητας, που θα

[142] Υποστήριξη χρηστών ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών (Άρθρο 8) ν. 4727/2020

αναπτυχθούν από την Επιτροπή, στο πλαίσιο υλοποίησης των προβλεπόμενων στον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

8. Τον συντονισμό για τη συνεχή κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων για τη σωστή κατανόηση των θεμάτων διαλειτουργικότητας, την κατάρτιση σχετικά με λύσεις για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, την ανταλλαγή εμπειριών, λύσεων και βέλτιστων πρακτικών.
9. Τη διοργάνωση δράσεων ή/και εργαστηρίων συν-δημιουργίας λύσεων, συνδιαμόρφωσης κοινών μεθόδων, προτύπων, κανονισμών, συνεργατικής αξιολόγησης και ομαδικής λήψης αποφάσεων.
10. Τη δημιουργία, σε συνεργασία με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, κέντρων καινοτομιών και συνεργατικών πλατφορμών για συγκέντρωση ιδεών, λύσεων και εφαρμογών, που επιτρέπουν πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση των εφαρμογών πριν την παραγωγική τους λειτουργία.
11. Τη συνεργασία με αντίστοιχα κέντρα σε επίπεδο Ε.Ε., χωρών μελών της Ε.Ε. και συνεργαζόμενων χωρών.
12. Τη συνεργασία με Κοινοπραξίες Ευρωπαϊκών Ψηφιακών Υποδομών για τη διαλειτουργικότητα.
13. Την υποστήριξη, σε συνεργασία με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, των φορέων που θα πρέπει να προβούν σε αξιολόγηση διαλειτουργικότητας πριν λάβουν αποφάσεις σχετικά με νέες ή ουσιωδώς τροποποιημένες δεσμευτικές απαιτήσεις, όπως αυτή αναλύεται στο πλαίσιο του Κανονισμού για τη διαλειτουργική Ευρώπη.
14. Την υποστήριξη, σε συνεργασία με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, των φορέων που θέλουν να υποβάλουν λύσεις διαλειτουργικότητας που ανέπτυξαν για να αξιολογηθούν και να χαρακτηριστούν ως «λύση για τη διαλειτουργική Ευρώπη», όπως αυτές που περιγράφονται στο πλαίσιο του Κανονισμού για τη διαλειτουργική Ευρώπη.

[Κ.4]	ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ δημιουργηθεί μηχανισμός για τον διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίηση της γνώσης και για την υποστήριξη των χρηστών μέσα από έξυπνες λύσεις για την εφαρμογή της διαλειτουργικότητας στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr .

[Κ.5]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ προωθούν, σε συνεργασία με το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης, διαδικασίες για την ανάπτυξη των ψηφιακών ικανοτήτων διαλειτουργικότητας.

3. Κοινότητα Διαλειτουργικότητας

Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας αποτελεί ένα ευρύ σύνολο οντοτήτων, προερχόμενων από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, που συμμετέχουν ή/και επηρεάζονται και ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη διαλειτουργικών ψηφιακών υπηρεσιών. Η ουσιαστική συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας στην εφαρμογή και διάδοση του ΠΠΥΨΔ προϋποθέτει την υιοθέτηση συμμετοχικών μεθόδων σε όλο το φάσμα των δράσεων και διαδικασιών διακυβέρνησής της.

Η λειτουργία μιας τέτοιας κοινότητας επιτρέπει την εμπλοκή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό, την παραγωγή και την αξιολόγηση νέων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών. Δημιουργεί ένα ασφαλέστερο περιβάλλον συμμετοχής και μάθησης, που οδηγεί στην ανάπτυξη καινοτομίας στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.

Η σχεδίαση του οδικού χάρτη[143] ανάπτυξης της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας θα ακολουθήσει τις συστάσεις του εγχειριδίου πρακτικών για κοινότητες.

[Κ.6]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με τους άλλους δημόσιους φορείς και τους φορείς της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ δημιουργήσει οδικό χάρτη ανάπτυξης, σύμφωνα με τις συστάσεις του εγχειριδίου πρακτικών για κοινότητες.

Οι βασικές αρχές με τις οποίες πρέπει να λειτουργεί η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, ώστε να προάγει τη συλλογική κατανόηση ενός συνεργατικού και κοινού περιβάλλοντος και αντίστοιχων στόχων είναι επιγραμματικά οι ακόλουθες:

- Καλλιέργεια κουλτούρας αμοιβαίου σεβασμού, διασφαλίζοντας ότι όλες οι αλληλεπιδράσεις είναι ευγενικές και προσεκτικές.
- Τήρηση, σε υψηλό επίπεδο, ειλικρίνειας και ακεραιότητας σε όλες τις δραστηριότητες και τις επικοινωνίες.
- Αποδοχή της διαφορετικότητας και της ένταξης, διασφαλίζοντας ότι όλα τα μέλη αισθάνονται ευπρόσδεκτα και εκτιμημένα.
- Σεβασμός στις διαφορετικές απόψεις, σκέψεις και εμπειρίες.
- Ενθάρρυνση της διαφάνειας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στις επικοινωνίες εντός της Κοινότητας.
- Εστίαση στο καλό της Κοινότητας και όχι των ατόμων.

Τα μέλη της κοινότητας αναμένεται να τηρούν τόσο το πνεύμα, όσο και το γράμμα αυτών των αρχών.

[Κ.7]	Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας συστήνεται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συντάξει ένα καταστατικό λειτουργίας, το οποίο εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα και ενδεικτικά καλύπτει τα ακόλουθα θέματα: ● Δομή ● Ρόλοι και καθήκοντα ● Τρόπος λειτουργίας ● Διαδικασία εισόδου στην κοινότητα και συμμετοχή στις διεργασίες ● Παρακολούθηση και Έλεγχος της λειτουργίας της κοινότητας

[Κ.8]	Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ακολουθεί, κατά τη λειτουργία της, τις αρχές που προάγουν τη συλλογική κατανόηση ενός συνεργατικού και

[143] The Communities of Practice Playbook Catana, G.C., Debremaeker, I., Szkola, S.S.E. and Williquet, F., The Communities of Practice Playbook, EUR 30466 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-26344-9, doi:10.2760/42416, JRC122830. Διαθέσιμο στον σύνδεσμο: http://dx.doi.org/10.2760/443810

κοινού περιβάλλοντος και των αντίστοιχων στόχων, όπου όλα τα μέλη νιώθουν ευπρόσδεκτα και ασφαλή να συνδράμουν στην επίτευξή τους.

[Κ.9] Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συμπεριλαμβάνει, ως συμμετέχοντες, υπηρεσίες και φορείς από όλο το φάσμα των δημόσιων φορέων, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικούς φορείς και εταιρίες, ανεξάρτητες αρχές, ρυθμιστικές αρχές, καθώς και οργανώσεις που προωθούν την υιοθέτηση ανοικτών προτύπων και, κατά προτεραιότητα, λογισμικού ανοικτού κώδικα, στη λογική της μέγιστης ανοικτής συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς, καθώς και φυσικά πρόσωπα που μπορούν να συνδράμουν, με τις γνώσεις και την εμπειρία τους, στους στόχους της.

[Κ.10] Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εμπλέκει, όσο το δυνατόν νωρίτερα, τις αντιπροσωπευτικότερες ομάδες χρηστών κατά τη διαδικασία σχεδιασμού νέων υπηρεσιών και νέων διαλειτουργικοτήτων. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα από συναντήσεις και δια ζώσης συνεργασία των ενδιαφερομένων και να υποστηριχθεί από ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαλόγου και ανατροφοδότησης σε πραγματικό χρόνο.

Όπως έχει ήδη προσδιοριστεί από τον ευρωπαϊκό Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, για την προώθηση της διαλειτουργικότητας του δημόσιου τομέα χρειάζεται η ενεργός συμμετοχή και δέσμευση εμπειρογνωμόνων, επαγγελματιών του τομέα, χρηστών και ενδιαφερόμενων πολιτών σε όλα τα κράτη μέλη. Η προσπάθεια αυτή καλύπτει όλα τα επίπεδα διοίκησης, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό, και περιλαμβάνει διεθνείς εταίρους, ερευνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα και σχετικές κοινότητες, καθώς και τον ιδιωτικό τομέα. Για τον λόγο αυτό ιδρύθηκε η κοινότητα της Διαλειτουργικής Ευρώπης, με την οποία και πρέπει να συνεργάζεται ενεργά η κοινότητα Διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο.

Κ.11] Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνεργάζεται στενά με την κοινότητα της Διαλειτουργικής Ευρώπης και να συνεισφέρει σε αυτήν, για την προώθηση του Κανονισμού και της διαλειτουργικότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας είναι να διαθέτει αξιόπιστους συντονιστές κοινότητας (Community Managers). Οι Συντονιστές της Κοινότητας (ΣτΚ) ασκούν ρόλους και καθήκοντα που ανατίθενται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ο ρόλος των ΣτΚ είναι καίριος κατά το πρώτο διάστημα λειτουργίας της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, για να διασφαλιστεί η ορθή ανάπτυξή της, και οι συντονιστές Κοινότητας θα πρέπει να διαθέτουν τον απαραίτητο χρόνο, ώστε να ασχοληθούν με την υποστήριξη της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας.

Κ.12] Οι Συντονιστές Κοινότητας ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ ορίζονται και να λειτουργούν σε τομεακό επίπεδο, ώστε να μπορούν να εστιάσουν στις ιδιαίτερες ανάγκες που προκύπτουν σε αυτές τις περιπτώσεις, σε αντιστοιχία των όσων ορίζονται στο μοντέλο διακυβέρνησης για τη λειτουργία του συντονισμού κοινοτήτων σε εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο τεκμηρίωσης της διαλειτουργικότητας, η κοινότητα διαλειτουργικότητας μπορεί ενδεικτικά να συνδράμει:

- Στην προσαρμογή και την ενσωμάτωση στο ΠΠΥΨΔ των διεθνών προτύπων διαλειτουργικότητας.
- Στη διαχείριση και διάχυση, σε συνεργασία με το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης, των συστατικών στοιχείων της διαλειτουργικότητας της Δημόσιας Διοίκησης, όπως μεταδεδομένα διαδικτυακών υπηρεσιών, κωδικολογίων, ταξονομιών, μοντέλων δεδομένων και προτύπων μεταδεδομένων αναφοράς που αφορούν στη Δημόσια Διοίκηση.
- Στη διάχυση προτύπων στη Δημόσια Διοίκηση και την εφαρμογή προτύπων και προδιαγραφών, σύμφωνα με τα σχέδια και τις πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές, σε συνεργασία με το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης.
- Στον ορισμό προτύπων και κανόνων (σε συνεργασία με τις Ομάδες Εργασίας όπως ορίζονται στο κεφάλαιο 3.1.) δημιουργίας και διατήρησης αποθετηρίων εφαρμογών, με σκοπό την επαναξιοποίησή τους, μέσω της δημιουργίας και ανάπτυξης προτύπων, δομικών μονάδων λογισμικού, που απαρτίζουν τα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης.
- Στη δημιουργία και συντήρηση (με τη βοήθεια των Ομάδων Εργασίας) καταλόγων για όλα τα στοιχεία της εργαλειοθήκης, με χρήση κοινά συμφωνημένων περιγραφών.
- Στη συστηματική αποτύπωση διαδικασιών, που υποστηρίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες και την ανοικτή διάθεση αυτών σε όλους τους ενδιαφερόμενους, σε συνεργασία με το Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (Mitos).
- Στη συστηματική αποτύπωση των αντιστοιχίσεων απαιτήσεων και δικαιολογητικών με άλλες χώρες στο πλαίσιο του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1463.
- Στη δημοσίευση των διεπαφών των εμπλεκόμενων πληροφοριακών συστημάτων, που διατίθενται για επαναχρησιμοποίηση, με διάκριση μεταξύ όσων εντάσσονται στη λειτουργία του ΚΕΔ και όσων αποτελούν τμήμα πληροφοριακών συστημάτων.
- Στην καταχώρηση των νέων λύσεων που αναπτύσσονται σε καταλόγους που παραπέμπουν σε προγραμματιστικές διεπαφές και λύσεις ή σε άλλους σχετικούς καταλόγους, για να είναι προσβάσιμες και σε τρίτους φορείς.
- Στη συλλογή και καταλογογράφηση εξωτερικών πηγών πληροφοριών, με τη συμμετοχή φορέων του ιδιωτικού τομέα, μέσα από κατάλληλες Ομάδες Εργασίας.
- Στη διαχείριση, παρακολούθηση και διάχυση της πληροφορίας και της χρήσης των εργαλείων, όπως η Πύλη της Διαλειτουργικής Ευρώπης, που παρέχονται από την ΕΕ.
- Στην τήρηση βιβλιοθήκης στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr για τα επαναχρησιμοποιήσιμα εργαλεία και εφαρμογές.
- Στην τήρηση Μητρώου για την καταχώρηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, σε συνεργασία με το ΚΕ.Δ. και την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - Ε.Ψ.Π.).
- Στην παρουσίαση και επικαιροποίηση της Πύλης Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr (κείμενα αναφοράς, επαναχρησιμοποιήσιμα στοιχεία της Εργαλειοθήκης).

Με στόχο την ενδυνάμωση της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, θα πρέπει να αναπτυχθούν προγράμματα κατάρτισης και ευαισθητοποίησης, εργαλεία, κατευθυντήριες γραμμές και στρατηγικές επικοινωνίας, οι οποίες θα αποσκοπούν στην ενημέρωση των κυβερνητικών φορέων, της κοινωνίας των πολιτών και των εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα για τα οφέλη της διαλειτουργικότητας. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί και μέσα από τη διοργάνωση hackathons και προσκλήσεων καινοτομίας για τη διαλειτουργική αξιοποίηση των δεδομένων που διαθέτει η Δημόσια Διοίκηση, από ομάδες πολιτών, επιχειρήσεις, φοιτητές κ.ά. Τα

αποτελέσματα (οι εφαρμογές που υλοποιούνται, τμήματα κώδικα κ.ο.κ.) μπορούν στη συνέχεια να αξιοποιηθούν από την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας με τη δημοσίευσή τους σε σχετικό αποθετήριο στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr.

Επίσης, είναι σημαντική η συστηματική ανάπτυξη πρωτοβουλιών για τη διαχείριση, την επίβλεψη και την παροχή κινήτρων και εσωτερικής επικοινωνίας, που θα επιτρέψουν τη μετάβαση σε μια κουλτούρα «ανοικτότητας», συνεργατικής δράσης και συμμετοχής σε όλη τη Δημόσια Διοίκηση.

3.1. Ομάδες Εργασίας

Οι ομάδες εργασίας αποτελούν το κύριο σημείο συμμετοχής των μελών της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας. Οι συμμετέχοντες σε αυτές μπορούν να διακριθούν ανάλογα με το βαθμό ενεργής συμμετοχής τους στα θέματα της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, όπως βασικά μέλη που συστηματικά ασχολούνται με τα θέματα της Κοινότητας και μέλη που ασχολούνται περιστασιακά με τα θέματα της Κοινότητας.

3.1.1. Οριζόντιες Ομάδες Εργασίας

Οι οριζόντιες Ομάδες Εργασίας διαδραματίζουν συμβουλευτικό ρόλο, σχετικά με θέματα που διατρέχουν το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης. Αποτελούν το κύριο σημείο συμμετοχής των μελών της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας από τον Δημόσιο και Ιδιωτικό Τομέα και την Κοινωνία των Πολιτών.

Κ.13]	Στην Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ δημιουργηθούν οριζόντιες ομάδες εργασίας στα κάτωθι ενδεικτικά θέματα, όπως τα Βασικά Μητρώα, τα Πρότυπα Σχεδιασμού Ολοκληρωμένων Διαλειτουργικών Υπηρεσιών, οι Προδιαγραφές και ο Σχεδιασμός API και Ασφάλειας, η χρήση TN στη διαλειτουργικότητα.

Κ.14]	Στην Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ δημιουργηθούν οριζόντιες διατομεακές ομάδες εργασίας προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια και η συνοχή μεταξύ των πρωτοβουλιών των επιμέρους τομεακών ομάδων.

3.1.2. Θεματικές Ομάδες Εργασίας

Οι συγκεκριμένες ομάδες εργασίας ασχολούνται, κατά προτεραιότητα, με ειδικότερα θέματα τομεακού ή τοπικού χαρακτήρα. Συνεργάζονται, κατά περίπτωση, με τις σχετικές οριζόντιες ομάδες εργασίας (π.χ. κατά την ανάπτυξη προτύπων τομεακής εφαρμογής). Ενδεικτικά, θα μπορούσαν να συσταθούν στους τομείς της Υγείας, της Παιδείας, της Αγροτικής Ανάπτυξης και των Τροφίμων και του Ελληνικού Κτηματολογίου.

[Κ.15]	Στην Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ δημιουργηθούν τομεακές ομάδες εργασίας, για την προώθηση ειδικευμένων θεμάτων του εκάστοτε τομέα.

4. Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr

Η Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr αποτελεί βασικό σημείο επαφής της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και μπορεί να λειτουργεί ως το αποθετήριο δομικών στοιχείων της Εργαλειοθήκης διαλειτουργικότητας, προτύπων διαλειτουργικότητας, κειμένων αναφοράς, προδιαγραφών, τομεακών πλαισίων, κατευθυντήριων γραμμών για τους στόχους της διαλειτουργικότητας, εργαλείων, λύσεων, βέλτιστων πρακτικών και υπηρεσιών.

Οντότητες που δεν είναι φορείς του δημόσιου τομέα θα μπορούσαν, επίσης, να δημοσιεύουν πόρους διαλειτουργικότητας στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr. Όλοι οι πόροι της πλατφόρμας θα είναι ανοιχτοί για επαναχρησιμοποίηση, ελεύθερα προσβάσιμοι και δωρεάν και θα αποτελούν τμήμα της θεσμικής μνήμης της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας.
Είναι αρμόδια για:

- Τη δημοσίευση βασικών κειμένων της Διαλειτουργικότητας, καθώς και των κειμένων που προκύπτουν από τις διαρκείς εργασίες της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας.
- Την αποθήκευση και ψηφιακή διάθεση των προς επανάχρηση δομικών στοιχείων της Εργαλειοθήκης Διαλειτουργικότητας, σε συνεργασία με το ΚΕ.Δ. και άλλα αποθετήρια, στη λογική ενός Αποθετηρίου Διαλειτουργικών Λύσεων, ως τμήμα της Πύλης Διαλειτουργικότητας. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιεί τεχνικές λύσεις, που επιτρέπουν τον έλεγχο πρόσβασης, τον έλεγχο εκδόσεων διαχείρισης πηγαίου κώδικα, και την αυτοματοποιημένη ενημέρωση των μελών της Κοινότητας για αλλαγές (για παράδειγμα GitLab, GitHub).
- Την οργάνωση της διαθέσιμης πληροφορίας για τη χρήση διαλειτουργικοτήτων σε ψηφιακούς εποπτικούς πίνακες (dashboards).
- Τον συγχρονισμό της πληροφορίας του Αποθετηρίου Διαλειτουργικών Λύσεων προς την πλατφόρμα λύσεων διαλειτουργικότητας της Πύλης της Διαλειτουργικής Ευρώπης της Ε.Ε,
- Τη δημιουργία καταλόγων αξιολογήσεων διαλειτουργικότητας, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως παραδείγματα από τους δημόσιους φορείς.
- Την υποστήριξη των ψηφιακών συζητήσεων και συναντήσεων της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας (π.χ. μέσα και από την παροχή μεθόδων απομακρυσμένης λήψης αποφάσεων μέσω ψηφιακών ψηφοφοριών).
- Την υποδοχή (με τον κατάλληλο τεχνικό τρόπο π.χ διαδικτυακές φόρμες) των αιτημάτων των πολιτών και φορέων για την επικαιροποίηση του ΕΠΔ και των συνοδευτικών του κειμένων.

Κ.16]	Η Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποτελεί: α) σημείο επικοινωνίας των μελών της κοινότητας Διαλειτουργικότητας, β) κατάλογο προτύπων, γ) κατάλογο λύσεων λογισμικού δ) κατάλογο αξιολογήσεων διαλειτουργικότητας, ε) σημείο δημοσίευσης του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης,

στ)σημείο ανακοινώσεων πρωτοβουλιών και δράσεων συναφών με τη διαλειτουργικότητα.

5. Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών – Ε.Μ.Δ.Δ.

Στο Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (Ε.Μ.Δ.Δ.)[144] καταχωρίζονται και επικαιροποιούνται όλες οι διοικητικές διαδικασίες των φορέων του δημόσιου τομέα της περ. α’ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α’ 143). Οι εν λόγω διαδικασίες αφορούν στην παροχή δημόσιας υπηρεσίας σε πολίτες και επιχειρήσεις ή σε εσωτερικές διαδικασίες των ως άνω φορέων του Δημόσιου Τομέα.
Το Ε.Μ.Δ.Δ. περιλαμβάνει:

(α) Κατάλογο των υφιστάμενων διοικητικών διαδικασιών στην ελληνική γλώσσα
(β) Κατάλογο διοικητικών διαδικασιών στην αγγλική γλώσσα, για όσες διοικητικές διαδικασίες υφίσταται υποχρέωση πληροφόρησης, που απορρέει από το ενωσιακό δίκαιο
(γ) Αναλυτική πληροφόρηση για τα επιμέρους πεδία κάθε διοικητικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων, σε μορφή συνδέσμου, των διαθέσιμων εντύπων αιτήσεων
(δ) Πλατφόρμα υποβολής καταγγελιών ή αναφορών και προτάσεων απλούστευσης
Επίσης συμπεριλαμβάνονται:
(α) πεδίο σχετικά με την πιστοποίηση των απλουστευμένων διαδικασιών, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 45 του ν. 4635/2019 (Α’ 167), καθώς και
(β) πεδίο μέτρησης διοικητικού βάρους

Η αρμοδιότητα ενημέρωσης των εν λόγω πεδίων ανήκει αποκλειστικά στη Διεύθυνση Διοικητικών Διαδικασιών Δημοσίου της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών Διαδικασιών Δημοσίου της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών

5.1. Σκοπός Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών

Σκοπός του Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος» (Ε.Μ.Δ.Δ.) είναι η παροχή αξιόπιστης και έγκυρης πληροφόρησης για το σύνολο των διοικητικών διαδικασιών του Δημοσίου από ένα μοναδικό σημείο αναφοράς, μέσω της πλήρους καταγραφής και συνεχούς επικαιροποίησής τους, είτε αυτές παρέχονται με φυσικό, είτε με ψηφιακό τρόπο.

5.2.Διασύνδεση με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας

Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, μπορεί να συνδράμει στους στόχους εφαρμογής των αρχών του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο ΕΜΔ και στις διαδικασίες που εντάσσονται σε αυτό. Ακολούθως αναφέρονται ενδεικτικές δράσεις που θα μπορούσαν να εκτελεστούν, από κοινού με τους αρμόδιους φορείς, σχετικά με τις διαδικασίες που είναι ενταγμένες στο ΕΜΔ:

- καταγραφή των συνεργασιών διαλειτουργικότητας και διασύνδεσης μητρώων

[144] Αριθμ. ΔΔΔΔ/Φ.ΕΜΔΔ/19169 Ζητήματα οργάνωσης και τήρησης του Εθνικού Μητρώου Διοικητικών Διαδικασιών «Μίτος», κατ’ εφαρμογή του άρθρου 90 του ν. 4727/2020 (Α’ 184).

- καταγραφή των επαναχρησιμοποιούμενων εργαλείων και εφαρμογών από την εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας
- εντοπισμός δυνατότητας εφαρμογής επαναχρησιμοποιήσιμων εργαλείων και εφαρμογών από την εργαλειοθήκη διαλειτουργικότητας
- παρακολούθηση εφαρμογής προτύπων και προδιαγραφών
- συστηματική αποτύπωση των διαδικασιών που υποστηρίζουν τις δημόσιες υπηρεσίες και την ανοικτή διάθεση αυτών σε όλους τους ενδιαφερόμενους
- προσδιορισμός και διάθεση ανοικτών δεδομένων από το ΕΜΔ
- έλεγχοι διαλειτουργικότητας στη νομοθεσία που διέπει τις ενταγμένες διαδικασίες στο ΕΜΔ
- αξιολόγηση εφαρμογής των αρχών της διαλειτουργικότητας στις διαδικασίες του ΕΜΔ

Κ.17]	Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιεί τις πληροφορίες που παρέχονται από το Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών και δικαιολογητικών με στόχο τον εντοπισμό δυνατοτήτων ανάπτυξης διαλειτουργικότητας και ελέγχων διαλειτουργικότητας στη νομοθεσία που διέπει τις διαδικασίες του Εθνικού Μητρώου Διαδικασιών.

6. Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.) και Μητρώο Διελειτουργικότητας

6.1. Σκοπός Κέντρου Διαλειτουργικότητας

Το «Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.)» είναι το Πληροφοριακό Σύστημα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο συνιστά ένα ενιαίο περιβάλλον (υποδομή) εγκατάστασης/χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών, δια μέσου του οποίου λαμβάνει χώρα ανταλλαγή επιχειρησιακών δεδομένων, που αφορούν σε πολίτες και επιχειρήσεις, μεταξύ των Φορέων του Δημόσιου, του ευρύτερου Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Το ΚΕ.Δ αποτελεί τη μοναδική, σύμφωνα με τον ν. 4623/2019, ηλεκτρονική πλατφόρμα για τη διαλειτουργικότητα και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των Φορέων και συμμορφώνεται πλήρως με το ισχύον πλαίσιο Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.). Οι διαδικτυακές υπηρεσίες διατίθενται στους Φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα και τις επιχειρήσεις, που αναφέρονται στη συνέχεια με τον όρο «Φορείς», σε εικοσιτετράωρη βάση για επτά ημέρες την εβδομάδα.

6.2. Οργανωτική δομή του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.)

Το «Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.)» λειτουργεί στην Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ., η οποία για τον σκοπό αυτό διαθέτει:

α) **Τεχνική Ομάδα για υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης**, καθώς και τα τεχνικά μέσα για την παρακολούθηση της παραγωγικής λειτουργίας των διαδικτυακών υπηρεσιών

β) **Ομάδα ανάπτυξης διαδικτυακών υπηρεσιών για την υλοποίηση νέων απαιτήσεων** Διαλειτουργικότητας και την παραγωγή Σύνθετων Διαδικτυακών Υπηρεσιών μεταξύ Φορέων

γ) **Ομάδα υποστήριξης για επιχειρησιακά**, λειτουργικά και θεσμικά θέματα, η οποία θα συνεργάζεται με τους Φορείς που εντάσσονται στο ΚΕ.Δ.

Το ΚΕΔ λειτουργεί με βάση την Υ.Α. 118944/ΕΞ2019/23.10.2019.

6.3.Μητρώο Διαλειτουργικότητας

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του Μητρώου Διαλειτουργικότητας[145] δημιουργήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων & Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) (άρθρο 89 του Ν.4727/2020) με σκοπό την διαρκή καταγραφή και αποτύπωση των διαδικτυακών υπηρεσιών (web services), τόσο του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ., όσο και των φορέων-παρόχων διαδικτυακών υπηρεσιών του δημόσιου τομέα.
Πιο συγκεκριμένα στο Μητρώο Διαλειτουργικότητας τηρούνται τα εξής:

α) Δεδομένα περιγραφής για τις παρεχόμενες διαδικτυακές υπηρεσίες που διατίθενται μέσω του ΚΕ.Δ., τα οποία αντλούνται αυτοματοποιημένα (από το ΚΕ.Δ.)
β) Δεδομένα περιγραφής για διαδικτυακές υπηρεσίες παρεχόμενες απευθείας από άλλους φορείς του Δημοσίου (φορείς παρόχους) και όχι μέσω του ΚΕ.Δ.
γ) Δεδομένα περιγραφής για διαδικτυακές υπηρεσίες που βρίσκονται στη φάση υλοποίησης

Κ.18]	Οι φορείς του δημόσιου τομέα που παρέχουν απευθείας διαδικτυακές υπηρεσίες (φορείς πάροχοι) υποχρεούνται (σύμφωνα με το άρθρο 89 παρ. 2 του Ν.4727/2020) να υποβάλουν τα δεδομένα περιγραφής, για όλες τις διαδικτυακές υπηρεσίες που διαθέτουν ή υλοποιούν, στο Μητρώο Διαλειτουργικότητας.

6.4.Διασύνδεση με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας

Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΨΗΔ, μπορεί να συνδράμει περεταίρω στην εφαρμογή των αρχών του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ακολούθως αναφέρονται ενδεικτικές δράσεις που θα μπορούσαν να εκτελεστούν από κοινού:

- Ο ορισμός προτύπων και κανόνων (σε συνεργασία με τις Ομάδες Εργασίας) δημιουργίας και διατήρησης αποθετηρίων εφαρμογών, με σκοπό την επαναξιοποίησή τους μέσω της δημιουργίας και ανάπτυξης προτύπων, δομικών μονάδων λογισμικού που απαρτίζουν τα πληροφοριακά συστήματα της δημόσιας διοίκησης
- Η διαχείριση και διάχυση, σε συνεργασία με το Κέντρο Γνώσης, των συστατικών στοιχείων της διαλειτουργικότητας της Δημόσιας Διοίκησης, όπως μεταδεδομένα διαδικτυακών υπηρεσιών, κωδικολογίων, ταξονομιών, μοντέλων δεδομένων και προτύπων μεταδεδομένων αναφοράς, που αφορούν στη Δημόσια Διοίκηση
- Συνδρομή στην τήρηση καταλόγου για τα επαναχρησιμοποιήσιμα εργαλεία και τις εφαρμογές
- Συνδρομή στην τήρηση του Μητρώου για την καταχώρηση των παρεχόμενων υπηρεσιών από φορείς της Δημόσιας Διοίκησης
- Η δημοσίευση των διεπαφών των εμπλεκόμενων πληροφοριακών συστημάτων που διατίθενται για επαναχρησιμοποίηση, με διάκριση μεταξύ όσων εντάσσονται στη λειτουργία του ΚΕΔ και όσων είναι τμήμα πληροφοριακών συστημάτων

[145] https://www.gsis.gr/dimosia-dioikisi/ked/wsregistry

- Η καταχώρηση των νέων λύσεων που αναπτύσσονται σε καταλόγους που παραπέμπουν σε προγραμματιστικές διεπαφές και λύσεις ή σε άλλους σχετικούς καταλόγους, για να είναι προσβάσιμες και σε τρίτους φορείς
- Η δημιουργία και συντήρηση (με τη βοήθεια των Ομάδων Εργασίας) καταλόγων για όλα τα στοιχεία της εργαλειοθήκης, με χρήση κοινά συμφωνημένων περιγραφών

Κ.19]	Η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιοποιεί τις πληροφορίες που παρέχονται από το Κέντρο Διαλειτουργικότητας, ως καταλόγου διαδικτυακών υπηρεσιών, με στόχο τον εντοπισμό επαναχρησιμοποιήσιμων λύσεων και υπηρεσιών που θα ενισχύσουν τη διαλειτουργικότητα και θα επιταχύνουν την υλοποίηση νέων Ολοκληρωμένων Ψηφιακών Δημόσιων Υπηρεσιών.

7. Μηχανισμός Αξιολόγησης Διαλειτουργικότητας με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας

7.1. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας δεσμευτικών απαιτήσεων

Σύμφωνα με τα οριζόμενα άρθρο 3 του Κανονισμού για τη Διαλειτουργική Ευρώπη, ένας φορέας του δημόσιου τομέα πρέπει να διενεργεί αξιολόγηση διαλειτουργικότητας πριν λάβει απόφαση σχετικά με νέες ή ουσιωδώς τροποποιημένες δεσμευτικές απαιτήσεις.

Όταν, σε σχέση με δεσμευτικές απαιτήσεις, έχει ήδη διενεργηθεί αξιολόγηση διαλειτουργικότητας ή όταν οι δεσμευτικές απαιτήσεις εφαρμόζονται με λύσεις που παρέχονται από οντότητες της Ένωσης, ο σχετικός φορέας του δημόσιου τομέα δεν υποχρεούται να διενεργήσει περαιτέρω αξιολόγηση διαλειτουργικότητας σε σχέση με τις εν λόγω απαιτήσεις. Επιτρέπεται να διενεργείται μία μόνο αξιολόγηση διαλειτουργικότητας για την κάλυψη ενός συνόλου δεσμευτικών απαιτήσεων.

Η αξιολόγηση Διαλειτουργικότητας γίνεται με βάση τις κατευθυντήριες αρχές του Συμβουλίου της Διαλειτουργικής Ευρώπης.

Η αξιολόγηση διαλειτουργικότητας προσδιορίζει και αξιολογεί με κατάλληλο τρόπο τα ακόλουθα:

α) τις επιπτώσεις των δεσμευτικών απαιτήσεων στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα, χρησιμοποιώντας το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας που αναφέρεται στο άρθρο 6 του Κανονισμού ως εργαλείο στήριξης
β) τους συμφεροντούχους τους οποίους αφορούν οι δεσμευτικές απαιτήσεις
γ) τις λύσεις για τη Διαλειτουργική Ευρώπη που αναφέρονται στο άρθρο 7 του Κανονισμού, οι οποίες υποστηρίζουν την εφαρμογή των δεσμευτικών απαιτήσεων

Ο φορέας του δημόσιου τομέα οφείλει να δημοσιεύσει, έκθεση με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης διαλειτουργικότητας, σε μηχαναγνώσιμο μορφότυπο που διευκολύνει την αυτόματη μετάφραση, σε επίσημο ιστότοπο. Η έκθεση συμπεριλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στη συνέχεια:

1. Γενικές πληροφορίες
   - Οντότητα της Ένωσης ή φορέας του δημόσιου τομέα που παρέχει την έκθεση και άλλες συναφείς πληροφορίες
   - Σχετική πρωτοβουλία, έργο ή δράση

2. Απαιτήσεις
- Σχετικές διευρωπαϊκές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες
- Αξιολογηθείσες δεσμευτικές απαιτήσεις
- Δημόσιοι και ιδιωτικοί συμφεροντούχοι που επηρεάζονται
- Διαπιστωθείσες συνέπειες στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα

3. Αποτελέσματα

- Προσδιορισμένες προς χρήση λύσεις για τη διαλειτουργική Ευρώπη
- Άλλες συναφείς λύσεις διαλειτουργικότητας, κατά περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων των διεπαφών μηχανής με μηχανή
- Εναπομένοντα εμπόδια στη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα

Επίσης, κοινοποιεί ηλεκτρονικά την έκθεση στο Συμβούλιο της Διαλειτουργικής Ευρώπης, όπως προβλέπεται σχετικά από τον Κανονισμό, και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η δημοσίευση της έκθεσης δεν θα πρέπει να θέτει σε κίνδυνο τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ούτε το εμπορικό απόρρητο, τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια.

Για τη διενέργεια της αξιολογήσεων διαλειτουργικότητας από τους φορείς, συνδράμουν η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η Κοινότητα Διαλειτουργικότητας και το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει τεχνικά εργαλεία υποστήριξης της αξιολόγησης διαλειτουργικότητας, συμπεριλαμβανομένου επιγραμμικού εργαλείου που διευκολύνει την ολοκλήρωση της έκθεσης και τη δημοσίευσή της στην πύλη της Διαλειτουργικής Ευρώπης.

Ο φορέας του δημόσιου τομέα ζητά τη γνώμη των αποδεκτών των υπηρεσιών που επηρεάζονται άμεσα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών, ή των εκπροσώπων τους. Η εν λόγω διαβούλευση δεν θα πρέπει να θίγει την προστασία εμπορικών ή δημόσιων συμφερόντων ή την ασφάλεια των εν λόγω υπηρεσιών.

Κ.20]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής διακυβέρνησης, μαζί με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας και το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδράμουν τους φορείς στις απαραίτητες ενέργειες για τη διενέργεια της αξιολόγησης διαλειτουργικότητας, στις περιπτώσεις που αφορούν σε δεσμευτικές απαιτήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό για τη Διαλειτουργική Ευρώπη.

7.2. Αξιολόγηση από Ομοτίμους

Ο Κανονισμός για τη Διαλειτουργική Ευρώπη θεσπίζει προαιρετικό μηχανισμό αξιολόγησης από ομοτίμους (άρθρο 14 του του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/903 για τη Διαλειτουργική Ευρώπη) με σκοπό τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα. Η αξιολόγηση από ομοτίμους διενεργείται από εμπειρογνώμονες σε θέματα διαλειτουργικότητας, που προέρχονται από κράτη μέλη πλην του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο υπό αξιολόγηση φορέας του δημόσιου τομέα.

Οι εμπειρογνώμονες διαλειτουργικότητας που διενεργούν την αξιολόγηση από ομοτίμους καταρτίζουν και παρουσιάζουν έκθεση, εντός ενός μηνός από το πέρας της αξιολόγησης από

ομοτίμους, και την υποβάλλουν στον ενδιαφερόμενο φορέα του δημόσιου τομέα και στο Συμβούλιο. Η Επιτροπή δημοσιεύει έκθεση στην πύλη της διαλειτουργικής Ευρώπης, όταν δίνεται άδεια από το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο φορέας του δημόσιου τομέα που τελεί υπό αξιολόγηση από ομοτίμους.
Η Επιτροπή δύναται, αφού ζητήσει τη γνώμη του Συμβουλίου, να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μεθοδολογία και το περιεχόμενο της αξιολόγησης από ομοτίμους.

.1]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μαζί με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας και το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας, ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ προτρέπουν τους Φορείς σε προαιρετική επιλογή του μηχανισμού αξιολόγησης από ομοτίμους, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα διαφορετικών Κρατών – Μελών και της ευρωπαϊκής Κοινότητας Διαλειτουργικότητας.

22]	Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μαζί με την Κοινότητα Διαλειτουργικότητας και το Κέντρο Γνώσης και Υποστήριξης σε θέματα Διαλειτουργικότητας, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ συνδράμουν τους Φορείς κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης από ομοτίμους.

8. Μηχανισμός Παρακολούθησης Εφαρμογής του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης πρέπει να συντονίζει τον μηχανισμό παρακολούθησης της εφαρμογής του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με την ενεργή συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας, μετρώντας κατάλληλους δείκτες απόδοσης, με στόχο την καλύτερη διακυβέρνηση της διαλειτουργικότητας σε εθνικό επίπεδο, αλλά και την καλύτερη αξιολόγηση της χώρας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παρακολούθηση Εφαρμογής του Πλαισίου θα εντοπίζει προβλήματα, προκλήσεις και ευκαιρίες. Έκθεση με την τρέχουσα κατάσταση της διαλειτουργικότητας των δημόσιων υπηρεσιών της χώρας, θα πρέπει να δημοσιεύεται στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, e-gif.gov.gr. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους, τους δείκτες της ετήσιας αξιολόγησης και παρακολούθησης, που γίνεται για κάθε χώρα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Ενδεικτικά αναφέρονται σημεία τα οποία θα πρέπει να ελέγχονται και να αξιολογούνται:

- Η επανάχρηση λύσεων των αποθετηρίων της Πύλης Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr κατά την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών σε τομεακό / τοπικό επίπεδο
- Τα δομικά στοιχεία διαλειτουργικότητας που έχουν αναπτυχθεί σε τομεακό / τοπικό επίπεδο να μην αντιτίθενται στα εθνικά ορισμένα αντίστοιχα.
- Η ευθυγράμμιση των τομεακών και των τοπικών πλαισίων με το Εθνικό Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης
- Η κάλυψη των απαιτήσεων ψηφιακής προσβασιμότητας για διαδικτυακούς τόπους και συσκευές
- Η εφαρμογή των απαιτήσεων της πολυγλωσσίας
- Η αξιολόγηση των υφιστάμενων τεχνολογικών επιλογών και λύσεων διαλειτουργικότητας των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, με βάση τις σύγχρονες

τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις και τις ανάγκες των χρηστών, σύμφωνα με τις αρχές της αναλογικότητας και της ισορροπίας μεταξύ κόστους ωφέλειας
- Η συμμόρφωση των νέων ψηφιακών υπηρεσιών και συστημάτων ΤΠΕ με τις ανοιχτές τεχνικές προδιαγραφές που έχουν επιλεγεί
- Η χρήση του εννοιολογικού μοντέλου για δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και των σχετικών εθνικών υποδομών, με σκοπό τον σχεδιασμό νέων υπηρεσιών ή τον ανασχεδιασμό υφιστάμενων υπηρεσιών.

Επίσης, θα πρέπει να αξιολογείται η λειτουργία της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας και οι φορείς θα πρέπει να προχωρούν οι ίδιοι σε αυτο-αξιολόγηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχουν, σύμφωνα με προσυμφωνημένα πρότυπα (π.χ. IMAPS L.O.S.T.).

[Κ.23] Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σε συνεργασία με το οικοσύστημα της διαλειτουργικότητας, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αξιολογεί την εφαρμογή του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, τις επιμέρους πρωτοβουλίες και πολιτικές για τη διαλειτουργικότητα και να δημοσιεύει σχετική έκθεση.

9. Μηχανισμός Ενημέρωσης και Επικαιροποίησης του Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τη συμμετοχή της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας

Η συστηματική επικαιροποίηση του ΠΠΥΨΔ και των συνοδευτικών κειμένων του αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της συνεχούς προσαρμογής του στο ταχέως μεταβαλλόμενο τεχνολογικό περιβάλλον, αλλά και στις εκάστοτε ανάγκες και στρατηγικές προτεραιότητες της δημόσιας διοίκησης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το ΠΠΥΨΔ έχει δυναμικό και ανοικτό χαρακτήρα και επιτρέπει στους εμπλεκόμενους φορείς, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τους εκπροσώπους της οικονομίας και της κοινωνίας και σε κάθε ενδιαφερόμενο της Κοινότητας Διαλειτουργικότητας να προτείνουν προσαρμογές και επικαιροποιήσεις μέσω μιας δομημένης διαδικασίας.
Η χρήση συμμετοχικών πρακτικών αξιολόγησης μπορεί να αποκαλύψει καλύτερα την εμπειρία των χρηστών μιας υπηρεσίας, των αρμόδιων για την παροχή της υπηρεσίας παραγόντων της δημόσιας πολιτικής και άλλων ενδιαφερομένων.
Η διαδικασία συνδιαμόρφωσης πρέπει να είναι ευέλικτη και να προσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες και στις ανάγκες της κοινότητας που υπηρετεί. Οι μηχανισμοί συνδιαμόρφωσης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και να αντιμετωπίζουν:

- την αντιπροσωπευτική συμμετοχή ομάδων χρηστών με βάση αντικειμενικά στοιχεία και δείκτες, που περιορίζουν υφιστάμενες υποκειμενικές πεποιθήσεις, οι οποίες μπορεί να επηρεάζουν υπέρ/κατά της συμμετοχής συγκεκριμένων ομάδων
- την έλλειψη διαφάνειας στον τρόπο λήψης των αποφάσεων αλλά και
- την απαίτηση σημαντικών πόρων για τη λειτουργία τους

Ενδεικτική διαδικασία υποβολής πρότασης επικαιροποίησης του ΠΠΥΨΔ:

- Κάθε πολίτης, επιχείρηση ή φορέας της δημόσιας διοίκησης μπορεί να υποβάλλει πρόταση για βελτίωση του ΠΠΥΨΔ μέσω δομημένης μορφής (για παράδειγμα μέσω ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr)

- Οι προτάσεις μέσω ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής συγκεντρώνονται και είναι ανοιχτά διαθέσιμες στην Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr
- Προτάσεις μπορούν επίσης να συγκεντρώνονται μέσω εργαστηρίων και άλλων συνεργατικών μεθόδων, με τη μέγιστη δυνατή συμμετοχή των πολιτών
- Αξιολογούνται όλες οι προτάσεις και αποφασίζεται ποιες από αυτές θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στο ΠΠΥΨΔ
- Η ανατροφοδότηση από την εφαρμογή της διαδικασίας (κριτήρια αξιολόγησης προτάσεων από πολίτες, υιοθέτηση προτάσεων, αποτελέσματα αξιολόγησης) κοινοποιείται μέσω της Πύλη Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ψηφιακής Διακυβέρνησης e-gif.gov.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων, που συνεισφέρουν στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης

1. Γενικές Αρχές

Η ανάπτυξη υπολογιστικά αποδοτικών εφαρμογών και συστημάτων αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της εξοικονόμησης ενεργειακών πόρων και της μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την ραγδαία ανάπτυξη του κλάδου της πληροφορικής. Αν και το πρόβλημα της εξοικονόμησης ενέργειας φαντάζει να αφορά περισσότερο το χρησιμοποιούμενο υλισμικό, εντούτοις ο τρόπος με τον οποίο κάθε εφαρμογή έχει σχεδιαστεί και λειτουργεί παίζει καθοριστικό ρόλο στις απαιτήσεις της σε υπολογιστικούς πόρους, όπως η επεξεργαστική ισχύς, η προσωρινή μνήμη και ο αποθηκευτικός χώρος. Επιπρόσθετα, τεχνολογίες που σχετίζονται με την Τεχνητή Νοημοσύνη με μεγάλες απαιτήσεις σε υπολογιστικούς πόρους, όπως τα Μεγάλα Γλωσσικά Μοντέλα (Large Language Models), κάνουν ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη για τη λήψη μέτρων προς την κατεύθυνση της ορθολογικής και αποτελεσματικής χρήσης των υπολογιστικών πόρων.
Στο πλαίσιο αυτό, ακολουθούν σειρά κατευθυντήριων οδηγιών, σχετικά με την ανάπτυξη ενεργειακά αποδοτικών εφαρμογών, οι οποίες αφορούν το σύνολο του κύκλου ζωής ενός συστήματος από τον σχεδιασμό , την υλοποίηση και τη λειτουργία μέχρι και την απόσυρση του.

2. Ανάπτυξη νέων υπηρεσιών - εφαρμογών

Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα των πληροφοριακών συστημάτων. Από την επιλογή της κατάλληλης τεχνολογίας, μέχρι τη βελτιστοποίηση του κώδικα και τη διαχείριση των περιβαλλόντων ανάπτυξης, απαιτείται μια ολιστική προσέγγιση που μειώνει την κατανάλωση πόρων και περιορίζει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η απόδοση ως προς τη χρήση ενέργειας πρέπει να θεωρείται πρωτεύων παράγοντας κατά την επιλογή λογισμικού. Παρότι τα εργαλεία και οι μέθοδοι πρόβλεψης και μέτρησης βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη, μπορούν να χρησιμοποιηθούν προσεγγιστικές μέθοδοι, όπως η εκτίμηση της κατανάλωσης ισχύος (υπό φορτίο) του εξοπλισμού που απαιτείται για την επίτευξη στόχων απόδοσης και διαθεσιμότητας.

[K.1]	Οι δημόσιοι φορείς ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΝΑ προτιμούν παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών που ακολουθούν το πλαίσιο για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας για μία πιο καθαρή, υγιέστερη και κλιματικά ουδέτερη Ευρώπης ((ΕΕ) 2021/1119)[146].

[K.2]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν την ενεργειακή απόδοση του λογισμικού ως βασικό κριτήριο επιλογής σε κάθε διαδικασία προμήθειας ή ανάπτυξης λογισμικού.

Η ενεργειακή αποδοτικότητα πρέπει να αποτελεί βασική προτεραιότητα καθ’ όλη τη διάρκεια υλοποίησης ενός πληροφοριακού συστήματος, από τον αρχικό σχεδιασμό έως την ολοκλήρωση της υλοποίησής του. Η συστηματική εφαρμογή τεχνικών και εργαλείων που

[146] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R1119

μειώνουν την κατανάλωση ενεργειακών πόρων κατά τη φάση υλοποίησης οδηγεί σε πιο βιώσιμες και οικονομικά αποδοτικές λύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει η υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών όπως ενδεικτικά:

- Επιλογή γλωσσών προγραμματισμού υψηλής ενεργειακής απόδοσης για λειτουργίες με έντονες υπολογιστικές απαιτήσεις· οι γλώσσες που βασίζονται σε μεταγλωττιστή (compiler) τείνουν να είναι πιο αποδοτικές από εκείνες που εκτελούνται μέσω διερμηνευτή
- Ανάλυση πολυπλοκότητας για την επιλογή των καταλληλότερων αλγορίθμων σε κάθε εργασία, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι απαιτήσεις σε επεξεργαστική ισχύ
- Δυναμική ανάλυση κώδικα για τον εντοπισμό τμημάτων που παρουσιάζουν υψηλή κατανάλωση ενέργειας και χρειάζονται βελτιστοποίηση
- Απομάκρυνση «νεκρού» κώδικα (dead code) και χρήση τεχνικών όπως το tree-shaking, ώστε ο τελικός κώδικας να είναι πιο «καθαρός», κατανοητός και εύκολα συντηρήσιμος
- Βελτιστοποίηση βάσεων δεδομένων, με αξιοποίηση δεικτών ευρετηρίου (indexes), εργαλείων βελτιστοποίησης ερωτημάτων και αυτοματοποιημένων μηχανισμών ανάλυσης και ρύθμισης παραμέτρων, για μείωση του χρόνου εκτέλεσης και της κατανάλωσης πόρων
- Αξιοποίηση εργαλείων παρακολούθησης, σε πραγματικό χρόνο, της κατανάλωσης ενέργειας των εφαρμογών και συστημάτων, ώστε να καθίσταται εφικτός ο άμεσος εντοπισμός των συνθηκών που οδηγούν σε αυξημένη ενεργειακή κατανάλωση και η λήψη διορθωτικών μέτρων.

Η εφαρμογή των παραπάνω πρακτικών συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία πληροφοριακών συστημάτων που καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια, μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και παραμένουν αποδοτικά και ευέλικτα σε βάθος χρόνου

[Κ.3]	Οι δημόσιοι φορείς κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υλοποίησης ενός πληροφοριακού συστήματος ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ακολουθούν διαδικασίες και να χρησιμοποιούν εργαλεία που ελαχιστοποιούν την κατανάλωση ενεργειακών πόρων και οδηγούν σε ενεργειακά αποδοτικότερα συστήματα, όπως: α) Επιλογή αποδοτικών γλωσσών προγραμματισμού β) Επιλογή αποδοτικών αλγορίθμων γ) Μείωση χρήσης τμημάτων κώδικα που παρουσιάζουν υψηλή κατανάλωση υπολογιστικών πόρων με πιθανή αποθήκευση ενδιάμεσων αποτελεσμάτων δ) Απομάκρυνση κώδικα που πλέον δεν συνεισφέρει στις λειτουργίες της εφαρμογής και των συστημάτων ε) Αξιοποίηση ευρετηρίων σε βάσεις δεδομένων για ευκολότερη και γρηγορότερη αναζήτηση στ) Παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο των υπολογιστικών πόρων που χρησιμοποιούνται

Η ύπαρξη πολλαπλών ενεργών περιβαλλόντων (ανάπτυξης, δοκιμών/προσομοίωσης, παραγωγής κ.ά.) είναι απαραίτητη σε ορισμένες φάσεις υλοποίησης πληροφοριακών συστημάτων. Ωστόσο, η διατήρηση περιβαλλόντων που δεν είναι άμεσα αναγκαία οδηγεί σε

περιττή κατανάλωση υπολογιστικών πόρων, αυξημένη ενεργειακή δαπάνη και επιπλέον κόστος συντήρησης.

Για την επίτευξη ενεργειακής αποδοτικότητας και βέλτιστης αξιοποίησης των διαθέσιμων υποδομών, απαιτείται συστηματικός έλεγχος του πλήθους και της διάρκειας λειτουργίας των περιβαλλόντων αυτών. Η απενεργοποίηση ή προσωρινή παύση (suspension) όσων δεν χρησιμοποιούνται συμβάλλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και στην καλύτερη διαχείριση πόρων.

[Κ.4]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διατηρούν μόνο τον απολύτως απαραίτητο αριθμό ενεργών περιβαλλόντων (π.χ. ανάπτυξης, δοκιμών/προσομοίωσης, παραγωγής) για κάθε φάση υλοποίησης, με τα υπόλοιπα να απενεργοποιούνται ή να τίθενται σε κατάσταση αναστολής μέχρι να απαιτηθούν εκ νέου.

Παράλληλα με τα παραπάνω, η αποδοτική διαχείριση της επικοινωνίας μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων και η στρατηγική αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών επεξεργασίας δεδομένων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τη μείωση της κατανάλωσης πόρων και τη βελτίωση της συνολικής ενεργειακής αποδοτικότητας ενός νέου συστήματος.

Η επικοινωνία μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων μπορεί να αποτελέσει σημαντική πηγή κατανάλωσης πόρων. Για παράδειγμα, οι τακτικές ερωταποκρίσεις (polling) οδηγούν σε συνεχή και συχνά περιττή ανταλλαγή δεδομένων, αυξάνοντας το ενεργειακό και δικτυακό κόστος. Αντίθετα, η χρήση ασύγχρονων μοντέλων επικοινωνίας (π.χ. event-driven αρχιτεκτονικές) μειώνει τον όγκο των ανταλλαγών και βελτιώνει την αποδοτικότητα.

Επιπλέον, κατά τη διασύνδεση συστημάτων μέσω προγραμματιστικών διεπαφών (APIs), είναι κρίσιμο να περιορίζεται η μεταφορά δεδομένων στα απολύτως απαραίτητα. Τεχνολογίες όπως η GraphQL δίνουν τη δυνατότητα στο σύστημα-πελάτη να ζητά μόνο τα συγκεκριμένα δεδομένα που χρειάζεται, μειώνοντας την κατανάλωση πόρων και βελτιώνοντας την απόδοση.

[Κ.5]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ εφαρμόζουν πρότυπα επικοινωνίας μεταξύ συστημάτων, που αποφεύγουν τις τακτικές ερωταποκρίσεις (polling) και αξιοποιούν ασύγχρονα μοντέλα επικοινωνίας. Κατά τη διασύνδεση μέσω APIs, η μεταφορά δεδομένων να περιορίζεται στα απολύτως απαραίτητα, αξιοποιώντας τεχνολογίες που επιτρέπουν στοχευμένη ανάκτηση (ενδεικτικά GraphQL).

Ένας τρόπος για να επιτευχθεί σημαντική μείωση του συνολικού ενεργειακού αποτυπώματος ενός πληροφοριακού συστήματος, είναι η αξιοποίηση της υπολογιστικής άκρου (edge computing). Με την επεξεργασία των δεδομένων πλησιέστερα στην πηγή δημιουργίας τους –π.χ. σε τοπικούς κόμβους, αισθητήρες ή συσκευές πεδίου– περιορίζεται ο όγκος των δεδομένων που χρειάζεται να μεταδοθεί σε κεντρικά κέντρα δεδομένων, ενώ μειώνονται και οι απαιτήσεις για κεντρική υπολογιστική επεξεργασία. Αυτή η προσέγγιση:

- Ελαττώνει την κατανάλωση ενέργειας που σχετίζεται με τη συνεχή μεταφορά μεγάλων όγκων δεδομένων
- Βελτιώνει τον χρόνο απόκρισης και την ποιότητα υπηρεσίας για τον τελικό χρήστη
- Μειώνει τις ανάγκες σε κεντρικές υποδομές, συμβάλλοντας σε πιο βιώσιμη και οικονομικά αποδοτική λειτουργία

Η εφαρμογή λύσεων edge computing, όπου είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτό, ενισχύει τη συνολική ενεργειακή αποδοτικότητα και την ευελιξία των ψηφιακών υπηρεσιών.

[Κ.6]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ αξιοποιούν τεχνικές υπολογιστικής άκρου (edge computing), για την επεξεργασία δεδομένων κοντά στην πηγή δημιουργίας τους, μειώνοντας έτσι τον όγκο των διακινούμενων δεδομένων και περιορίζοντας τις απαιτήσεις υπολογιστικής επεξεργασίας σε κεντρικό επίπεδο.

3. Εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης

Η ανάπτυξη και αξιοποίηση μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης και μηχανικής μάθησης (AI/ML) συνοδεύεται από υψηλές απαιτήσεις σε αποθήκευση, υπολογιστική ισχύ και κατανάλωση ενέργειας. Η βέλτιστη χρήση των μοντέλων αυτών, με γνώμονα την ενεργειακή αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητα, προϋποθέτει ορθολογική επιλογή εργαλείων, αρχιτεκτονικών και πρακτικών κατά τον σχεδιασμό, την εκπαίδευση και την εκτέλεση (inference).

Ενδεικτικά μέτρα περιλαμβάνουν:

- Βελτιστοποίηση του μεγέθους των μοντέλων (π.χ. με τεχνικές ποσοτικοποίησης – quantization), ώστε να απαιτούν λιγότερο χώρο αποθήκευσης και μνήμη, χωρίς να επηρεάζεται σημαντικά η ακρίβεια
- Χρήση αποδοτικών μορφοτύπων αποθήκευσης δεδομένων (π.χ. Parquet αντί CSV), για αποδοτικότερη διαχείριση μεγάλων όγκων δεδομένων
- Επιλογή ενεργειακά αποδοτικών μοντέλων (π.χ. DistilBERT αντί BERT, GPT-Neo μικρότερης κλίμακας και λιγότερων παραμέτρων, αντί μεγαλύτερων εκδόσεων), ώστε να επιτυγχάνεται ισορροπία ανάμεσα στην απόδοση και στην κατανάλωση ενέργειας
- Χρήση προεκπαιδευμένων μοντέλων και τεχνικών μεταφοράς μάθησης (transfer learning), ώστε να αποφεύγεται η εκπαίδευση νέων μοντέλων από το μηδέν

[Κ.7]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ υιοθετούν βέλτιστες πρακτικές για τη βελτιστοποίηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην ανάπτυξη και χρήση μοντέλων AI/ML. Η επιλογή μοντέλων, εργαλείων και αρχιτεκτονικών πρέπει να βασίζεται σε τεκμηριωμένη αξιολόγηση των απαιτήσεων απόδοσης, ακρίβειας και κατανάλωσης ενέργειας.

4. Ανάπτυξη ιστοχώρων/ ιστοσελίδων

Η βελτιστοποίηση της διακίνησης δεδομένων μεταξύ διακομιστή και τελικού χρήστη αποτελεί βασικό παράγοντα για την ενεργειακή αποδοτικότητα και την ταχύτητα φόρτωσης ιστοχώρων. Όσο μικρότερος είναι ο όγκος των δεδομένων που μεταδίδονται, τόσο μειώνεται η κατανάλωση ενέργειας, τόσο στις υποδομές φιλοξενίας, όσο και στις συσκευές των χρηστών, ενώ παράλληλα βελτιώνεται η εμπειρία πλοήγησης.

Η επίτευξη του στόχου αυτού μπορεί να γίνει μέσω σειράς τεχνικών, όπως ενδεικτικά:

- Αξιοποίηση τεχνικών απόδοσης περιεχομένου στον διακομιστή (Server-Side Rendering – SSR), ώστε να περιορίζονται προβλήματα που προκύπτουν από περιορισμένους πόρους στις συσκευές των τελικών χρηστών και να μειώνεται ο αριθμός πρόσθετων δικτυακών κλήσεων κατά την αρχική φόρτωση της σελίδας
- Ενεργοποίηση μηχανισμών συμπίεσης κειμενικών πόρων (π.χ. HTML, CSS, JavaScript), αφαίρεση μη αναγκαίου ή αχρησιμοποίητου κώδικα και όπου είναι

τεχνικά εφικτό, συγχώνευση πολλαπλών αρχείων CSS σε ενιαίο αρχείο, ώστε να ελαχιστοποιείται το μέγεθος των μεταδιδόμενων δεδομένων

- Αναβολή φόρτωσης εικόνων εκτός οθόνης (lazy-loading), ώστε να μεταφέρονται μόνο τα απαραίτητα δεδομένα κατά την αρχική φόρτωση, μειώνοντας έτσι τον όγκο και τον χρόνο μεταφοράς

Η συστηματική εφαρμογή τέτοιου είδους πρακτικών συμβάλλει στη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος και στην ταχύτερη, πιο αποδοτική λειτουργία των ιστοχώρων.

[Κ.8]	Κατά την υλοποίηση ιστοχώρων οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν μέριμνα για την ελαχιστοποίηση του όγκου δεδομένων που διακινούνται μεταξύ διακομιστή και τελικού χρήστη.

Ένας άλλος τρόπος για τη μείωση του διακινούμενου όγκου δεδομένων και την ταχύτερη φόρτωση ιστοχώρων και εφαρμογών είναι η βελτιστοποίηση εικόνων και λοιπών πολυμεσικών αρχείων. Τα πολυμεσικά αρχεία αποτελούν συχνά το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού μεγέθους μιας σελίδας, επηρεάζοντας σημαντικά τον χρόνο φόρτωσης, την κατανάλωση ενέργειας και την εμπειρία χρήστη.

Ενδεικτικοί τρόποι μείωσης του διακινούμενου όγκου δεδομένων είναι:

- Η βελτιστοποίηση μεγέθους εικόνων, ώστε οι διαστάσεις τους να ταιριάζουν ή να προσεγγίζουν το μέγεθος της πραγματικής προβολής. Ένας αποτελεσματικός τρόπος είναι η αποθήκευση στον διακομιστή εικόνων σε πολλαπλές διαστάσεις (responsive images)
- Η μετατροπή αρχείων GIF σε αποδοτικότερα αρχεία βίντεο, όπως MP4, ή η χρήση εναλλακτικών λύσεων, όπως κινούμενα SVG ή κινούμενα CSS, που απαιτούν λιγότερους πόρους
- Η χρήση σύγχρονων μορφότυπων αρχείων με χαμηλές απαιτήσεις υπολογιστικών πόρων και μειωμένο όγκο δεδομένων, π.χ. MP4 ή WebM αντί για AVI/MOV, και WebP αντί για JPEG, BMP ή TIFF

[Κ.9]	Κατά την υλοποίηση ιστοχώρων οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν μέριμνα για τη βελτιστοποίηση εικόνων και λοιπών πολυμεσικών αρχείων, με στόχο τη μείωση του όγκου δεδομένων και την ταχύτερη φόρτωση του γραφικού περιβάλλοντος.

Σε επίπεδο σχεδιασμού, η μορφή και οι επιμέρους σχεδιαστικές επιλογές ενός ιστοχώρου επηρεάζουν σημαντικά όχι μόνο την ευχρηστία και την ικανοποίηση του τελικού χρήστη, αλλά και την ενεργειακή αποδοτικότητα ενός πληροφοριακού συστήματος. Ένα περιβάλλον που είναι σαφές, προσβάσιμο και εύκολα κατανοητό επιτρέπει στους χρήστες να εκτελούν τις απαιτούμενες ενέργειες με λιγότερα βήματα και σε μικρότερο χρόνο, απαιτώντας τη χρήση λιγότερων υπολογιστικών πόρων.

[Κ.10]	Όσον αφορά τα ζητήματα Διεπαφής Χρήστη / Εμπειρίας Χρήστη (UI/UX) οι δημόσιοι φορείς ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ δημιουργούν προσβάσιμο και εύκολα κατανοητό περιβάλλον διεπαφής, ώστε να μειώνεται ο απαιτούμενος χρόνος αλληλεπίδρασης με τον τελικό χρήστη.

5. Αρχιτεκτονική συστήματος και ανθεκτικότητα

Κατά την υλοποίηση νέων εφαρμογών ή συστημάτων, οι επιλογές που γίνονται σε επίπεδο αρχιτεκτονικής παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην ενεργειακή τους αποδοτικότητα.

Σημαντικό ζητούμενο σε κάθε νέο σύστημα είναι ο βαθμός ανθεκτικότητάς του και η ικανότητά του να ανακάμπτει σε περίπτωση αστοχιών. Ωστόσο, η αυξημένη ανθεκτικότητα συχνά συνεπάγεται δέσμευση επιπλέον υπολογιστικών πόρων και, κατά συνέπεια, αυξημένη ενεργειακή κατανάλωση. Κάθε αρχιτεκτονική επιλογή που σχετίζεται με την ανθεκτικότητα πρέπει, επομένως, να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές επιχειρησιακές ανάγκες του φορέα, σε συνάρτηση με το αντίστοιχο ενεργειακό κόστος. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση διατάξεων ενεργό/σε-αναμονή (hot/cold standby) θα πρέπει να αποφεύγεται, εκτός εάν καλύπτεται αποδεδειγμένη επιχειρησιακή ανάγκη.

[K.11]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ επιλέγουν το επίπεδο ανθεκτικότητας (resilience), σε επίπεδο υλισμικού, που είναι ευθέως ανάλογο με τον επιχειρησιακό αντίκτυπο που θα προκαλούνταν από τη μη διαθεσιμότητα της παρεχόμενης από το σύστημα υπηρεσίας. Το επιλεγόμενο κάθε φορά επίπεδο ανθεκτικότητας θα ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ έχει τη σύμφωνη γνώμη του Επιχειρησιακά Υπεύθυνου (application owner).

[K.12]	Ο εφεδρικός εξοπλισμός που χρησιμοποιούν οι δημόσιοι φορείς και ο οποίος αξιοποιείται για λόγους Ανελλιπούς Λειτουργίας / Ανάκαμψης από Καταστροφή (Business Continuity / Disaster Recovery) ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ είναι ευθέως ανάλογος με τον επιχειρησιακό αντίκτυπο που θα προκαλούνταν από τη μη διαθεσιμότητα των παρεχόμενων από το σύστημα υπηρεσιών.

Για κάθε αναπτυγμένη υπηρεσία είναι απαραίτητο να εκτιμάται ο επιχειρησιακός αντίκτυπος βραχύχρονων περιστατικών διακοπής παρεχόμενων υπηρεσιών. Με βάση αυτή την εκτίμηση, μπορεί να αποδειχθεί πιο αποδοτική η αντικατάσταση των παραδοσιακών διατάξεων διακομιστών τύπου ενεργός/αδρανής (active/passive) με σύγχρονες προσεγγίσεις ταχείας ανάκαμψης, όπως η άμεση επανεκκίνηση εικονικών μηχανών σε εναλλακτικό σημείο. Η οδηγία αυτή δεν αφορά περιβάλλοντα grid ή υποδομές Υπολογιστών Υψηλής Απόδοσης (High Performance Compute clusters).

[K.13]	Οι δημόσιοι φορείς για κάθε αναπτυγμένη υπηρεσία ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ προσδιορίζουν τον επιχειρησιακό αντίκτυπο βραχύχρονων περιστατικών διακοπής υπηρεσιών και, όπου είναι τεκμηριωμένα εφικτό, να αντικαθίστανται οι πιθανές διατάξεις διακομιστών ενεργός/αδρανής (active/passive) από εναλλακτικές μεθόδους ταχείας ανάκαμψης, όπως η επανεκκίνηση εικονικών μηχανών σε άλλο διαθέσιμο περιβάλλον.

Εκτός από τη διαθεσιμότητα ενός συστήματος, μια άλλη θεμελιώδης απαίτηση είναι η διασφάλιση της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας των δεδομένων (διακινούμενων ή αποθηκευμένων). Η απαίτηση αυτή ικανοποιείται συνήθως με τη χρήση τεχνικών κρυπτογράφησης. Ωστόσο, οι μηχανισμοί κρυπτογράφησης και αποκρυπτογράφησης συνεπάγονται σημαντικές υπολογιστικές και ενεργειακές δαπάνες, ενώ συχνά αυξάνουν και το μέγεθος των αρχείων.

Για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας χωρίς υπερβολική κατανάλωση πόρων είναι σημαντικές, μεταξύ άλλων:

- Η ορθολογική αξιολόγηση της ανάγκης κρυπτογράφησης, ώστε να εφαρμόζεται εκεί όπου είναι πραγματικά απαραίτητη, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και την ευαισθησία των δεδομένων
- Η προσεκτική επιλογή κρυπτογραφικών αλγορίθμων, με γνώμονα όχι μόνο την αποτελεσματικότητα και τη συμμόρφωση με τα ισχύοντα πρότυπα ασφάλειας, αλλά και την ενεργειακή αποδοτικότητά τους, ώστε να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ ασφάλειας, επιδόσεων και κατανάλωσης ενέργειας

[K.14]	Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πληροφοριακών συστημάτων, οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εφαρμόζουν μηχανισμούς ασφαλείας που προστατεύουν (ακεραιότητα, εμπιστευτικότητα) τα δεδομένα (διακινούμενα ή αποθηκευμένα), εξισορροπώντας παράλληλα τις απαιτήσεις ενεργειακής κατανάλωσης και επιδόσεων.

6. Διαχείριση δεδομένων και αποθηκευτικός χώρος

Η αποτελεσματική διαχείριση του κύκλου ζωής των δεδομένων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος και του λειτουργικού κόστους ενός πληροφοριακού συστήματος. Η υπερβολική και άναρχη αποθήκευση όχι μόνο αυξάνει τις ανάγκες σε υποδομές και ενέργεια, αλλά δυσχεραίνει και την ασφαλή και αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Μέσα από σαφείς πολιτικές διατήρησης, περιορισμό των διπλότυπων εγγραφών και εφαρμογή τεχνικών συμπίεσης, οι οργανισμοί μπορούν να επιτύχουν πιο βιώσιμη και αποδοτική διαχείριση των δεδομένων τους.

Η απουσία σαφούς πολιτικής για τον κύκλο ζωής των δεδομένων και τη διατήρησή τους οδηγεί σε υπερβολική αποθήκευση, αυξημένη κατανάλωση ενέργειας και υψηλότερο λειτουργικό κόστος. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, λοιπόν, οι φορείς να καθορίσουν πολιτικές διατήρησης δεδομένων ακολουθώντας πάντα το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Οι εν λόγω πολιτικές θα πρέπει να ορίζουν ποια δεδομένα είναι σημαντικό για τον οργανισμό να διατηρούνται, για πόσο χρονικό διάστημα και με ποιο επίπεδο προστασίας. Η πολιτική αυτή πρέπει να κοινοποιείται σε όλους τους χρήστες και να εφαρμόζεται με συνέπεια. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται για την κατανόηση του ενεργειακού αποτυπώματος που συνεπάγεται κάθε απαίτηση διατήρησης δεδομένων.

[K.15]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ θεσπίζουν και να εφαρμόζουν πολιτικές εντοπισμού και διαχείρισης δεδομένων που ορίζουν ποια δεδομένα διατηρούνται, για πόσο χρονικό διάστημα και σε ποιο επίπεδο προστασίας.

[K.16]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ διαθέτουν πολιτικές ανάκτησης δεδομένων από ψυχρή εφεδρεία, τα οποία δεν θα είναι συνεχώς διαθέσιμα, αλλά θα ανακτώνται μόνο μετά από ειδικό αίτημα, ειδικά όταν πρόκειται για παλαιότερα δεδομένα που η επιχειρησιακή τους αξία είναι μειωμένη και η πιθανή αναζήτηση τους δεν είναι τακτική.

Ένα άλλο φαινόμενο που οδηγεί σε αυξημένες απαιτήσεις αποθήκευσης είναι η διατήρηση διπλότυπων εγγραφών, κυρίως για λόγους ασφάλειας και ταχύτερης αποκατάστασης από καταστροφή. Η πολιτική διαχείρισης δεδομένων θα πρέπει να επιδιώκει τη μείωση του

φαινομένου αυτού, μέσω της αξιοποίησης διαδικασιών λήψης αντιγράφων ή στιγμιοτύπων που είναι βελτιστοποιημένες ως προς το μέγεθος των παραγόμενων αρχείων και τη χρήση συμπίεσης.

[Κ.17]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ περιορίζουν το συνολικό όγκο διπλότυπων αρχείων, μέσω της χρήσης βελτιστοποιημένων τεχνικών λήψης αντιγράφων/στιγμιοτύπων ή/και της χρήσης συμπίεσης.

7. Ζητήματα υπολογιστικών υποδομών

Σε συνέχεια της ισχύουσας πολιτικής για την αξιοποίηση του κυβερνητικού υπολογιστικού νέφους αναμένεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των υπηρεσιών και συστημάτων που θα διαθέτει ένας φορέας θα φιλοξενούνται στο κυβερνητικό νέφος. Εντούτοις, είναι πιθανό κάποια συστήματα να συνεχίζουν να φιλοξενούνται σε υποδομές του φορέα και, συνεπώς, είναι σημαντική η πραγματοποίηση παρεμβάσεων για την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των υπηρεσιών που παρέχονται μέσω των συγκεκριμένων υποδομών.

Η αποτύπωση και ο συστηματικός έλεγχος του υφιστάμενου φυσικού και λογικού εξοπλισμού πληροφορικής ενός φορέα, καθώς και των υπηρεσιών που αυτός υποστηρίζει, αποτελούν θεμελιώδεις προϋπόθεσεις για την αποτελεσματική διαχείριση πόρων, την εξορθολογισμένη χρήση ενέργειας και τη μείωση του λειτουργικού κόστους.

Η υιοθέτηση διαδικασιών απογραφής και παρακολούθησης με βάση αναγνωρισμένα πρότυπα και βέλτιστες πρακτικές, όπως η δημιουργία Configuration Management Data Base (CMDB) και Service Catalogue, σύμφωνα με το ITIL, επιτρέπει την ακριβή χαρτογράφηση του τεχνολογικού οικοσυστήματος ενός οργανισμού. Επιπλέον, πρότυπα όπως το ISO 55000 μπορούν να λειτουργήσουν ως πολύτιμοι οδηγοί για τη διαχείριση του κύκλου ζωής και της απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων ΤΠΕ.

Η συστηματική αποτύπωση συμβάλλει στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων για επενδύσεις, απεγκαταστάσεις ή βελτιστοποιήσεις, οδηγώντας σε αποδοτικότερη και βιώσιμη λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων.

[Κ.18]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ πραγματοποιούν συστηματικό έλεγχο και αποτύπωση του υφιστάμενου φυσικού και λογικού εξοπλισμού πληροφορικής, καθώς και των υπηρεσιών που αυτοί παρέχουν. Η αποτύπωση πρέπει να βασίζεται σε τυποποιημένες διαδικασίες, με αξιοποίηση εργαλείων όπως CMDB και Service Catalogue. Συνιστάται η αναφορά σε αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως το ISO 55000, για την ορθολογική διαχείριση του κύκλου ζωής των στοιχείων ΤΠΕ.

Η διατήρηση εξοπλισμού που δεν χρησιμοποιείται ή δεν υποστηρίζει πλέον ενεργές υπηρεσίες οδηγεί σε περιττή κατανάλωση ενέργειας, αύξηση του κόστους συντήρησης και σπατάλη πόρων. Η τακτική επιθεώρηση του εγκατεστημένου υλικού εξοπλισμού είναι απαραίτητη, ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε σύστημα έχει σαφή επιχειρησιακή αξία και υποστηρίζει ενεργές υπηρεσίες.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στις πλατφόρμες δοκιμών και ανάπτυξης, καθώς, όταν παύουν να είναι απαραίτητες, θα πρέπει να αποσύρονται πλήρως και εγκαίρως, ώστε να απελευθερώνονται υπολογιστικοί και ενεργειακοί πόροι. Η πλήρης αποξήλωση και

απομάκρυνση μη αναγκαίου εξοπλισμού ενισχύει τη συνολική ενεργειακή αποδοτικότητα και συμβάλλει στη βέλτιστη διαχείριση του κύκλου ζωής των υποδομών.

[Κ.19]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ αποσύρουν πλήρως και να απομακρύνουν κάθε εξοπλισμό που δεν είναι απαραίτητος ή δεν υποστηρίζει ενεργές υπηρεσίες. Ο εγκατεστημένος εξοπλισμός πρέπει να εξετάζεται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται ότι εξακολουθεί να είναι αναγκαίος και σε χρήση. Οι πλατφόρμες δοκιμών και ανάπτυξης θα πρέπει να αποσύρονται πλήρως μόλις πάψουν να είναι απαραίτητες.

Η χαμηλή αξιοποίηση του φυσικού εξοπλισμού πληροφορικής (διακομιστών, αποθηκευτικών συστημάτων, δικτυακών συσκευών) οδηγεί σε σπατάλη ενέργειας και πόρων. Η συγκέντρωση υπηρεσιών μέσω τεχνολογιών κοινής χρήσης (virtualization / containerization) ή άλλες τεχνικές ενοποίησης, συμβάλλουν στη βέλτιστη χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού.

Με αυτόν τον τρόπο, μειώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα, περιορίζεται το κόστος λειτουργίας και βελτιώνεται η αποδοτικότητα των υποδομών, χωρίς να επηρεάζεται η αξιοπιστία και η διαθεσιμότητα των υπηρεσιών.

[Κ.20]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ενοποιούν υφιστάμενες υπηρεσίες που δεν επιτυγχάνουν υψηλή αξιοποίηση του φυσικού τους εξοπλισμού, μέσω τεχνολογιών κοινής χρήσης πόρων, ώστε να βελτιστοποιείται η χρήση διακομιστών, αποθηκευτικών και δικτυακών συστημάτων.

Υπάρχουν περιπτώσεις συστημάτων ή υπηρεσιών που, για λόγους κανονιστικής συμμόρφωσης ή άλλων επιχειρησιακών απαιτήσεων, δεν μπορούν να αποσυρθούν, αλλά δεν χρησιμοποιούνται σε τακτική βάση. Για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και του κόστους συντήρησης, συνιστάται η εικονικοποίηση αυτών των υπηρεσιών και η αποθήκευση των εικονικών δίσκων σε μέσα χαμηλής κατανάλωσης. Έτσι, οι υπηρεσίες μπορούν να ενεργοποιηθούν εκ νέου μόνο όταν υπάρχει πραγματική ανάγκη. Είναι σαφές ότι η διαδικασία πρέπει να διασφαλίζει την ακεραιότητα των δεδομένων και την εύκολη επαναφορά τους, χωρίς να διακυβεύεται η συμμόρφωση με τις ισχύουσες κανονιστικές απαιτήσεις.

[Κ.21]	Οι δημόσιοι φορείς που δεν μπορούν να αποσύρουν συστήματα ή υπηρεσίες για λόγους συμμόρφωσης ή άλλους, αλλά αυτά δεν χρησιμοποιούνται τακτικά, ΠΡΟΤΕΙΝΕΤΑΙ ΝΑ τα εικονικοποιούν και τα εικονικά τους αντίγραφα να αρχειοθετούνται σε μέσα χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας.

Υπάρχει η περίπτωση φορείς να διαθέτουν συστήματα για την παροχή υπηρεσιών, που όμως έχουν χαμηλή πραγματική αξία σε επιχειρησιακό επίπεδο. Για τα συστήματα αυτά θα πρέπει να αξιολογείται αν η επιχειρησιακή τους αξία συνάδει με το οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος που απαιτεί η διατήρησή τους σε περιβάλλον υψηλής αξιοπιστίας και ανθεκτικότητας. Στην περίπτωση που αυτό δε συμβαίνει, θα πρέπει να αξιολογούνται λύσεις, όπως η απενεργοποίηση, η αρχειοθέτηση ή η μεταφορά τους σε τοποθεσίες με χαμηλότερες απαιτήσεις αξιοπιστίας.

[Κ.22]	Για τις υπηρεσίες με χαμηλή επιχειρησιακή αξία ή κρισιμότητα, οι οποίες δεν δικαιολογούν το οικονομικό ή περιβαλλοντικό κόστος διατήρησής τους, οι

	δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ εξετάζουν την απενεργοποίηση ή την αρχειοθέτησή τους, ή εναλλακτικά τη μεταφορά τους σε υποδομές με χαμηλότερες απαιτήσεις αξιοπιστίας/ανθεκτικότητας. Η σχετική απόφαση πρέπει να βασίζεται σε τεκμηριωμένη ανάλυση επιχειρησιακού κινδύνου, ώστε να διασφαλίζεται ότι η επιχειρησιακή συνέχεια δεν θα διαταραχθεί.

Η ενεργειακή αποδοτικότητα του υπολογιστικού εξοπλισμού (τερματικά χρηστών, δικτυακές συσκευές, κεντρικά συστήματα) αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και του κόστους λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων. Η μέριμνα για ορθολογική χρήση και διαχείριση του εξοπλισμού καθ’ όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του διασφαλίζει ότι οι υποδομές παραμένουν αποδοτικές, βιώσιμες και οικονομικά συμφέρουσες.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχει:

- Η προμήθεια εξοπλισμού με πιστοποιήσεις ενεργειακής αποδοτικότητας και περιβαλλοντικών επιδόσεων από διεθνώς αναγνωρισμένους φορείς, όπως το Energy Star και το German Blue Angel
- Η κατάλληλη ρύθμιση παραμέτρων διαχείρισης ενέργειας, ώστε οθόνες, δίσκοι ή ολόκληρα συστήματα να τίθενται αυτόματα σε κατάσταση αδρανοποίησης, όταν δεν χρησιμοποιούνται
- Η ορθολογική διαχείριση και ανακύκλωση παροπλισμένου εξοπλισμού, όπου είναι εφικτό, ώστε να περιορίζεται η σπατάλη πόρων και να προωθείται η κυκλική οικονομία

[Κ.23]	Οι δημόσιοι φορείς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ λαμβάνουν μέριμνα, ώστε ο υπολογιστικός εξοπλισμός (εξοπλισμός χρήστη, δικτυακός εξοπλισμός, κεντρικός εξοπλισμός) να είναι ενεργειακά αποδοτικός και να χρησιμοποιείται ορθολογικά σε όλο τον κύκλο ζωής του.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 1 Σεπτεμβρίου 2026

Ο Υπουργός

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, 104 32 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ
στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**
02054700909260128